

社会心理健康

生活技能校本课程 教师用书

本出版物得到欧盟的资金支持
The publication has been produced with the
financial assistance of the European Union

救助儿童会
Save the Children

前言

从儿童到公民，是一个人不断学习和成长的过程。学习中很重要的内容就是学习和掌握必要的个人生活技能，以适应走向社会乃至一生的需求。这里所说的“生活技能”不是指洗衣、做饭、整理内务等生存能力，而是指一个人的社会心理能力。世界卫生组织将生活技能解释为：是一个人有效地处理日常生活中的各种需要和挑战的能力； 是一个人保持良好的心理状态，并且在与他人、社会 and 环境的相互关系中，表现出适应和积极的行为能力。正是因为它的重要，家长、老师以及所有关心儿童、青少年的人士，都应努力帮助他们在日常生活中学习和掌握个人生活技能。

2011年10月，救助儿童会与伊宁市、和田市、乌鲁木齐市天山区教育局合作，从2011年10月至2014年9月实施“从儿童到公民——提高儿童生活技能”的项目。在项目启动前的调研中，我们发现三个项目点即伊宁、和田、乌鲁木齐市天山区的儿童和青少年存在很多类似的心理和不良行为问题，诸如：焦虑、恐惧、抑郁、注意力不集中、多动、说谎、逃学、打架、沉迷游戏和网络等问题。同时，对于南北疆农村地区的两后生来说（初中毕业生、高中毕业生），由于缺少对必要的社会性别和生理知识的了解以及对就业准备的不足，使他们未来的生活多了很多风险，并给他们的生活带来诸多的困难与尴尬，如对青春期、婚姻的认识与处理，对职业与未来的规划等等。所以在项目启动之后，我们将这些问题归类为社会心理健康、社会性别与生理健康、就业准备三个部分，并确定开发出三本教程，并从这三个方面去提高儿童缺失的能力。

在丹麦救助儿童会儿童保护专家安索菲女士的技术指导下，在乌鲁木齐天山区教育局、伊宁市教育局以及和田市教育局的大力支持下，并结合新疆的实际，吸取了救助儿童会在全球范围内的宝贵实践，开发出了这三本教程。在该课程进入课堂前，三地教研中心的骨干教研员以及第一线的教师成立了本课程编写小组，对课程内容和授课方式进行了反复的讨论和研究，并先行在教师中试讲，最终确定了这套课程。

目前，这套课程中的第一本书《社会心理健康》已经进入三个项目区的8所学校，获得了在校儿童极大的关注和喜爱。

通过该课程的使用，期望学生能够了解自身的特点，看到自己的长处，培养乐观健全的个性和自信的人格；培养儿童学会缓解压力的能力，懂得学会宣泄和放松；培养儿童学会理解他人，使他们懂得什么叫理解，什么叫爱心，教会他们设身处地地站在对方的立场和角度去换位思考；培养他们有效解决问题的能力，帮助他们认识问题出现和存在的客观性，帮助他们寻求解决问题的方法；培养他们严格的自律能力，学会用和平的方法替代攻击性行为。

这三本教程中的另外两本还在开发过程中，将在明年陆续完成并进入课堂。限于我们编辑经验的不足，难免会有不尽如人意之处。希望老师们在使用过程中注意收集学生的意见与建议，并通过相关教育主管部门及时反馈给我们，使这门课程得到进一步的完善，使其更能贴近儿童的需求。

张 滨

救助儿童会新疆项目办经理

课程解读

一、生活技能的概念

生活技能课程注重培养儿童的生活技能。根据世界卫生组织的定义，“生活技能”是一个人有效地处理日常生活中的各种需要和挑战的能力；是保持良好的心理状态，并且在与他人、社会 and 环境的相互关系中，表现出适应和积极的行为能力。一般来说，可以把“生活技能”概括为以下十种能力：

1. 自我认识能力：一个人能够对自己的个性、长处、弱点、喜好等进行客观评价，正确地认识自我。
2. 体谅他人的能力：能够站在他人的角度考虑问题，设身处地为别人着想的能力。
3. 有效的交流能力：能够运用恰当的语言或者手势、姿势、表情和动作等，准确、恰当地表达自己的心情、观点和意见。
4. 人际关系能力：人们能够以积极的方式与他人交往，如，建立和保持友谊、与家人和睦相处和相互沟通，同时，还包括能够采用恰当的、对自己和别人都不至于造成过度伤害的方式，巧妙地断绝与某些人的关系。
5. 调节情绪能力：能够认识自己和他人的情绪，掌握基本的方法处理悲痛、愤怒等强烈的情绪，把消极情绪逐渐调整为积极情绪，使之不会对身心健康造成不良影响，也不会使这些不良情绪影响其他人。
6. 缓解压力能力：一个人能够认识自己压力的来源及其危害，并且有能力采取必要的措施，改变周围的环境或生活方式，减少压力的来源。或者，学会放松自己，使压力尽可能地减小，不至于造成健康问题。
7. 创造性思维能力：一个人在思考问题时能够抛开以往经验的束缚，不因循守旧，积极探索其他可能的途径和方式。
8. 批判性思维能力：这种能力也可以帮助人们开阔思路，用批判的眼光来分析已获得的信息和以往的经验，从多个角度、全面地考虑问题，以便灵活地适应日常生活，做出更加合理的决定。
9. 决策能力：是一个人通过权衡不同的选择，考虑每种选择所带来的后果，从而做出正确决定的能力。
10. 解决问题能力：解决问题的过程可以认为是一个人做出正确的决定，并付诸实施的过程。它包括认识自己所面临的主要问题、寻找可以解决问题的方法、分析各种方法的利弊，从中选择最合适的方法，并制定计划，付诸实施来解决问题。

二、讲授生活技能的主要原则

生活技能是一个人的心理素质的重要表现，在当今竞争激烈的社会中，它与个体的身心健康有着密切关系，是每一个儿童、青少年甚至成年人都应该掌握的能力。特别是对于儿童、青年来讲，生活技能不仅能够帮助他们解决现有的困惑和问题，而且为他们走上社会奠定了坚实的基础。因此，在学校对他们进行生活技能教育就显得尤为必要和重要，教师应根据学生的具体情况，加强生活技能训练，使儿童和青少年掌握这些技能，正确认识自己、他人和周围环境，调整自己的行为，发挥个人潜能，建立健康和积极的生活方式，以达到最佳的发展和良好的社会适应状态，促进儿童和青少年的健康成长。

生活技能课程是否有效一方面取决于课程的内容，更重要的是教师的讲授方式。一位好教师本身就是一个很好的生活技能例子，善于调节课堂气氛，与学生有着良好的沟通，能够促进学生的学习热情。反之，如果一名自己都欠缺生活技能的教师，会让学生感到这门课很无聊。因此，教师自身的生活技能的提高以及对于这门课程的认识，最终决定了这门课程是否会得到学生的喜欢。当然，如何讲授生活技能这门课程也是需要遵循以下基本原则。

1. 趣味性

快乐教学是这门课程的基础。快乐的学习体验能够有效减少焦虑、恐惧，缓解压力并能改善学生的心情，进而促进学生的学习热情。通过开展各种小组学生的活动和游戏实现快乐的教学，它能增强学生之间的感情，促进团队合作，消除冲突，加强学生之间的凝聚力。通过快乐教学让儿童学习如何控制情绪、如何实现有效积极的社会交往以及认识到生活中的各种挑战和风险，儿童就会更容易接受更大的挑战。有些教师可能并不认同游戏和快乐的体验与学习的关系。科学证明，当孩子们喜欢某件事情会促进学习的能力。同时，游戏可以促进学生身心健康的发展。一个好的教师在传授知识的同时也能带给孩子们轻松快乐，并激发他们的想像力和创造力。

2. 安全性

生活技能课程是一门安全的课程，这种安全体现在以下三方面：

生理安全。教师应当做好充分的课前准备，尤其是在计划课堂活动时需要考虑到避免一些竞争太强的活动，以免发生身体的冲撞。同时，也应避免使用任何锋利和危险的小组活动道具。

道德安全。教师应当保证班级中每一个学生都得到尊重，不允许有任何学生遭受来自教师或同学的侮辱。

心理安全。生活技能课堂中不允许任何学生受到欺负或者嘲笑。教师应该在第一堂生活技能课堂上与学生共同制定行为规范并要求所有人员包括教师和学生都严格遵守。生活技能课堂不允许有学生被忽视或者被排斥，不允许学生指责他们的父母或者别人。如果班级里有需要特别关注的学生，教师需要采取适当的方式去关心和帮助这名学生，不能让他因为你的关注反而受到伤害。同时，需

要教师关注其他学生的感受。教师应当对学生友善，通情达理，并且尊重他们。教师应当善于观察学生的情绪和心理，注意及时控制学生过激的情绪和行为。让学生充分了解每一次活动的目的和具体内容。如果小组活动不是所有人都能参与，应当提前说明。每一次的小组活动要有明确的规则，充分准备并且控制好活动时间，清楚的指令和活动步骤也会让学生感到安全。

3. 全纳性

教师应该让每一个学生都参与，一个也不能少，尊重每一个学生的观点，没有人被歧视，这是此门课程的核心。这里介绍一些可以鼓励所有学生都参与到课堂里的具体方法：

所有学生都有机会站在大家面前表达自己的观点，也给所有人倾听他人想法的机会。

对于那些不能长时间集中注意力的学生，请其他学生协助采用恰当的方法去帮助该注意力不集中的学生。

多采用学生喜欢的方式开展小组活动，例如，唱歌、跳舞、看电影、绘画、体育以及讲故事等。

教师应多使用快速提问的方法（头脑风暴的方法）提问学生，并集中所有学生的反馈。

鼓励学生在小组内按顺序回答问题，这样能够保证较内向的学生也能参与，也可避免教师强迫学生回答之嫌。

当学生在进行小组活动时，教师可以参与其中鼓励小组成员轮流表达自己的想法，鼓励他们互相帮助共同来完成小组任务。

鼓励内向的学生参与到小组活动中。

教师应当接受学生的合理建议，并根据他们的建议调整课程内容，这会让学生感受到真正的尊重和理解。

讲授的语言要简单易懂，课堂中使用的案例要贴近生活，保证每一名学生都能听懂，要不时地问他们“还有没有问题？”。

小组活动开始之前要明确的告知学生们小组活动之后要做什么。例如，是不是每一个小组都要做小组汇报。

在课堂的最后让学生一起总结这次活动的内容。

设立学生意见箱。可以请学生做一个纸箱来收集他们对于这门课程的任何建议和意见。

本课程要点介绍

本课程要点介绍

本课程的每一节课都按照相同的程序开始和结束，目的是使学生在熟悉课程的整体流程后感到放松和舒服，并与教师建立起信任关系。本课程的每节课都包含三个相同的活动环节，分别是“回顾、反馈和介绍”“我们的歌”以及“课程评估”环节。以下是对这三个环节的活动要点介绍：

一．“回顾、反馈和介绍”活动要点

活动目标：回顾上一节课的主要内容，针对大家提出的评估意见给出反馈，并介绍当天课程的目标。

活动步骤（10分钟）：

1.回顾：

请一名学生回顾上一节课中都做了些什么。如果他或她不记得所有的活动，请其他学生帮忙补充，直到所有活动都说到。

2.反馈：

教师向学生反馈他们对上节课的评估意见。请学生针对不喜欢的活动充分讨论不喜欢的原因，并记录下来。教师要鼓励和肯定学生，并提醒他们做出公正的评估很重要，同时强调，评估结果有助于教师制订满足学生需求的课程计划。

3.介绍当日课程的目标（请参考每节课的教案）。

4.通过回答学生提问，解决课前的问题，并且在此基础上开始新的课程。

二．“我们的歌”活动要点

活动目标：演唱一首所有学生都熟悉、能够激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）：

请学生全体起立，演唱第一节结束时选择的那首歌（如何选择歌曲请参考第一节的内容），可以让学生按照第一节时的演唱方式演唱这首歌曲，也可以鼓励学生用不同的方式演唱这首歌曲。例如：

邀请不同的学生作为领唱或“乐队指挥”；

分成男生组和女生组，每组演唱歌曲的不同段落；

让学生集思广益，每次增添新的内容；

如果学生喜欢唱歌，建议他们经常排练，以便以后有机会在学校或为家长表演；

如果有必要，可以根据每一节课的内容和学生的要求，选唱一首所有学生都熟悉的歌曲。

三. “课程评估”活动要点

活动目标：根据所学课程的内容、授课方式以及学生的参与性和积极性等方面对每一节课作出评价。

活动步骤（5分钟）：

1. 回顾学生在今天的课上都做了些什么（具体如何组织请看第一课）。
2. 向学生展示带有表情的图片，发给每个学生一张纸，并请他们画出对今天课程的感受。告诉他们评估采取无记名方式，鼓励他们诚实地进行评估。
3. 当学生完成时，感谢他们提供的反馈，让他们感觉自己受到认可和尊重。
4. 可以根据学生的需求改变评估方法，但是每一次的评估必须有书面记录。

教师提示：

为了使生活技能课越上越好，请教师收集并保存学生对每一节课的评价意见，并根据学生的建议对今后的课程内容或者活动做出调整。保证在每一节课开始时都能回顾学生对上一节课的评估结果。

教师根据当天课程的内容和学生的兴趣爱好来选用所需的资料。

目录

01 课程开始	1
02 我的生活	7
03 生活中的资源	12
04 友谊（1）	16
05 友谊（2）	20
06 欺凌	24
07 防止欺凌	28
08 儿童权利	32
09 儿童虐待	40
10 善意和恶意的触摸	44
11 保护自己不受虐待	47

目录

12 拒绝引诱	51
13 为他人着想	55
14 学会做决定（1）	60
15 学会做决定（2）	63
16 人际沟通（1）	67
17 人际沟通（2）	71
18 控制情感（1）	76
19 控制情感（2）	80
20 价值观（1）	85
21 价值观（2）	89
后记	93

01 课程开始

本课目标：与学生合作，建立团体意识，以有趣的方式开始一门新课程

活动	所需材料	时间
1. 传球游戏	球或其他可以替代球来传递的物品	5分钟
2. 我们为什么来这里	活动场地	10分钟
3. 基本规则	大白纸、纸、笔	5分钟
4. 我是谁	纸、笔	15分钟
5. 我们的歌		5分钟
6. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 传球游戏

活动目标

让学生以有趣的方式了解彼此的兴趣爱好，促进彼此的理解。

活动步骤（5分钟）

1. 欢迎并感谢学生来上第一节生活技能课。
2. 请学生坐或站成一圈，并说明大家要一起通过游戏来了解彼此的名字、特长和兴趣爱好。给其中一个学生传球，让他说出自己的名字、特长、兴趣爱好，然后将球传给另一个学生。
3. 接到球的学生也说出自己的名字、特长、兴趣爱好，再次将球传出。
4. 继续进行传球游戏，直到球传回到教师手里。
5. 现在请教师说明，当将球扔给某个学生时，其他学生要齐声说出接球学生的名字、特长和兴趣爱好。
6. 随机地扔球。每个学生都说出接球学生的名字、特长和兴趣爱好后，让接球学生把球再抛给其他人。
7. 继续这个游戏，直到每个学生都被说到。

教师提示：

- 确保所有学生都有机会在第一轮和第二轮传球中说出他们的姓名、特长和兴趣爱好。
- 对残疾或行动不便的学生，要注意他们的感受。
- 教师也应参与到活动当中，拉近与学生的距离。
- 自我介绍除了学生的兴趣爱好以外，也可以是其他有关学生自己的信息。
- 学生数量多，可以分小组进行。

活动2 我们为什么来这里

活动目标

与学生们讨论生活技能课程的目标

活动步骤（10分钟）

1. 请学生们坐成半圈，让他们互相都能看得见对方。
2. 向学生们说明：“我们今天在这里汇聚一堂，作为一个群体，我们有很多共同之处。”
3. 问学生们：“我们都有哪些共同之处？”

请学生说出他们能想到的所有答案，确保每个学生都有机会发言。答案要尽可能多。例如：

- 都在同一所学校读书。
 - 年龄相同，年级相同。
 - 我们都居住在同一个国家/地区/社区。
 - 我们都拥有同一肤色。
4. 如果学生们没有提到他们的共同之处也包括正面临的困难和问题，那就请教师提出来，并询

问学生是否同意。例如：

- 不知道怎么和其他人交朋友；
- 经历过灾难；
- 不知道如何面对父母的离婚；
- 由于疾病失去家人和朋友；
- 不相信自己。

5. 在进行总结之前，再次询问学生，是否还想到了其他共同之处，给大家几分钟时间进行补充。

6. 请教师说明：

当人们经历困难时，（参考学生们前面提到的体验作参考，比如经历过的那些灾难等），很难高兴起来。你们同意吗？

今天的这节课，就像一次聚会，希望每节生活技能课，都像是一次聚会，在这门课上，我们将一起合作，相互帮助，让每个人都能感觉越来越好，并能够应对我们所面临的各种问题和困难。

在生活技能课中，大家会开心地玩，还会有时间谈论和分享自己的经历和感受，还有我们的生活以及对未来的梦想。

教师提示：

在这部分活动中，教师要选择最适合的例子，而且你对学生们正面临的问题和困难是清楚的。你要让学生们意识到，上生活技能课对他们的生活非常必要。

活动3 基本规则

活动目标

请学生共同讨论并制定上生活技能课期间的行为规范，鼓励学生相互尊重和信任。

活动步骤（5分钟）

1. 让学生围坐成半圈。确保每个人都能看到大白纸。现在向学生说明活动目的：请大家共同商定上生活技能课时每个人需要遵守的基本规则。重点强调集体中的每一个人应该如何对待他人。

2. 在大白纸中间画一条竖线。左边写“基本规则”，右边写“我们的行为”。

3. 现在请学生和教师一起讨论自己想要为生活技能课确定的基本规则的具体内容。针对每项基本规则，请大家讨论确定实现这一规则都要求学生有哪些行为表现。例如，如果一项基本规则是“相互尊重”，那么学生要商讨需要用什么行为来实践这一规则，比如“别人发表意见时，我们要认真的倾听。我们不会恶语攻击别人”等。

4. 当学生没有更多的补充时，请全体学生共同审议已经制定的规则。如果以下一些原则没有包括在学生讨论的规则中，就询问他们，教师是否可以补充一些规则。教师补充时，请说明补充的这些规则是什么，以及补充的原因。基本规则应该包括：

- 不相互取笑；

- 每个人都有权发表自己的观点，无论他的观点别人是否同意；

- 如果有人不想和别人分享自己的观点，也不要强求；

- 不要对他人有任何暴力行为。

5. 确定基本规则的目的是为了确保课堂气氛是开心的、安全的和包容的。

6. 当学生对所有基本规则都表示同意时，让每个学生在大白纸上签名，作为承诺遵守规则的一种方式。以后的每节课，都要展示这个课堂的基本规则。

7. 教师介绍本课程是如何设计的，可以重点强调以下内容：

- 课堂上组织的活动，有的有趣，有的比较严肃，不论哪种类型的活动，主要目的都是帮助解决每个人正面临的问题。大家会学习到应对这些困难的方法和技能。

- 这门课会组织各类活动，如绘画、唱歌、角色扮演（戏剧）、哑剧表演和讨论等。

- 在每节课结束时，教师会安排专门的时间，让学生告诉教师他们对当天活动的感受。这是本节课非常重要的一部分，因为这样教师才能知道学生喜欢还是不喜欢。学生的反馈对教师的讲课非常有帮助，教师会了解学生喜欢哪些活动，认为哪些活动是有用的。

- 在下一节课开始时，大家会回顾上一节课做了些什么，教师会对大家针对上节课提出的意见和建议作出反馈，并介绍当天新课的内容。

8. 教师向学生说明，会设置一个“留言板”，或者准备一个笔记本，或在墙上安放一个白板并准备一些便签纸，他们可以在任何时间留言，写下他们想谈论但课上没有时间谈论的问题，以及他们想在下一节课中讨论的问题。

教师提示：

让学生自己制定上课时需要遵守的基本规则和期望行为，会让他们对本课程产生拥有感和责任感。

活动4 我是谁

活动目标

让学生有机会反思他们如何看待自己，以及他们在生活中扮演的角色。

活动步骤（15分钟左右）

1. 给每个学生10张纸片和1支笔。

2. 请学生在每张纸上写出他们在生活中扮演的各种角色。例如：“我是个女孩”“我是个好朋友”，“我是一名学生”等等。

3. 当所有人都完成时，让每个人找个伙伴。两人一组，展示自己的角色，并相互讨论这些角色，然后放弃那些不太重要的角色（通过“将纸片揉成一团”来表示不重要），直到剩下3个最重要的角色，这就是学生所需要承担的3个最重要的角色。

4. 活动结束后向学生提问：

- “放弃你们在生活中扮演的7个角色，感受如何？”

- “只留下3个角色很难做到吗？”或者“选出3个最重要的角色是否很难？”

活动5 我们的歌

活动目标

选择一首所有学生都熟悉的，并能激发他们的归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

1. 让学生站成一圈。告诉他们：“作为一个集体，你们将选一首大家都熟悉的歌曲，作为专门为这门课而选择的歌曲。选好后，在每节生活技能课结束时都要唱这首歌，作为下课和相互告别的方式。”
2. 仔细检查学生的选歌建议，确保选定的这首歌必须得到每个学生的同意，并且这首歌曲应该简单，所有人唱这首歌时都应该感到很舒服。
3. 在学生开始唱歌之前，教师可以问学生：歌曲是否伴有动作或手势——例如拍手、跳舞或其他动作。如果有学生知道，请他们教其他同学怎么做。
4. 所有的学生一起唱歌。如果有时间，多唱一遍，确保每个人都参与进来。

教师提示：

如果多数学生选择一首歌，但个别学生不会唱，教师可以问不会唱的学生是否愿意学这首歌曲，然后再请全班学生确定歌曲。当学生在下一节课结束时再唱这首歌时，他们可以选择用不同的方式演唱。例如：

- 邀请不同的学生作为领唱或“乐队指挥”。
- 分成男生组和女生组，每组演唱歌曲的不同段落。
- 让学生集思广益，每次增添新的乐章。
- 如果学生喜欢唱歌，建议他们经常排练，以便以后有机会在学校或为家长表演。
- 如果有必要，可以根据每一节课的内容和学生的要求，选唱一首所有学生都熟悉的歌曲。

活动6 课程评估

活动目标：

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这门课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“今天的课就要结束了。我很高兴能够跟大家一起度过，更好地了解你们。可是，我不知道你们对于今天的课和所做的活动感觉如何。在每节课结束时，我们会做一个小活动，让每个学生都有机会表达自己对当天上课的感受。我们可以用‘表情’图来表达。”（附后）

2. 向学生展示表情图。问他们不同的表情表示什么。逐一解释每个表情图的含义，确保所有学生对表情图所代表的含义的理解都是一样的。
3. 发给每个学生一小张纸，请他们画出代表自己今天上课感受的表情。告诉学生这是无记名的，鼓励学生诚实地进行评价。
4. 当所有学生完成评估后，感谢他们提供的反馈，让学生感觉自己得到认可和尊重。

教师提示：

收集并保存学生的评估结果，根据学生的建议和意见，对今后的课程内容或者活动做出调整。同时，教师应该在下节课开始时回顾本次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

02 我的生活

本课目标：给学生提供相互分享自己的生活的机会，以便更好地相互认识。

活动	所需材料	时间
1. 相互致意	活动空间	10分钟
2. 回顾、反馈和介绍		5分钟
3. 我的生活中谁重要	“谁重要”图表、笔	20分钟
4. 我们的歌		5分钟
5. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 相互致意

活动目标

让学生随意地走动，学会彼此尊重，建立相互的信任。

活动步骤（10分钟）

1. 请学生帮教师腾出一块活动空间，使学生可以在里面四处走动。

2. 向学生说明活动内容：

“通常人们是通过握手和问好来相互致意的，但这个活动要大家闭着眼睛来做；当所有人闭上眼睛后，要选择一个人睁开眼作为‘起点’；选择时，为了不让其他人知道，我会拍打那个人的肩膀示意他被选为可以睁开眼的人；选好‘起点’后，大家就开始闭着眼睛找人。”

3. 教师说明游戏方法：

● “你找到一个人后，要与他握手和问好，然后放开手找下一个人。”

● “如果你找到的是睁着眼的‘起点’，他就不说‘你好’，而且也不放开你的手，这时你可以睁开眼，与他手拉手形成一个链条。”

● “睁开眼的任何人再握其他人的手时不能说话，并且要一直握着别人的手不松开，这时闭眼的人就可以睁开眼，并加入链条。”

● “只能在链条的终点处加入链条；如果你感觉自己拉着的是两只相握的手，就要放开，找到链条中一只张开的手握住，那就是链条的终点。”

● “当每个人都手牵着手并且睁开眼睛时，游戏就结束了。”

4. 教师说明游戏基本规则：

● 已经睁开眼的人不能指导其他人怎么走。

● 不要触碰让别人不舒服的地方。

5. 宣布活动开始，让学生闭上眼睛，然后选择“起点”，接下来，请学生在指定空间中走动，按照规则闭着眼睛找人，直到游戏结束。

教师提示：

● 由于该游戏要求学生闭着眼睛寻找别人握手，因此建议按相同性别分组。

● 如果只有1名教师，可以先分好组，一个组一个组地开始游戏，不要同时开始。教师可以站在教室四周，确保学生在闭眼活动过程中不撞到墙或遇到其他危险。

● 可以用眼罩或者红领巾遮住学生的眼睛。教师说明游戏规则时，要给大家做示范。例如，如何闭着眼找人握手、问好、放开手和向前走动等。

活动2 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课的内容，对上节课的评估意见进行反馈，并介绍今天的课程目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他人帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
3. 介绍今天课程的目标：
“今天我们要做一些别的活动，你们会有机会更好地相互认识。我们会分享有关我们自己、我们的朋友和家人的一些情感，我们还会讲一个集体故事。”
4. 问学生对今天计划的活动是否有问题，回答他们提出的问题，再开始今天的课堂活动。

活动3 我的生活中谁重要？

活动目标

探讨学生的人际支持系统，鼓励学生理解和尊重来自不同家庭背景的同学。

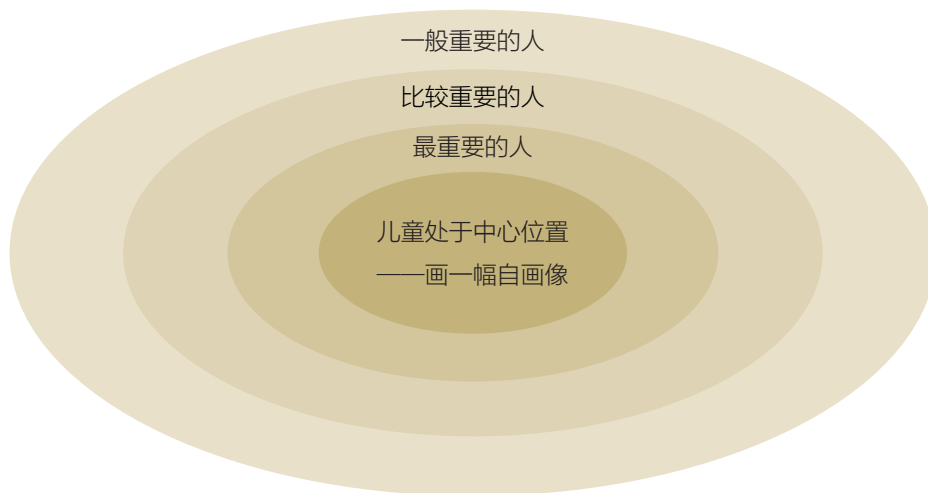
活动步骤（20分钟）

1. 让学生坐成一圈，首先谈论“你生活中的重要的人”。用事先填好的一份“谁是重要的人”的图表（附后）为例给学生示范。
2. 给每个学生发一支笔和一份“谁是重要的人”的空白图表。让学生认真思考在他们的生活中重要的人都有谁，并给大家大约10分钟的时间填表。说明他们在每个圆圈内可以写多人。还要说明，他们在选择重要的人时，不必是现在与他们有密切关系的人，但必须是他们尊敬的人，或过去有密切关系的人。
3. 当所有学生都完成这个练习时，两人一组，向自己的小组同伴说明自己在表上写的人是谁，以及为什么这个人是重要的。
4. 分享完以后，每人再另找一名同伴，并重复上面的分享活动。这样重复几次。
5. 当分享活动完成时，让所有学生再次围成圆圈，并与他们讨论以下问题：
 - 你是否喜欢这个活动？
 - 在相同的圈里，大家填写的人相同吗？
 - 当听到其他同学的不同结果时，你们的感受如何？为什么？
 - 为什么谈论在我们生活中“谁是重要的人”这个话题很重要？

教师提示：

- 向学生说明重要不等于喜欢。
- 如果不能复印图表，就请学生自己画圈，并向学生示范如何画。
- 在确定要写入圈内的人时，如果有学生感到困难，要随时提供帮助。
- 注意不要让任何一个学生被漏掉，或有人的圈里一个人都没写。
- 注意不要让任何一个学生被漏掉，或有人的圈里一个人都没写。

“谁重要”图表

注：本表仅用于示范。给学生发的工作表应是空白圆圈。

活动4 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动5 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够跟和你们在一起加深相互的了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。
4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

03 生活中的资源

本课目标：探讨学生所居住的社区（街道/村）是什么样的，鼓励他们去认识、发现社区内的各种问题和资源。

活动	所需材料	时间（共45分钟）
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 我们的社区	彩笔、绘画纸	20分钟
3. 太阳总是照着他	活动空间	10分钟
4. 我们的歌		5分钟
5. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课的内容，把学生的评估意见反馈给他们，并介绍今天课程的内容。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
3. 介绍今天课程的目标：

“今天我们要谈论大家所居住的社区。所有学生要一起绘制一张社区地图，在这张地图上，要说明在我们居住的社区里，什么是大家想要改变的，什么是大家想要继续保持、不想改变的。这节课还会做一些其他活动，让我们更好地相互认识。”
4. 问学生对今天计划的活动是否有问题，回答他们提出的问题，再开始今天的课堂活动。

活动2 我们的社区

活动目的

讨论学生们所生活的社区以及他们面临的问题。

活动步骤（20分钟）

1. 向学生解释在这个活动中他们可以做的各种事情：
 - 画出他们生活的社区。
 - 共同谈论他们在所居住的社区里遇到了哪些问题，并将这些问题写在图上。
 - 讨论他们所生活的社区给他们带来哪些好处，以及社区有哪些资源有助于解决他们的问题。
2. 先让学生做一个有趣的游戏，然后开始正式活动。
3. 让每个组的学生围着一个大桌子或者在一个大空间里围坐着，以便以组的形式进行绘画。
4. 向学生解释，他们的第一个任务是画出自己生活的社区。教师先画一个社区图作为示范，告诉学生画的图应该易于识别，如应当有居民楼、标志性建筑、道路等。不需要画出太多的细节。
5. 向学生解释，他们要以小组的形式完成这个任务。例如，他们可以指定一个人去画，其他人可以帮助出主意，或者可以轮流画。可以只画社区的一部分。
6. 要求学生画社区图时，要讨论他们所观察到的社区里需要解决的问题，并将这些问题写在图上。如果这些问题是与某些特殊的建筑物相关，要求他们标记在建筑物上。例如，缺少教师的问题，应标记在学校上；如果是健康问题，可以在诊所或医院上面做标记。
7. 学生讨论并标记完所有的问题后可以休息一下，再继续下一个有趣的活动。
8. 让学生总结这个活动中所有被提到的问题。

9. 请学生讨论：他们所生活的社区里，有哪些资源可以帮助他们解决自己的问题，社区会给他们带来哪些好处。

教师提示：

- 活动要覆盖所有小组成员。若小组成员较多（每组不得多于10个学生），可在小组内指定个人任务，并帮助学生围绕任务进行讨论。如果学生年纪太小，可以通过绘画来表达。
- 尽可能让小组独立完成任务，而不给他们太多的指导。这将给他们更多的自主感，同时教师也有机会观察每个学生的表现，了解他们在小组里的角色等信息。

活动3 太阳总是照着他

活动目标

了解学生对儿童权利的认识

活动步骤（10分钟）

1. 让学生站成一圈。
2. 向学生介绍这个活动：
 - 教师要以“太阳总是照着他”作为结束讲一句话，如果某个学生认为这句话是对的，就向圆圈中间走一步，然后教师继续读下一句，以此类推。
 - 如果所有人都向前迈了一步，游戏结束，所有人后退一步返回大圈。
3. 开始活动：教师首先读以下的句子作为示范，还可以想一些关于学生日常生活的句子。也可以请学生说出他们想到的句子。以下的内容只用于参考，教师可以根据学过的内容来说。
 - 有些人觉得儿童、青少年和成年人同样重要，太阳也总是照着他。
 - 有些人在国外有亲戚，太阳也总是照着他。
 - 有些人穿粉红袜子，太阳也总是照着他。
 - 有些人在生活中有时会感到自己很渺小，太阳也总是照着他。
 - 有些人尊重某一个成年人，太阳也总是照着他。
 - 有些人早上7点前起床，太阳也总是照着他。

活动4 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动5 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

04 友谊（1）

本课目标：讨论如何做朋友，如何保持自己身体、精神和情感的健康。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 太阳总是照着他们	活动场所	10分钟
3. 什么是朋友	笔、纸	20分钟
4. 我们的歌		5分钟
5. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，然后开始课程。

活动2 太阳总是照着他

活动目标

了解学生对儿童权利的认识。

活动步骤（10分钟）

1. 让学生站成一圈。
2. 向学生介绍这个活动：
 - 教师要以“太阳总是照着他”作为结束讲一句话，如果某个学生认为这句话是对的，就向圆圈中间走一步，然后教师继续读下一句，以此类推。
 - 如果所有人都向前迈了一步，游戏结束，所有人后退一步返回大圈。
3. 开始活动：教师首先读以下的句子作为示范，还可以想一些关于学生日常生活的句子。也可以请学生说出他们想到的句子。以下内容只用于参考，教师可以根据学过的内容来说。
 - 有些人觉得儿童、青少年和成年人同样重要，太阳也总是照着他。
 - 有些人在国外有亲戚，太阳也总是照着他。
 - 有些人穿粉红袜子，太阳也总是照着他。
 - 有些人在生活中有时会感到自己很渺小，太阳也总是照着他。
 - 有些人尊重某一个成年人，太阳也总是照着他。
 - 有些人早上7点前起床，太阳也总是照着他。

活动3 什么是朋友

活动目标

鼓励学生探讨真正的友谊。

活动步骤（20分钟）

1. 让学生坐成一圈。向学生说明现在要讨论友谊这个话题。鼓励每个人学生都参与讨论。提醒学生讨论时，大家的观点没有正确与错误之分。

2. 参考以下关于友谊的问题：

- 什么是朋友？
- 为什么我们会有朋友？
- 怎样才能成为别人的好朋友
- 朋友如何相互帮助？
- 友谊是怎样开始的？
- 有些友谊为什么会结束？
- 为什么有些友谊会很长久？
- 即使你不同意你朋友的观点或者不喜欢他或她所做的某件事，你是否仍然可以跟他或她做朋友？为什么？
- 你想跟朋友一起做什么事？

教师提示：

- 确保每个学生都有机会发言。所有的学生都发表观点后，再提出下一个问题。可能没有时间讨论所有问题，有些问题可能也不适合讨论，教师要根据讨论的进展情况来选择问题。
- 通过讨论友谊这个主题，让学生了解其他人如何看待和体会友谊，这可以拓宽学生的视野，增强学生对他人的情感的关注。
- 不需要记录学生的讨论，这个练习主要是为了倾听和分享，所以只要确保讨论的氛围是放松和包容的即可。
- 让学生坐成一圈讨论。记住，任何观点都没有对错之分。

活动4 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动5 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

05 友谊（2）

本课目标：进一步探讨友谊，让学生学会以积极地方式表达友谊。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 人际关系网	一团线	10分钟
3. 表达友谊	纸、报纸、画笔、围裙	20分钟
4. 我们的歌		5分钟
5. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，然后开始课程。

活动2 人际关系网

活动目标

鼓励团队合作并让同学们更好地相互认识。

活动步骤（10分钟）

1. 让学生在地板上坐成一圈，教师也参与。
2. 教师举起一团线，告诉大家一些有关自己和朋友之间的事情。
3. 教师抓住线团的一端，将线团滚向一个学生，让接到线团的学生告诉大家一件自己和传给自己线团的人之间的事情（可以是很简单的事情，比如借橡皮之类的事）。
4. 接到线团的学生握着一段线，并将线团滚向其他学生，接住线团的学生再重复这一活动。
5. 当每个学生都接到线团并且都讲完自己与他人的故事后，所有人都站起来，每人手里握着一段线，所有人手中拉的线交织在一起，形成一个网。请教师说明，这张网是大家相互联系的一个象征。然后教师要求一个同学放下他手中的线头，看看会发生什么。教师继续说明人与人之间是相互密切联系的，有的是直接的联系，有的是间接的联系；一个优秀的班集体需要所有学生的相互合作、支持和鼓励。如果一个班级里的学生不能相互合作，关系网就会断线，因此，每个人都需要维护这个关系网。

活动3 表达友谊

活动目标

鼓励学生创造性地表达自己的感受和经验。

活动步骤（20分钟）

1. 请教师说明今天继续讨论友谊的主题，让学生考虑友谊对自己意味着什么，并让他们用自己喜欢的方式表达友谊。告诉学生可以用任何方式来表达：画有关友谊的图画，演唱有关友谊的歌曲，表演友谊主题的小品等。
2. 给学生一两分钟时间思考自己要做什么，然后正式开始。教师要注意观察是否有需要帮助的学生。
3. 还剩10分钟时，请提醒学生注意时间。
4. 当每个人都完成时，收集所有学生的作品，并感谢大家的辛勤工作。
5. 让学生坐成一圈并提出问题：表达友谊的感觉如何？

活动4 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动5 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：
“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己对今天课程的感受。”
2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。
3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。
4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

06 欺凌

本课目标：加强学生对欺凌的意识，并讨论欺凌给学生带来的负面影响。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 什么是欺凌	活动空间	30分钟
3. 我们的歌		5分钟
4. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 什么是欺凌

活动目标

让学生充分参与有关欺凌问题的讨论，加强对欺凌的认识。

活动步骤（30分钟）

1. 设计一个相关主题的热身活动，或者引用一个案例。
2. 让学生坐成一圈，并说明现在要谈论的话题是“欺凌”。可以问学生以下的问题：

- 某个同学受到欺凌意味着什么？

欺凌是指一个或多个人对另一个或一群人故意和重复地使用身体或精神暴力。

- 你知道哪些有关欺凌的例子？

欺凌可以分为以下类型：

口头欺凌：骂人，取笑和嘲笑人，羞辱或威胁人。

社交欺凌：传播有关某人的谣言，故意不让某人加入集体活动，破坏其他人的友谊。

身体欺凌：袭击、拳打脚踢、推挤、吐口水、索要钱财，损害个人财物。

网络欺凌：用互联网、手机或其他电子技术，通过短信、照片、电话、电子邮件等伤害某人。

- 你以前被人欺凌吗？

- 欺凌会发生在哪里？

欺凌会发生在任何地方，比如学校操场、校外、街道、公园甚至在家里。

- 通常哪些人会受欺凌？

任何人都会受到欺凌，但欺凌往往会发生在相对弱势的人身上。他们可能在学识上、社交上和身体上显得较弱，有时是有些人在长相、行为、品味、谈吐等方面显得不同于大多数。如插班生。

- 通常哪些人会欺凌他人？

任何人都可能成为欺凌者。但比较多的欺凌者是比他们欺凌的对象年纪大或身体更强壮，或社会

地位较高或较低的人。

● 为什么有些人会欺凌别人？

有些人欺凌他人是因为他们想要主宰别人，他们认为这会使他们在自己的社交圈里显得重要，而且也会受到其他人的尊重。

有些人会参与欺凌，这是因为他们想要归属于看起来更强壮的一群人。

一些人参与欺凌是因为他们担心如果自己不参与的话，也会受到欺凌。

有些人欺凌他人是因为他们自己也受到过欺凌，或现在仍然受到别人欺凌。

● 受欺凌的感觉是什么样的？

感觉不好。它会让你感觉非常渺小、软弱、不安全感 and 无价值感。它还会让你感觉悲伤、生气或羞耻。

受欺凌会给人带来怎样的影响？

有些人受到欺凌会感到特别悲伤，以至于不想去上学或不想去他们会受到欺凌的地方。这会影响他们在学校的成绩。

欺凌对一些学生的影响更大，他们可能会离家出走或做出非常危险和自我伤害的行为，甚至会试图自杀。

一些受到欺凌的人会变得性格孤僻，不愿与别人交往。

一些人不再信任其他人。一些受到欺凌的学生会通过不当行为吸引关注。例如，他们可能会开始欺凌其他人。

● 欺凌他人会给欺凌者带来怎样的影响？

欺凌他人的人经常会有扭曲的自我形象，这意味着他们会以不符合现实的方式看待自己。例如：他们可能认为自己比其他人厉害，因为他们通过侵犯他人变得很强势。

欺凌他人的人往往会很孤单，因为别人会由于他或她是欺凌者而疏远他或她。

欺凌他人的人可能还会因为与其他人一起卷入暴力行为而遭受身体的伤害。

有时欺凌者并不清楚自己所做的行为是欺凌，会伤害其他人。当他们意识到这点时，他们往往愿意并且能够停止欺凌别人。

活动3 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动4 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集评估结果，并保存它们用于督导目的，评估是否需要计划好的活动做出修改或调整。确保在下一堂培训课开始时回顾评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

07 防止欺凌

本课目标：预防和阻止欺凌的发生。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 阻止欺凌	张贴画	20分钟
3. 像我这样做	活动空间	10分钟
4. 我们的歌		5分钟
5. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 防止欺凌!

活动目标

提高学生的自我保护和保护他人的能力。

活动步骤（20分钟）

1. 将学生分成3组。让他们排演一些简短的情景剧，来表现关于欺凌的情形。注意选择那些已得到解决，且不会给受欺凌的学生带来负面影响的例子。时间为10分钟。
2. 接着请每组给大家表演。
3. 在每次表演完成后，问学生：
“你认为这是一种防止欺凌的好方法吗？为什么？”
4. 当所有小组表演完后，与学生一起了解以下图画的内容。

阻止欺凌！如果你正在受欺凌，采取以下行动，避免单独与欺凌者相处、寻求帮助、表明态度并让欺凌者住手。

活动3 像我这样做

活动目标

激发学生的团队合作精神。

活动步骤（10分钟）

1. 让学生站成一圈。
2. 向学生展示一个身体动作，例如拍手两次，让大家做同样的动作。
3. 做完一次这个动作后，让站在教师旁边的学生选择做另一个身体动作，例如在地板上跺脚。然后大家一起做这两个动作——首先拍手，接着跺脚。
4. 给每个学生一次机会，不断加入越来越多的身体动作。如果有很多学生，把活动时间控制在10分钟内。

活动4 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动5 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：
“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己对今天课程的感受。”
2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。
3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。
4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集评估结果，并保存它们用于督导目的，评估是否需要计划好的活动做出修改或调整。确保在下一堂培训课开始时回顾评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

08 儿童权利

本课目标：探讨儿童权利，以及儿童在社区中的生活和角色。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 儿童权利	儿童权利卡片、联合国《儿童权利公约》复印件	30分钟
3. 我们的歌		5分钟
4. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 儿童权利

活动目标

提升学生对于儿童权利的认识，并激发学生对于儿童权利的讨论。

活动步骤（30分钟左右）

1. 让学生围成一圈，坐在椅子上或地板上。
2. 询问学生是否知道什么是“儿童权利”，然后开始活动。
3. 当学生都给出回答时，用以下简短的说明来进行总结：
“儿童权利是指每一名儿童为了保证其生存和全面发展，根据一个社会的道德或者法律而享有从事某些行动的自由以及受到某种对待的资格。”
4. 请学生集体讨论什么是儿童权利，请教师记录下所有学生的回答。
5. 让学生两人一组，给每组一份共20张的儿童权利卡片。请学生按照以下类型分类：
 - 最重要的。
 - 重要的。
 - 最不重要的。
6. 学生完成分类后，请小组两两合并，共同选出6张最重要的卡片。
7. 每组都完成后，请各组与大家分享自己挑选的最重要的卡片的内容。
8. 当所有小组都介绍完本组的讨论结果后，请大家讨论以下问题：
 - 挑选这些卡片是否困难？
 - 你是怎样决定哪些内容是最重要的？
 - 想要与需求之间的区别是什么？
 - 为什么一些需求应作为权利得到保护？

- 是否所有儿童的这些权利都要得到满足？

- 你认为儿童还应当拥有哪些其他权利？

9. 向学生展示联合国《儿童权利公约》的所有内容。如果可以，在墙上或其他地方展示这些儿童权利条款，以方便学生在需要时查看和参考。

10. 教师小结：

“1945年，当你们的祖父母或曾祖父母出生时，联合国成立了。《儿童权利公约（CRC）》于1989年获得通过，并于1990年付诸实施。世界上除两个国家之外的所有其他国家都已签署它。《儿童权利公约》的4项主要原则是：（请教师写在一张纸上或黑板上）：

- 生存权和发展权。例如，居所、饮食、教育等。
- 不歧视权。例如，种族、性别、残障等。
- 保护儿童的最大利益。包括在制定行动计划时考虑儿童的看法。
- 参与权。应考虑儿童的意见。”

教师提示：

- 本活动有两种组织形式，教师可以使用所提供的儿童权利卡片，也可以选择不使用这些卡片，详细内容见教师参考部分。

- 教师应当熟知《联合国儿童权利公约》和《中华人民共和国未成年人保护法》的主要内容，方便解答学生的有关提问和案例讨论。

体面的住所

最新款式的服装

假日旅行

有营养的食物

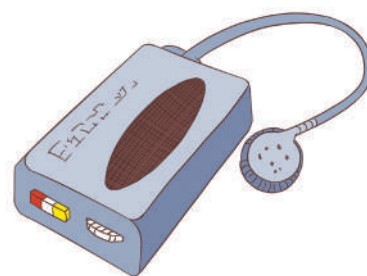
不受虐待和忽视

教育

清洁的空气

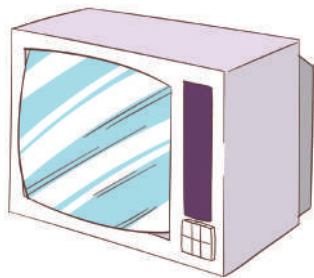
个人的立体声收录机

快餐食品

活动场所和娱乐活动

电视机

体验本民族语言和文化的机会

与别人分享观点的机会

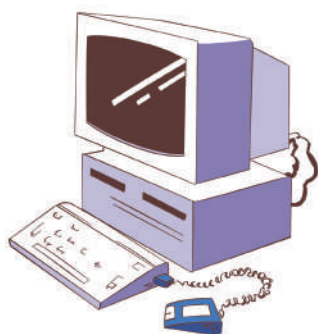
可自由支配的钱

清洁的水

自己的床

个人电脑

不受歧视，受到公平对待

医疗保健

自行车

教师参考：

当教师无法提供儿童权利卡片时，活动步骤如下：（步骤1~4和9~10同上）

- 请学生两人一组坐在地上，分组列出希望拥有的以及不可缺少的东西的清单，并在卡片上写下或画出这些东西，每张卡片上写或画一样东西。
- 用跳绳用的绳子围成两个圆圈，说明一个是用于摆放属于“想要”的卡片，另一个用于摆放属于“权利”的卡片，并做好标记。
- 让学生围着这两个圆圈坐成一圈，属于同一个小组的学生挨着坐。
- 让学生轮流展示卡片，并请大家讨论它属于哪一类，该放在“想要”那里，还是该放在“权利”那里。

活动3 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动4 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己对今天课程的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集评估结果，并保存它们用于督导目的，评估是否需要计划好的活动做出修改或调整。
确保在下一堂培训课开始时回顾评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

09 儿童虐待

本课目标：深入了解什么是儿童虐待

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 什么是儿童虐待	纸、水彩笔、大白纸和马克笔	30分钟
3. 我们的歌		5分钟
4. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他人帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 什么是儿童虐待

活动目标

深入了解儿童虐待的定义和类型。

活动步骤（30分钟）

1. 发给每个学生一张纸和一枝水彩笔。作如下说明：
“儿童虐待是指一名儿童受到他人粗暴对待。不幸的是，世界各国每天都有儿童在遭受虐待。我们中的大多数人都知道或听说过某个人受到过这样或那样的虐待。”
2. 请学生画一幅有关儿童虐待的画。告诉他们，这幅画可以是他们想到的与儿童虐待相关的任何事情。给学生大约15分钟的时间。
3. 15分钟后，让学生带着他们的画坐成一圈。请他们不出声地将画传递一圈，并静静地看彼此的画，不要发表意见或说话。
4. 当所有画都已传递一圈时，感谢学生分享他们的画，并说明现在要讨论各种不同类型的儿童虐待事例。问他们都知道哪些不同类型的儿童虐待事例，并将这些列在大白纸上。
罗列清单时，请大家举出一些这类虐待的例子。例如，如果有人说“身体虐待”，可以回应说“谢谢，有人能举出一些针对儿童的身体虐待的例子吗？”或“这种虐待有没有其他的说法？”
5. 如果教师认为漏掉了一些重要的东西，可加入自己的意见。可举出如下例子：
身体虐待是指在身体上故意伤害一名儿童，例如通过击打、殴打、鞭打、拳打脚踢、掐、咬、摔打、戳刺、闷塞、灼烧，或以其他方式伤害一名儿童。
情感虐待（亦称心理虐待）是指某个人损害一名儿童的情感发展或自我价值感。例如，持续的批评、威胁、排斥，不向儿童示爱，不为儿童提供支持或指导；作业太多，按考试成绩排座位，起有侮辱性的外号；教师让学生替自己买烟等。

性虐待是指一名儿童被强迫或胁迫参与作恶者带有性意图的任何活动。例子包括强奸、以性的方式触摸或抚弄儿童、触摸或抚弄儿童的生殖器、要儿童触摸他们的生殖器、儿童以性的方式触摸他人、参与或观看色情活动等。

忽视是指父母或监护人不能满足一名儿童的基本需求。忽视可以是身体的（不提供食物、住所或监管）、医疗的（不能提供必要的医疗或心理健康治疗）、教育的（不能提供儿童教育或关注特殊教育需求）或情感的（不关注儿童的情感需求、不提供情感关怀，或允许儿童酗酒或吸食其他毒品）。

6. 列完清单和例子后，通过说明什么是剥削来结束本活动。剥削的定义如下：

“另外还有一类虐待，即所谓的剥削。剥削是指为一个人的自身利益不正地使用别人。儿童剥削是指其他人为其自身利益使用儿童。这可以是为其自身的娱乐，例如性虐待，也可以是为了经济利益，即要儿童做事以便通过儿童的行为赚钱。例如，儿童被迫卖淫，儿童被拐卖，儿童乞讨，或儿童参与拍摄色情照片或电影——其他人则通过这个赚取利润。也可以是儿童被卖给他人工作。”

7. 问学生是否有问题，并解答他们提出的问题。

活动3 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动4 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己对今天课程的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

10 善意和恶意的触摸

本课目标：提升对于自己身体的边界以及善意触摸和恶意触摸的意识。

活动	所需材料	时间（共45分钟）
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 善意的和恶意的触摸	空间、胶带、彩笔、纸、旧挂历、废报纸、废旧纸箱子	30分钟
3. 我们的歌		5分钟
4. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 善意的和恶意的触摸

活动目标

提升有关身体边界以及善意的触摸和恶意的触摸的意识。

活动步骤（30分钟左右）

1. 将学生分成两人一组（男生分开分组）。向他们说明，在纸上画出自己身体的轮廓。每个学生轮流躺在纸张上，由伙伴画出他们的身体轮廓。
2. 每个学生都完成后，教师通过以下演讲，使学生进入此次活动当中：
“看一下你们的画。它们显示了你们的身体边界。你们在出生时便从父母那里得到了这个身体。你们的身体是你们自己的。保护自己的身体不受伤害是你们的权利，你们同样有责任主动保护自己的身体。你们保护自己身体的一种方式，是确定什么是善意的触摸和什么是恶意的触摸，并尽量避免自己的身体遭受恶意的触摸，因为它们可能会伤害你们，也有可能让你们感到不快。”
3. 向学生说明，现在要讨论什么是善意的触摸和恶意的触摸。解释善意的触摸是指使自己感到舒服和感激的触摸，恶意的触摸是指伤害到自己，或让自己感到难堪或不舒服的触摸。
4. 请学生先举出一些善意的触摸的例子，然后举恶意的触摸的例子。如果他们不明白教师的意思，教师要举例说明自己认为什么是善意的或恶意的触摸。下面是一些例子：
善意触摸的例子：朋友或家人的拥抱；
恶意触摸的例子：受到袭击或身体受到伤害；自己的私密部位被触摸。
5. 向学生提出以下问题：
“你和朋友间有哪些善意的触摸？”
“请举出关于恶意的触摸的例子。”
6. 请学生与各自的伙伴回到他们的人体轮廓图旁边。向他们说明，接下来要继续讨论善意的和恶意的触摸的话题。请他们选择两支彩笔或马克笔，其中一种颜色用于表示善意的触摸，另一种颜色用

于表示恶意的触摸。

7. 请他们在自己的身体轮廓上指出他们认为哪个部位的触摸是善意的，并用他们选择的颜色标示出来。

8. 完成后，针对恶意的触摸重复以上活动。

9. 每个人都在他们的人体轮廓图上标示出善意的和恶意的触摸后，以下面的话来结束：

“有时其他人会以我们不喜欢的方式触摸我们。因为我们是自己身体的主人，所以我们有权对此说不。如果有人以你不喜欢的方式触摸你，你永远有权对他们说‘不’。”

活动3 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动4 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

11 保护自己不受虐待

本课目标：提升对于身体和身体边界的意识，以及拒绝性虐待和虐待者的意识。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 舒适地带	大量空间	10分钟
3. 自我保护	大白纸、纸、笔	20分钟
4. 我们的歌		5分钟
5. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 舒适地带

活动目标

探讨一个人的舒适地带的概念。

活动步骤（10分钟）

1. 请学生站成一圈，相互间保持足够的距离，以便他们伸出胳膊时不会触碰到旁边的人。对学生说：
“请你们向身体一侧伸出胳膊。这就是世界各地多数人的舒适地带。”
“现在将两只胳膊伸到你们的身前。这也是你们的身体边界的一部分和你们的舒适地带。”
“现在请你们将胳膊放下来。”
2. 再次重复练习，并以下面的话来结束活动：
“如果有人想欺凌你或操纵你，他们往往会侵入你的舒适地带。”
“多数人觉得，只有自己认识和信任的人，才会在进入自己的舒适地带时自己仍然能够感到舒服。”
“如果某个人让你感到不舒服，要与他保持距离，使他不会侵入你的舒适地带。”

教师提示：

- 本练习要根据当地文化背景作修改。比如一些文化的舒适地带可能比一臂之长更大一些。
- 要有足够大的活动场地，以便学生在向身体一侧伸直胳膊时不会相互碰到。
- 通过讨论舒适地带，学生将了解自己和他人的舒适地带。当学生需要在日常生活中识别何时他人侵入自己的边界，或何时自己侵入他人的边界时，这些知识将是有用的。

活动3 自我保护

活动目标

加强儿童的自我保护意识。

活动步骤（20分钟）

1. 让学生坐成一圈。
2. 请学生注意他们坐得离彼此有多近。他们可能坐得比舒适地带还要近。让学生思考为什么大家紧挨着坐在一起还会感到足够舒服。如果学生不能指出原因，告诉学生：当一个人认识和信任某人时，就能允许他进入自己的舒适地带。
3. 请学生想出一些某个人进入自己的舒适地带的例子。让他们先两人一组讨论大约5分钟，然后与大家分享。
4. 如果学生没有提到，向学生说明，语言也可能会入侵舒适地带。欺凌者可能试图使用恶意的、粗鲁的或伤害性的语言侵入你的舒适地带。
5. 请学生想出几个可以保护自己、不被他人侵入舒适地带的方法。将答案记录在一张活动挂图上。
6. 如果学生未能指出以下几点，请教师将它们加入清单：
 - 如果有人欺凌你，直视他或她的眼睛，用周围人都能听清的声音大声说话，明确表达反感，比如说“住手”，“真讨厌”，“我不喜欢这样”。
 - 如果有人试图伤害你，赶紧远离他。
 - 告诉你信任的成年人，有人正试图在身体上或口头上伤害你。
7. 通过向学生强调以下内容来结束活动：
 - 如果有人试图伤害自己，应当告诉自己信任的成年人。
 - 自我保护是力量的象征，不要感到难堪或羞于告诉他人。

活动4 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动5 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己对今天课程的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集评估结果，并保存它们用于督导目的，评估是否需要计划好的活动做出修改或调整。确保在下一堂培训课开始时回顾评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

12 拒绝引诱

本课目标：加强对于引诱的认识，实现有效的自我保护。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 镜子游戏	一个箱底粘有镜子的纸箱	5分钟
3. 什么是引诱	纸、笔	25分钟
4. 我们的歌		5分钟
5. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 镜子游戏

活动目标

增强儿童的自信心和自尊心，了解自我保护的重要性。

活动步骤（5分钟）

1. 让学生坐成一圈。确保粘有镜子的纸箱盖子是盖紧的，并将它放在圆圈中间。
2. 向学生说明，他们要轮流朝箱子里看，然后重新盖上盖子。请他们不要告诉别人箱子里有什么，而要让大家对此保持好奇。
3. 对学生说：
“这个箱子里装有你应当尊重和特别关注的，真正珍贵和重要的某个人的画像。”
4. 请学生逐一朝箱子里看一下。他们将会看到自己在镜子里的影像。请他们看后回到圈中。
5. 活动结束后向学生提出如下问题：
 - “你们觉得这个练习怎么样？”
 - “你们感到惊奇吗？”
 - “通过这一活动，你理解了什么？”

活动3 什么是引诱

活动目标

提升对于“引诱”和自我保护的意识

活动步骤（25分钟）

1. 让学生坐成一圈。
2. 向学生说明，现在要谈谈“引诱”。
3. 问学生：“有人以前听说过引诱吗？”

如果没有人回答，教师介绍引诱的定义：

“引诱是指有人试图威胁、欺骗或说服你们做你们一般不愿意做的某件事，例如性行为或犯罪等。”

4. 教师说明引诱是以如下方式开始的：

“有人试图跟你交朋友，通过假装是你的朋友，对你做出虚假的承诺，或虚伪地提供帮助或保护。与你建立起关系后，他会试图带着你从事性或犯罪行为。”

“他会说这是正常的，什么也不用担心。例如，他或她可能会说‘每个人都这样做’或‘错的是别人，而不是我们’。”

“他可能会给你好处或礼物。也有可能说‘这是我们的秘密，不会有其他人知道’一类的话。”

“下一步，引诱者会继续从事更多的性或犯罪行为。”

“引诱者可能会威胁要伤害受害者或受害者的家人。他可能会说这是受害者自己的错，比如‘是你想要这样的。’”

“引诱者会让受害者感到难堪，如果受害者说要把这件事告诉自己的父母或某人，他可能会说‘没人会相信你的’或‘你会让你家人蒙羞的’。”

“这样，引诱者会让受害者依赖于他或她，并使受害者很难阻止侮辱行为。”

5. 与学生讨论下面这些保护自己免受引诱的要点：

- 如果收到了礼物，也绝没有必要做一些见不得人的事情；
- 如果收到了礼物或好处，要告诉父母或监护人；
- 避免和让自己感到不舒服的人单独在一起；
- 远离伤害，如果需要的话，马上离开；
- 告诉自己信任的一个成年人；
- 如果有人正在引诱自己，引诱者会试图让自己保持沉默，不要上当；
- 很多学生不会告诉别人受虐待的事，因为他们羞于启齿。记住这不是学生的错。

6. 提醒学生，要保护自己免受虐待是非常重要的，如果怀疑有人正在试图引诱自己并胁迫自己做某件错事，要告诉自己信任的成年人

活动4 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动5 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

给教师的指示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

13 为他人着想

本课目标：促进与家人和朋友的关系

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 如何为他人着想	纸和笔	30分钟
3. 我们的歌		5分钟
4. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 如何为他人着想

活动目标

让学生了解应该怎样为朋友、同事和家人着想，及由此产生的益处。

活动步骤（30分钟）

1. 将学生分成小组。
2. 请学生分组讨论并回答以下问题：
 - 你与妈妈一起外出，妈妈给你买了些零食。你正要吃的时候，一个小学生走过来站在你身边，眼巴巴地盯着你手里的零食，他很饿。这时你该怎么做？为什么？
 - 你正赶着去上课，快要迟到了。如果你遇到一个跪在地上低声抽泣的学生或老婆婆，而且旁边没有其他人，你该怎么做呢？为什么？
 - 你发现一个平时很乐观的朋友今天情绪低落，你该怎么做呢？为什么？
 - 在玩团队游戏，比如老鹰捉小鸡、足球比赛等时，你会采取什么态度？
 - 如果你们组赢或输了，你会对另一组作何反应呢？
 - 你会怎样和班里新来的同学打交道？
 - 如果你妈妈生病了，你如何安排个人生活？
3. 请学生向全班同学报告小组讨论的结果，由教师汇总并写在黑板上。要确定其中是否包含以下内容：
 - 为他人着想和友善。
 - 无私。
 - 乐于助人和合作。
 - 有耐心。

- 友好并乐于交际。
- 4. 根据学生的答案，请学生一起讨论为他人着想的各种要素。
- 5. 分组讨论：根据以往的经验，乐于助人和合作、为他人着想和对他人无私会有哪些好处。

参考问题

- 理解他人的感受困难吗？
- 理解为什么他人会在上述情境下有那样的感受是否更困难？你认为是什么原因造成这些困难？
- 你认为你的确知道这些情境下他人会有何感受吗？为什么知道（或为什么不知道）？
- 如果你理解自己的家人和朋友，对你会有哪些益处？
- 有什么方法可以帮助独自面对困难或处于困境中的朋友？怎样帮助？
- 你怎样设身处地的考虑不同的情境？
- 你是否曾经遇到过这种情况：你原以为你知道某人感受如何，结果却是错的？能否讲出一些例子？
- 你会通过什么迹象或线索来敏锐地了解他人的感受？可否举例？
- 当有人以你不希望的方式行事时，你能够做些什么？
- 你如何帮助你的家人或亲戚？
- 如果一个朋友请求你做一件事情，而你的父亲和母亲在同一时间也寻求你的帮助，你会选择怎么做？

评估问题

- 设身处地的为朋友和家人着想的益处都有哪些？
- 根据你的情感反应，你表现出哪一类的同情心？
- 6. 教师应将以上小组讨论结果记录在黑板上。请确认讨论的结果包括以下教师提示中的内容。

教师提示：

- 向学生强调，在与他人打交道时应该：
 - 体谅、关心和同情他人的感受。
 - 听取他人的意见并给予帮助和建议。
 - 诚恳地与他人交往。
 - 不因为一个人贫穷或有不同习惯就歧视他，应该在平等的基础上真诚地与人交往。
 - 有耐性。

最后要总结：以上这些都是理解他人的必要品质。拥有这些品质，一个人可得到他人的尊重和友谊。任何人需要帮助时，作为一个为他人着想的人，都将给予他人积极的帮助。

课后活动

如果学校条件许可，可以让学生从下列活动中选择一个进行，并在活动后安排相关的讨论。讨论内容应包括：

- 选择的主题。
- 为什么你会选择这一主题？
- 你是怎样完成这项活动的？

- 你从这项活动中获得了什么经验和感受？（你从中体验到了什么？）

活动清单：

- 尽自己所能无偿地照顾一个母亲正面临困难的小学生。
- 慰问社区里的孤寡老人。
- 给一个无依无靠的病人写信。
- 尝试给别人的父母或兄弟姐妹提供特殊帮助。
- 尽自己所能帮助病人，或老年的亲戚、朋友、邻居，比如帮助提水、拾木柴等。
- 帮助有困难的朋友。
- 帮助孤独的或处于困境或悲伤中的同学。
- 给班里的孤单的同学写信。
- 帮小学生复习功课。

活动3 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动4 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

14 学会做决定（1）

本课目标：认识做决定的重要性和了解做决定的步骤。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 如何做决定	纸、笔	30分钟
3. 我们的歌		5分钟
4. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 如何做决定

活动目标

使学生们能够说明，遇到任何困难的事，一个人在决定行动之前都应当认真思考和权衡利弊。

活动步骤（30分钟）

请学生分组朗读下面的故事，并讨论以下问题。

1. 小罗正面临哪些困难？
2. 观看录像的备选情形都有哪些？如果他那天晚上去看录像，将会怎样？如果他迟一点再去看录像，将会怎样？
3. 小罗最后做出了什么样的决定？他做出的决定是否正确？
4. 小罗怎样理解朋友的意见？
5. 如果你是小罗，你会怎么做？

“先思而后行”

当小罗正在为明天的考试学习时……
他的朋友小倪过来要他一起去看录像。

今天要放映一部著名的战争片……
这是首映呢。走，我们一起去看看吧。

小罗正在考虑他是否应该去。他想去。但他还没做完他的功课呢。

你说过你只想去看首映片。

倪巍和李铭也去。快点走吧，功课可以推迟到明天早上再做。

我有点担心，我不能跟你一起去。我担心明天的考试。我还没有做完我的功课呢。我今晚不能熬夜。我可以推迟到以后再看这部片子。

之后……小罗继续做他的功课。至于小倪，他起身朝录像厅方向走去。

个性化问题

1. 你认为小倪为什么将看录像看得比他的功课更重要？
2. 你认为小罗为什么将他的功课看得比看录像更重要？
3. 你认为小倪和小罗的考试成绩将会怎样？为什么？
4. 你认为这种情况下你会怎么做？你会去看录像还是继续你的功课？为什么？

活动3 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动4 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

15 学会做决定（2）

本课目标：认识做决定的重要性和了解做决定的步骤。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 做决定的步骤	纸、笔	30分钟
3. 我们的歌		5分钟
4. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 做决定的步骤

活动目标

学习如何做决定，清楚做决定的步骤。

活动步骤（30分钟）

1. 请两名男生和两名女生列举一些他们与其他人共同做决定的例子（例如恋爱关系、朋友、酗酒、暴力等）。这样的决定容易做出吗？教师与全班同学一起讨论人们是如何做决定。
2. 如果有学生愿意，请他们分享自己会如何做出有关吸烟或喝酒的决定。这样的决定容易做出吗？为什么？
3. 教师对做决定进行总结：

“在决定你想要什么、什么对你最有利时，你必须选择最佳的备选方案。我们的自尊会对自己做的决定有很大的影响。如果我们把自己看做特殊的、唯一的和重要的社会成员时，我们会有高度的自尊，而且能够独立地思考，并做出明智的决定。作为学生，我们的决定是基于我们从父母那里得到的价值观做出的。作为年轻人，我们为自己做的判断、决定更多是基于我们自己对境况的看法做出的。影响我们做决定过程的因素有：伙伴、家庭、社会、文化、教育、态度、传统，以及经验等。”

教师提示：

在组织学生讨论时应该引导学生讨论：他们一般会从什么渠道得到相关的信息、谁会帮助自己做决定、他们是否总是会做出正确的决定等相关问题。最困难的决定往往是关于性关系、学校、朋友、毒品、酒精、暴力等。

4. 请学生讨论并列举出他们做决定时采取的步骤。

教师可以提醒学生他们每天都在做的一些决定，例如：穿什么，吃什么，什么时候做什么事情等。请学生思考如何解决生活中的重要问题，如何做出决定。

教师总结做决定的步骤：

- 确定问题：找出是什么原因引起问题的，以及它为什么会发生。
- 考虑备选方案：找出解决问题的各种方式。
- 考虑各种备选方案的后果：对于找到的各种备选方案，考虑这些备选方案会如何影响到自己，自己的家庭、朋友或其他人。
- 选择最佳的备选方案。
- 实施决定：将选择的决定付诸行动。
- 反思：想象自己的决定带来的后果。思考一下，对自己来说这是最佳选择么？下次做决定时要注意什么？

5. 让学生分成两组，想象自己必须做出决定的一种情形，例如，有人正在劝你吸烟。请大家运用作决定的步骤来解决这个问题。

6. 将大家重新召集到一起，并集体讨论作出决定的步骤对自己是否有帮助。

教师应当提醒学生，遇到任何事情，都有很多解决问题的方法，重要的是，要能够想出尽可能多的方案，并考虑每种决定带来的后果，再做出正确的决定。记住，有些决定的后果是致命的。

教师提示：

请学生说说影响做决定的重要因素，看看他们是否提到正确的信息、动机、同伴压力、文化或传统等因素。

提醒大家：很多决定会产生严重的或不可逆转的后果，像发生性行为的决定，这会导致怀孕，更糟的是，甚至会感染HIV。因此，学习和使用做决定的技巧，并作出正确的决定极为重要。

活动3 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动4 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

16 人际沟通（1）

本课目标：增进与家人和朋友的关系。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 什么是有效沟通	纸、笔	30分钟
3. 我们的歌		5分钟
4. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 什么是有效沟通

活动目标

了解什么是有效的沟通以及沟通技巧的重要性。

活动步骤（30分钟）

1. 绘画游戏
 - 首先，让两名学生走上将台，背靠背站在黑板前面。给面向黑板的学生一支铅笔画画。将下面所示的画交给背向黑板的学生。
 - 得到画的背向黑板的学生不允许讲画的内容，而要给面向黑板的学生绘画的提示，告诉他应按照自己的描述来进行绘画。在此期间，他们不得转过身来面向对方。
 - 最后，让他们比较黑板上的画与原画。
2. 寻宝游戏
 - 将全班分成两组。每一组中选一名学生到教室外面，教师向他们展示要寻找的5样不同的物品。请这两个学生在教室外等待一会儿。
 - 教师回到教室里，将5样不同的物品分发给各组，并请他们藏好这些物品。
 - 请等待在外面的两位学生回到教室，并使用非口头沟通的方式，寻找组员藏起来的5样物品。
 - 请其他同学与寻找物品的同学互动时不可说话。
 - 宣布先找齐5样物品的学生为获胜者。
3. 完成游戏后，教师向全班同学提出以下问题，并一起进行讨论。

参考问题

- 在绘画游戏中，是什么变成了画？为什么？
- 在寻宝游戏中，为什么不能轻易找到物品？

- 哪些因素有助于促进人际间有效的沟通？
- 在游戏中可以使用哪些沟通方式？你用的是哪一种？为什么？
- 你认为使用肢体语言对他人的理解有利还是不利？为什么？
- 你跟别人谈话时，他们总能明白你的意思吗？为什么能（或为什么不能）？
- 你认为人际沟通最重要的是什么？能否说明原因？
- 在对话期间，如果对方缺少目光交流的能力，你有何感受？
- 你是否曾使用肢体语言来表达你的不同情感？
- 如果你去看病，却不能有效地表述你的症状，结果会怎样？
- 明确的沟通对阻止吸毒的重要性是什么？
- 明确的沟通将会如何保护自己免受HIV和性病感染？

评估问题

- 你与朋友间用什么方式来沟通？
- 只使用口头表达时会产生怎样的后果？
- 在与长者谈话时应该使用什么样的沟通方式？

课后活动

请学生观察和记录自己家庭和社区的其他成员是如何相互沟通的，记录他们相互沟通的具体方式。

课后活动问题参考：

1. 在你看到的人当中，你认为最有效的沟通者是谁？谁的沟通最无效？为什么？
2. 你认为你的沟通技巧与最有效或最无效的沟通者有哪些相似之处？为什么？
3. 你应该如何提高自己的沟通技巧？

活动3 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动4 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴

我喜欢这节课

中性的

我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴

我非常不喜欢这节课

17 人际沟通（2）

本课目标：增进学生的人际沟通能力，增进与家人和朋友的关系。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 有效沟通	纸、笔	10分钟
3. 表达你的意思	纸、笔	20分钟
4. 我们的歌		5分钟
5. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 有效沟通

活动目标

讨论肢体语言是什么，以及肢体语言和口头语言的重要性。

活动过程（10分钟）

1. 请学生思考为什么他们与朋友们沟通很容易。在大白纸上写下大家说出的各种原因，集体讨论他们列出的各种原因与后面列出的“口头沟通”部分的信息有什么相同或不同。
2. 提问学生为什么善于倾听是有效沟通的一个重要部分。
3. 提问什么是“非口头”或“肢体”语言，请学生示范表演。
4. 请学生举出一些男生和女生不理解对方的例子。分析这是否是因为沟通不当（例如无力拒绝）、不善于倾听、肢体语言令人不解或是以上所有的原因。
5. 教师总结：

人际沟通涉及两人或多人，即说者和听者，它是一个双向的过程。它是一项基本技巧，构成了所有关系的基础。沟通的质量往往决定了关系的质量。沟通是为了提供信息、表达自己的感情、解决问题、争论、冲突，表示关心等。

有效沟通的方法包括：

- 口头沟通：一个人讲话，其他人倾听并做出反应。对话可能是交流信息，包括询问、商议、陈述或开放式提问、指示等形式；场合可能是正式或非正式的。在很多关系中，沟通通常是非正式的。

说者为消除对于所说内容的误解，可以提出问题来了解对方是否理解正确，也可以换一种方式重复（解释）所说的内容。语言有问题、太长的句子、说话含糊，讲话有气无力、听力有问题、听者打断说者、外面噪音太大等都可能影响沟通效果。

- 倾听：听者必须倾听和注意对方所说的一切，而不要打断说者，并在随后做出相应的反应。

很多人可能会听,但并不了解完整的讯息。有些人只是对所说内容的一半有反应。还有些人会“选择性”倾听,也就是只关注与他或她相关的点,而漏掉大量的其他信息。

● 非口头或肢体语言沟通:非口头语言是指能够补充语言涵义的各种表现,包括语调、语速、沉默、皱眉、微笑、扮鬼脸、做手势、身体姿势、触摸、两人间的距离等。肢体语言可能很容易读出,但同时也可能很容易误读。

对对方的看法,或者沟通者双方的站姿或坐姿都会对沟通产生很大的影响。它会显示出人们之间的力量关系,如教师站着而学生坐着,老人坐在椅子上而其他人则站着或坐在他们下首,店主站在柜台里而顾客们则站在柜台外等着要购买他们的商品。人们利用自己的身体表达很多东西,就像用言语一样。一些人的肢体语言很强烈和狂暴,另一些人则很友好和温和,其他一些人肢体语言则很柔弱、顺从。人们利用自己的身体“说”出了很多东西!

活动3 表达你的意思

活动目标

了解消极被动型、主动攻击型和自主决断型沟通方式之间的差别。

活动步骤(20分钟)

请学生们表演出以下情感:消极被动型、主动攻击型或自主决断型。

1. 学生坐成一圈。

2. 教师讲解各种人际沟通类型。

● 消极被动型:是指以“示弱”的方式进行沟通。

不清楚并且害怕提出论点或问题;不坚持自己的观点,不想惹怒或让他人失望;有令人困惑的肢体语言,显示出软弱、胆怯、犹豫不决和缺少自尊。

消极被动型的表现:平静交谈,紧张地笑,向下或旁边看,垂肩,避免争执,用手掩面等。

● 主动攻击型:是指如果自己的感情、观点或愿望未被接受,会以威胁他人的方式进行沟通。

试图主宰他人,并在坚持自己权利的同时否定别人的权利;觉得只有自己的看法、言语、观点和想法是正确的。肢体语言有威胁性和强有力。

主动攻击型的表现:大喊,苛求他人;说别人是错的;身体前倾;看不起他人;摆动手指或指着他人;威胁他人等。

● 自主决断型:是指以看起来不粗鲁或不会威胁到他人的方式进行沟通。

坚持自己的观点、看法、感情或权利,但不会危及他人的权利;以明确的方式告诉别人自己想要什么,而且相信这对于自己是正确的;是强势、坚定的,但没有威胁性的肢体语言。

自主决断型的表现:知道自己想说什么,使用“我”语句,比如“我觉得……”,看着对方的眼睛,不发牢骚或讽刺,并使用肢体语言,坚持自己的立场等。

3. 教师每讲解完一种类型,都要进行小组讨论,并请一名男生和一名女生出来进行1~2分钟简短的角色扮演。学生通过角色扮演来展示各种人际沟通类型。

4. 完成角色扮演后讨论以下问题:

- 你认为哪种人际沟通类型最有效？为什么？
- 你如何改变自己？如果你是消极被动型或主动攻击型，你能做些什么？
- 我们能在学校、家里和商店里实施自主决断型人际沟通吗？

5. 请学生两人一组，使用自主决断型沟通方式进行角色扮演，总共5到10分钟。角色扮演应涉及某个伙伴试图说服另一个伙伴做危险或对自己有害的事。约5分钟后，两人交换角色。

教师提示：

应提示学生在市场或商店里、与朋友一起时、在公交车上或认为自己的需要未得到满足的任何时候，可以实施自主决断型做法。它并不只适用于朋友之间。

活动4 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动5 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己对今天课程的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

18 控制情感（1）

本课目标：促进对于控制情感的理解。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 什么是控制情感	纸、笔	30分钟
3. 我们的歌		5分钟
4. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 什么是控制情感

活动目标

让学生了解，青少年通常在情感上更愿意与朋友沟通，而不是父母或教师，所以同伴之间的帮助与理解是很重要的。

活动步骤（30分钟）

1. 请学生就以下各种问题、困难或经历进行讨论：

- 当你的父母不给你买你想要的某个东西时……
- 当教师斥责你未能完成你的作业时……
- 当你们在大街上吵架时……
- 当你所在的团队在体育比赛上赢得好成绩时……
- 当你或你朋友的对手赢得奖项时……
- 当你的教科书在考试前一周丢失时……
- 当教师冤枉你时……

请学生回答以下问题：

- 你感受如何？
- 你都跟谁说你这些感受？
- 为什么你会这样做？
- 很难跟成年人谈论敏感问题？

2. 将每个学生的回答记录在黑板上：

情境序号	感受	告诉谁？	为什么要告诉那个人？
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			

3. 活动总结：

检查黑板上的答案，并说明青少年们在感情交流上会自然地倾向于与伙伴交流，会对朋友坦率和真诚，而且更愿意接受朋友的意见和建议。教师可以通过以下问题来激发学生思考。

- 当青少年们遇到问题时，他们通常会先跟谁说？为什么他们会跟这个人说？
- 这个人是否适合与之谈论自己的感受和情感？
- 为什么青少年们很难跟成年人谈论敏感问题？
- 青少年们会与不同的人谈论不同类型的问题吗？为什么他们不是总跟同一个人交谈呢？
- 当你与他人分享你的感受时，你感到轻松么？
- 当你有问题或感到心烦时会跟谁交谈？为什么你会跟那个人交谈？
- 你是否曾试图跟某人谈论你的感受，但他并不感兴趣？当时你怎么做的？后来感受如何？你是否跟那人再次谈论过你的感受？
- 当你紧张时，你能做些什么来减缓紧张情绪？
- 你认为向别人表达感情好，还是将它们藏在心里好？
- 你是否希望有妨碍理性决策的感情或情感？请举出一些例子。你认为自己能对此做些什么？

教师提示：

- 学生往往更加愿意跟他们的朋友交谈而不是其他人，因为他们的朋友能理解他们，并且总是会支持他们。不过，教师需要引导学生讨论“某些问题是否适合与朋友谈论”，让他们了解对于有些问题，朋友不一定比自己知道得多。
- 对于一些问题，学生可能会提出“如果跟父母或其他信任的成年人谈某些话题，会担心被他们责备”。可是，学生也应该思考为什么成年人会为此感到生气或心烦。在很多情况下，可能是因为他们不完全了解情况，因为学生不能以适当的方式向他们说明情况。因此，学生可能需要建立或改进与成年人谈话时的沟通技巧。

活动3 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动4 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己对今天课程的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

19 控制情感（2）

本课目标：理解人的情感以及如何去控制情感。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 控制情感的方法	纸、笔	30分钟
3. 我们的歌		5分钟
4. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

- 1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
- 2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
- 3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
- 4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
- 5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 控制情感的方法

活动目标

帮助学生学习如何控制情感。

活动步骤（30分钟）

- 1. 请学生回顾上节课讨论的各种情境和感受，分组讨论各种情境下向他人透露情绪和感受的行为。
- 2. 将小组讨论的结果分为“希望有的行为”和“不希望有的行为”两类。例如：

序号	感受	不希望有的行为	希望有的行为
1	悲伤	独自哭泣	向朋友倾诉 向长辈或者父母倾诉和求助
2	生气	吵闹	从1数到100 向朋友倾诉

- 3. 小组讨论结束后，请各组与全班其他同学分析讨论结果。
- 4. 教师应当说明，人们需要避免过度表露一个人的极端情绪和感受，并避免产生过度反应。过度反应会带来更多的伤害，而且没有任何好处。为了能够抑制自己的极端情感，应当保持冷静并且做出积极的反应。在生活中，一个人难免遇到各种困难和问题，但是如果能够保持稳定和冷静的心态，这些困难和问题都会比较容易解决。在小组讨论的过程中，教师可以提出以下问题来促进学生的积极思考。

参考问题：

- 两个人在相同情况下会有同样的感受吗？为什么？
- 两个人会以相同的方式表达他们的感受和情感吗？为什么？
- 表达自己的感受和情感是有益还是无益？为什么？

- 除了找朋友倾诉外，还能有什么样的方式控制极端的情感？
- 你会压抑自己的情感，还是愿意向他人表达自己的情感？
- 当你没有及时表达情感时，是否曾遇到过更大的问题，例如有些事让你心烦或担心时你会胃痛？请举例。
- 你通常会以什么样的方式来表达情感？请说明。你会用哪些方式来控制情感？
- 如果一个人抑制自己的一切情感而从不表达会怎样？为什么？
- 你如何将这节课学到的知识运用到日常生活中？请举例。
- 除了和家人、朋友谈论自己的情感外，你还会和谁倾诉？

5. 小组活动。让学生一起讨论并列举出3~5种负面情感或压力的情景。将学生分成几个小组，给各组指定一种情感的情景，并根据这个情景设计一段角色扮演。也可以让不同的小组准备相同的情感情景的角色扮演，以便学生能够思考不同的解决方案。

不过，如果角色扮演中有问题的年轻人不想和朋友们谈论有关问题，而必须和父母或其他可以信任的成年人交谈时，各组必须认真考虑要怎样向成年人说明问题，以取得支持。

各组学生轮流表演，其他同学要对他们解决问题的方法和语言是否恰当进行评估。

教师提示：

如何控制情感	<ol style="list-style-type: none">1. 了解什么情境会使你失控或让你生气。2. 调整你在压力情境下的感受。3. 在开始有压力感时，命令自己深呼吸和放松。4. 重新表述生气的感受，以便能以不冒犯他人的方式将它们表达出来。
如何应付伤心 (或抑郁)	<ol style="list-style-type: none">1. 确定什么事情让你感到伤心。2. 在事情发生时承认伤心的感受。3. 向成年监护人或朋友倾诉你的感受。4. 做你喜欢做的事情。5. 到户外享受新鲜空气和阳光。6. 避免孤立自己或离开家人和朋友。7. 公开、坦诚地讨论自己的感受。
如何应对挫折	<ol style="list-style-type: none">1. 确认挫败感。2. 了解挫败感的来源。3. 深呼吸和放松。4. 与成年监护人或同伴讨论挫折。5. 做一些让你感觉成功的事情。
如何应对恐惧	<ol style="list-style-type: none">1. 确认是什么让你感到害怕。2. 确定你是生气，还是只感到担心或害怕。3. 保持冷静和清醒。继续深呼吸。4. 与成年监护人讨论是什么让你感到恐惧。5. 命令自己最终克服自己的恐惧。

如何应对失败	<ol style="list-style-type: none"> 1. 正确地认识到你没有成功的一个主要原因。 2. 保持冷静和放松。 3. 命令自己控制情绪化行为。 4. 找到一个成年监护人或同伴，并讨论任何负面感受或你的失望之情。 5. 愿意再次尝试以赢得成功。
如何适当地表达感受	<ol style="list-style-type: none"> 1. 保持冷静和放松。 2. 注视与你谈话的对方。 3. 描述你当前的感受。 4. 避免谴责和褒扬的语句。 5. 为你表现出的感受承担责任。 6. 感谢对方的倾听。
展示适当的控制	<ol style="list-style-type: none"> 1. 调整你的感受，以及你的口头和非口头语言。 2. 使用放松策略来管理压力。 3. 冷静、清楚和明确地谈话。 4. 使用恰当的措辞正确地表述你的感受。 5. 使用不会冒犯他人的语言。
为压力下的对话做好准备	<ol style="list-style-type: none"> 1. 记住并采用放松策略。 2. 命令自己继续深呼吸。 3. 记住保持目视对方并适当地表达你的感受。 4. 检查诸如接受批评、适当的争论，以及解决问题等技巧。
如何自我放松	<ol style="list-style-type: none"> 1. 深呼吸。 2. 放松身体。 3. 保持平静。 4. 设想一个放松的情景（例如，自己喜欢的东西，与朋友在一起，爬山，在海滩上漫步等）。 5. 在开始感觉压力增加时，对自己说“3，2，1，放松”，并继续深呼吸。

课后活动

要求学生用日记记录这节课后一周内他们必须控制情感的各种情景。要求记录当时的情景、自己的感受、和谁交谈、不愿意和谁交谈、如何控制其情感，以及他们后来的感受等内容。

活动3 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动4 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己对今天课程的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

20 价值观（1）

本课目标：了解价值观的含义和树立正确的价值观的重要性。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 什么是价值观	纸、笔	10分钟
3. 价值观投票	纸、笔	20分钟
4. 我们的歌		5分钟
5. 课程评估	纸、笔、表情图	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 什么是价值观

活动目标

向学生介绍“价值观”的概念。

活动步骤（10分钟）

1. 将学生分成两个小组。每组发放一张大白纸和笔。请各组讨论他们的价值观是什么，并写在大白纸上。
2. 请各组挑选出4个最重要的价值观，并在大白纸上标注出来。
3. 各组将讨论结果贴在墙上或黑板上。请全班同学相互观看其他小组的讨论结果。

一些价值观……

- 帮助我的家人
- 为我的未来做准备
- 结婚
- 擅长艺术创作或有创造力
- 受到朋友们的欢迎
- 得到一份好工作
- 擅长运动
- 擅长交新朋友
- 拥有自己的车
- 保持健康和活力
- 婚前保守处子之身
- 完成中学学业
- 尊重我的父母
- 会赚钱

4. 教师组织学生小组讨论和集中反馈以下问题：

是否很难就重要的价值观达成一致，为什么？

女孩和男孩的价值观是否相同？为什么？

是否认为一个人的价值观会随着时间发生变化？为什么会出现这种改变？

教师提示：

价值观是指一个人重要的信仰、原则或标准。例如：“我看重教育，它对于我是重要的”，“我看重我的人际关系”，“我看重你所说的……”等。

如何区分世界观、人生观、价值观是本节课的难点。

活动3 价值观投票

活动目标

区别不同的价值观，树立正确的价值观。

活动步骤（20分钟）

1. 教师准备三张白纸，分别写上“同意”“不同意”和“不确定”，并将这三张纸贴在班里不同的角落，将教室分为三个区域。

2. 教师提出以下问题：

- 父母不在家或者你有空时，是否会上网玩游戏或者看不该看的电影？
- 为了避免朋友遇到麻烦而对他说谎，这样做对吗？
- 父母不让你用手机，你会怎么做？或者，你会瞒着父母自己买手机用吗？
- 同学喜欢上你了，你也对他或她有意思，在这种情况下他或她要求和你谈恋爱，你会答应吗？

3. 教师组织小组讨论并集体反馈以下问题：

- 为什么小组成员会对上述说法持有不同的观点？
- 你对待事物的看法是否基于你的价值观？
- 你的以上价值观是如何形成的？受到那些因素的影响？

教师提示：

每个人的价值观来自于个人的生活和实践经验，每个人都需要明确自己的价值观和信仰。正确的价值观将指引个人健康地生活和发展。

活动4 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动5 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己对今天课程的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

21 价值观（2）

本课目标：个人价值观的形成和个人行为的关系，以及正确的价值观的重要性。

活动	所需材料	时间
1. 回顾、反馈和介绍		5分钟
2. 确立价值观	纸张和文具	20分钟
3. 价值观和行为	纸张和文具	10分钟
4. 我们的歌		5分钟
5. 课程评估	纸张和文具，以及带有笑脸的活动挂图。	5分钟

活动1 回顾、反馈和介绍

活动目标

回顾上一节课，向学生反馈上一节课的评估意见，并介绍今天课程的目标。

活动步骤（5分钟）

1. 请一个学生回顾大家在上一节课都做了些什么。如果他或她不记得所有活动，请其他学生帮忙，直到所有活动都被提及。
2. 向学生反馈他们对上节课的评估意见。利用这一机会让学生讨论他们不喜欢的任何活动。教师要在督导笔记中记下这些活动。
3. 表扬学生，并提醒他们给出公正评估很重要，同时强调公正的评估有助于教师制订满足他们需求的课程计划。
4. 介绍本堂课的目标（请参看本节课的介绍）。
5. 回答问题，接着开始今天的课程。

活动2 确定价值观

活动目标

讨论每个人对人际关系的价值观。

活动步骤（20分钟）

1. 将男女生单独分组，并给每组发一张大白纸。在大白纸的中间画一条线，分成左右两边。
2. 请各组讨论并列举出他们希望自己的朋友拥有的4种最重要的价值观，并写在大白纸的左边。
小组讨论时应该尽可能多讨论哪些是最重要的价值观，并选出其中最重要的4种。
3. 请各组讨论并列举出他们不希望自己的朋友拥有的3种价值观，并写在大白纸的右边。小组讨论时应该尽可能多讨论哪些是最不受欢迎的价值观，并最终选择3种。
4. 小组讨论结束后，请各组选出一名成员向大家展示本组的讨论结果。
小组讨论问题：
 - 女生和男生挑选的最重要的价值观有何相似和不同之处？为什么？
 - 女生和男生挑选的最不重要的价值观有何相似和不同之处？为什么？
 - 持有不同的价值观是否会对人们在人际关系中的行为方式产生影响？

教师提示：

- 本活动会体现性别差异，男生和女生往往会有不同的社会价值观。男孩和女孩在成长过程中被赋予了不同的社会角色。这些角色和价值观一样，会随着时间变化而变化。对于男生，重要的是要认识到他们同样是富有同情心的人！同时，要保证男生会仔细倾听女生的发言。
- 请教师在本节后的课程评估中记录女生和男生挑选的4种最重要的价值观。

活动3 价值观和行为

活动目标

帮助学生思考什么是重要的价值观，以及不同的价值观带来的不同行为和结果。

活动步骤（10分钟）

1. 教师提出以下的问题：

- 保持良好的恋爱关系很重要吗？
- 哪些行为会威胁到你的价值观？例如：饮酒、抽烟、发生不安全的性行为、醉驾、打架、使用毒品等。
- 如果我们很珍惜自己的生命，为什么还会发生这些危险行为？
- 朋友会对你的价值观的改变有怎样的影响？你会受到来自同伴的各种压力，例如不安全性行为、饮酒和抽烟、盗窃、打架等。
- 为了坚持我们的价值观，我们应该怎么做？作为一个朋友，我们应该如何做？
- 怎样才能更容易忠于你的价值观？例如：选择与你共同价值观的朋友，得到家人的支持，坚定自己的信念，具备良好的决策技巧和自尊心等。

2. 请学生进行小组讨论。

活动4 我们的歌

活动目标

唱一首所有学生都熟悉并可以激发归属感和文化自豪感的歌曲。

活动步骤（5分钟）

请学生站起来，并让他们唱上一节课结束时选的那首歌曲。他们可以像上次那样唱，也可以改变唱歌的方式。

活动5 课程评估

活动目标

让学生对这一节课进行评估，了解他们对这堂课的感受。

活动步骤（5分钟）

1. 教师总结：

“我们今天的课程就要结束了。我很高兴能够和你们在一起相互加深了解。同时，我希望了解你们对今天课程和活动的感受。在每节课结束时，你们都会通过做一个小活动来表达自己对今天课程的感受。”

2. 说明在今天的课程上学生都做了些什么。

3. 向学生展示表情图，发给每个学生一张纸，并请他们画出代表他们心情的表情。告诉他们不需要在纸上写名字。这会鼓励学生真实地评估。

4. 学生完成后，感谢他们提供的反馈，并跟每个学生告别。这会让他们感觉得到了认可和赏识。

教师提示：

收集并保存所有学生的评估结果，并且根据学生的评估意见对今后的课程内容和活动做出修改或调整。确保在下一节课开始时回顾此次评估的结果。

高兴
我喜欢这节课

中性的
我谈不上喜欢或不喜欢这节课

不高兴
我非常不喜欢这节课

本课程活动来源及参考文献：

- 救助儿童会《阻止欺凌》
- 丹麦救助儿童会（2008）《摆脱欺凌》
- 吉尔吉斯斯坦救助儿童会《尊严的改善》
- 加拿大国际发展部及联合国儿童基金会“Bringing Children’s Right Alive”
- CABAC手册
- NACCW：让我们与众不同
- Terres des homes（2008）《儿童保护社会心理培训手册》
- 儿童适应能力培训项目
- 加拿大红十字会 尊重教育项目、暴力和虐待预防项目
- 孟加拉救助儿童会 打破沉默（Breaking The Silence）项目

后记

在乌鲁木齐市天山区、伊宁市以及和田市教育局的大力支持下，经过由各地教研培训中心和项目学校骨干教师组成的“校本课程编写小组”全体成员的共同努力，第一套生活技能校本课程——“社会心理健康”课程已经从最初的儿童的需求发展成一套系统的课程，现在终于正式与儿童见面了。在此，特别感谢伊宁市教研培训中心小学部教研主任玉米提担任该课程内容的总编辑，根据每一次教师培训的反馈以及试讲阶段教师和学生反馈，仔细审阅和不断的完善课程内容，最终定稿。感谢和田市教研培训中心音乐教研员麦丽开和伊宁市教研培训中心音乐教研员热娜古丽为生活技能课创作了具有地方特色的歌曲。

从生活技能课程的开发阶段，到现在正式进入课堂，这门课程无论从内容到教学方法都深深吸引了每一位参与到其中的老师和学生，并且得到了项目学校领导和教育局的大力支持。

参与编写此课程的有：

伊宁市教研培训中心：张军团 玛依拉.它吉丁 玉米提.玉素甫 阿米娜.伊斯拉木
迪丽努尔.吾玛尔 库尔班江.吐合达吉 吾麦尔江.买买提明

伊宁市潘津乡中心学校：乃孜尔.尼亚孜

和田市教育局：艾赛提.买和木提 亚森.买买提 布威海丽且姆.阿卜杜喀迪尔
麦丽开.吾布力 早日古丽.吾布力

乌鲁木齐市天山区教育局教研室：陈鑫华 地力努尔.马合苏提 热米拉.吐尔逊 孙翠英

乌鲁木齐市天山区第65中学：阿布都米吉提.吐尔逊 玉素甫江.夏布哈提
阿依努尔.苏里坦

乌鲁木齐市天山区第73小学：马月梅 时新婷

“我们对编写此课程给予大力支持的单位及个人，对他们付出的努力和辛勤的劳动表示衷心的感谢。”

救助儿童会介绍

救助儿童会1919年始创于英国，是全球领先的、独立的儿童慈善组织，目前在120多个国家开展工作。

早在1920年黄河水灾的时候，救助儿童会就开始为中国儿童捐款。从上个世纪80年代末，救助儿童会开始在中国大陆开展项目，目前已发展成为在中国工作的最大的国际非政府组织之一，拥有100多名员工。救助儿童会中国项目的总部设在北京，并在上海、四川、云南、西藏和新疆设有项目办公室，项目工作还覆盖广东、青海、湖北等省份。

救助儿童会关注所有儿童，尤其是弱势和困境儿童。在中国，我们的工作重点是在偏远、贫困地区的儿童，特别是贫困少数民族地区的儿童，以及城市中的流动儿童，在婴幼儿健康、儿童教育和发展、儿童保护、儿童权利治理以及为灾害中的儿童提供紧急救助等方面，通过直接实施项目、开展培训、研究、宣传和倡导等多种方式，改善和提高儿童在各方面的状况。

救助儿童会坚持非政府、非政治、非宗教及非营利的机构准则。在中国，救助儿童会与各级政府部门、社区、公民社会组织以及企业紧密合作。2012年，救助儿童会在中国开展的工作惠及近80万名儿童和80万成人，全年的资金总投入约690万美元。

我们的愿景

一个所有儿童都能享有生存、保护、发展及参与权利的世界。

我们的使命

推动全社会在对待儿童方面取得突破性的进步，为儿童的生活带来及时和持久的改变。

我们的价值观

负责 — 我们每个人都有责任善用资源，并用得其所，对我们的支持者及合作伙伴负责；特别是对儿童负责。

抱负 — 我们要求我们的员工制定远大的目标，并致力于改进我们为儿童所做的一切。

合作 — 我们尊重彼此的价值观，鼓励多元化，与合作伙伴携手合作，共同凝聚全社会的力量改变儿童的生活。

创新 — 我们接纳和鼓励创新的理念，与儿童一起探索可持续的解决方案。

诚信 — 我们坚守最高标准的诚信和自律，坚决捍卫我们的声誉，永远以儿童的最大利益为本。

باللارنى قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش جەمئىيىتى ھۆكۈمەتتىن، سىياسىدىن، دىندىن ھەم پايدا - مەنپەئەتتىن خالىي بولۇشتەك قۇرۇلما مىزانىدا چىڭ تۇرىدۇ. جۇڭگودا بولسا ھەر دەرىجىلىك ھۆ - كۈمەت تارماقلىرى، مەھەللە ئىش باشقارمىلىرى، پۇقرالار ئىجتىمائىي تەشكىلاتلىرى، شۇنداقلا كارخانىلار بىلەن زىچ ھەمكارلىق ئورتاتقان. 2012 - يىلى، باللارنى قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش جەمئىيىتىنىڭ جۇڭگودا قانات يايدۇرغان خىزمەتلىرى 800 مىڭ ئۆسمۈر ھەم 800 مىڭ ئەتراپىدى - كى چوڭلارغا ئۆز ساخاۋىتىنى يەتكۈزگەن بولۇپ، بۇ بىر يىلدا سېلىنغان مەبلەغ 6 مىليون 900 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى ئەتراپىدا بولغان.

بىزنىڭ مەنزىلىمىز

بارلىق ئۆسمۈر باللار ئۈچۈن ھاياتلىقتىن بەھرىلىنىدىغان، ئاسرىلىش، تەرەققىيات، شۇنداقلا قاتنىشىش ھوقۇقىغا ئىگە بولغان بىر دۇنيا يارىتىشتۇر.

بىزنىڭ بۇرچىمىز

پۈتكۈل جەمئىيەتنى ئۆسمۈر باللارغا بولغان مۇئامىلىدە بۆسۈش خاراكتىرلىك ئىلگىرىلەشلەر - نى قولغا كەلتۈرۈشكە ھەرىكەتلەندۈرۈپ، باللارنىڭ تۇرمۇشىغا نەق ۋاقىتدا ئەس قاتىدىغان شۇنداقلا ئۇزۇنغىچە داۋام ئېتىدىغان ئۆزگىرىشلەرنى ئېلىپ كېلىش.

بىزنىڭ قىممەت قارىشىمىز

مەسئۇلىيەت - بىزنىڭ ھەر بىرىمىزدە مەسئۇلىيەتتىن ئىبارەت كاتتا بايلىق بار بولۇپلا قالماي، ئۇ يەنە نەق جايغا ئىشلىتىلگەن بولۇپ، بىزنىڭ مەسئۇلىيىتىمىز ئۆز قوللىغۇچىلىرىمىز ھەم ھەم - كارلاشقۇچى ئورۇنلار بولۇپمۇ ئۆسمۈر باللار ئۈچۈندۇر. غايە - بىز ئۆز خىزمەتچىلىرىمىزگە ئۇلۇغۋار نىشان تۇرغۇزۇشنى شۇنداقلا بىزنىڭ ئۆسمۈر با - لىلارغا قىلىپ بەرمەكچى بولغان بارچە ئىشلىرىمىزنى بار كۈچى بىلەن ئىلگىرى سۈرۈشنى تەلەپ قىلىمىز.

ھەمكارلىق - بىز ئورتاق قىممەت قارىشىغا ھۆرمەت قىلىمىز، كۆپ مەنپەئەتلىك بولۇشقا ئىلھام بې - رىمىز، ھەمكارلاشقۇچىلىرىمىز بىلەن بىر نىيەتتە ھەمكارلىشىمىز، جەمئىيەتنىڭ كۈچىنى ئورتاقلا - شش يولى بىلەن توپلاپ، ئۆسمۈر باللارنىڭ تۇرمۇشىغا ئۆزگىرىش ئېلىپ كېلىمىز. يېڭىلىق يارىتىش - بىز يېڭىلىق يارىتىش ئىدىيەسىنى قوبۇل قىلىش شۇنداقلا ئۇنىڭغا ئىلھام بېرىش ئارقىلىق، ئۆسمۈر باللار بىلەن بىرلىكتە ئىمكانىيەتلىك سىجىل تەرەققىيات لايىھەسى ئۆس - تىدە ئىزدىنىمىز.

سەمىمىيەت - بىز ئەڭ يۇقىرى ئۆلچەمدىكى سەمىمىيەت ۋە تەلەپچانلىقتا چىڭ تۇرۇپ، ئۆز ئوبرازىمىزنى قەتئىي قوغدايمىز، مەڭگۈ ئۆسمۈر باللارنىڭ ئەڭ ئالىي مەنپەئەتىنى ئالدىنقى ئو - رۇنغا قويىمىز.

باليارنى قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش جەمئىيىتى

باليارنى قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش جەمئىيىتى 1919 - يىلى ئەنگىلىيەدە قۇرۇلغان، پۈتكۈل يەرشارى بۇيىچە ئۈستۈنلۈك ھەم مۇستەقىللىققە ئىگە بولغان بالىلار خەير - ساخاۋەت تەشكىلاتى بولۇپ، ئۇنىڭ ھازىرغا قەدەر 120 دىن ئارتۇق دۆلەتتە خىزمەتلىرى قانات يايدۇرۇلغان.

جۇڭخۇا قارىتا ئېيىقاندا، ئەڭ دەسلەپ 1920 - يىلى خۇاڭخې دەرياسىدا سۇ ئاپىتى كۆرۈلگەن ۋاقىتتا، بالىلارنى قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش جەمئىيىتى جۇڭگو ئۆسمۈرلىرى ئۈچۈن ئىئانە توپلاش ئېلىپ بارغان. ئالدىنقى ئەسىر -

نىڭ 80 - يىللىرىنىڭ ئاخىرقى مەزگىلى -

رىدىن باشلاپ، بالىلارنى قۇتقۇزۇش -

ياردەم بېرىش جەمئىيىتى جۇڭگو چوڭ

قۇرۇقلۇقىدا تۈر قۇرۇلۇشنى قانات يايدۇرۇشنى باشلىغان، بۈگۈنكى كۈندە

بولسا تەرەققىي قىلىپ جۇڭگودا تۈر خىز -

مىتى ئېلىپ بارىدىغان ئەڭ چوڭ خەلقئارا -

رالىق ھۆكۈمەتتىن خالىي تەشكىلاتلار -

نىڭ بىرىگە ئايلانغان بولۇپ، ئۇنىڭدا

100 دىن ئارتۇق خىزمەتچى ئىشلەيدۇ.

باليارنى قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش

جەمئىيىتى «جۇڭگو تۈرى» نىڭ باش

شەتابى بېيجىڭغا قۇرۇلغان بولۇپ، شاڭخەي، سىچۈەن، يۈننەن، شىزاڭ ھەم شىنجاڭ رايۇنلىرىدا تۈر ئىشخانىسى تەسىس قىلغان، شۇنداقلا يەنە تۈر خىزمىتى گۇاڭدۇڭ، چىڭخەي، خۇبېي قاتار - لىق ئۆلكىلەرگە كېڭەيگەن.

باليارنى قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش جەمئىيىتى بارلىق ئۆسمۈرلەرگە بولۇپمۇ ئاجىز ۋە قىيىن -

چىلىقى بار بالىلارغا غەمخورلۇق قىلىدۇ. بىزنىڭ خىزمىتىمىزنىڭ جۇڭگودىكى مۇھىم نوقتىسى -

چەت - ياقا، نامرات رايۇنلاردىكى ئۆسمۈرلەر، بولۇپمۇ ئاز سانلىق مىللەتلەر نامرات رايۇنلىرى،

شۇنداقلا شەھەرلەردىكى كۆچمەن بالىلارغا قارىتىلغان بولۇپ، خىزمەت دائىرىمىز بوۋاقلار ۋە

ئۆسمۈر بالىلارنىڭ ساغلاملىقى؛ بالىلار مائارىپى ۋە ئۇنىڭ تەرەققىياتى؛ بالىلارنى ئاسراش؛

بالىلار ھوقۇقىنى باشقۇرۇش ھەم ئاپەت ئىچىدىكى بالىلارنى جىددى قۇتقۇزۇش ياردىمى بىلەن

تەمىنلەش قاتارلىق تەرەپلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. جەمئىيىتىمىز بىۋاسىتە تۈرلەرنى يولغا قويۇش،

تەربىيەلەشنى قانات يايدۇرۇش، تەتقىق قىلىش، تەشۋىق ھەم باشلامچىلىق قىلىش قاتارلىق كۆپ

خىل ئۇسۇللار ئارقىلىق ئۆسمۈر بالىلارنىڭ ھەرقايسى تەرەپلەردىكى ئەھۋاللىرىنىڭ ياخشىلىنىشى -

نى ئىلگىرى سۈرىدۇ.

تۇرمۇش ماھارىتى «ئىجتىمائىي پىسخىك ساغلاملىقى» دەرىسلىك تۈزۈش گۇرۇپپىسى

غۇلجا شەھەرلىك ئوقۇتۇش تەتقىقات - تەربىيەلەش مەركىزىدىن: جاڭ جۈن تۈەن، ماھىرە تاجىدىن، ئۈمىد يۈسۈپ، ئامىنە ئىسلام، دىلنۇر ئۆمەر، قۇربانجان توختىھاجى، ئۆمەر جان مەمتىمىن

غۇلجا شەھەرلىك پەنجىم يېزىسى مەركىزى باشلانغۇچ مەكتەپتىن: نەزەر نىياز

خوتەن شەھەرلىك مائارىپ ئىدارىسى ئوقۇتۇش تەتقىقات ئىشخانىسىدىن: ئەسەت مەخمۇت، ياسىن مەمەت، بۇخەلچەم ئابدىقادىر، مەلىكە ئۇبۇل، زورىگۈل ئۇبۇل

ئۈرۈمچى شەھىرى تەڭرىتاغ رايۇنلۇق مائارىپ ئىدارىسى ئوقۇتۇش تەتقىقات ئىشخانىسىدىن: چېن شىن خۇا، دىلنۇر مەخسۇت، رامىلە تۇرسۇن، سۈن سۈيبىيىڭ

ئۈرۈمچى شەھىرى تەڭرىتاغ رايۇنلۇق 65 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن: ئابدۇمىجىت تۇرسۇن، يۈ-سۈپجان شەپقەت، ئاينۇر سۇلتان

ئۈرۈمچى شەھىرى تەڭرىتاغ رايۇنلۇق 73 - ئوتتۇرا مەكتەپتىن: ما يۈمبى، شى شىنتىڭ

بىز بۇ دەرسلىكنى تۈزۈشكە قىزغىن ياردەمدە بولغان ئورۇن ۋە شەخسلەرگە، ئۇلارنىڭ تە-رىشچانلىقى ۋە جاپالىق ئەمگىكىگە چىن قەلبىمىزدىن رەھمەت ئېيتىمىز.

خاتىمە

ئۈرۈمچى شەھەرلىك تەڭرىتاغ رايۇنى، غۇلجا شەھىرى ۋە خوتەن شەھەرلىك مائارىپ ئىدا- رىسىنىڭ زور كۈچ بىلەن قوللاپ قۇۋۋەتلىشى، دەرسلىكنى تۈزۈش گۇرۇپپىسىدىكى ئەزالارنىڭ ئورتاق تىرىشىشى ئاستىدا، تۇرمۇش ماھارىتى ھەققىدىكى بىرىنچى يۈرۈش مەكتەپ دەرىجىلىك دەرسلىك - «ئىجتىمائىي پىسخىك ساغلاملىق قوللانمىسى» دەسلەپكى قەدەمدە بالىلارنىڭ ئېھتىيا- جىدىن تەرەققىي قىلىپ سېستىمىلىق دەرسلىك قىلىپ تۈزۈپ چىقىلدى، ھەم رەسمىي تۈردە ئوقۇغۇ- چىلار بىلەن يۈز كۆرۈشتى. مۇشۇ پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ، غۇلجا شەھەرلىك ئوقۇتۇش تەتقىقات تەربىيەلەش مەركىزى باشلانغۇچ ئوقۇتۇش تەتقىقات ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، ئۈمىد يۈسۈپ ئە- پەندىگە ئالاھىدە رەھمەت ئېيتىمىز. خوتەن شەھەرلىك مائارىپ ئىدارىسى ئوقۇتۇش تەتقىقات مەركىزىدىكى مۇزىكا ئوقۇتۇش تەتقىقاتچىسى مەلىكە خانىم ۋە غۇلجا شەھەرلىك ئوقۇتۇش تەتقى- قات تەربىيەلەش مەركىزى مۇزىكا ئوقۇتۇش تەتقىقاتچىسى رەناگۈل خانىمنىڭ بۇ دەرسلىك ئۈچۈن يەرلىك ئالاھىدىلىككە ئىگە ناخشا - مۇزىكىلارنى ئىشلەپ بەرگەنلىكىگە تەشەككۈرىمىزنى بىلدۈرىمىز.

مەزكۇر دەرسلىك مەيلى مەزمۇن ياكى ئوقۇتۇش ئۇسۇلى جەھەتتە بولسۇن دەرسلىك بىلەن ئۇچراشقان ھەر بىر ئوقۇتقۇچى ۋە ئوقۇغۇچىنى ئۆزىگە چوڭقۇر جەلپ قىلدى. شۇنداقلا تۈر يولغا قويۇلغان مەكتەپ رەھبەرلىرى ۋە مائارىپ ئىدارىسىنىڭ زور كۈچ بىلەن قوللىشىغا ئېرىشتى.

مەنبە ۋە پايدىلىنىلغان ماتېرىياللار:

- بالىلارنى قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش جەمئىيىتى - «بوزەك قىلىشنى توسۇش»
- دانىيە بالىلارنى قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش جەمئىيىتى - (2008) «بوزەك قىلىنىشتىن خالى بولايلى»
- قىرغىزىستان بالىلارنى قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش جەمئىيىتى - «قەدىر-قىممىتىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش»
- كانادا خەلقئارا تەرەققىيات مەھكىمىسى ۋە بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى بالىلار فوندى جەمئىيىتى: «بالىلارنىڭ ھوقۇقىنى ھىمايە قىلايلى» (Bringing Children's Right Alive)
- CABAC قوللانمىسى
- NACCW بىز باشقىلارغا ئوخشىمايمىز
- Terres des homes (2008) «بالىلارنى قوغداش ئىجتىمائىي پىسخولوگىيە تەربىيەلەش قوللانمىسى»
- بالىلارنىڭ ماسلىشىش ئىقتىدارىنى تەربىيەلەش تۈرى
- كانادا قىزىل كرېست جەمئىيىتى مائارىپى ھۆرمەتلەش (Respect ED) تۈرىنىڭ ئۇچۇرى: زوراۋانلىق ۋە خورلاش-نىڭ ئالدىنى ئېلىش تۈرى
- بېنگال بالىلارنى قۇتقۇزۇش، ياردەم بېرىش جەمئىيىتى - «سۈكۈتنى بۇزايلى» (Breaking The Silence) تۈرى

سىراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۆلگىدىن پايدىلىنىپ چىرايى ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئۇ- قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم-فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلىقى- نى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.

3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالماسلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئېرىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.

4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارسىمۇ بولىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىيە:

● كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەكشۈپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىتىكى باھاسىنى ئەسلىشىشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

● ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلمەيمەن.

ئاجىز قالغان ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە: قۇرداشلارنىڭ بېسىمى، جىنسىي مۇناسىۋەت، ھاراق ئىچىش ۋە تاماكا چېكىش، ئوغرىلىق، ئۇرۇشۇش قاتارلىقلار.

● قانداق قىلغاندا ئۆزىمىزنىڭ قىممەت قارىشىغا سادىق بولالايمىز؟ بىز بىر توپ دوست بولۇش سۈپىتىمىز بىلەن نېمىلەرنى قىلالايمىز؟

● قانداق قىلغاندا ئۆزىمىزنىڭ قىممەت قارىشىنى تېخىمۇ ياخشى نامايەن قىلالايمىز؟

پايدىلىنىش جاۋابى: تەۋرەنمەس، ئوخشاش قىممەت قارشى بار دوستىنى تاللاش؛ ئائىلىدىكىلەر ئىچىش قىلىشقا ئېرىشىش؛ ئۆزى مۇستەقىل تەدبىر بەلگىلەش ماھارىتى بولۇش؛ ئىززەت-ھۆرمەت تۇيغۇسى بولۇش.

4- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلىنىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاشقا دېققەت قىلىش كېرەك.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1 - مەخسۇس تېپىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1 - دەرس تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشىمۇ بولىدۇ.

5- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتتىكى قانداق تەشكىللەشتە 1 - مەخسۇس تېپىغا قارالسۇن)

2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تە-

قىممەت قاراشنى بېكىتىدۇ.

4. ھەر بىر گۇرۇپپا بىر دوكلات قىلغۇچىنى تاللاپ، مۇزاكىرە نەتىجىسىنى ئۈزلۈك ئوقۇيدۇ.

ئىنكاس ۋە مۇزاكىرە سوئاللىرى:

- قىزلار بىلەن ئوغۇللار ئېيتقان ئەڭ مۇھىم قىممەت قارىشىدا قانداق ئوخشاشلىقلار ۋە ئوخشاشلىقلار بار؟ نېمە ئۈچۈن؟
- قىزلار بىلەن ئوغۇللار ئېيتقان «ئەڭ مۇھىم» قىممەت قارىشىدا نېمە ئۈچۈن ئوخشاشلىق-لار ۋە ئوخشاشلىقلار مەۋجۇد بولدى؟
- ئوخشىمىغان قىممەت قارىشى كىشىلەرنىڭ كىشىلىك ئالاقىدىكى ھەرىكەتلىرىگە تەسىر كۆرسىتىدىمۇ؟

ئوقۇتقۇچىغا ئەسكەرتىش:

بۇ پائالىيەت ئوغۇللار بىلەن قىزلاردا دائىم ئوخشىمىغان قىممەت قارىشى بولىدىغانلىقىنى چۈشىنىدۇ. ئوغۇللار قىزلارنىڭ ئېيتقانلىرىنى كۆڭۈل قويۇپ ئەستايىدىل ئاڭلىشى كېرەك. قىز ۋە ئوغۇللارنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىش جەريانىدىكى ئىجتىمائىي رولى ئوخشاش بولمايدۇ.

3- پائالىيەت: مېنىڭ مۇھىم قىممەت قارىشىم ۋە ھەرىكىتىم

پائالىيەت نىشانى: كۆپچىلىككە نېمىنىڭ مۇھىملىقىنى بىلدۈرۈش، ھەمدە ئۇلارنىڭ ناچار قىل-مىشلىرىنىڭ ئۇلارنى قانداق قىلىپ يامان يولغا باشلايدىغانلىقىنى تەپەككۇر قىلىشىغا ياردەم قىلىش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (10 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلار تۆۋەندىكى سوئاللار ئاساسىدا گۇرۇپپا مۇزاكىرىسىگە تەشكىللىنىدۇ.

- ئۇزۇن ياشاش شۇنچە مۇھىمۇ؟
- ياخشى بولغان مۇھەببەت مۇناسىۋىتى شۇنچە مۇھىمۇ؟
- قايىسى خىل قىلمىشلار بۇ خىل قىممەت قارىشىغا تەسىر كۆرسىتىدۇ؟

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

ھاراق ئىچىش، تاماكا چېكىش، مەست ھالدا ئاپتوموبىل ھەيدەش، ئۇرۇش، زەھەر چېكىش، بىئۇرئال مۇناسىۋەت قاتارلىقلار.

● ئەگەر بىز ئۆز ھاياتىمىزنى ناھايىتى مۇھىم دەپ قارىساق، نېمە ئۈچۈن بىزدە يەنە مۇ-شۇنداق قىلمىشلار كۆرۈلىدۇ؟

● ئۆزىمىزنىڭ قىممەت قارىشىنى ئۆزگەرتكەن ۋە ياكى قىممەت قارىشىنى ئۇنتۇپ قالغان ۋاقىتتا، دوستلار ئۆز رولىنى قانداق جارى قىلدۇرىدۇ؟

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەرىكەت نېمىلەرنى قىلغانلىقىغا ئاشق تەكلىپ قىلىسىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش- تۈرۈپ تولۇقلانقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىرمايدىغان پائالىيەتلەرگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كۆنىكتۈر كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىنى بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: قىممەت قارىشىنى تاللاش

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلار ئۆزىگە مۇناسىۋەتلىك بولغان قىممەت قارىشىنى كۆزىتىش ۋە مۇزاكىرە قىلىش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (20 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بىر گۇرۇپپا، قىزلارنى بىر گۇرۇپپا قىلىپ بۆلۈپ، ھەر بىر گۇرۇپپىغا بىر پارچە چوڭ ئاق قەغەز تارقىتىپ بېرىلىدۇ.

2. ھەرقايسى گۇرۇپپىلار ئۆزلىرىنىڭ تۇرمۇشتىكى ھەمراھلىرىدا بولۇشنى ئارزۇ قىلغان قىممەت قارىشىنى يېزىپ چىقىدۇ، ئاندىن كۆلپىكتىپ مۇزاكىرە ئارقىلىق «مۇھىم» دەپ قارىغان تۆت قىممەت قاراشنى بېكىتىدۇ.

3. جەدۋەلگە ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ تۇرمۇشتىكى ھەمراھلىرىدا بولماسلىقىنى ئارزۇ قىلغان قىممەت قاراشلارنى يېزىپ چىقىدۇ، ئاندىن كۆلپىكتىپ مۇزاكىرە ئارقىلىق «مۇھىم» دەپ قارىغان ئۈچ

مەخسۇس تېما: مېنىڭ قىممەت قارىشىم (2)

21

دەرس نىشانى: قىممەت قارىشىنىڭ تۇرغۇزۇلۇشى بىلەن ھەرىكەت ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەت ھەمدە توغرا بولغان قىممەت قارىشىنىڭ مۇھىملىقىنى چۈشىنىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. قىممەت قارىشىڭىزنى تاللاڭ	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	20 مىنۇت
3. مېنىڭ قىممەت قارىشىم ۋە ھەرىكىتىم		10 مىنۇت
4. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
5. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

5- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلار- نىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.
كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس تە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تە- سىراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۆلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئو- قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم- فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلە- قىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىيىلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.
3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالمايلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئې- رىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.
4. باللارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىمۇ بو- لىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

- كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇ- چىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئو- قۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىتىكى باھاسىنى ئەسلىشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.
- ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ

خۇشال ھالەت - مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت - مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلمەيمەن.

ئاجىقلانغان ھالەت - مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (20 مىنۇت)

قەغەز بىلەن سىنىپنىڭ بىر يېرىنى «شۇنداق»، يەنە بىر يېرىنى «ئۇنداق ئەمەس»، ئۈچىنچى يېرىنى «بىلىمەن» دەپ ئايرىمىز.

تۆۋەندىكى سوئاللار سورىلىدۇ:

- ۋاقىت بولسا ۋە ياكى ئاتا-ئانىڭىز ئۆيدە يوق چاغدا تورغا چىقىپ ئويۇن ئوينامسىز؟ ياكى كۆرۈشكە تېگىشلىك بولمىغان فىلىملەرنى كۆرەمسىز؟
- دوستلىرىمىزنىڭ ئاۋازچىلىققا ئۇچرىماسلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭغا يالغان ئېيتىشقا بولىدۇ، شۇنداقمۇ؟
- ئاتا-ئانىڭىز سىزنىڭ يانفون ئىشلىتىشىڭىزگە قوشۇلمايدۇ. شۇنداق ئەھۋالدا قانداق قىلىسىز؟ (ئۇلاردىن يۇشۇرۇن ئۆزىڭىز سېتىۋېلىپ ئىشلىتەمسىز؟)
- بىر مەكتەپدىشىڭىز سىزنى ياخشى كۆرۈپ قالدى، سىز ئۇنىڭغا قىزىقىپ قالىدىغىز، شۇ چاغدا ئۇ سىز بىلەن مۇھەببەتلىشىشنى ئوتتۇرىغا قويسا، ئۇنىڭ تەكلىپىگە قوشۇلامسىز؟

ئىنكاس ۋە مۇزاكىرە سوئاللىرى:

- نېمە ئۈچۈن شۇنداق كۆز قاراشقا كەلدىڭىز؟
- كۆز قارىشىڭىز قىممەت قارىشىڭىزنىڭ ئاساسىمۇ؟
- سىزنىڭ قىممەت قارىشىڭىز نەدىن كەلدى؟

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

توغرا، بۇ قىممەت قارىشى تۇرمۇشتىن، ئەمەلىيەتتىن كەلگەن، كىشىلەر ئوخشاش بولمىغان قىممەت قارىشى، ئېتىقادى ۋە ھېسسىياتىنى رەتلەش ۋە ئايدىڭلاشتۇرۇشقا مۇھتاج. توغرا بولغان قىممەت قارىشى شۇ كىشىنىڭ ساغلام تەرەققىي قىلىشىغا ئاساس بولىدۇ.

4- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزۈڭ ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلىنىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمقىغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1 - دەرس تەمىنىڭگە ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشىمۇ بولىدۇ.

۱. ۋاراق چوڭ ئاق قەغەز ۋە قەلەم تارقىتىلىدۇ. ھەرقايسى گۇرۇپپىلار ئۆزلىرىنىڭ قىممەت قارىشىنى مۇزاكىرە قىلىدۇ، ھەمدە قەغەزگە خاتىرىلەيدۇ.
2. ھەرقايسى گۇرۇپپىلار ئۆزلىرى تاللىغان قىممەت قاراشلار ئىچىدىن مۇھىم دەپ قارىغانىدىن تۆتتىن تاللايدۇ.
3. بەش مىنۇتتىن كېيىن ھەرقايسى گۇرۇپپىلار يىغىلىپ، مۇزاكىرە نەتىجىسىنى كۆرىدۇ. گۇرۇپپىلار يازغانلىرىنى كوللىكتىپ ئوقۇيدۇ.

مۇزاكىرە سوئاللىرى ۋە ئىنكاس

1. قىممەت قارىشىدا بىرلىككە كېلىشىڭلار تەسكە چۈشتىمۇ؟ نېمە ئۈچۈن؟
2. قىزلار بىلەن ئوغۇللارنىڭ قىممەت قارىشى ئوخشاشمىدىكەن؟ ئۇنداق بولسا بۇ نېمە ئۈچۈن؟
3. بىر ئادەمنىڭ قىممەت قارىشى ۋاقىتنىڭ ئۆتۈشىگە ئەگىشىپ ئۆزگىرىدىمۇ؟ نېمە ئۈچۈن؟

بەزى قىممەت قاراشلىرى

- ئائىلە مەدەنىيەتلىرىگە ياردەم بېرىش
- تولۇقسىز ئوقۇتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرۈش
- كەلگۈسى ئۈچۈن تەييارلىق كۆرۈش
- ئاتا-ئانىمى ھۆرمەتلەيمەن
- توي قىلىش
- سەنئەت ئىجادىيىتى ۋە ئىجادىيەت قارىشىنى كۈچەيتىش
- پۇل تېپىش
- دوستلىرىنىڭ قارشى ئېلىشىغا ئېرىشىش
- خىزمەتكە ئېرىشىش
- تەنھەرىكەتكە ماھىر بولۇش
- ئۆگىنىشنىڭ تۇغۇلۇشى
- يېڭى دوست تۇتۇش
- ئۆزىنىڭ ئاپتوموبىلى بولۇش
- ساغلام ھاياتى كۈچىنى ساقلاش
- نىكاھتىن ئىلگىرى ئىپتىتىنى ساقلاش

3-پائالىيەت: قىممەت قارىشىغا بىلەت تاشلاش

پائالىيەت نىشانى: نېمىنىڭ قىممىتى بارلىقىنى ئايدىڭلاشتۇرۇش.

1- پائالىيەت: ئەسلىش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلىش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەرىكەتلىرىنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىمىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلەپ، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەشتۈرۈپ تولۇقلاشقان. زۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.
2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىۋاتقان پائالىيەتلىرىگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرىنى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.
3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كۈنكە كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).
4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىدىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: قىممەت قارىشى دېگەن نېمە؟

پائالىيەت نىشانى: قىممەت قارىشى دېگەن بۇ سۆزنىڭ مەنىسىنى چۈشەندۈرۈش

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

قىممەت قارىشى – «مۇھىم بولغان» ئېيتقاندا، پرىنسىپ ۋە ئۆلچەمنى كۆرسىتىدۇ. مىسالەن: «مەن مائارىپنى مۇھىم بىلىمەن، ئۇ مەن ئۈچۈن مۇھىم»، «مەن مۇناسىۋەتنى مۇھىم بىلىمەن»، «مەن سىزنىڭ دېگەنلىرىڭىزنى مۇھىم بىلىمەن» قاتارلىقلار. مۇھىم ئىشلارنى قىلىش پرىنسىپى ۋە مەسىلىلەرنى باھالاش پرىنسىپى؛ دۇنيا قاراش، تۇرمۇش قارىشى، قىممەت قارىشى ئوتتۇرىسىدىكى پەرق ۋە مۇناسىۋەتنى ئايدىڭلاشتۇرۇش قاتارلىقلار بۇ تېمىنىڭ قىيىن نۇقتىسى ھېسابلىنىدۇ.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (10 مىنۇت)

1. كۆپچىلىك ئىككى گۇرۇپپىغا بۆلۈندۈ (قىز، ئوغۇل ئارىلاش). ھەر بىر گۇرۇپپىغا بىر

مەخسۇس تېما: مېنىڭ قىممەت قارىشىم (1)

20

دەرس نىشانى: قىممەت قارىشىنىڭ مەنىسىنى ۋە توغرا بولغان قىممەت قارىشىنى تۇرغۇزۇشنىڭ مۇھىملىقىنى چۈشىنىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. قىممەت قارىشى دېگەن نېمە؟	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	10 مىنۇت
3. مېنىڭ تۇرمۇشىدا كىم ئەڭ مۇھىم		20 مىنۇت
4. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
5. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

- كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىدىكى باھاسىنى ئەسلىشىكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.
- ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىز ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

3- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلەنىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاشقا دېققەت قىلىش كېرەك.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمقىغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1- دەرس تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشىمۇ بولىدۇ.

4- پائالىيەت: دەرسى باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش. **كېرەكلىك ماتېرىياللار:** قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس تەمىنلىگەن پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسلىھەتلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تەسىراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۆلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئوقۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلىقىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.
3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالماستىن كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئېرىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.
4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىشىمۇ بولىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

<ol style="list-style-type: none"> 1. ئوڭۇشسىزلىق يۈز بەرگەندە، ئوڭۇشسىزلىق ھېسسىياتىنى جەزملەشتۈرۈڭ. 2. ئوڭۇشسىزلىق ھېسسىياتىنىڭ مەنبەسىنى چۈشىنىڭ. 3. ئوڭۇشسىزلىق يۈز بەرگەندە چوڭقۇر نەپەس ئېلىڭ. 4. قۇرامغا يەتكەن ھامىڭىز ياكى قۇرداشلىرىڭىز بىلەن ئوڭۇشسىزلىق ھەققىدە پاراڭلىشىڭ. 5. مۇۋەپپىقىيەت تۇيغۇسىنى ئىلگىرى سۈرىدىغان پائالىيەتلەرنى ئىزدەپ تېپىڭ. 	<p>ئوڭۇشسىزلىققا تاقابىل تۇرۇش</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. تىنچ ۋە ئازادە كەيپىياتنى ساقلاڭ. 2. ئۆزىڭىز پاراڭلىشىۋاتقان ئادەمگە قاراپ گەپ قىلىڭ. 3. ئۆزىڭىزنىڭ ھازىرقى ھېسسىياتىڭىزنى تەسۋىرلەپ بېرىڭ. 4. ئەيىبلەيدىغان ۋە ھۆرمەتسىزلىك قىلىدىغان سۆزلەرنى ئىشلىتىشتىن ساقلىنىڭ. 5. ئىپادىلىگەن ھېسسىياتىڭىزغا مەسئۇل بولۇڭ. 6. قارشى تەرەپنىڭ كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلاپ بەرگەن گەپ رەھمەت ئېيتىڭ. 	<p>ھېسسىياتىنى مۇۋاپىق دەرىجىدە ئىپادىلەش</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. ئۆزىنى ئازادە تۇتۇش تەكتىكىسىنى ئۇنۇتماڭ ۋە ئىجرا قىلىڭ. 2. ئۆزىڭىزگە داۋاملىق چوڭقۇر نەپەس ئېلىش بۇيرۇقى بېرىڭ. 3. قارشى تەرەپنى كۆزىتىش ھەمدە ئۆزىنىڭ تەسراتىنى مۇۋاپىق دەرىجىدە ئىپادىلەشنى ئېسىڭىزدە تۇتۇڭ. 4. ئۆزىڭىزنى تەكشۈرۈپ تەنقىدىنى قوبۇل قىلىش، مۇۋاپىق دەرىجىدە مۇنازىرە قىلىش، ھەمدە مەسلىنى ھەل قىلىش قاتارلىق ماھارەتلەرنى يېتىلدۈرۈڭ. 	<p>بېسىم ئاستىدىكى پاراڭلارغا تەييارلىق كۆرۈش</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. تولۇق نەپەس ئېلىڭ. 2. جىددىيلىشىپ كەتكەن يەرلەرنى چېگىتلىك ۋە بوشتىك. 3. ئۆزىڭىزگە تىنچلىقنى ساقلاشقا بۇيرۇقى بېرىڭ. 4. بىر ئازادە كۆرۈنۈشنى قىياس قىلىڭ (مەسالەن: ياخشى كۆرىدىغان نەرسىلىرىڭىز: دوستلار بىلەن بىرگە تاغقا چىقىش، مەنزىرىلىك جايلاردا سەيلى قىلىش قاتارلىقلار). 5. بېسىم كۈچىشىنىڭ ئالامىتى كۆرۈلگەن چاغدىلا، ئۆزىڭىزگە «3، 2، 1 ئۆزىڭىزنى قويۇۋېتىڭ» دەڭ ھەم داۋاملىق چوڭقۇر نەپەس ئېلىڭ. 	<p>ئۆزىنى ئازادە تۇتۇش ئۇسۇلى</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. ئۆزىڭىزنىڭ ھېسسىياتىڭىزنى، ئاغزاكى ۋە غەيرىي ئاغزاكى ھەرىكەتلىرىڭىزنى تەڭشەڭ. 2. ئۆزىنى ئازادە تۇتۇش ئۇسۇلى بىلەن بېسىمنى تىزگىنلەڭ. 3. تىنچ، ئېنىق ۋە چۈشىنىشلىك قىلىپ پاراڭلىشىڭ. 4. مۇۋاپىق سۆزلەرنى ئىشلىتىپ، ئۆزىڭىزنىڭ ھېسسىياتىنى تەسۋىرلەپ بېرىڭ. 5. باشقىلارنىڭ زىتقا تېگىدىغان سۆزلەرنى ئىشلەتمەڭ. 	<p>ھېسسىياتىڭىزنى مۇۋاپىق دەرىجىدە تىزگىنلەشنى بىلىڭ</p>

مۇناسىۋەتلىك پائالىيەتلەر

ئوقۇغۇچىلاردىن «كۈندىلىك خاتىرىگە بىر ھەپتىدىن بۇيان كىم بىلەن پاراڭلاشقانلىقىنى، نېمە ئۈچۈن ئۇ كىشى بىلەن پاراڭلاشقانلىقىنى، ئۆزلىرىنىڭ ھېسسىياتىنى قانداق ئۇسۇلدا كونترول قىلغانلىقىنى، ھەمدە كېيىنكى ھېسسىياتىنىڭ قانداق بولغانلىقى» قاتارلىقلارنى خاتىرىلەش تەلەپ قىلىنىدۇ.

● دوستلىرىڭىز ۋە ئائىلىڭىز دىكىلەر بىلەن تەسىرات ۋە ھېسسىيات ھەققىدە پاراڭلاشقاندىن سىرت، شۇ يەردىكى مەھەللىدە باشقا پايدىلىنىشقا بولىدىغان مەسلىھەت سوراش مۇلازىمىتىنى قىلدۇرۇپ باقتىڭىزمۇ؟ قەيەردە؟

باھالاش:

ئوقۇغۇچىلار بىرلىكتە «قايسى خىل ھېسسىيات ۋە بېسىمنى تىزگىنلىمەك تەس» دېگەن سوئالنى مۇزاكىرە قىلدۇ. ئاندىن ئوقۇغۇچىلار بىر نەچچە گۇرۇپپىلارغا بۆلۈندۇ. ھەر بىر گۇرۇپپىغا بىر خىل كۆرۈنۈشنى تەقسىملەپ بېرىپ، كۆرۈنۈشنىڭ رولىنى ئېلىپ ئورۇنداشقا يېتەكلەيدۇ. ئوقۇغۇچىلارنىڭ ھەر خىل ھەل قىلىش لايىھەسىنى كۆزىتىشى ئۈچۈن ئەڭ ئاخىرىدا ئوخشىمىغان گۇرۇپپىلارغا ئوخشاش بىر مەسىلىنى تەقسىملەپ بېرىش كېرەك. رول ئېلىشنىڭ شەرتى شۇكى، قىيىنچىلىققا يولۇققان ياش ئۆزىنىڭ دوستلىرى بىلەن مۇناسىۋەتلىك مەسىلە ھەققىدە پاراڭلاشماي، بەلكى ئاتلانىسى ياكى ئۆزى ئىشىنىدىغان باشقا بىر قۇرالمىغا يەتكەن ئادەم بىلەن پاراڭلىشىشى كېرەك. ئەڭ ياخشى نەتىجىگە ئېرىشىش ئۈچۈن ھەرقايسى گۇرۇپپىلار قايسى سۆزلەرنى ئىشلىتىشنى ھەمدە قۇرامىغا يەتكەنلەر بىلەن قانداق پاراڭلىشىشى كېرەكلىكى ھەققىدە ئەستايىدىل ئويلىنىشى كېرەك. ھەر بىر گۇرۇپپا رول ئېلىپ كۆرسىتىپ بولغاندىن كېيىن ئوقۇغۇچىلار ئۇلار ئىشلەتكەن سۆز ۋە ماھارەتلەرنى باھالايدۇ.

ھېسسىياتنى تىزگىنلەش ئۇسۇللىرى	ئازابلانغان (بۇرۇقۇم) ھېسسىياتقا تاقابىل تۇرۇش
1. قانداق ئەھۋالنىڭ سىزنى ئاسانلا ئازابلانغانلىقىنى ئايدىڭلاشتۇرۇپ بېلىڭ.	1. ئۆزىڭىزگە كەيپىياتىڭىزدىكى تۇراقسىزلىقنى كونترول قىلىشقا بۇيرۇق بېرىڭ.
2. ئازابلانغان ئىشلار يۈز بەرگەندە ئازابلانغانلىقىڭىزنى ئېتراپ قىلىڭ.	2. ئۆزىڭىزگە كەيپىياتىڭىزنى ساقلاڭ.
3. قۇرامىغا يەتكەن ھامىيىڭىزغا ۋە ياكى قۇرداشلىرىڭىزغا ھېسسىياتىڭىزنى ئاشكارىلاڭ.	3. ئۆزىڭىزگە كەيپىياتىڭىزنى تۇراقسىزلىقنى كونترول قىلىشقا بۇيرۇق بېرىڭ.
4. ئۆزىڭىز ياخشى كۆرىدىغان ئىشلارنى قىلىڭ.	4. قۇرامىغا يەتكەن ھامىيىڭىزنى ۋە ياكى قۇرداشلىرىڭىزنى تېپىپ، ئۇلار بىلەن سەلبىي ھېسسىياتىڭىز ۋە سىزنىڭ ئۈمىدىسىز تۇيغۇڭىز ھەققىدە پاراڭلىشىڭ.
5. سىرتقا چىقىپ ساپ ھاۋا ۋە قۇياش نۇرىدىن ھۆزۈرلىنىڭ.	5. يەنە بىر قېتىم يېڭىش ئۈچۈن سىناپ كۆرۈڭ.
6. دوستلىرىڭىز ۋە ئائىلىڭىز دىكىلەر بىلەن بىرگە بولۇڭ، يالقۇز قالماڭ.	6. نېمىدىن قورققانلىقىڭىزنى جەزىملەشتۈرۈڭ.
7. ئاشكارە ۋە سەمىيەلىك بىلەن ئۆز ھېسسىياتىڭىزنى مۇزاكىرە قىلىڭ.	7. ئاچچىقلانغان، ئەنسىرىگەن ياكى قورققانلىقىڭىزنى قارار قىلىڭ.
مەغلۇبىيەتكە تاقابىل تۇرۇش	قورقۇنچاق تاقابىل تۇرۇش
1. بىر ئالاھىدە پائالىيەتنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇندىيالمىغانلىقىڭىزنى توغرا چۈشىنىڭ.	1. نېمىدىن قورققانلىقىڭىزنى جەزىملەشتۈرۈڭ.
2. تىنچ ۋە ئازادە كەيپىياتنى ساقلاڭ.	2. ئاچچىقلانغان، ئەنسىرىگەن ياكى قورققانلىقىڭىزنى قارار قىلىڭ.
3. ئۆزىڭىزگە كەيپىياتىڭىزدىكى تۇراقسىزلىقنى كونترول قىلىشقا بۇيرۇق بېرىڭ.	3. تىنچ ۋە سەگەك بولۇڭ، داۋاملىق چوڭقۇر نەپەس ئېلىڭ.
4. قۇرامىغا يەتكەن ھامىيىڭىزنى ۋە ياكى قۇرداشلىرىڭىزنى تېپىپ، ئۇلار بىلەن سەلبىي ھېسسىياتىڭىز ۋە سىزنىڭ ئۈمىدىسىز تۇيغۇڭىز ھەققىدە پاراڭلىشىڭ.	4. قۇرامىغا يەتكەن ھامىيىڭىز بىلەن نېمىنىڭ سىزدە قورقۇنچ پەيدا قىلغانلىقى توغرىسىدا پاراڭلىشىڭ.
5. يەنە بىر قېتىم يېڭىش ئۈچۈن سىناپ كۆرۈڭ.	5. ئۆزىڭىزگە قورقۇنچنى يېڭىش بۇيرۇقى بېرىڭ.

3. سىنىپتىكىلەر بىلەن گۇرۇپپا مۇزاكىرىسىنىڭ نەتىجىسىنى يەنە بىر قېتىم تەھلىل قىلىش كېرەك.

4. ئومۇمەن ئېيتقاندا، ئوقۇغۇچىلارغا چوقۇم، بىر ئادەمنىڭ ھېسسىيات كەيپىياتىنى ئاشكارىلاشتىن ھەمدە بۇنىڭدىن پەيدا بولغان زىيادە سېزىمىدىن ساقلىنىش كېرەكلىكىنى؛ زىيادە سېزىم-چانلىقنىڭ تېخىمۇ كۆپ ئاۋازچىلىق ئېلىپ كېلىدىغانلىقىنى؛ ئۆزىنىڭ ھېسسىياتىنى تېزگىنلەش ئۈچۈن بىر ئادەم چوقۇم تەمكىنلىكنى ساقلىشى ھەمدە ئاكتىپ ئىنكاس قايتۇرۇشى كېرەكلىكىنى؛ بىراق ھەر بىر ئادەمنىڭ قىيىنچىلىق ۋە مەسىلىلەرگە يولۇقىشىنىڭ تەبىئىي ئىش ئىكەنلىكىنى؛ ئادەم سالماق، مۇقىم پىسخىكىلىق ھالەتنى ساقلىيالىسا، بۇنداق قىيىنچىلىقلارنى ئاسانلا يەڭگىلى بولىدىغانلىقىنى چۈشەندۈرۈپ قويۇشى كېرەك.

ئوقۇغۇچىلار مۇزاكىرە قىلىۋاتقاندا، ئوقۇتقۇچى تۆۋەندىكىدەك يەنىمۇ چوڭقۇر مەسىلىلەرنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەپەككۇرىنى ئىلگىرى سۈرسە بولىدۇ:

مۇزاكىرە سوئاللىرى:

- ئىككى ئادەمنىڭ ئوخشاش ئەھۋالدىكى تەسراتى ئوخشاش بولامدۇ؟ نېمە ئۈچۈن؟
- ئىككى ئادەمنىڭ تەسراتى ۋە ھېسسىياتىنى ئىپادىلەش ئۇسۇلى ئوخشاش بولامدۇ؟ نېمە ئۈچۈن؟
- ئۆزىنىڭ ھېسسىياتىنى ئىپادىلەش ياخشى ئىش، ئەمەسمۇ؟ نېمە ئۈچۈن؟
- دوستلارنى ئىزدەپ دەرد تۆكۈشتىن باشقا يەنە قانداق ئۇسۇل بار؟

سۈبېكتىپ مەسىلىلەر:

- سىز ئادەتتە ئۆزىڭىزنىڭ ھېسسىياتىنى باشقىلارغا ئىپادىلەمسىز ياكى ئىچىڭىزدە بىلەمسىز؟
- سىز ئۆز ھېسسىياتىڭىزنى ئىپادىلەمىگەن ۋاقىتتا، تېخىمۇ چوڭ مەسىلىگە دۇچ كەلگەنمۇ؟ مىسالەن: بەزى ئىشلار سىزنى تولىمۇ تېرىكتۈرگەن ياكى ئەنسىرەتكەن ۋاقىتتا ئاشقازىڭىز ئاغ-رىغانمۇ؟ مىسال كەلتۈرۈڭ.
- سىز ئادەتتە قانداق ئۇسۇلدا ئۆزىڭىزنىڭ تەسراتى ۋە ھېسسىياتىنى ئىپادىلەيسىز؟ چۈ-شەندۈرۈپ بېقىڭ. سىز قايسى خىل ئۇسۇل ئارقىلىق ھېسسىياتىڭىزنى تېزگىنلەيسىز؟
- بىر ئادەم داۋاملىق ئۆزىنىڭ تەسراتىنى تېزگىنلەپ، ئۇنى ئىپادىلەشنى ياخشى كۆرمىسە قانداق بولىدۇ؟ نېمە ئۈچۈن؟
- سىز بۇ دەرسىتە ئۆگەنگەن نەرسىلەرنى كۈندىلىك تۇرمۇشىڭىزدا قانداق ئىشلىتىسىز؟ مىسال كەلتۈرۈڭ.

مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەر

- تەسرات ۋە ھېسسىياتنىڭ بىزنىڭ ئەيدىز ۋىروسى بىلەن يۇقۇلمىنىش ۋە زەھەر چېكىش خەتىرىنى ئاشۇرۇۋېتىش مۇمكىنچىلىكى بارمۇ؟ نېمە ئۈچۈن؟ چۈشەندۈرۈڭ.

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەمىنلەرنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىسىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش. تۈرۈپ تولۇقلاشقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىرمايدىغان پائالىيەتلەرگە قارىتا ياخشى كۆرۈمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كونكرېت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: ھېسسىياتنى تىزگىنلەشنىڭ ئۇسۇلى

پائالىيەت نىشانى: ھېسسىياتنى تىزگىنلەش ئۇسۇللىرىنى ئۆگىنىۋېلىش

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (30 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلار 1- پائالىيەت جەريانىدا مۇزاكىرە قىلغان كۆرۈنۈش ۋە تەسىراتىنى قايتىدىن تەكشۈرۈپ چىققاندىن كېيىن، گۇرۇپپىلار بويىچە ھەر خىل ئەھۋالدا باشقىلارغا كەيپىياتىنى ئاشكارىلىغاندىكى تەسىرات ئىپادىسىنى تەھلىل قىلىدۇ.

2. ئۇلارغا مۇزاكىرە قىلىپ چىقارغان ھېسسىيات ئىپادىلىرىنى، ئۆزلىرى ياخشى كۆرىدىغان ئىپادىلەر ۋە ئۆزلىرى خالىمايدىغان ئىپادىلەرگە ئايرىشقا يېتەكلەڭ. مىسالەن:

تەرتىپى	تەسىرات	ئۆزلىرى خالىمايدىغان ئىپادىلەر	ئۆزلىرى ياخشى كۆرىدىغان ئىپادىلەر
1	ئازاپلىنىش	ئۆزى يالغۇز ئولتۇرۇپ يىغلاش	يۇقىرى ئاۋازدا دوستلىرىغا سۆزلەپ بېرىش چوڭلارغا، ئاتا-ئانىسىغا چۈشەندۈرۈش ۋە ياردەم سوراش
2	ئۇرۇشۇش	ئاچچىقلىنىش	100 گىچە ساناش ۋە دوستلىرى بىلەن پاراڭلىشىش

19 مەخسۇس تېما: ھېسسىياتى تېزگىنلەش (2)

دەرس نىشانى: ھېسسىياتى تېزگىنلەش ئۇسۇللىرىنى ئۆگىنىۋېلىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوك ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. ھېسسىياتى تېزگىنلەشنىڭ ئۇسۇلى	چوك ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	30 مىنۇت
3. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
4. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

- كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىتىكى باھاسىنى ئەسلەشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.
- ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىزلىغان ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

3- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلىنىش ئۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمقىغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1- دەرس تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشىمۇ بولىدۇ.

4- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش. **كېرەكلىك ماتېرىياللار:** قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تەسرەتتىكى كۆرسىتىلگەن ئۆلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئوقۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلىقىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.
3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالماستىن كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئېرىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.
4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىمۇ بولىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

- بۇ كىشى بالىنىڭ ئۆز تەسىراتى ۋە ھېسسىياتى توغرىلىق پاراڭلىشىشىغا ماس كېلەمدۇ؟
- نېمە ئۈچۈن بالىلارنىڭ قۇرامىغا يەتكەنلەر بىلەن نازۇك مەسىلىلەر ھەققىدە پاراڭلىشىشى ناھايىتى قىيىنغا توختايدۇ؟
- بالىلار ئوخشىمىغان كىشىلەر بىلەن ئوخشىمىغان مەسىلىلەر ھەققىدە پاراڭلىشالايدۇ؟ نېمە ئۈچۈن ئۇلار دائىم ئوخشاش بىر ئادەم بىلەن پاراڭلاشمايدۇ؟

سوبيكتىپ مەسىلىلەر:

- سىز ئۇنىڭ بىلەن تەسىراتىڭىزنى ئورتاقلىشىۋاتقاندا، ئۆزىڭىزنى ئازادە ھېس قىلالامسىز؟
- سىز مەسىلىگە دۇچ كەلگەندە ياكى كۆڭلىڭىز بىئارام بولغان چاغدا، كىم بىلەن پاراڭلىشىسىز؟ نېمە ئۈچۈن ئۇ ئادەم بىلەن پاراڭلىشىسىز؟
- سىز ئىلگىرى مەلۇم بىر سىگنەل ئۆزىڭىزنىڭ تەسىراتىنى ئىيتىشقا ئۇرۇنۇپ باققان بولسىڭىزمۇ، بىراق ئۇلار قىزىقمىغان ئەھۋال بولغانمۇ؟ ئۇ چاغدا سىز قانداق قىلغان؟ كېيىن قانداق تەسىراتقا كەلدىڭىز؟ كېيىن سىز ئۇ ئادەم بىلەن ئۆزىڭىزنىڭ تەسىراتى ھەققىدە قايتا پاراڭلىشىپ باقتىڭىزمۇ؟
- سىز جىددىيلەشكەن چاغدا قانداق ئۇسۇللار بىلەن جىددىيلىكنى پەسەيتىسىز؟
- سىزنىڭچە، ھېسسىياتىنى باشقىلارغا بىلدۈرگەن ياخشىمۇ ياكى ئۇنى ئىچىدە ساقلاپ يۈرگەن تۈزۈكمۇ؟
- سىز ئۆزىڭىزدە ئەقلىي قارارلىرىڭىزغا توسقۇنلۇق قىلىدىغان ھېسسىيات (تۇيغۇ) نىڭ بو-لۇشىنى ئارزۇلۇپ باققانمۇ؟ مىسال كەلتۈرۈڭ.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

ئوقۇغۇچىلار باشقىلار بىلەن ئەمەس، بەلكى ئۆزىنىڭ دوستلىرى بىلەن پاراڭلىشىشنى خالايدۇ. غانلىقنى ھەر دائىم ئېتىراپ قىلىدۇ، چۈنكى ئۇلارنىڭ دوستلىرى ئۇلارنى چۈشىنىدۇ، ئۇلارنى قوللايدۇ. بىراق ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنى «دوستلىرى بىلەن يەنە بىر قىسىم مەسىلىلەر ھەققىدە پاراڭلىشىش كېرەكمۇ-يوق؟» دېگەن سوئالنى مۇزاكىرە قىلىشقا يېتەكلىشى كېرەك. چۈنكى بەزى مەسىلىلەرگە قارىتا دوستلىرىڭىزنىڭ سىزدىن كۆپرەك نەرسىلەرنى بىلىشى ناتايىن.

كۆپ قىسىم ئوقۇغۇچىلار: «ئاتا-ئانىمىز ياكى ئۆزلىرىمىز ئىشەنگەن چوڭلار بىلەن مەلۇم مەسىلىلەر ھەققىدە پاراڭلاشساق ئۇلارنىڭ ئەيىبلىشىدىن قورقىمىز» دەيدۇ. بۇ مەسىلىدە ئوقۇغۇچىلار چوقۇم چوڭلارنىڭ نېمە ئۈچۈن ئاچچىقلىنىدىغانلىقى ۋە تېرىكىدىغانلىقىنى ئويلاپ بېقىشى كېرەك. كۆپ قىسىم ئەھۋاللاردا، ئۇلار ئەھۋالنى تولۇق چۈشەنمەيدۇ ياكى ئوقۇغۇچىلار ئۇلارغا ئەھۋالنى مۇۋاپىق ئۇسۇلدا چۈشەندۈرۈپ بېرەلمەيدۇ. شۇڭا ئوقۇغۇچىلار چوڭلار بىلەن ئالاقە-لىشىش ئىقتىدارىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشى كېرەك.

- سىز تەۋە كۈلۈپ كېتىپ تەنتەربىيە مۇسابىقىسىدە يەڭگەن ۋاقتتا...
- سىزنىڭ رىقابەتچىڭىز ياكى دوستىڭىزنىڭ رىقابەتچىسى مۇكاپاتقا ئېرىشكەندە...
- دەرسلىك كىتابىڭىز ئىمتىھاندىن بىر ھەپتە بۇرۇن يۈتۈپ كەتكەندە...
- بىر ئوقۇغۇچى سىزگە تەھدىت سېلىپ، سىز ھازىر يەۋاتقان ئۇششاق يېمەكلىكنى ئۆزىگە بېرىشنى ئېيتقاندا...
- مۇئەللىم سىزگە ئۇۋال قىلغاندا...

تۆۋەندىكى سوئاللار بويىچە مۇزاكىرە ئۇيۇشتۇرۇلىدۇ:

- يۇقىرىدىكى مەسىلىلەرگە قارىتا سىزنىڭ تەسراتىڭىز قانداق؟
- سىز مۇشۇ تەسراتىڭىزنى كىم بىلەن ئورتاقلىشىسىز؟
- نېمە ئۈچۈن شۇنداق قىلىسىز؟

2. ھەر بىر ئوقۇغۇچىنىڭ سۆزى دۈشمەن خاتىرىلىنىدۇ:

تەرتىپ	تەسراتى	كىمگە ئېيتتى؟	نېمە ئۈچۈن شۇ كىشىگە ئېيتتى؟
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			

3. پائالىيەت خۇلاسەسى:

ئوقۇغۇچىلارنىڭ ھېسسىياتىنى ئورتاقلىشىشتا ئاتا-ئانا ۋە ئوقۇتقۇچىسىغا قارىغاندا، دوستلار ۋە ساۋاقداشلىرىغا بەكرەك تايىنىدىغانلىقى؛ ئۇلارغا تېخىمۇ بەك ئوچۇق ۋە سەھمىي بولىدۇ. غايىلى؛ ئۇلارنىڭ تەكلىپ-پىكىرلىرىنى قوبۇل قىلىشنى تېخىمۇ خالايدىغانلىقىدەك ئالاھىدىلىكىنى چۈشەندۈرۈش. ئوقۇتقۇچى تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى داۋاملىق ئوتتۇرىغا قويۇپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەپەككۈر-رىنى جانلاندۇرسا بولىدۇ.

مۇزاكىرە سوئاللىرى:

- بالىلار مەسىلىگە دۇچ كەلگەندە، ئەڭ ئۇۋال كىمگە ئېيتىدۇ؟ نېمە ئۈچۈن ئۇ كىشىگە ئېيتىدۇ؟

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەرىكەتلىرىنى قىلغانلىقىغا ئاشقارلاشتۇرۇش. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمەسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش. تۇرۇپ تولۇقلانغۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىۋاتقان پائالىيەتلىرىگە قارىتا ياخشى كۆرۈنۈشلەرنى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسنى بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: ھېسسىياتنى تىزگىنلەش دېگەن نېمە؟

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلارغا ياش - ئۆسمۈرلەرنىڭ ھېسسىياتىنى ئورتاقلىشىشتا ئاتا - ئانا ۋە ئوقۇتقۇچىسىغا قارىغاندا، دوستلىرى ۋە ساۋاقداشلىرىغا بەكرەك تايىنىدىغانلىقى ئۈچۈن تەڭرىتەڭرىك ئوتتۇرىسىدىكى ئۆز - ئارا ياردەم ۋە چۈشىنىشنىڭ ئىنتايىن مۇھىملىقىنى چۈشەندۈرۈش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (30 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تۆۋەندىكىدەك ئەھۋالغا دۇچ كەلگەندە كېيىن مەسلىھەت سورىيدىغانلىقىنى سوراڭ.

- ئاتا - ئانىڭىز سىز سېتىۋېلىشنى ئويلىغان مەلۇم نەرسىنى ئېلىپ بەرمىگەندە ...
- ئوقۇتقۇچى سىزنى: «تاپشۇرۇقنى ئىشلىمەپسەن» دەپ، ئەيىپلىگەندە ...
- سىز كىچىدا باشقىلار بىلەن ئۇرۇشۇپ قالغاندا ...

18 مەخسۇس تېما: ھېسسىياتنى تېزگىنلەش (1)

دەرس نىشانى: ھېسسىياتنى تېزگىنلەشكە بولغان چۈشەنچىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوك ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. ھېسسىياتنى تېزگىنلەش دېگەن نېمە؟	چوك ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	30 مىنۇت
3. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
4. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە :

- كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىتىكى باھاسىنى ئەسلەشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.
- ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىقلانغان ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

نىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5-مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئال- دىنقى قېتىمىغا ئوخشاش ئېيتىسىمۇ ياكى 1- دەرس تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىسىمۇ بولىدۇ.

5- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلار- نىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5-مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس تە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تە- سراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۆلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئو- قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم- فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلى- قىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.
3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالماستىن كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئې- رىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.
4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىمۇ بو- لىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئۆزى مۇستەقىل ھۆكۈم قىلىدىغان تىپ - قارمىققا قوپال ياكى باشقىلارغا تەھدىت سالىدىغان ئۇسۇل بىلەن ئالاقە قىلمايدىغاندەك كۆرۈنىدۇ. بۇنداق كىشىلەر بىلەن ئالاقە قىلغاندا ئۆزىڭىز - نىڭ كۆز قارىشى، پىكىرى، ھېسسىياتى ۋە ھوقۇقىدا چىڭ تۇرىسىز، باشقىلارنىڭ ھوقۇقىغا دەخلى - تەرۇز قىلمايسىز. سىز بۇلارنىڭ ئۆزىڭىزنىڭ پىكىرى، كۆز قارىشى ۋە ئويىڭىز ئىكەنلىكىنى دەلىللەش ئۇسۇلى بىلەن مەلۇم بىرگە ئۆزىڭىزگە نېمە كېرەكلىكىنى ئېنىق ئېيتىسىز. يەنە كېلىپ ئۇلارنىڭ ئالدىدا قىلغىنىڭىزنىڭ توغرا ئىكەنلىكىگە ئىشىنىسىز. چۈنكى سىز كۈچلۈك، قەيسەر، خەۋپسىز بەدەن تىلىغا ئىگە.

ئۆزى مۇستەقىل ھۆكۈم قىلىدىغان تىپنىڭ مىسالى: ئۆزىڭىزنىڭ نېمە دېمەكچى ئىكەنلىكىنى بىلىسىز، «مەن.... دەپ قارايمەن» دەيسىز، كونكرېتتى قىلىپ ئېيتساق، «مەن» دېگەن جۈملە تىلىنى قوللىنىسىز، ئۇنىڭ كۆزىگە قاراپ تۇرىسىز، ئەمما كۈتۈلدەيماسىز ياكى كىنايە قىلمايسىز، يەنە ئۆزىڭىزنىڭ بەدەن تىلىنى ئىشلىتىسىز. ئۆزىڭىزنىڭ مەيدانىدا چىڭ تۇرۇسىز (رول ئېلىشتا قوللىنىلىدۇ).

3. رول ئېلىش ئاخىرلاشقاندىن كېيىن مۇزاكىرە قىلىنىدۇ.

● سىزنىڭچە قايسى خىل ئۇسۇل ئەڭ ئۈنۈملۈككەن؟

● قانداق قىلغاندا ئۆزىڭىزنى ئۆزگەرتەلەيسىز؟ ئەگەر سىز ئۆزىڭىزنى مۇناسىۋەت جەھەتتە پاسسىپ تىپ ياكى تەشەببۇسكارلىق بىلەن ھۇجۇم قىلىدىغان تىپ، دەپ قارىسىڭىز، ئۇ ھالدا سىز قانداق قىلىسىز؟

4. بىز مەكتەپتە، ئائىلىدە ۋە ماڭىزىدا ئۆزىمىز مۇستەقىل ھالدا قارار چىقىرالايمدۇق؟ ئوقۇتقۇچى ئىككى ئوقۇغۇچىنى بىر گۇرۇپپا قىلدۇ ۋە ئۇلار ئۆزى مۇستەقىل ھۆكۈم قىلىدىغان ئالاقە ئۇسۇلىنى رول ئېلىپ ئويناپ چىقىدۇ.

رول ئېلىش: مەلۇم ھەمراھ يەنە بىر ھەمراھنى خەتەرلىك ياكى ئۆزىگە زىيانلىق بىر ئىشنى قىلدۇرۇشقا ئۇرۇنۇشقا چېتىلىدۇ. تەخمىنەن بەش مىنۇت ۋاقىتتىن كېيىن، ئۇلار پېرسۇناژ رولى ۋە ھەمراھنى ئالماشتۇرىدۇ.

ئوقۇتقۇچىغا ئەسكەرتىش:

ئوقۇغۇچىلارغا، بازار ياكى ماڭىزىدا دوستى بىلەن بىرگە چاغدا، كوچا ئاپتوبۇسىدا ياكى سىز «ئېھتىياجىم قانائەتلىنىدۇرۇلمىدى» دەپ قارىغان ھەرقانداق چاغدا، ئۆزى مۇستەقىل ھۆكۈم قىلىش ئۇسۇلىنى ئىشلىتىشنى؛ ئۇنىڭ پەقەت ھەمراھىمىزغا ئىشلىتىش ئۈچۈنلا بېرىلمىگەنلىكىنى ئەسكەرتىڭ!

4- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلى.

بەدەن تىلى ناھايىتى كۈچلۈك ۋە قوپال، يەنە بەزى كىشىلەرنىڭ بولسا ناھايىتى دوستانە ۋە يېقىملىق، يەنە بەزى كىشىلەرنىڭ بولسا ناھايىتى ئاجىز ۋە ئىتائەتچان بولىدۇ. ئەلۋەتتە، تىلىمىز ئارقىلىق نۇرغۇنلىغان نەرسىلەرنى دېيەلەيمىز!

3- پائالىيەت: ئويلغىنىڭىزنى سۆزلەپ بېقىڭ

پائالىيەت نىشانى: ئالاقىدىكى پاسسىپ تىپ، تەشەببۇسكارلىق بىلەن ھۇجۇم قىلىدىغان تىپ ھەم ئۆزى مۇستەقىل ھۆكۈم قىلىدىغان تىپتىكى كىشىلەر بىلەن ئالاقە قىلىش ئۇسۇلىدا پەرق بارلىقىنى ئايدىڭلاشتۇرۇۋېلىش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (20 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلار چەمبەر شەكلىدە ئولتۇرىدۇ.
2. ئوقۇغۇچىلار گۇرۇپپا ئىچىدە پاسسىپ تىپ، تەشەببۇسكارلىق بىلەن ھۇجۇم قىلىدىغان تىپ ھەم ئۆزى مۇستەقىل ھۆكۈم قىلىدىغان تىپتىكى كىشىلەر بىلەن قانداق ئالاقە قىلىشنى مۇزاكىرە قىلىدۇ ۋە رول ئېلىش ئارقىلىق ئۆلگە كۆرسىتىدۇ.

پايدىلىنىش ماتېرىيالى:

پاسسىپ تىپ - «سۇس» بىر خىل ئۇسۇل بىلەن ئالاقە قىلىشنى كۆرسىتىدۇ. ئۆزىگە تازا ئەمەس، شەنەيدۇ. باشقىچە كۆز قاراش ۋە مەسلىھەتنىڭ ئوتتۇرىغا چىقىشىدىن ئەنسىرەيدۇ. ئۆزىنىڭ كۆز قارىشىدا چىڭ تۇرالايدۇ. باشقىلارنى خاپا قىلىشنى، ئۈمىدسىزلىك ھەم خالىمايدۇ. بەدەن ھەرىكىتى كىشىنى قايىمۇقتۇرۇپ، ئۆزىنىڭ ئاجىز، قورقۇنچاق ۋە ئۆزىنى قەدەرلەش تۇيغۇسىنىڭ ئاجىز ئىكەنلىكىنى ئىپادىلەپ تۇرىدۇ.

پاسسىپ تىپنىڭ مىسالى: تىنچ پاراڭلىشىدۇ، جىددىيلىشىپ ئەخمەقلەرچە كۈلىدۇ، يەرگە ياكى يېنىغا قارايدۇ، مۆرىسىنى ئېگىۋالىدۇ، ئۇرۇشۇشتىن ئۆزىنى قاچۇرىدۇ، قولى بىلەن يۈزىنى توسۋالىدۇ (رول ئېلىشتا پايدىلىنىدۇ).

تەشەببۇسكارلىق بىلەن ھۇجۇم قىلىدىغان تىپ - سىزنىڭ ھېسسىياتىڭىز، كۆز قاراش ۋە ئارزۇيىڭىزغا ئاساسلىقچە قوشۇلمايدۇ. سىزگە تەھدىت سالىدۇ. بۇنداق ئەھۋالدا سىز قارشى تەرەپ بىلەن رەت قىلىش ئۇسۇلى بىلەن ئالاقە قىلىشىڭىز بولىدۇ. سىز ئۇنى ئىدارە قىلىشقا ئۇرۇنۇپ كۆرسىتىڭىز ياكى ئۆزىڭىزنىڭ ھوقۇقىدا چىڭ تۇرۇش بىلەن بىرگە ئۇنىڭ ھوقۇقىنى ئىنكار قىلىشىڭىز مۇمكىن بولىدۇ. پەقەت ئۆزىڭىزنىڭ پىكىرى، كۆز قارىشى ۋە ئويلغىنى توغرا بولسا بولىدۇ. سىزنىڭ بەدەن تىلىڭىز تەھدىت خاراكتېرلىك كۈچكە ئىگە بولىدۇ.

تەشەببۇسكارلىق بىلەن ھۇجۇم قىلىدىغان تىپنىڭ مىسالى: باشقىلارغا ئىنتايىن قاتتىق تەلەپ قويىدۇ، باشقىلارنىڭ خاتالىقىنى دەيدۇ، ئالدىغا ئېگىلىۋالىدۇ، باشقىلارنى مەنسىتمەيدۇ، قوللىرىنى شىلتىدۇ ياكى باشقىلارغا تەھدىت سالىدۇ (رول ئېلىشتا قوللىنىلىدۇ).

ئۆلگە قىلىپ كۆرسىتىدۇ.

4. قىز، ئوغۇللار قارشى تەرەپ چۈشەنمەيدىغان بەزى مىساللارنى ئوتتۇرىغا قويسۇن. بۇنىڭدىكى سەۋەب ئالاقىدە ئاجىز (مىسالەن: «ياق» دېيەلمەيدىغان)، كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلاشقا ماھىر ئەمەس، كىشىنى قايىمۇقتۇرۇدىغان بەدەن تىلى ياكى مۇشۇ بارلىق سەۋەبىنىڭ بىرىكىمىسى؟

ئوقۇتقۇچى خۇلاسە مەزمۇنى:

كىشىلىك ئالاقە ئىككى ياكى ئۈچىدىن ئارتۇق ئادەم ئوتتۇرىسىدا ئېلىپ بېرىلىدىغان بولۇپ، سۆزلىگۈچى ۋە ئاڭلىغۇچى ئارىسىدىكى قوش يۆنىلىشلىك پائالىيەت جەريانى. ئۇ بىر تۈرلۈك ئاساسىي ماھارەت بولۇپ، بارلىق مۇناسىۋەتلىرىنىڭ ئاساسى. ئالاقە سۈپىتى ھەر ۋاقىت مۇناسىۋەتلىرىنىڭ سۈپىتىنى بەلگىلەيدۇ. بىزنىڭ ئالاقە قىلىشىمىز ئۇچۇر بىلەن تەمىنلەش، ھېسسىياتىمىزنى ئىپادىلەش، مەسىلەن، تاللا-تارتىش ۋە ئىختىلاپلارنى ھەل قىلىپ، ئويلىغىنىمىزنى ئىپادىلەش ئۈچۈندۇر.

ئۈنۈملۈك بولغان ئالاقە تۆۋەندىكىلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ:

ئاغزاكى ئالاقە: ھەر خىل ئالاقە پائالىيەتلىرىدە ئاڭلاش، پىكىر قىلىش ۋە پىكىر ئالماشتۇرۇشنى ئۆگىنىپ، كىشىلەر بىلەن مەدەنىي پىكىر ئالماشتۇرالايدىغان بولۇشنى، ئىجتىمائىي ئالاقە قىلىش ئىقتىدارىنى يېتىلدۈرۈپ، ھەمكارلىشىش روھىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشنى كۆرسىتىدۇ. ئۇ مەسلىھەت سوراش، كېڭىشىش، بايان قىلىش، سوئال سوراش، كۆرسەتمە بېرىش قاتارلىق شەكىللەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدىغان بولۇپ، رەسمىي ياكى غەيرىي رەسمىي سورۇنلاردا ئىشلىتىلىدۇ. بەك كۆپ سۆزلەش، سۆزدىكى مۇجىمەللىك، جانسىزلىق، باشقىلارنىڭ سۆزىنى كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلىماسلىق، سۆزلىگۈچىنىڭ سۆزىنى بۆلۈۋېتىش، سىرتتىكى شاۋقۇن - سۈرەننىڭ بەك كۈچلۈك بولۇشى قاتارلىقلارنىڭ ھەممىسى ئۈنۈملۈك ئالاقە قىلىشقا تەسىر يەتكۈزىدۇ.

كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلاش ۋە ئىپادىلەش: ئاڭلىغۇچى سۆزلىگۈچىنىڭ سۆزىنى چوقۇم دېققەت بىلەن ئاڭلىشى، سۆزلىگۈچىنىڭ سۆزىنى بۆلمەسلىكى، ئۆزىنىڭ كۆز قارىشىنى ئۆزىگە ئىشەنگەن ھالدا ئېنىق، باغلىنىشلىق، تېمىدىن چەتنىمىگەن ئاساستا ئىپادىلەش.

غەيرىي ئاغزاكى تىل ياكى بەدەن تىلى: تاۋۇش، سۈكۈت قىلىپ ساقلاش، قوشۇمىسىنى تۇرۇش، كۈلۈمسىرەش، چىرايىنى پۇرۇشتۇرۇش، قول ئىشارىتى قىلىش، بەدەن قىياپىتى، سىيلاش، ئىككى كىشى ئارىسىدىكى ئارىلىق قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

سىز مەلۇم بىرسىنىڭ ئالاقە ئۇسۇلى ياكى كىشىلەرنىڭ ئالاقە جەريانىدىكى ھالىتىگە قارىسىمىز، بۇ خىل ئەھۋالنىڭ ئالاقىگە ناھايىتى چوڭ تەسىر كۆرسىتىدىغانلىقىنى بايقىمىز. مانا بۇ كىشىلەر ئارىسىدىكى ھوقۇقنى نامايەن قىلىدۇ. مىسالەن: ئوقۇتقۇچى ئۆرە تۇرىدۇ، بىراق ئوقۇغۇچىلار ئولتۇرىدۇ، ياشانغانلار ئورۇندۇقتا ئولتۇرىدۇ، ئەمما باشقىلار ئۆرە تۇرىدۇ ياكى ئۇلارنىڭ كەينىدە ئولتۇرىدۇ. دۇكان خوجايىنلىرى پۇكەينىنىڭ كەينىدە ئۆرە تۇرىدۇ، ئەمما خېرىدارلار ئۇلارنىڭ نەرسىلىرىنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن ساقلاپ تۇرىدۇ. بىز ئۆزىمىزنىڭ بەدىنىمىزدىن پايدىلىنىپ خۇددى تىلىمىزغا ئوخشاشلا شۇنداق كۆپ نەرسىلەرنى ئىپادىلەيمىز. بەزى كىشىلەرنىڭ

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەيۋەتلىرىنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىسىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمەسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش- تۈرۈپ تولۇقلاتقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىۋاتقان پائالىيەتلىرىگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلاندا كۆنىكىت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىنى بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: ئۈنۈملۈك بولغان ئالاقە

پائالىيەت نىشانى: بەدەن تىلىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى، بەدەن تىلى بىلەن ئاغزاكى تىلنىڭ مۇھىملىقىنى مۇزاكىرە قىلىش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (10 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلار، دوستلارنىڭ ئۆز ئارا نېمە ئۈچۈن تېزلا چۈشىنىش ھاسىل قىلالايدىغانلىقى توغرىسىدا پىكىر يۈرگۈزدۈ. ھەرىكەتچان ئاسما رەسىمگە ئۇلارنىڭ مۇزاكىرە نەتىجىسى خاتىرىلەندۇ. ئاندىن بۇلارنىڭ ئاغزاكى تىل بىلەن بولغان ئوخشاش نۇقتا بىلەن ئوخشىمايدىغان نۇقتىلارنى مۇزاكىرە قىلىدۇ.

2. نېمە ئۈچۈن كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلاشنى ئۈنۈملۈك بولغان ئالاقىدىكى مۇھىم بىر ئامىل دەيمىز؟

3. غەيرىي ئاغزاكى تىل ۋە بەدەن تىلى دېگەن نېمە؟ ساۋاقداشلار بىر - بىرىنىڭ جاۋابىنى

مەخسۇس تېما: ئۈنۈملۈك بولغان كىشىلىك ئالاقە (2)

17

دەرس نىشانى: ئائىلىدىكىلەر ۋە دوستلار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى ئىلگىرى سۈرۈش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. گەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. ئۈنۈملۈك بولغان ئالاقە دېگەن نېمە؟	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	10 مىنۇت
3. ئويلىغىنىڭىزنى دەپ بېقىڭ		20 مىنۇت
4. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
5. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

4- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلار- نىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس تە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1- مەخسۇس تېماغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تە- سىراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۈلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئو- قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلە- رنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىيىلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.
3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئىيتىشنى ئۇنتۇپ قالماستىن كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئې- رىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.
4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىمۇ بو- لىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

- كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇ- چىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئو- قۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىدىكى باھاسىنى ئەسلىشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.
- ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىز ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

بولسا، سىز قانداق تۇيغۇدا بولۇسىز؟

4. سىز ئىلگىرى بەدەن تىلى ئارقىلىق ئۆزىڭىزنىڭ ئوخشىمىغان ھېسسىياتىنى ئىپادىلەپ باققانىمۇ؟

مۇناسىۋەتلىك سوئاللار:

1. ئەگەر سىز كېسەل كۆرسەتكىلى بارسىڭىز، بىراق مەقسىتىڭىزنى ئۈنۈملۈك ئۇسۇلدا ئىپادىلەپ بېرەلمىسىڭىز، نەتىجىسى قانداق بولىدۇ؟
2. ئۈنۈملۈك ئالاقە قىلىشنىڭ زەھەر چېكىشنى (تاماكى چېكىشنى) توسۇشتا قانداق مۇھىم پايدىسى بار؟

باھالاشقا ئائىت سوئاللار:

1. سىز دوستىڭىز بىلەن قانداق ئۇسۇلدا ئالاقە قىلىسىز؟
2. كىشىلەر بىلەن پەقەت ئاغزاكى تىل بىلەنلا ئالاقىلاشقاننىڭ نەتىجىسى قانداق بولىدۇ؟
3. چوڭلار بىلەن پاراڭلاشقاندا نېمىلەرگە دېققەت قىلىش كېرەك؟ قايسى ئۇسۇلنى قوللىنىش ئەڭ مۇۋاپىق؟

داۋاملىق قوللاش پائالىيەتلىرى:

ۋاقىت يار بەرسە ئوقۇغۇچىلارغا سۆز تېپىش ئويۇنى ئوينىتىش.
ئوقۇغۇچىلار ئائىلىسىدىكىلەر ۋە مەھەللىسىدىكىلەرنىڭ قانداق ئالاقە قىلىدىغانلىقىنى كۆزىتىدۇ ۋە خاتىرىلەپ ماڭىدۇ.

داۋاملىق قوللاش پائالىيەتلىرىگە ئائىت سوئاللار:

1. سىز كۆرگەن كىشىلەرنىڭ ئارىسىدا ئەڭ يۇقىرى ئۈنۈملۈك ئالاقە قىلغۇچى كىم؟ كىمنىڭ ئالاقە ئۈنۈمى ئەڭ تۆۋەن؟ نېمە ئۈچۈن؟
2. سىزنىڭچە، ئۆزىڭىزنىڭ ئالاقە ماھارىتىڭىز قايسى دەرىجىدە؟ نېمە ئۈچۈن؟
3. سىز قانداق ئۇسۇللارنى قوللىنىپ ئۆزىڭىزنىڭ ئالاقە قىلىش ماھارىتىڭىزنى يۇقىرى كۆتۈرمەكچى؟

3- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزۈڭلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلەنىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاشقا دېققەت قىلىش كېرەك.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمقىغا ئوخشاش ئېيتىشمۇ ياكى 1- دەرس تەمىنىڭەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشمۇ بولىدۇ.

دەمگە رەسىم سىزىشقا كۆرسەتمە بېرىپ، رەسىمنى ئۆزىنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە سىزسا بولدى. دىغانلىقىنى ئېيتىدۇ. ئۇلار بۇرۇلۇپ بىر - بىرىگە قارىسا بولمايدۇ. (3) ئۇلار دوسكىغا سىزىلغان رەسىم بىلەن ئەسلى رەسىمنى سېلىشتۇرىدۇ.

2. بايلىق ئىزدەش ئويۇنى (ھەرىكەتنى دوراش ئارقىلىق تۇراقلىق ئىبارىلەر، ھايۋانات ۋە ياكى نەرسىلەرنىڭ ئىسمىنى تېپىش)

(1) سىنىپتىكى ئوقۇغۇچىلار ئىككى گۇرۇپپىغا بۆلىنىدۇ. ھەر بىر گۇرۇپپىدىن بىر ئوقۇغۇچى سىرتقا ئېلىپ چىقىلىپ، ئۇلارغا ساۋاقداشلىرى سىنىپ ئىچىگە يوشۇرۇپ قويغان بەش خىل نەرسىنى ئىزدەپ تېپىش ۋەزىپىسىنى تاپشۇرىدۇ ھەمدە باشقا ساۋاقداشلار نەرسىلەرنى يوشۇرۇپ بولۇپ، ئۇلارنى چاقىرىغىچە سىرتتا كۈتۈپ تۇرۇش ئەسكەرتىلىدۇ.

(2) ئوقۇتقۇچى سىنىپقا كىرىپ بەش خىل نەرسىنى گۇرۇپپىلارغا تارقىتىپ بېرىپ، ئۇلارغا بۇ نەرسىلەرنى ياخشى يوشۇرۇپ قويۇشنى ئېيتىدۇ.

(3) مۇئەللىم چاقىرىغاندىن كېيىن سىرتتا ساقلاپ تۇرغان ئىككى ئوقۇغۇچى سىنىپقا كىرىدۇ، ھەمدە بەدەن تىلى بىلەن ياكى «ھەئە»، «ياق» دەپ جاۋاب بېرىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، گۇرۇپپىدىكىلىرى يوشۇرۇپ قويغان بەش خىل نەرسىنى تاپقۇزىدۇ.

(4) سىنىپتىكى بارلىق ساۋاقداشلار ئاۋاز چىقارماسلىقى كېرەك.

(5) بەش خىل نەرسىنى تېپىپ بولغانلىقىنى ئاۋۋال جاكارلىغان ئوقۇغۇچى يەڭگەن بولىدۇ.

(6) يۇقىرىدىكى ئويۇنلار ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلاردىن تۆۋەندىكى سوئاللارنى سورايدۇ، ھەمدە ئۇلار بىلەن بىرلىكتە مۇزاكىرە قىلىدۇ.

مۇزاكىرە سوئاللىرى:

1. رەسىم سىزىش ئويۇنىدا، رەسىم نېمىگە ئاساسەن سىزىلدى؟ نېمە ئۈچۈن؟
2. بايلىق ئىزدەش ئويۇنىدا، يوشۇرۇپ قويغان نەرسىلەرنى نېمە ئۈچۈن ئاسانلىقچە تاپقىلى بولمايدۇ؟
3. قايسى خىل ئامىللارنىڭ كىشىلەر ئارىسىدىكى ئۈنۈملۈك ئالاقىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە يار-دېمى بولىدۇ؟
4. بۇ ئويۇنلاردا قايسى خىل ئالاقە ئۇسۇلىنى قوللانسا بولىدۇ؟ بىز قايسىسىنى قوللاندۇق؟ نېمە ئۈچۈن؟
5. سىز بەدەن تىلىنى ئىشلىتىشنىڭ باشقىلارنىڭ چۈشىنىشىگە ياردىمى بولىدۇ دەپ قارامسىز؟ نېمە ئۈچۈن؟

كىشىلىك خاراكتېر ھەققىدىكى سوئاللار:

1. سىز باشقىلار بىلەن پاراڭلاشقاندا، ئۇلار سىزنىڭ نېمە دېمەكچى بولغىنىڭىزنى ئاساسەن چۈشىنىلەمدۇ؟ نېمە ئۈچۈن؟
2. سىزنىڭچە كىشىلىك ئالاقىدە ئەڭ مۇھىم نەرسە نېمە؟ سەۋەبىنى چۈشەندۈرۈڭ؟
3. باشقىلار بىلەن پاراڭلاشقاندا، قارشى تەرەپنىڭ كۆزى بىلەن ئالاقىلىشىش ئىقتىدارى كەمچىل

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەرىكەت نېمىلەرنى قىلغانلىقىغا ئالاقىسىنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىسىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش. تۇرۇپ تولۇقلاشقاندا، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىۋاتقان پائالىيەتلىرىگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلاندا كۆنكىرت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىنى بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: ئۈنۈملۈك بولغان ئالاقە دېگەن نېمە؟

پائالىيەت نىشانى:

- ئاغزاكى ئالاقە، غەيرىي ئاغزاكى تىل ۋە بەدەن تىلى ئارقىلىق ئالاقىلىشىش ئۇسۇلىنى چۈشىنىش
- ئاغزاكى تىل، غەيرىي ئاغزاكى تىل ۋە بەدەن تىلى ئارقىلىق ئالاقە قىلىشنى مەشىق قىلىش

پائالىيەت قەدەم - باسقۇچلىرى (30 مىنۇت)

1. رەسىم سىزىش ئويۇنى

- (1) ئىككى ئوقۇغۇچى ئالدىغا چىقىپ، بىر - بىرىگە دۈمبىسىنى قىلىپ دۈمبىسىنىڭ ئالدىدا تۇرىدۇ. دۈمبىسى تەرەپكە قاراپ تۇرغان ئوقۇغۇچى قولىغا قەلەم ئېلىپ دۈمبىسىگە رەسىم سىزىدۇ، تەييارلاپ قويۇلغان رەسىمنى دۈمبىسىنى دۈمبىسىگە قارىتىپ تۇرغان ئوقۇغۇچىغا بېرىدۇ.
- (2) كەينىدىن رەسىمنى ئالغان ئوقۇغۇچى رەسىمنىڭ مەزمۇنىنىڭ نېمىلىكىنى دېيەي، يەنە بىر ئالاقە

16 مەخسۇس تېما: ئۈنۈملۈك بولغان كىشىلىك ئالاقە (1)

دەرس نىشانى: ئائىلىدىكىلەر ۋە دوستلار بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى ئىلگىرى سۈرۈش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. ئۈنۈملۈك بولغان ئالاقە دېگەن نېمە؟	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	30 مىنۇت
3. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
4. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

4- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلار- نىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس تە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلەپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)

2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تە- سىراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۈلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئو- قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلى- قىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.

3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالماستىن كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئې- رىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.

4. باللارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىمۇ بو- لىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

● كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇ- چىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇ- غۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىنى باھاسىنى ئەسلەشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

● ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت - مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت - مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىز ھالەت - مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

چىلىك قىلدۇ.

● قەدەم، تاللاش: كۆپ خىل لايىھە ئىچىدىن ئەڭ ياخشى لايىھەنى تاللاش. ئۆزىڭىز ھۆر-مەتلەيدىغان بىرەرسى بىلەن مۇزاكىرە قىلىپ، ئاندىن ھەرىكەت قىلىڭ.

● قەدەم، ھەرىكەت قىلىش: تاللىغان قارارىڭىزنى ھەرىكەتكە ئايلاندۇرۇڭ.

● قەدەم، قايتا ئويلىنىش: قارارىڭىزنىڭ ئاقىۋىتىنى تەسەۋۋۇر قىلىڭ ۋە قايتا ئويلىنىڭ. بۇ سىز ئۈچۈن ئەڭ ياخشى تاللاشمۇ؟ كېيىنكى قېتىم قارار چىقارغاندا سىز نېمىلەرگە دېققەت قىلىسىز؟

5. ئوقۇغۇچىلارنى ئىككى گۇرۇپپىغا بۆلۈپ، ئۇلارنى جىددىي قارار چىقارمىسا بولمايدىغان بىر خىل ئەھۋالنى قىياس قىلىشقا ئىلھاملاندۇرۇپ، (مىسالەن: بەزىلەر سىزنى تاماكا چېكىشكە قىس-تاۋاتقانغا ئوخشاش) قارار چىقىرىشتىكى قەدەم-باسقۇچىلار بويىچە بۇ مەسىلنى ھەل قىلىپ بېقىشقا تەشكىللەش.

6. قارار چىقىرىش قىيىن بولغان مەسىلىلەرگە قارىتا قارار چىقىرىشتا، قارار چىقىرىش قەدەم-باسقۇچىلارنىڭ ياردىمى بولىدىغان، بولمايدىغانلىقىنى كۆللىكتىپ مۇزاكىرە قىلدۇ.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

كۆپچىلىكتىن «قانداق ئامىللار قارار چىقىرىشقا تەسىر يەتكۈزىدۇ؟» دېگەن سوئالنى سوراش ئارقىلىق ئۇلارغا قارار چىقىرىشقا تەسىر يەتكۈزىدىغان ئامىللارنى (يەنى، ئۇچۇر، مۇددىئا، ھەم-راھلارنىڭ بېسىمى، مەدەنىيەت، ئەنئەنە... قاتارلىق) بىلدۈرۈپ، كۆپچىلىككە ياخشى ئويلىشىپ چىقىرىلمىغان بىر قىسىم قارارلارنىڭ ئېغىر ئاقىۋەتلەرنى ئېلىپ كېلىدىغانلىقىنى؛ مىسالەن: جىنسىي قىلمىش، ھامىلدارلىق، ھەتتە HIV بىلەن يۇقۇلمىش قاتارلىقلار. شۇڭا ئوقۇغۇچىلارنىڭ قارار چىقىرىش ماھارىتىنى ئۆگىنىش ۋە ئىشلىتىش ئۇلار ئۈچۈن ئىنتايىن مۇھىم ۋە زۆرۈر.

3-پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلەنش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1-مەخسۇس تېپىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئال-دىنقى قېتىمقىغا ئوخشاش ئېيتىشمۇ ياكى 1-دەرس تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشمۇ بولىدۇ.

تاماكى چېكىش ۋە ئىسپىرىتلىق ئىچىملىكلەرنى ئىچىش ھەققىدە چىقارغان قارارنى سۆزلەپ بېقىشقا تەكلىپ قىلىش. ئاندىن «قارار چىقىرىش ئاسانمىكەن؟» دېگەن سوئال ئارقىلىق كۆپچىلىكنى يۇ-قىرىدىكى قارار چىقىرىش جەريانىنى مۇزاكىرە قىلىشقا تەشكىللەش.

3. ئۆزىڭىزگە نېمىنىڭ كېرەكلىكى، ھەمدە نېمىنىڭ سىزگە پايدىلىق ئىكەنلىكى ھەققىدە قارار چىقارماقچى بولغىنىڭىزدا، ئەڭ ياخشى لايىھەنى تاللىشىڭىز كېرەك. قارار چىقىرىش بىزنىڭ غورۇ-رىمىزنىڭ كۈچلۈك تەسىرىگە ئۇچرايدۇ. بىز ئۆزىمىزنى «ئالاھىدە ھەم مۇھىم بولغان بىر جەمئىيەت ئەزاسى» دەپ قارىغىنىمىزدا كۈچلۈك بولغان غورۇغا ئىگە بولالايمىز، يەنە كېلىپ مۇستەقىل پىكىر قىلالايمىز، ھەمدە ئاقىلانە قارار چىقىرالايمىز. بىز بالا چېغىمىزدا، ئاتا-ئانىمىزدىن ئېرىشكەن ئەخلاق قارىشىنى ئاساس قىلىپ قارار چىقىراتتۇق. چوڭ بولغاندىكىن كىيىن ئۆزىمىز مۇستەقىل قارار چىقىرىشقا باشلىدۇق. بىزنىڭ قارارىمىزنىڭ كۆپىنچىسى ئۆزىمىزنىڭ كۆز قارىشىمىزغا ئاساسەن چىقىرىلغان بولىدۇ. بىزنىڭ قارار چىقىرىش جەريانىمىزغا دوستلار، ئائىلە، مائا-رىپ، جەمئىيەت، پوزىتسىيە ھەمدە تەجرىبە قاتارلىق ئامىللار تەسىر قىلىدۇ. پائالىيەتنىڭ قەدەم-باسقۇچلىرى: كۆپچىلىك قارار چىقارغاندا قوللانغان قەدەم - باسقۇچلارنى تىزىملاپ چىقىدۇ. كۆپ-چىلىككە ئۇلارنىڭ ھەر كۈنى قارار چىقىرىدىغانلىقىنى (مىسالەن: نېمە كىيىش، نېمە يېيىش، قايسى چاغدا نېمە ئىشنى قىلىش...) ئەسكەرتىپ، تۇرمۇشتىكى قارار چىقىرىش قىيىن بولغان بىر قىسىم مەسىلىلەرنى قانداق ھەل قىلىش ھەققىدە تەپەككۇر قىلىشقا تەشكىللەندۇ.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

ئوقۇغۇچىلارنى، ئۇلارنىڭ قەيەردە ۋە كىملىرىدىن ئۇچۇرغا ئېرىشىدىغانلىقى، كىملىرىنىڭ قارار چىقىرىشىغا ياردەم بېرىدىغانلىقى، ئۇلار توغرا قارار چىقىرالايدۇ - يوق؛ خەۋپى يۇقىرى ياكى قارار چىقىرىش قىيىن بولغان مەسىلىلەرگە قارىتا (مىسالەن: جىنسى مۇناسىۋەت، مەكتەپ، دوست، زەھەر، ئىسپىرىتلىق ئىچىملىك، زوراۋانلىق قاتارلىقلار) قانداق قارار چىقىرىش كېرەك؟ قاتارلىق مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەر بويىچە مۇزاكىرىگە تەشكىللەش تولىمۇ زۆرۈر.

4. قارار چىقىرىشنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى:

● قەدەم، مەسىلە: ئۆزىنى توختىتىپ، مەسىلىنى تېپىش ۋە جەزىملەشتۈرۈش ھەمدە مەسىلەنىڭ يۈز بېرىش سەۋەبىنى تېپىپ چىقىش.

● قەدەم، لايىھە: بىر خىل ئىشقا تاقابىل تۇرۇشنىڭ كۆپ خىل ئۇسۇلى بارلىقىنى ئويلاپ، مەسىلىنى ھەل قىلىشنىڭ بىر قانچە خىل ئۇسۇلىنى تېپىپ چىقىش، لايىھە قانچە كۆپ بولسا شۇنچە ياخشى.

● قەدەم، مۆلچەرلەش: ھەر بىر لايىھەنىڭ ئاقىۋىتىنى ئويلىشىپ قويمۇش، سىز ئويلاپ تاپقان مەسىلىنى ھەل قىلىش لايىھەسىنىڭ ياخشى، يامان تەرەپلىرىنى مۆلچەرلەپ قويۇڭ. تاپقان ھەر خىل لايىھەنىڭ سىز ۋە ئائىلىڭىز، دوستلىرىڭىز ۋە باشقىلارغا قانداق تەسىر كۆرسىتىدىغانلىقىنى ئويلىشىڭ. سىز مۇھىم دەپ قارىغان نەرسىلەر سىزنىڭ قارار چىقىرىشىڭىزغا يېتەك-

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەيۋەتلىرىنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىمىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمەسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش. تۈرۈپ تولۇقلاتقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىۋاتقان پائالىيەتلىرىگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كۆنكىرىت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىدىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: قارار چىقىرىش جەريانى

پائالىيەت نىشانى: قارار چىقىرىش جەريانىنى ئۆگىنىش ھەمدە قارار چىقىرىشنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرىنى ئېنىق تونۇپ يېتىش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (30 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى (كۆپ بولغاندا ئىككى قىز، ئىككى ئوغۇل) ئۆزلىرىنىڭ باشقا بىرى بىلەن بىرلىكتە چىقارغان قارارى ھەققىدە مىسال كەلتۈرۈپ سۆزلەپ بېرىشكە تەكلىپ قىلىش. (مىسالەن، مۇناسىۋەت، مەكتەپ، دوست، ئىسپىرتلىق ئىچىملىك، زوراۋانلىق، تاھاكا چېكىش، ئىمتىھاندا كۆ-چۈرۈش، ئاتا-ئانىلارنى ئالداپ مەكتەپتىن قېچىش، ئوغرىلىق قىلىش، ئېلېكترونلۇق ئويۇنچۇق ئويناش قاتارلىقلار) ئاندىن «قارار چىقىرىش ئاساسىمىكەن؟» دېگەن سوئال ئارقىلىق كۆپچىلىكنى يۇقىرىدىكى قارار چىقىرىش جەريانىنى مۇزاكىرە قىلىشقا تەشكىللەش.

2. يەنە بىر گۇرۇپپىدىكى ئوقۇغۇچىلارنى ئۆزلىرى خالىغان ئاساستا ئۆزلىرى يالغۇز ھالدا

مەخسۇس تېما: قارار چىقىرىشنى بىلىش (2)

15

دەرس نىشانى: ئوقۇغۇچىلارغا قارار چىقىرىشنىڭ مۇھىملىقىنى بىلدۈرۈش ۋە قارار چىقىرىش جەريانىنى مۇزاكىرە قىلىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلىشى، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. قارار چىقىرىش جەريانى	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	30 مىنۇت
3. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
4. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

4- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلار- نىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس تە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تەس- راتىنى كۆرسىتىلگەن ئۆلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئوقۇ- غۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلەشكە ئۇسۇلنى قوللىنىدىغانلىقىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.
3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئىيتىشنى ئۇنتۇپ قالماستىن كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئې- رىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.
4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىمۇ بو- لىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىيە:

- كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇ- چىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇ- غۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىدىكى باھاسىنى ئەسلىشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.
- ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىقلانغان ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

- كۆرۈشكە بارغان بولسا قانداق بولاتتى؟ ئەگەر ئۇ سەل كېچىكىرەك بارغان بولسىچۇ؟
3. ئادىل ئاخىرى قانداق قارار چىقاردى؟ ئۇنىڭ قارارى توغرىمۇ؟
 4. ئادىل دوستىنىڭ تەكلىپىنى قانداق چۈشەندى؟
 5. ئەگەر سىز ئادىلنىڭ ئورنىدا بولغان بولسىڭىز، قانداق قىلاتتىڭىز؟

ئاۋۋال ئويلاپ ئاندىن ھەرىكەت قىلىش

ئېلىشات: - سەن ئۆزۈڭ «بۇ فىلىم تۇنجى قولىغاندا چوقۇم كۆرىمەن» دېگەن ئىدىڭمۇ؟

سۇبات بىلەن يۈسۈپمۇ باردۇ. بولە تېز، دەرسنى ئەنە ئەنگەندە ئۆگەنسەڭمۇ بولىدۇ.

ئادىل: - مەن ئەنكى ئىمتىھاندىن ئەنسىرەۋاتىمەن، چۈنكى تېخى دەرس-لىرىمنى تولۇق تەكرارلاپ بولالەيدىم. بۈگۈن چوقۇم دەرسلىرىمنى تۈگەتسەم بولمايدۇ. شۇڭا بۇ فىلىمنى كېيىن كۆرسەيمۇ بولىدۇ...

ئادىل داۋاملىق دەرسنى ئۆگەنۋەردى. ئېلىشات بولسا ئور-ندىن تۇرۇپلا كىنوخانا تەرەپكە قاراپ يۈرۈپ كەتتى.

ئادىل ئەنكى ئىمتىھان ئۈچۈن ئۆگەنىش قىلىۋاتقاندا.....

ئۇنىڭ دوستى ئېلىشات كېلىپ ئۇنى بىرگە كىنو كۆرۈپ كېلىشكە تەكلىپ قىلدى.

ئېلىشات: - بۈگۈن كىنوخانىدا بىر داڭلىق ئۇرۇش فىلىمى بار ئىكەن، بۇ تۇنجى قولىۋۇشى. يۈرە، بىرگە بېرىپ كۆرۈپ كېلەيلى.

ئادىل بېرىش ياكى بارماسلىقىنى ئويلىدى. گەرچە ئۇنىڭ بارغۇسى بولسىمۇ، بىراق دەرسلىرىنى ئۆگەنىپ بولالمىغان ئىدى.

- سوبيكتىپ مەسىلىلەر: (ئوقۇتقۇچى خۇلاسە قىلغاندا پايدىلىنىشى ئۈچۈن بېرىلدى)
1. سىزنىڭچە ئېلىشات نېمە ئۈچۈن كىنو كۆرۈشنى دەرسىنىمۇ مۇھىم ئورۇنغا قويدۇ؟
 2. سىزنىڭچە ئادىل نېمە ئۈچۈن دەرسنى كىنو كۆرۈشتىن مۇھىم ئورۇنغا قويدۇ؟
 3. سىزنىڭچە ئېلىشات بىلەن ئادىلنىڭ ئىمتىھان نەتىجىسى قانداق بولار؟ نېمە ئۈچۈن؟
 4. بۇ خىل ئەھۋالدا سىز قانداق قىلىسىز؟ سىز كىنو كۆرگىلى بارامسىز ياكى داۋاملىق دەرس ئۆگەنەمسىز؟ نېمە ئۈچۈن؟

3-پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆز لۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلەنش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1-مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمقىغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1-دەرس تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشىمۇ بولىدۇ.

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نەشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەرىكەت نېمىلەرنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىمىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش-تۈرۈپ تولۇقلاشقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىۋاتقان پائالىيەت-يەتلەرگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كونكرېت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىدىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: قارار قانداق چىقىرىلىدۇ

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلارغا قىيىنچىلىق ئالدىدا قارار چىقىرىپ ھەرىكەت قىلىشتىن بۇرۇن ئەستايىدىل ئويلىنىش ۋە پايدىلانغان مۆلچەرلەشنىڭ مۇھىملىقىنى بىلدۈرۈش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (30 مىنۇت)

كېرەكلىك ماتېرىيال: ھېكايە - «ئاۋۋال ئويلاپ ئاندىن ھەرىكەت قىلىش»
ئۆگىنىش پائالىيىتى: ئوقۇغۇچىلار ھېكايىنى گۇرۇپپىلار بويىچە ئۈنلۈك ئوقۇيدۇ، ھەمدە تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلىدۇ.

مۇزاكىرە سوئاللىرى:

1. ئادىل ھازىر دۇچ كېلىۋاتقان مەسىلە قايسى؟
2. ئەگەر ئادىل كىنو كۆرۈشنى ئويلىسا، ئۇنىڭ قانداق تاللىشى بار؟ شۇ كۈنى ئۇ كىنو

14 مەخسۇس تېما: قارار چىقىرىشنى بىلىش (1)

دەرس نىشانى: ئوقۇغۇچىلارغا قارار چىقىرىشنىڭ مۇھىملىقىنى بىلدۈرۈش ۋە قارار چىقىرىش جەريانىنى مۇزاكىرە قىلىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلىش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. قارار قانداق چىقىرىلىدۇ	ھېكايە ئۆلگىسى	30 مىنۇت
3. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
4. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس تە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تەسىراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۈلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئۇ- قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم- فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلىقىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.
3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالماسلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئېرىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.
4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىمۇ- بولىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىيە:

- كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەكشۈپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىدىكى باھاسىنى ئەسلىشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.
- ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىز ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

مۇزاكىرە مەزمۇنلىرى:

- تېمىنى تاللاش
- نېمىشقا مۇشۇ تېمىنى تاللىدىڭىز؟
- بۇ پائالىيەتنى قانداق تاماملىدىڭىز؟
- مۇشۇ پائالىيەتنى ئورۇنلاش جەريانىدا قانداق تەجرىبە ۋە تەسىراتقا ئېرىشتىڭىز؟

پائالىيەت:

- ئانىسى قىيىنچىلىقتا قالغان بىر كىچىك بالىنىڭ ھالىدىن پۈتۈن كۈچىڭىز خەۋەر ئېلىڭ.
- مەھەللىدىكى بىر ياشانغان يالغۇز كىشىنى يوقلاڭ.
- مەلۇم ئۇسۇل بىلەن بىر ئادەمنىڭ ئاتا-ئانىسى ۋە قېرىنداشلىرىغا ياردەم قىلىڭ.
- كېسەل بولۇپ قالغان، ياشانغان تۇغۇنىڭىز ياكى دوستىڭىزغا ياردەم قىلىڭ.
- مەلۇم بىر بىمار ياكى ياشانغان قوشنىڭىزغا سۇ ئەكىرىپ بېرىش ياكى ئوتۇن يېرىپ بېرىشتەك... قوللىنىدىغان ياردەملەرنى قىلىڭ.
- قىيىنچىلىقتا قالغان دوستىڭىزغا ياردەم قىلىڭ.
- يىگانە، قىيىنچىلىقتا ياكى ئازاپتا قالغان دوستىڭىزغا ياردەم قىلىڭ.
- سىنىپتىكى يالغۇز سىراپ قالغان بىر ساۋاقىڭىزغا خەت يېزىڭ.
- كىچىك بالىغا دەرس ئۆگىتىڭ.
- بىر غېرىپ كېسەلگە خەت يېزىڭ.

3- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلىنىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمىغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1- دەرىستە تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشىمۇ بولىدۇ.

4- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

● سەۋىر چان بولۇشى

يۇقىرىدىكىلەرنىڭ ھەممىسى زۆرۈر ئامىللار، ئۆزىدە بۇ ئامىللار تولۇق بولغان ھەر بىر ئادەم باشقىلارنىڭ ھۆرمىتىگە ۋە دوستلىقىغا ئېرىشەلەيدۇ.

● ئوقۇتقۇچىلار پايدىلىنىشقا تېگىشلىك مەسىلىلەر:

● باشقىلارنىڭ تەسىراتىنى بىلىش تەسەۋۋۇ؟

● باشقىلار يىغىندا ئورتاقلاشقان بەزى ئەھۋاللارنىڭ نېمىشقا شۇنداق تەسىراتتا بۇلىدىغانلىقى.

قېنى جەزىملەشتۈرۈش شۇنداق قىيىنمۇ؟ سىزنىڭچە بۇلارنى نېمە كەلتۈرۈپ چىقارغان؟

● سىز مۇشۇنداق ئەھۋالدا تۇرغان كىشىلەرنىڭ ھېسسىياتىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى راستىنلا بىلەمسىز؟ نېمە ئۈچۈن؟

● ئائىلىڭىزدىكىلەر ۋە دوستلىرىڭىزنى چۈشىنىشنىڭ سىزگە قانداق پايدىسى بار؟

● قىيىنچىلىق ۋە جاپادا قالغان دوستلىرىڭىزغا قانداق ياردەم بېرىسىز؟

● قانداق قىلغاندا مەسىلىلەرنى باشقىلارنىڭ ئورنىدا تۇرۇپ ئويلىيالايسىز؟

● سۈبىيكتىپ مەسىلىلەر:

سىز تۆۋەندىكىدەك ئەھۋاللارغا دۇچ كەلگەنمۇ؟

● سىز مەلۇم ئادەمنى ناھايىتى ياخشى چۈشىنىمەن دەپ قارايتتىڭىز، نەتىجىدە ئۇنداق بولمىدى.

بۇ جەرياننى مىساللار بىلەن سۆزلەپ بېرەلەمسىز؟

● باشقىلارنىڭ كۆڭلىنى كۆتۈرۈشتە سىزنىڭ قانداق ياخشى ئامال - چارىلىرىڭىز بار ئىدى؟

● سىز باشقىلارنىڭ سىز خالىمايدىغان قىلىقلىرىنى كۆرگەندە قانداق قىلىسىز؟

● مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەر

● سىز ئائىلىڭىزدىكى ئەزالارغا قانداق ياردەم بېرەتتىڭىز؟

● ئەگەر دوستىڭىز، سىز ئاتا - ئانىڭىز بىلەن بىللە ۋاقىتتا سىزنىڭ ياردىمىڭىزگە مۇھتاج بولسا، بۇ چاغدا سىز قانداق قىلىسىز؟

● باھالاش باھالاش مەسىلىسى

● ئۆزىنى ئائىلىسىدىكىلەر ۋە دوستلىرىنىڭ ئورنىغا قويۇپ ئويلاشنىڭ قانداق پايدىسى بار؟

● ئۆزىڭىزنىڭ ھېسسىياتى ئىنكاسىڭىزغا ئاساسەن، سىزدە قايسى خىل ھېسداشلىق ئىپادىلىنىدۇ؟

شى مۇمكىن؟

● ئۇلانما پائالىيەتلەر:

● ئەگەر مەكتەپ شارائىتى يار بەرسە، ئوقۇغۇچىلار تۆۋەندىكى پائالىيەتلەردىن بىرنى تاللاپ

ئورۇندىسا بولىدۇ. پائالىيەت ئاخىرلاشقاندىن كېيىن تۆۋەندىكى مەسىلىلەر مۇزاكىرە قىلىنىدۇ.

- بالا كېلىپ قېشىڭىزدا تۇرۇپ، كۆزلىرىنى پارقاتقىنچە قوللىڭىزدىكى يېمەكلىككە قاراپ تۇردى،
چۈنكى ئۇنىڭمۇ قورسىقى ئاچقان ئىدى. بۇ چاغدا سىز قانداق قىلىسىز؟ نېمە ئۈچۈن؟
- دەرسكە كىرىدىغانغا ئاز قالدى. سىز ئۆيدىن بەكمۇ كېچىكىپ چىقتىڭىز، شۇ چاغدا بىر كىچىك بالا ياكى بىر موپاي يىقىلىپ چۈشۈپ ئىگراپ يەردە ياتقان بولسا، يەنە كېلىپ يېنىدا باشقا ئادەم بولمىسا، بۇ چاغدا سىز قانداق قىلىسىز؟ نېمە ئۈچۈن؟
 - سىزنىڭ ناھايىتى نامرات، ئەمما شۇنداق ئۈمىدۋار بىر دوستىڭىزنىڭ تۇيۇقسىزلا كەيپىيا-تى چۈشكۈنلىشىپ كەتكەن بولسا سىز قانداق قىلىسىز؟ نېمە ئۈچۈن؟
 - كۈلپەتلىك ئويۇن ئوينىغاندا قانداق پوزىتسىيەدە بولۇسىز؟ مەسالەن: بۇرگۇتنىڭ چۈجە تۇتۇشى، پۇتبول مۇسابىقىسى قاتارلىقلار. ئەگەر سىلەر ئۇتساڭلار ياكى ئۇتتۇرۇپ قويساڭلار، سىز قارشى كۆرۈپىغا قانداق ئىنكاس قايتۇرۇسىز؟
 - سىنىڭىزدىكى يېڭى كەلگەن ئوقۇغۇچىلار بىلەن قانداق ئالاقە قىلىسىز؟
 - ئاپىڭىز ئاغرىپ قالغاندا، تۇرمۇشىڭىزنى قانداق ئورۇنلاشتۇرىسىز؟
3. ئوقۇغۇچىلار ساۋاقداشلارغا گۇرۇپپا مۇزاكىرىسىنىڭ نەتىجىسىنى دوكلات قىلدۇ، ئوقۇت-قۇچى خۇلاسە قىلدۇ ھەمدە دوستىغا خاتىرىلەيدۇ. ھەرقايسى گۇرۇپپىلار يەنە ئۇلارنىڭ مۇزاكى-رە نەتىجىسىدە باشقا ئامىللارنىڭ بار-يوقلىقىنى ئانالىز قىلدۇ.
- باشقىلار ئۈچۈن ئويلاش ۋە دوستانە بولۇش
 - خالىسانە بولۇش
 - باشقىلارغا ياردەم بېرىش ۋە ھەمكارلىشىشنى خۇشاللىق دەپ بىلىش
 - سەۋىرچان بولۇش
 - دوستانە بولۇش، باشقىلار بىلەن ئالاقە قىلىشنى خۇشاللىق دەپ بىلىش
4. ئوقۇغۇچىلار ئۆزلىرىنىڭ جاۋابىغا ئاساسەن، ئۆزگىنى ئويلاشنىڭ ھەر خىل يوللىرىنى بىر-لىكتە مۇزاكىرە قىلىپ ئىپادىلەپ چىقىشقا تەشكىللەندۇ.
5. گۇرۇپپىلارغا بۆلۈنۈپ (تەجرىبىگە ئاساسەن) باشقىلارغا ياردەم بېرىش ۋە ھەمكارلىشىشنى خۇشاللىق دەپ بىلىش، باشقىلار ئۈچۈن ئويلاش ۋە خالىسانە بولۇشنىڭ قانداق پايدىسى بارلىقىنى مۇزاكىرە قىلىش.
6. ئوقۇتقۇچى بىر پارچە گۇرۇپپا مۇزاكىرە نەتىجىسىنىڭ تىزىملىكىنى ياساشى، ھەمدە ئۇنى دوستىغا خاتىرىلىشى كېرەك. ئوقۇتقۇچىمۇ مۇزاكىرىگە قاتنىشىدۇ.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

- باشقىلار بىلەن ئالاقە قىلغاندا، ئوقۇغۇچىلار چوقۇم:
- باشقىلارنىڭ ھالىغا يېتىشى، كۆڭۈل بۆلۈشى ۋە ھېسداشلىق قىلىشى
 - باشقىلارنىڭ كېيىنى كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلىشى ھەمدە مۇۋاپىق تەكلىپلەرنى بېرىشى
 - باشقىلار بىلەن سەمىيلىك بىلەن ئالاقە قىلىشى
 - ئۇنىڭ كەمبەغەللىكى ياكى ئوخشىمىغان ئادىتىنى كەمسىتىپ يۈرمەستىن، بەلكى ئۇنىڭ بىلەن باراۋەر ئاساستا مۇئامىلە قىلىشى

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەرىكەت نېمىلەرنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىمىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش-تۈرۈپ تولۇقلاشقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىۋاتقان پائالىيەت-يەتلەرگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كونكرېت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىدىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: قانداق قىلغاندا ئۆزگىنى ئويلىغان بولىدۇ

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلارغا قانداق قىلغاندا ئۆزگىنى (دوستلىرى، ساۋاقىدىشى ۋە ئائىلە-سىدىكىلەر) ئويلىيالايدىغان بولۇشنى ھەم ئۇنىڭ پايدىلىق تەرەپلىرىنى چۈشەندۈرۈش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (30 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بىر نەچچە گۇرۇپپىغا بۆلۈش
2. ئاندىن ئۇلارنى گۇرۇپپىلار بويىچە تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلىشقا تەشكىل-لەپ، سوئاللارغا ئاغزاكى ھالدا جاۋاب بېرىشكە يېتەكلەش.

مۇزاكىرە سوئاللىرى:

● سىز ئاپىڭىز بىلەن سىرتقا چىقتىڭىز. چۈشتىن كېيىن قورسىقىڭىز ئېچىپ كەتتى، ئاپىڭىز سىزگە يەيدىغان ئۇششاق يېمەكلىك ئېلىپ بەردى. «ئەمدى يەي» دەپ تۇرسىڭىز، بىر كىچىك

13 مەخسۇس تېما: ئۆزگىنى ئويلاش

دەرس نىشانى: ئائىلىدىكىلەر ۋە دوستلار ئارىسىدىكى مۇناسىۋەتنى ئىلگىرى سۈرۈش تەربىيەسى بېرىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلىشى، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. قانداق قىلغاندا ئۆزگىنى ئويلايدىغان بولىدۇ	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	30 مىنۇت
3. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
4. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

5- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلار- نىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 منۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس تە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1- مەخسۇس تېماغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تە- سىراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۈلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئو- قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلە- رنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.
3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئىيتىشنى ئۇنتۇپ قالماسلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئې- رىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.
4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىمۇ بو- لىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىيە:

- كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇ- چىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئو- قۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىدىكى باھاسىنى ئەسلىشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.
- ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىز ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

نىڭ يۈز بېرىۋاتقانلىقىنى ئېيتىدىغانلىقىنى دېسە، ئازدۇرغۇچى چوقۇم «ساڭا ھېچكىم ئىشەنمەيدۇ» ياكى «- ئۆيۈڭدىكىلەرنى نومۇسقا قويماي دەمەسەن؟» دېيىشى مۇمكىن. شۇنداق قىلىپ ئازدۇرغۇچى بالىنى ئۆزىگە تولۇق بېقىندۇرۇپ، ئۇنى قارشىلىق كۆرسىتەلمەيدىغان ھالەتكە چۈشۈرۈپ قويىدۇ.

5. يېتەكچى سوئال سورىلىدۇ.

1. سىزنىڭچە، باشقىلارنىڭ ئازدۇرغۇچىدىن قانداق قىلىپ ساقلاڭلىقى ۋە ئۆزىنى قوغدىغىلى بولىدۇ؟ چوڭ ئاق قەغەزگە ئوقۇغۇچىلارنىڭ جاۋابى خاتىرىلىنىدۇ.

● ئەگەر سىز سوۋغا تاپشۇرۋالسىڭىز مۇ يۈزىڭىزنى تۆكىدىغان ئىشلارنى قىلىشىڭىزنىڭ قىلچە ھاجىتى يوق.

● ئەگەر سىز باشقىلاردىن پۇل ياكى سوۋغات ئالسىڭىز، ئاتا- ئانىڭىز ياكى ھامىيىڭىزغا ئېيى- تىشىڭىز كېرەك.

● سىزنى بىئارام قىلىدىغان كىشىلەر بىلەن ئايرىم ئۇچراشماڭ.

● زىيانكەشلىكتىن يىراق تۇرۇڭ، زۆرۈر بولسا ئۇ يەردىن دەرھال ئايرىلىڭ.

● ئەھۋالنى ئۆزىڭىز ئىشىنىدىغان چوڭلاردىن بىرەرگە ئېيتىڭ.

● ئەگەر بىرسى سىزنى ئېزىقتۇرۇشقا ئۇرىنىۋاتقان بولسا، ئازدۇرغۇچىنىڭ سىزنى ئامالسىز قالدۇرۇپ قويۇشىدىن ساقلىنىڭ.

نۇرغۇن بالىلار خورلانغانلىقىنى دېمەيدۇ، چۈنكى ئۇلار نومۇس قىلىدۇ. ئېسىڭىزدە بولسۇن - بۇ ھەرىكەت مۇ شۇ بالىنىڭ خاتالىقى ئەمەس.

6. ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنى خورلىنىشتىن قوغداشنىڭ تولىمۇ مۇھىملىقىنى، ئەگەر ئۇلار مەلۇم بىرسىنىڭ ئۇلارنى ئازدۇرغۇچىغا ئۇرۇشقا ئۇرۇنۇۋاتقانلىقىدىن ياكى مەلۇم ئىشنى قىلىشقا مەجبۇرلاپ تەھدىت سېلىۋاتقانلىقىدىن گۇمان قىلسا، ئۆزى ئىشىنىدىغان چوڭلارنىڭ بىرەرگە ئېيتىشى كېرەكلىكىنى ئەسكەرتىپ قويۇش كېرەك. ئوقۇتقۇچى خۇلاسە قىلغاندا «ئەينەك ئويۇنى» بىلەن «ئازدۇرغۇش» تىن ئىبارەت بۇ تېمىنى قانداق باغلاشقا ئەھمىيەت بېرىشى كېرەك.

4- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلە- نىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1 - مەخسۇس تېپىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمقىغا ئوخشاش ئېيتىشمۇ ياكى 1 - دەرىستە تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇ- سۇلىنى ئۆزگەرتىشمۇ بولىدۇ.

ئولتۇرىدۇ.

5. پائالىيەتتىن كېيىن بالىلاردىن تۆۋەندىكى سوئاللار سورىلىدۇ.

● سىلەرچە بۇ پائالىيەت قانداقكەن؟

● سىلەر ھەيران قالدىڭلارمۇ؟

● بۇ پائالىيەتتىن سىز نېمىنى چۈشەندىڭىز؟

3-پائالىيەت: ئازدۇرۇش دېگەن نېمە؟

پائالىيەت نىشانى: ئازدۇرۇشقا قارشى تۇرۇش ۋە ئۆزىنى قوغداش ئېڭىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش
كېرەكلىك ماتېرىياللار: چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (25 مىنۇت)

1. بالىلار يۇمىلاق بولۇپ ئولتۇرىدۇ.

2. بالىلارغا «ئازدۇرۇش» توغرىسىدا مۇزاكىرىلىشىدىغانلىقىنى ئەسكەرتىش.

3. يېتەكچى سوئال سورىلىدۇ.

سىز «ئازدۇرۇش» دېگەننى قانداق چۈشىنىسىز؟

«ئازدۇرۇش» دېگەنلىك بەزىلەر تەھدىت سېلىش، ئالداش ياكى قايىل قىلىشقا ئۇرۇنۇش ئارقىلىق سىلەرگە ئادەتتە ئۆزۈڭلار قىلىشنى خالىمايدىغان بەزى ئىشلارنى قىلدۇرۇش جەريانى، جىنسىي قىلمىش ياكى جىنايى قىلمىش قاتارلىقلار.

4. ئازدۇرۇش تۈۋەندىكىدەك ئۇسۇللار بىلەن باشلىنىدۇ.

● بەزىلەر سىز بىلەن دوست بولۇشقا ئۇرۇنۇپ، سىزنىڭ دوستىڭىز بولۇۋېلىپ، ساختا ۋەدە ياكى ياسالماقلىق بىلەن سىزگە ياردەم بەرگەن ياكى سىزنى قوغدىغان بولۇۋالىدۇ.

● بۇ ئادەم سىز بىلەن يېقىنلاشقاندىن كېيىن، سىزنى جىنسىي قىلمىش ياكى جىنايى قىلمىش بىلەن شۇغۇللىنىشقا قىزىقتۇرىدۇ.

● ئازدۇرغۇچى سىزگە: «بۇ دېگەن نورمال ئىش، ئەنسىرىمە دەيدۇ». مىسالەن: ئۇ بەلكىم «ھەممە ئادەم شۇنداق قىلىدۇ» ياكى «خاتا قىلغىنى باشقىلار، بىز ئەمەس» دېيىشى مۇمكىن.

● ئازدۇرغۇچى سىزگە پۇل ياكى سوۋغات بېرىدۇ. بەلكىم يەنە: «بۇ دېگەن بىزنىڭ مەخپى-يەتلىكىمىز، سەن بۇنى ھېچكىمگە دېمىگەن» دېگەندەك گەپلەرنى قىلىشى مۇمكىن.

● كېيىنكى قەدەمدە ئازدۇرغۇچى تېخىمۇ كۆپ جىنسىي قىلمىش ياكى جىنايى قىلمىش بىلەن شۇغۇللىنىدۇ.

● ئازدۇرغۇچى بەلكىم زىيانكەشلىككە ئۇچرىغۇچى ياكى ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرگە تەھدىت سېلىشى ۋە زىيان يەتكۈزۈشمۇ مۇمكىن. بەلكىم يەنە: «بۇ بالىنىڭ ئۆزىنىڭ خاتالىقى ياكى ئۆزۈڭ شۇنداق قىلىشنى تەلەپ قىلغان» دېيىشى مۇمكىن.

● ئازدۇرغۇچى بالىنى نومۇسقا قالدۇرىدۇ. ئەگەر بالا ئاتا-ئانىسىغا ياكى باشقىلارغا نېمە ئىشلار

پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەرىكەتلىرىنى قىلغانلىقىنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىمىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەشتۈرۈپ تولۇقلانغۇ-زۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.
2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتۇرمايدىغان پائالىيەتلەرگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.
3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كۆنكرېت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).
4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىدىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2-پائالىيەت: ساندۇقتىكى ئەينەك

پائالىيەت نىشانى: ئۆزىگە بولغان ئىشەنچ ۋە ئۆزىنى ھۆرمەتلەش تۇيغۇسىنى كۈچەيتىش

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. بالىلار يۇمىلاق بولۇپ ئولتۇرىدۇ. ئەينەك سېلىنغان قەغەز يېشىك ئېغىزىنى ھىم ئېتىپ ئۆت-تۇرىغا قويۇش كېرەك.
2. بالىلارغا «ھازىر نۆۋەت بىلەن ساندۇققا قارايسىلەر، ساندۇققا بىر قاراپ بولۇپلا ئېغىزىنى يېپىپ قويۇسىلەر، دوستۇڭلارغا ساندۇقنىڭ ئىچىدە نېمە بارلىقىنى ئېيتماي، ھەممىڭلار ھەيران قالغانلىقىڭلارنى ئىپادىلەيسىلەر» دەپ ئەسكەرتىلىدۇ.
3. ئاندىن كېيىن بالىلارغا «بۇ ساندۇقتا سىز جەزمەن ھۆرمەتلەشكە ۋە ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلۈشكە تېگىشلىك، سىز ئۈچۈن ئەڭ قىممەتلىك ۋە مۇھىم بولغان بىر ئادەمنىڭ سۈرىتى بار» دەپ ئەسكەرتىلىدۇ.
4. بالىلار بىر-بىرلەپ قەغەز يېشىكنىڭ ئىچىگە قارايدۇ. ئۇلار ئۆزىنىڭ ئەينەكتىكى سۈرىتىنى كۆرىدۇ. ئۇلار ساندۇقنىڭ ئىچىگە قاراپ بولغاندىن كېيىن جايىغا قايتىپ بېرىپ يۇمىلاق بولۇپ

12 مەخسۇس تېما: ئازدۇرۇشتىن ساقلىنىش

دەرس نىشانى: ئازدۇرۇشقا بولغان تونۇشنى يۇقىرى كۆتۈرۈش، مەھەللە ئىچىدىكى قوغداش ئامىلىغا كاپالەتلىك قىلىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. ساندۇقتىكى ئەينەك	قەغەز يېشىك، ئەينەك	5 مىنۇت
3. ئازدۇرۇش دېگەن نېمە	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	25 مىنۇت
4. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
5. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

- كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىتىكى باھاسىنى ئەسلەشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.
- ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىز ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

4- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلەنىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1- مەخسۇس تېپىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمقىغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1- دەرس تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشىمۇ بولىدۇ.

5- پائالىيەت: دەرسنى باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1- مەخسۇس تېپىغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تەسىراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۈلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئوقۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلىقىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.
3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالماستىن كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئېرىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.
4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىمۇ بولىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

شارائىت ۋە كېرەكلىك ماتېرىياللار: بوشلۇق، ھەرىكاتچان ئاسپا رەسىم قەغىزى

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (20 مىنۇت)

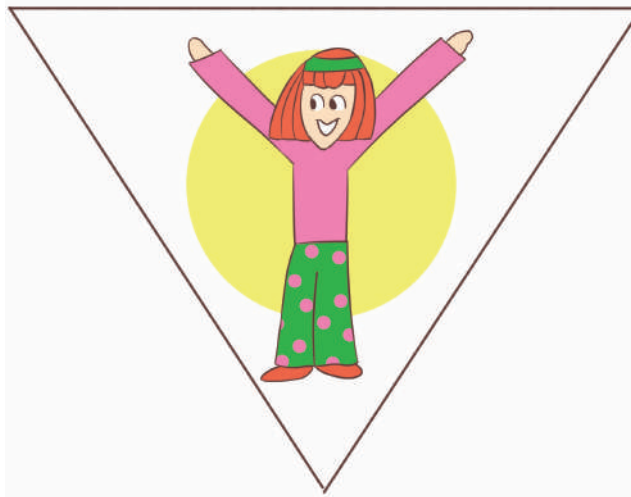
1. باللار يۇمىلاق بولۇپ ئولتۇرىدۇ.
2. باللارنىڭ ئۆز ئارا قانچىلىك يېقىن ئولتۇرغانلىقىغا دېققەت قىلىڭ. بەلكىم قالدۇرغان ئارد-لىق، ئازادە رايون ئۆلچىمىگىمۇ توشىمىغان بولۇشى مۇمكىن. باللاردىن «كۆپچىلىك نېمە ئۈچۈن شۇنچە يېقىن ئولتۇرۇپمۇ ئۆز ئارا ئازادە ھېس قىلغانلىقىنى» سوراڭ. ئەگەر باللار بۇنىڭ سەۋەبىنى ئېيتىپ بېرەلمىسە، ئۇلارغا بىز تونۇش ياكى ئىشىنىدىغان كىشىلەر بىلەن تۇرغاندا، بىز ئۇلارنىڭ ئۆزىمىزنىڭ ئازادە رايونىمىزغا كىرىشىگە يول قويدىغانلىقىمىزنى ئەسكەرتىڭ.
3. باللار مەلۇم بىر سىنىڭ ئۆزىنىڭ ئازادە رايونىغا كىرگەندىكى ھالەتنى تەسەۋۋۇر قىلىپ سۆزلەپ بەرسۇن. ئاۋۋال تۆت بالىنى بىر گۇرۇپپا قىلىپ مۇزاكىرە قىلدۇرۇڭ، تەخمىنەن 5 مىنۇت ۋاقىتتىن كېيىن كۆپچىلىك بىلەن ئورتاقلاشسۇن.
4. ئەگەر ئۇلار ئۆزلىرى كۆرسىتىپ بېرەلمىسە، باللارغا تىلنىڭمۇ ئازادە رايونىدىن ھالقىپ كېتىشى مۇمكىنچىلىكىنى ئەسكەرتىڭ. بوزەك قىلغۇچى يامان نىيىتنى ئاشكارىلىشى، قوپاللىق قىلىشى ياكى سىزگە ئازار بېرىدىغان سۆزلەرنى قىلىپ سىزنىڭ ئازادە رايونىڭىزدىن ھالقىپ كېتىشى مۇمكىن.
5. باللارنى ئۆزىنى قانداق قوغداش ۋە باشقىلارنىڭ ئۆزىنىڭ ئازادە رايونىدىن ھالقىپ كېتە-شىنىڭ ئالدىنى ئالدىغان ئۇسۇللارنى ئويلاشقا تەشكىللەڭ. جاۋابى بىر پارچە ئاق قەغەزگە خاتە-رىلەپ مېڭىشنى ئەسكەرتىڭ.
6. ئەگەر تۆۋەندىكى بىرنەچچە نۇقتىلارنى كۆرسىتىپ بېرەلمىسە، ئوقۇتقۇچى تولۇقلاپ قوشۇپ قويۇشى كېرەك.
 - ئەگەر بىرسى سىزنى بوزەك قىلسا، ئۇنىڭ كۆزىگە مىقتەك قادىلىپ تۇرۇڭ. باشقىلارنىڭ ئاڭلىشى ئۈچۈن ئېنىق قىلىپ يۇقىرى ئاۋازدا گەپ قىلىڭ، مىسالەن: «قولۇڭنى تارت، قىلىقسىز! مەن بۇنداق قىلىشىڭنى ياقتۇرمايمەن!» دېگەندەك.
 - ئەگەر بىرسى سىزگە زەخمە يەتكۈزۈپ كەچى بولسا ئۆزىڭىزنى تارتىڭ. زۆرۈر تېپىلسا دەرھال كېتىپ قېلىڭ.
 - ئۆزىڭىز ئىشىنىدىغان، قۇرامىغا يەتكەن بىرەرسىگە، بىرەيلەننىڭ سىزگە جىسمانىي ۋە روھىي جەھەتتىن ئازار بېرىۋاتقانلىقىنى ئېيتىڭ.
7. ئوقۇتقۇچى تۆۋەندىكى مەزمۇنلارنى تەكىتلەپ پائالىيەتنى ئاخىرلاشتۇرسا بولىدۇ:

ئەگەر بىرەرسى باللارغا زەخمە يەتكۈزۈشكە ئۇرۇنسا، ئۇلار چوقۇم ئۆزى ئىشىنىدىغان، قۇ-رامىغا يەتكەن بىرەرسىگە ئەھۋالنى ئېيتىش كېرەكلىكىنى، بۇنداق قىلىشنىڭ ئەمەلىيەتتە دەل ئۇلارنىڭ ئۆزىنى قوغداش كۈچىنىڭ سىمۋولى ئىكەنلىكىنى ئەسكەرتىپ، باشقىلارغا دېيىشتىن خىجىل بولماسلىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

2. ئوقۇتقۇچى بالىلار بىر قولىنى تۈز قىلىپ سوزغاندا، بىر - بىرىگە تېگىپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن يېتەرلىك بوشلۇق ھازىرلايدۇ.
3. ئوقۇتقۇچى تۆۋەندىكى جەريان ئارقىلىق بالىلارنى مەشىق قىلدۇرىدۇ.
- قولۇڭلارنى بىر تەرەپكە سوزۇڭلار، مانا بۇ ئارقىلىق كىشىلەر ئارىسىدىكى ئازادە رايون.
- ھازىر ئىككى قولۇڭلارنى ئالدىغا سوزۇڭلار، مانا بۇمۇ سىلەرنىڭ تېنىڭلارنىڭ چېگرىسى.
- نىڭ بىر قىسمى ۋە سىلەرنىڭ ئازادە رايونىڭلار.
- «ھازىر قولۇڭلارنى پەسكە چۈشۈرۈڭلار» - دەيدۇ.
4. مەشىقنى يەنە بىر قايتىلاڭ، ھەمدە تۆۋەندىكى سۆزلەر ئارقىلىق پائالىيەتنى ئاخىرلاشتۇرۇڭ:

«بەزىلەر سىزنى بوزەك ياكى كونترول قىلماقچى بولسا، ئۇلار ھەر دائىم سىزنىڭ ئازادە رايونىڭىزدىن ھالقىپ كېتىدۇ. كۆپ قىسىم كىشىلەر: «پەقەت تونۇش ۋە ئىشەنچلىك كىشىلەر بولسا ئەرەكەت ئالدىڭلارنىڭ ئازادە رايونىغا تەگسە بولىدۇ» دەپ قارايدۇ.

ئەگەر سىز بىر سىدىن بىئاراملىق ھېس قىلىشىڭىز، ئۇلارنىڭ سىزنىڭ ئازادە رايونىڭىزغا ھۇجۇم قىلىشىدىن ساقلىنىشى ئۈچۈن، ئارقىلىق ساقلاشقا كاپالەتلىك قىلىڭ.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

بەزى رايون ۋە مىللەتلەرنىڭ مەدەنىيىتىدە «ئازادە رايون» ئۆلچىمى بىر بىلەك ئۇزۇنلۇقتا ياكى ئۇنىڭدىنمۇ كەڭرەك بولۇشى مۇمكىن.

3- پائالىيەت: ئۆزىڭىزنى قوغداڭ

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆزىنى قوغداش ئېغىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش.

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچە-لىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەمىنلەرنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىسىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش-تۈرۈپ تولۇقلاشقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتۇرمايدىغان پائالىيەتلەرگە قارىتا ياخشى كۆرۈمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كۆنىكتۈر كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىدىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: ئازادە رايون

پائالىيەت نىشانى: ئۆز بەدىنىدىكى ئازادە رايون توغرىسىدا مۇزاكىرىلىشىش.

ئەسكەرتىش: بۇ پائالىيەتتە بالىلارغا ئۆزىگە ۋە باشقىلارغا تەۋە بولغان ئازادە رايوننى چۈ-شەندۈرۈشنى مۇھىم نۇقتا قىلىش كېرەك. بالىلار قايسى چاغدا باشقىلارنىڭ ئۆزىنىڭ بەدەن چېگ-رىسىدىن ھالقىپ كەتكەنلىكىنى، ياكى قايسى چاغدا ئۆزىنىڭ باشقىلارنىڭ بەدەن چېگرىسىدىن ھالقىپ كەتكەنلىكىنى پەرقلەندۈرۈشكە مۇھتاج. مۇشۇ نۇقتىدىن بۇ بىلىمنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشتا بالىلارمىز ئۈچۈن پايدىسى ئىنتايىن كۆپ.

پائالىيەت قەدەم - باسقۇچلىرى (10 مىنۇت)

1. بالىلار يېنىدىكىلىرى بىلەن ئۆزلىرى «ئازادە رايون» دەپ قارىغان ئارىلىقنى قالدۇرۇپ چەمبەر شەكلىدە تۇرىدۇ، ئوقۇتقۇچى ئۇلار قالدۇرغان ئارىلىقنىڭ بىر بىلەك ئۇزۇنلۇقتا بولغان-بولمىغانلىقىنى كۆزىتىدۇ.

مەخسۇس تېپا: مېنىڭ بەدىنىم ئۆزۈمنىڭ، ئۆزۈمنى ئۆزۈم قوغدايمەن

11

دەرس نىشانى: بەدەن ۋە بەدەن چېگرىسىغا بولغان تونۇش بىلەن جىنسىي جەھەتتىكى خورلاش ۋە خورلىغۇچىلار-غا بولغان تونۇشنى يۇقىرى كۆتۈرۈش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. ئازادە رايون	بالىلارنىڭ بىر بېلىكىنى كېرىپ تۇرۇشى ئۈچۈن ئازادە بوشلۇق بولۇش. (بالىلارنىڭ قوللىرى ئۆز ئارا تېگىشىپ قالماستىن كېرەك.)	10 مىنۇت
3. ئۆزىنى قوغداش	ھەرىكەتچان ئاسما رەسىم، قەغەز ۋە مارك قەلەم	20 مىنۇت
4. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
5. دەرسنى باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

سىراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۆلگىدىن پايدىلىنىپ چىرايى ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئۇ-
قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلىق-
قىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.

3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ
قالماسلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئې-
رىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.

4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارسىمۇ بو-
لىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

● كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇ-
چىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئۇ-
قۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى
تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك
دەرسىتىكى باھاسىنى ئەسلىگە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

● ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ
مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ
دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى
كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىز قالغان ھالەت — مەن بۇ
دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

بىلەن بىر دەك).

9. ھەممە ئادەم ئۆزىنىڭ بەدەن قۇرۇلمىسى رەسمىنىڭ ئۈستىگە ياخشى نىيەت بىلەن سىيلاش ۋە يامان نىيەت بىلەن سىيلاشنىڭ بەلگىسىنى قويۇپ بولغاندا، ئوقۇتقۇچى تۆۋەندىكى سۆزلەر ئارقىلىق مەشقى ئاخىرلاشتۇرسا بولىدۇ:

«بەزىدە باشقىلار بىزنىڭ تۈرلۈك ئەزالىرىمىزنى ئۆزىمىز ياقىتۇرمايدىغان ئۇسۇلدا سىيلايدۇ. بىز ئۆز تېنىمىزنىڭ خوجايىنى، شۇڭا، بىزنىڭ بۇنداق ھەرىكەتلەرنى رەت قىلىش ھوقۇقىمىز بار. ئەگەر بىرسى سىز ياقىتۇرمايدىغان ئۇسۇلدا سىزنىڭ بەدىنىڭىزنىڭ ھەرقانداق بىر ئورنىنى سىيلىسا، ئەلۋەتتە سىزنىڭ ئۇنىڭغا: «قولۇڭنى تارت» دېيىش ھوقۇقىڭىز بار. بىلىشىڭىز كېرەككى، بۇ سىزنىڭ مەڭگۈلۈك ئالىي ھوقۇقىڭىز دۇر».

3- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلىنىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمىغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1- دەرىستە تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشىمۇ بولىدۇ.

4- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرىستە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتىنى قانداق تەشكىللەشتە 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)

2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تە-

سىلەر تۇغۇلغاندا ئاتا - ئاناڭلار سىلەرگە بۇ تەننى ئاتا قىلغان. سىلەرنىڭ تېنىڭلار ئۆزۈڭلارنىڭ، ئۆزۈڭلارنىڭ تېنىنى زەخمىلىنىشتىن قوغداش سىلەرنىڭ ھوقۇقۇڭلار، ئوخشاشلا سىلەرنىڭ ئۆز تېنىڭلارنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن قوغداش مەسئۇلىيىتىڭلار بار. ئۆز تېنىڭلارنى قوغداشنىڭ ئەڭ ئاددى ۋە ياخشى ئۇسۇلى - ياخشى نىيەت بىلەن سىيلاش ۋە يامان نىيەت بىلەن سىيلاشقا ھۆكۈم قىلىش، ئەگەر سىزنىڭ بۇ خىل ھەرىكەتلەرگە ھۆكۈم قىلىش ئىقتىدارىڭىز ياخشى بولسا، ئۇ چاغدا ئۆز تېنىڭىزنى باشقىلارنىڭ يامان نىيەت بىلەن سىلىشىدىن ساقلاپ قالالايسىز، بۇ جەرياندا بەلكىم قارشى تەرەپ سىزنى زەخمىلىنىدۇرۇشى ياكى سىزنى خاپا قىلىشى مۇمكىن. مەيلى قانداقلا بولمىسۇن، سىزنىڭ شۇ قېتىمقى قارشىلىق ھەرىكىتىڭىز سىزنى كېيىنكى چوڭ زىيان ۋە ئاۋارچىلىقتىن ساقلاپ قېلىشتا ئىنتايىن مۇھىم رول ئوينايدۇ».

3. لېكسىيىدىن كېيىن نېمىنىڭ ياخشى ۋە يامان نىيەت بىلەن سىيلاش ئىكەنلىكىنى مۇزاكىرە قىلىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش كېرەك.

ياخشى نىيەت بىلەن سىيلاش سىزنى ئازادە ۋە مەنئەدارلىق تۇيغۇسىغا چۆمدۈرىدۇ. يامان نىيەتتىكى سىيلاش سىزگە ئازار بېرىدۇ ياكى سىزنى ئوڭايىسىز لاندۇرىدۇ ۋە ياكى بىئاراملىق ھېس قىلدۇرىدۇ.

4. باللار ئالدى بىلەن ياخشى نىيەت بىلەن سىيلاشقا، ئاندىن يامان نىيەت بىلەن سىيلاشقا ئائىت مىساللارنى تېپىشقا يېتەكلىنىدۇ. ئەگەر ئۇلار مەقسەتنى چۈشىنىپەلمىسە، ئۇلارغا مىسال ئېلىپ نېمىنىڭ ياخشى نىيەت ۋە يامان نىيەت بىلەن سىيلاش ئىكەنلىكىنى چۈشىنىدۇرۇش لازىم. تۆۋەندە بەزى مىساللار بېرىلدى:

- ياخشى نىيەت بىلەن سىيلاشنىڭ مىسالى: دوستلار ياكى ئاتا - ئانىلارنىڭ قۇچاقلىشى؛
- يامان نىيەت بىلەن سىيلاشنىڭ مىسالى: مەلۇم بىر ئادەمنىڭ سىزگە ھۇجۇم قىلىشى ياكى تېنىڭىزگە زەخمە يەتكۈزۈشى؛ مەلۇم بىر ئادەم سىزنىڭ نازۇك ئەزالىرىڭىزنى سىيلىشى؛

5. ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلاردىن تۆۋەندىكى سوئاللارنى سورايدۇ.

- قايسى مىساللار دوستلار ئارا ياخشى نىيەت بىلەن سىيلاش ھېسابلىنىدۇ؟

- قايسى خىل مىساللار دوستلار ئارا يامان نىيەت بىلەن سىيلاش ھېسابلىنىدۇ؟

6. ئارقىدىن ساۋاقداشلار دوستلىرى بىلەن ئۆزى سىزغان ئادەم تېنى رەسمىنىڭ يېنىغا قايتىدۇ ھەم داۋاملىق ياخشى نىيەت بىلەن سىيلاش ۋە يامان نىيەت بىلەن سىيلاش ھەققىدە مۇزاكىرە قىلىدۇ. ئۇلار ئىككى تال رەڭلىك قەلەم ياكى دوسكا قەلىمىنى تاللايدۇ، ئۇنىڭ ئىچىدىكى بىر رەڭ بىلەن باشقىلارنىڭ سىلىشىغا بولىدىغان ئورۇنلار، يەنە بىر خىلى بىلەن باشقىلارنىڭ سىيلىشىغا بولمايدىغان ئورۇنلارنى بەلگىلەپ چىقىشقا تەشكىللىنىدۇ.

7. ئۇلار ئۆزىنىڭ بەدەن قۇرۇلمىسى رەسمىگە قاراپ ئۆز - ئارا بىر - بىرىگە بەدىنىنىڭ قەيىرىنى سىيلىسا بولىدىغانلىقىنى (ياخشى نىيەت بىلەن سىيلىغانلىقىنى) كۆرسىتىپ ئۆتىدۇ، ھەمدە ئۆزى تاللىغان رەڭ بىلەن بەلگە قويىدۇ.

8. ئۇلار ھەممىنى ئىشلەپ بولغاندا، ئۇلارنى سىيلاشقا بولمايدىغان (يامان نىيەت بىلەن سىيلاش ھېسابلىنىدىغان) ئورۇنلارغا بەلگە قويۇشقا تەشكىللىنىدۇ. (ئالدىنقى باسقۇچ تەرتىپى

1- پائالىيەت: ئەسلىش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلىش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەرىكەت نېمىلەرنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىمىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش-تۈرۈپ تولۇقلانقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتۇرمايدىغان پائالىيەتلەرگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىشى كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلاندا كوناكرېت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىدىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: ئادەم بەدىنىنى سىزىش

پائالىيەت نىشانى: بەدەن چېگرىسى، ياخشى ۋە يامان نىيەت بىلەن سىيلاشقا بولغان تونۇشنى يۇقىرى كۆتۈرۈش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (30 مىنۇت)

1. بالىلارنى گۇرۇپپا قىلىپ بۆلۈش (ئوغل ئوقۇغۇچىلار بىلەن قىز ئوقۇغۇچىلارنى ئايرىپ گۇرۇپپىلارغا بۆلۈش) ئۇلارغا چوڭ قەغەزنىڭ ئۈستىگە ئۆزىنىڭ بەدەن كۆرۈنىشىنى سىزىشنى چۈشەندۈرۈش. ھەر بىر گۇرۇپپىدىن بىردىن ئوقۇغۇچى نۆۋەت بىلەن قەغەزنىڭ ئۈستىدە ياتىدۇ، ئۇلارنىڭ دوستلىرى ئۇلارنىڭ بەدەن شەكلىنى سىزىپ چىقىدۇ.

2. سىزىش ئاخىرلاشقاندا ئوقۇتقۇچى تۆۋەندىكى قىسقا لېكسىيە ئارقىلىق بالىلارنى بۇ قېتىمقى پائالىيەتكە باشلاپ كىرىشى كېرەك:

«سىزغىنىڭلارغا قاراپ بېقىڭلار. ئۇلار سىلەرنىڭ بەدىنىڭلارنىڭ شەكلىنى سىزىپ بەردى.

مەخسۇس تېما: مېنىڭ بەدىنىم ئۆزۈمنىڭ - ياخشى / يامان نىيەتلىك سىيلاش

10

دەرس نىشانى: باللارنىڭ تۈرلۈك ئەزالىرىنى ياخشى ۋە يامان نىيەت بىلەن سىيلاشقا بولغان تونۇشنى يۇقىرى كۆتۈرۈش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش		5 مىنۇت
2. ئادەم بەدىنىنى سىزىش، ھەمدە ياخشى ۋە يامان نىيەت بىلەن سىيلاش	پلاستىك ماگىنتلىق لېنتا، رەڭلىك قەلەم، بوشلۇق؛ ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر چوڭ قەغەز تارقىتىپ بېرىلىدۇ (مىسالەن: چوڭ ئاق قەغەز ۋە ھەرىكەتچان ئاسما قەغەز، كونا كالىندار، كېرەكسىز گېزىت، كېرەكسىز قەغەز يەشىك)	30 مىنۇت
3. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
4. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

رىشكەنلىكىنى ھېسى قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ. 4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىمۇ بولىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

● كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىدىكى باھاسىنى ئەسلىتىشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

● ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىزلىغان ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

4- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلار- نىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.
كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت):

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس تە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تە- سرائىنى كۆرسىتىلگەن ئۈلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئو- قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلە- قىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.
3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالماسلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئې-

تىش... قاتارلىقلار.

سەل قاراش: ئاتا- ئانا بولغۇچى ياكى ھامىيىنىڭ بىر بالىنىڭ ئەڭ ئاساسىي ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش مەسئۇلىيىتىنى كۆرسىتىدۇ. سەل قاراش جىسمانىي جەھەتتىن (يېمەكلىك، تۇرالغۇ ۋە ياكى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش بىلەن تەمىنلەمەسلىك)؛ داۋالاش جەھەتتىن (زۆرۈر بولغان داۋالاش ۋە پىسخىكا ساغلاملىق داۋالاشى بىلەن تەمىنلەمەسلىك)؛ مائارىپ جەھەتتە (بالىلارنى مائارىپ تەربىيەسى بىلەن تەمىنلەمەسلىك ياكى ئالاھىدە تەربىيەلىنىشكە ئېھتىياجلىق بالىلارغا ئىنتىبار قىلماسلىق) ياكى ھېس-سىيات جەھەتتە (بالىلارنىڭ ھېسسىيات تەلپىگە كۆڭۈل بۆلمەسلىك، كۆيۈنمەسلىك ياكى بالىلارنىڭ ھاراق ئىچىش، باشقا زەھەرلىك بۇيۇملارنى چېكىشىگە يول قويۇش).

6. ئوقۇتقۇچى تىزىملاپ ۋە مىسالنى كۆرسىتىپ بولغاندىن كېيىن، نېمىنىڭ خورلاش ئىكەنلىكىنى چۈشەندۈرۈش ئارقىلىق بۇ پائالىيەتنى ئاخىرلاشتۇرىدۇ ۋە ئاخىرىدا مۇنداق خۇلاسە قىلىسا بولىدۇ: «خورلاشنىڭ يەنە بىر ئاتىلىشى - ئاتالمىش ئېكسپلاناتسىيە قىلىشتۇر. ئېكسپلاناتسىيە بولسا بىر ئادەمنىڭ تۈرلۈك مەنپەئەتلىرىنىڭ ئادىل مۇئامىلىگە ئېرىشەلمىگەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ. بالىلارنى ئېكسپلاناتسىيە قىلىش دېگەنلىك - باشقىلارنىڭ ئۆز مەنپەئەتى ئۈچۈن بالىلارنى خورلى-شىنى كۆرسىتىدۇ. بۇ ئۇلار ئۆزىنىڭ مەنپەئەت ۋە خۇشاللىقى ئۈچۈن بالىلاردىن پايدىلىنىش بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. مىسالەن: جىنسىي جەھەتتىن خورلاش؛ ئۇندىن باشقا مال - مۈلۈك مەنپەئەتى ئۈچۈن بالىلارنى ئىش قىلغۇزۇش ۋە بالىلاردىن پايدىلىنىش ئارقىلىق پۇل تېپىش، مىسالەن: بالە-لارنى مەجبۇرىي تېننىس ساقچۇزۇش، بالىلارنى ئالداپ سېتىش، تىلەمچىلىككە سېلىش ۋە ياكى سېرىق رەسىم ياكى فىلىم ئىشلەشكە قاتناشتۇرۇش ئارقىلىق پۇل تېپىش. يەنە بالىلارنى باشقىلارغا ئىشلەيدىغانغا «سېتىپ بېرىش» قاتارلىق ھەرىكەتلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ».

7. دەرس ئاخىرلىشىشتىن ئىلگىرى ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلاردىن بۈگۈنكى دەرس ھەققىدە يەنە قانداق سوئاللىرى ۋە چۈشەنمىگەن نۇقتىلىرىنىڭ بارلىقىنى سوراپ كۆرۈشى، ئوقۇغۇچىلار ئوتتۇرىغا قويغان سوئال ۋە مەسىلىلەرگە ئەستايىدىل پوزىتسىيەدە ئىنكاس قايتۇرۇپ، ئۇلارنى قانائەتلىنىدۇرۇشى كېرەك.

3- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزۈڭ ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلى-نىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمقىغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1 - دەرس تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلى-نى ئۆزگەرتىشىمۇ بولىدۇ.

لاشقا ئائىت رەسىم سىزىپ چىقىدۇ. بۇ رەسىمدە ئۇلارنىڭ بالىلارنى خورلاشقا بولغان تونۇشىغا مۇناسىۋەتلىك ھەرقانداق ئىش سىزىلسا بولىدۇ. تەخمىنەن 15 مىنۇت ۋاقىت بېرىلسە بولىدۇ.

3. رەسىم سىزىشقا بېرىلگەن ۋاقىت توشقاندىن كېيىن، بالىلار ئۆزلىرى سىزغان رەسىمنى ئېلىپ يۇمىلاق بولۇپ ئولتۇرىدۇ ۋە تېتىنىچ ھالەتتە ئۆزلىرى سىزغان رەسىمنى قولدىن - قولغا ئۆتكۈزۈپ كۆرىدۇ، لېكىن پىكىر بەرمەيدۇ ياكى گەپ قىلمايدۇ.

4. بارلىق رەسىملەرنى ئايلاندۇرۇپ كۆرۈپ چىققاندىن كېيىن، ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارغا بىر-بىرىنىڭ سىزغان رەسىملىرىنى كۆرۈپ ئۆز-ئارا ئورتاقلاشقانلىقىغا رەھمەت ئېيتىشى ۋە ئۇلارغا: «ئۆزۈڭلار يۇقىرىدا كۆرگەن رەسىملەرنىڭ مەزمۇنىغا ئاساسەن، بالىلارنى خورلاشقا ئائىت تۈرلۈك مىساللارنى مۇزاكىرە قىلىڭلار» دەپ ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئۇلاردىن يۇقىرىقىدىن باشقا يەنە بالىلارنى خورلاشقا دائىر قانداق مىساللارنى بىلىدىغانلىقىنى سوراپ كۆرۈشى كېرەك. شۇنداقلا ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئوتتۇرىغا قويغانلىرىنى چوڭ ئاق قەغەزگە ئۇدۇللۇق خاتىرىلەپ چىقىشى كېرەك.

ئوقۇغۇچىلار بالىلارنى خورلاشقا دائىر مىساللارنى ئوتتۇرىغا قويۇۋاتقاندا، كۆپچىلىك شۇ خىل - دىكى خورلاشنى مىسال قىلىپ سۆزلىسە بولىدۇ. مىسالەن: ئەگەر بىرسى «جىسمانىي جەھەتتىكى خورلاش» دېسە، «رەھمەت، بالىلارنى جىسمانىي جەھەتتىكى خورلاش ھەققىدە مىسال كەلتۈرۈپ باقىدىغانلار بارمۇ؟» ياكى «بۇ خىل خورلاشنىڭ باشقىچە ئاتىلىشلىرى بارمۇ؟» دەپ سوئال قايتۇرۇپ، بەزى مەزمۇنلارنى يەنىمۇ كونكرېتلاشتۇرۇش لازىم.

5. ئەگەر سىز بەزى مۇھىم مەزمۇنلار چۈشۈپ قالغاندەك ھېس قىلىشىڭىز، ئۆزىڭىزنىڭ پىكىرىنى قوشۇپ قويسىڭىز بولىدۇ.

جىسمانىي جەھەتتىكى خورلاش: باشقىلارنىڭ مەلۇم بىر بالىنىڭ تېپىنى قەستەن زەخمىلەندۈرۈشنى كۆرسىتىدۇ، مىسالەن: ئۇرۇش، دۇمبالاش، قامچىلاش، تېپىش، چىمداش، چىشلەش، سىلكىش، بىر نەرسە سانجىش، سىقىش، قىزىتىپ كۆيدۈرۈش ۋە باشقا ئۇسۇللار ئارقىلىق زەخمىلەندۈرۈشنى كۆرسىتىدۇ.

ھېسسىيات جەھەتتىن خورلاش: (روھىي جەھەتتىن خورلاش دەپمۇ ئاتىلىدۇ) مەلۇم بىر ئادەمنىڭ بىر بالىنىڭ ھېسسىيات تەرەققىياتىغا ۋە ياكى ئۆز قىممىتىنى تونۇشىغا بولغان توسقۇنلۇق قىلىش ھەرىكىتىنى كۆرسىتىدۇ، مىسالەن: داۋاملىق تەنقىد قىلىش؛ تەھدىت سېلىش؛ چەتكە قېقىش؛ بالغا مېھرى بەرمەسلىك، بالىنى يېتەكلىمەسلىك، تاپشۇرۇق زىيادە كۆپ بولۇش، ئىمتىھان نەتىجىسى بويىچە رەتكە تۇرغۇزۇش، ھاقارەت تۈسىنى ئالغان لەقەم قويۇش، چوڭلارنىڭ بالىلارنى تاماكا ئەكىرىشكە بۇيرۇشى... قاتارلىقلار

جىنسىي جەھەتتىن خورلاش: بىر بالىنىڭ يامان نىيەتلىك كىشىنىڭ جىنسىي مەقسىتى بولغان ھەرقانداق پائالىيەتكە قاتنىشىشقا مەجبۇرلىنىشىنى كۆرسىتىدۇ. بۇ خىل پائالىيەتنىڭ مىسالى: باس-قۇنچىلىق، جىنسىي پاراكەندىچىلىك سېلىش، بالىلارنىڭ جىنسىي ئەزاسىنى تۇتۇش ياكى سىيلاش، بالىلارغا ئۆزىنىڭ جىنسىي ئەزاسىنى تۇتقۇزۇش ياكى سىلاتقۇزۇش، سېرىق مەزمۇندىكى پائال يەتلەرگە قاتناشتۇرۇش ياكى سېرىق مەزمۇندىكى ئۇن - سىن بۇيۇملىرىنى كۆرسىتىش ۋە ئاڭلا

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەيۋەت نېمىلەرنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىسىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەشتۈرۈپ تولۇقلاشقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىۋاتقان پائالىيەتلىرىگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۈنۈپ قالماسلىق، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كونكرېت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: بالىلارنى خورلاش دېگەن نېمە؟

پائالىيەت نىشانى: بالىلارنىڭ خورلاشقا بولغان تۇنۇشىنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (30 مىنۇت)

چۈشەندۈرۈش: بۈگۈن بىز نېمىنىڭ بالىلارنى خورلاش ئىكەنلىكىنى مۇزاكىرە قىلىمىز. ئاددىي- راق قىلىپ ئېيتقاندا، «بالىلارنى خورلاش بىر بالىنىڭ باشقىلارنىڭ قوپال مۇئامىلىسىگە ئۇچرىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ. بەختكە قارشى، دۇنيادىكى ھەممە دۆلەتلەردە بالىلار ھەر كۈنى خورلىنىشقا ئۇچراۋاتىدۇ. بىزنىڭ ئارىمىز دېمۇ كۆپ قىسىم كىشىلەر مەلۇم بىرسىنىڭ يا ئۇنداق، يا مۇنداق خورلىنىشقا ئۇچرىغانلىقىنى بىلىدۇ ياكى ئاڭلىغان. بىز بۈگۈنكى بۇ دەرسىمىزدە بالىلارنى خورلاش ھەرىكىتىنىڭ نېمىلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالدىغانلىقى ھەققىدە مۇزاكىرە ئېلىپ بارىمىز»

2. ئىككىنچى قەدەمدە ئوقۇتقۇچىنىڭ يېتەكچىلىكىدە ئوقۇغۇچىلار بىر پارچە بالىلارنى خور-

مەخسۇس تېما: باللارنى خورلاش دېگەن نېمە؟

09

دەرس نىشانى: «باللارنى خورلاش» نىڭ نېمىلىكىنى تېخىمۇ چوڭقۇرلاپ چۈشىنىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. باللارنى خورلاش دېگەن نېمە؟	قەغەز ۋە سىزدىن قوراللىرى، ھەمدە چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	30 مىنۇت
3. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
4. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالماسلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئېرىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.
4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارسىمۇ بولىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

- كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىدىكى باھاسىنى ئەسلىشىشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.
- ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىقلانغان ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

لىك قىلىدىغانلىقىنى چۈشەندۈرۈڭ.

- باللارنى بەلگە سېلىپ قويغان مۇشۇ ئىككى چەمبەرنى بويلاپ يۇمىلاق ئولتۇرغۇزۇڭ، ئۇلارغا بايىلا ئۆزلىرى بىلەن بىرلىكتە ھەمكارلاشقان باللارنى يانداشتۇرۇپ ئولتۇرغۇزۇڭ.
- باللار نۆۋەت بىلەن كارتىنى كۆردۈ، ھەمدە كۆپچىلىك قايسىنىڭ «ئېھتىياج» قايسىنىڭ «ھوقۇق» ئىكەنلىكىنى مۇزاكىرە قىلدۇ.

3- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلەنىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

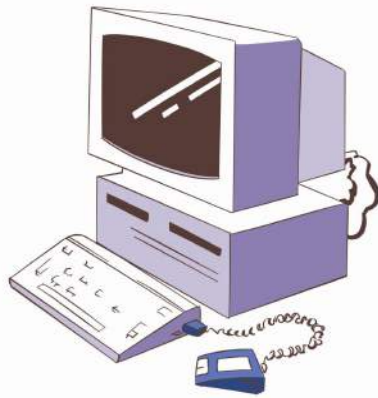
ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمقىغا ئوخشاش ئېيتىشمۇ ياكى 1 - دەرسىتە تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشمۇ بولىدۇ.

4- ئاللىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش. كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت):

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرسىتە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تەسراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۈلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئۇ-قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلىقىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.

شەخسىي كومپيۇتېر

ئادىل مۇئامىلە ۋە كەمسىتىلمەسلىك

داۋالاش ۋە ساغلاملىق

ۋېلسپېت

ئوقۇتقۇچىلارنىڭ پايدىلىنىشى ئۈچۈن:

بالىلار ھوقۇقى كارتىسى بىلەن تەمىنلەش مۇمكىنچىلىكى بولمىغان ۋاقىتتىكى پائالىيەتنىڭ

قەدەم - باسقۇچلىرى

● بالىلارنى گۇرۇپپىغا ئايرىپ ئولتۇرغۇزۇڭ، ھەمدە ئۇلارغا ئۆزى ئىگە بولۇشنى ئارزۇ قىلغان نەرسىلەرنى ھەتتا كەم بولسا بولمايدىغان نەرسىلەرنىڭ تىزىملىكىنى تۇرغۇزغۇزۇڭ. ئۇلار كارتىنىڭ ئۈستىگە بۇ نەرسىلەرنى يازغاندا ياكى سىزغاندا، ھەر بىر كارتىنىڭ ئۈستىگە ئوخشىمىغان بىر نەرسىنى يېزىشى ياكى سىزىشى كېرەك.

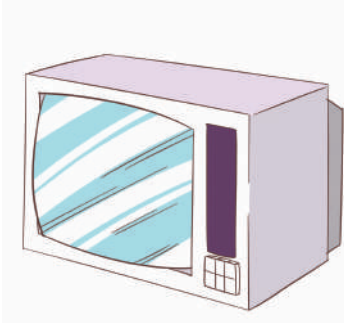
● ئىككى مۇستەقىل چەمبەر بولۇپ تۇرۇپ، ئارغامچا سەكرەشتە ئىشلىتىدىغان ئارغامچىنى كارتىنىڭ ئۈستىگە قويۇش ئارقىلىق بىرسىنىڭ «ئېھتىياج» غا، يەنە بىرسىنىڭ «ھوقۇق» قا ۋەكىل.

تېز تاماق

چىنىقىش مەيدانى ۋە كۆڭۈل ئېچىش سورۇنى

تېلېۋىزور

ئۆزىڭىزنىڭ مەدەنىيىتى، تىلى-
نى قوللىنىدىغان پۇرسەت

كۆز قارىشىنى ئورتاقلىشىدىغان پۇرسەت

ئۆزىڭىزنىڭ خىراجەت پۇلى

پاكىز سۇ

ئۆزىڭىزنىڭ خاس ھوججەتى

دەم ئېلىشتا — ساياھەت قىلىش

قۇۋۋەتلىك يېمەكلىكلەر

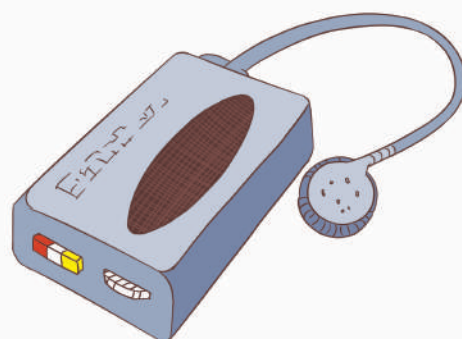
خورلىنىش ۋە ئېتىبارسىز قېلىش

مائارىپ

ساپ ھاۋا

ھەردەم تىگىشغۇچ

ئۆتتى، ھەمدە 1990 - يىلى ئۆزگەرتىلىپ يولغا قويۇلدى. دۇنيادىكى ئىككى دۆلەتتىن باشقا بارلىق دۆلەتلەر ئۇنىڭغا ئىمزا قويدى. باللار — ھوقۇق ئەھدىنامىسىنىڭ تۆت ئاساسلىق پرىنسىپى بولۇپ، بۇ پرىنسىپلار تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت (بىر پارچە ھەرىكەتچان ئاسما رەسىمگە يېزىلدى):

● ياشاش ھوقۇقى بىلەن تەرەققىي قىلىش ھوقۇقى (مىسالەن: تۇرالغۇ، يېمەك - ئىچمەك، ما - ئارپ)

● كەمىستىلەشلىك ھوقۇقى (مىسالەن: ئىرق، جىنس، مېيىلىق قاتارلىقلار)

● باللارنىڭ ئەڭ زور مەنپەئەتنى قوغداش (ھەرىكەت پىلانى تۈزگەندە باللارنىڭ كۆز قاراشىنى ئويلىشىشنى ئۆز ئىچىگە ئالدى)

● قاتنىشىش ھوقۇقى (باللارنىڭ پىكىرنى ئويلىشىش كېرەك)

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

● بۇ پائالىيەتنىڭ ئىككى خىل تەشكىللەش ئۇسۇلى بار. سىز ئۈچۈن تەمىنلىگەن باللار ھوقۇق كارتىسى (مۇشۇ پائالىيەتنىڭ ئاخىرلىشىدىغان يېرىدىكى قوشۇمچە ماتېرىيال) نى ئىشلەتسە - ئىشلىتىش ھوقۇقى بۇ كارتىلارنى ئىشلەتمەسلىكىڭىز بولىدۇ. تەپسىلاتىنى دەرسنىڭ «ئوقۇتقۇچىلارنىڭ پايدىلىنىشى ئۈچۈن» بۆلىكىدىن بىلىۋېلىڭ.

● ئوقۇتقۇچى «بىرلەشكەن دۆلەتلەر باللار ھوقۇق ئەھدىنامىسى» ۋە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى قۇرامىغا يەتمىگەنلەرنى قوغداش قانۇنى» نىڭ مەزمۇنىنى پىششىق بىلىشى كېرەك، شۇنداق بولغاندا ئوقۇغۇچىلار سورىغان مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەرگە جاۋاب بېرەلەيدۇ ھەم بەزى ئەمەلىي مىساللارنى مۇزاكىرە قىلىشنى ئىلگىرى سۈرەلەيدۇ.

قوشۇمچە ماتېرىيال: 1 - باللار ھوقۇق كارتىسى

ياخشى ئۆي

ئەڭ يېڭى مودا كىيىم

بولۇپ، ئاندىن پائالىيەتنى باشلىسا بولىدۇ.

3. ئۇلارنىڭ ھەممىسى جاۋاب بېرىپ بولغاندا، تۆۋەندىكى قىسقىچە چۈشەندۈرۈش بىلەن خۇلاسە قىلىڭ:

«بالىلارنىڭ ھوقۇقى - ھەر بىر بالىنىڭ ياشاش ۋە ئۆسۈپ يېتىلىشى ئۈچۈن ئۆزىدىكى بارلىق يوشۇرۇن قابىلىيەتنى جارى قىلدۇرۇشتا چوقۇم ئېرىششكە تېگىشلىك بولغان نەرسىلەر ياكى قىلىشقا تېگىشلىك بولغان ئىشلارنى كۆرسىتىدۇ.»

4. ئاندىن بالىلارغا ئۇلار ئۆزلىرى «بالىلاردا جەزمەن بولۇشقا تېگىشلىك» دەپ قارىغان ھو- قۇقنىڭ تىزىملىكىنى يازغۇزۇپ، سىز بىلەن بىرگە كۆپچىلىكنىڭ ئەقىل - پاراسىتىنى جارى قىلدۇ- رۇڭ. بىر ۋاراق «پائالىيەت ئاسما رەسمى» نىڭ ئۈستىگە ئۇلارنىڭ جاۋابىنى يېزىڭ.

5. بالىلارنى گۇرۇپپىلار بويىچە ئولتۇرغۇزۇڭ. ئاندىن ھەر بىر گۇرۇپپىدىكى بالىلارغا 20 تال يۈرۈشلۈك كارتا تارقىتىپ بېرىڭ. ئۇلارنى تۆۋەندىكى ئۈچ تۈر بويىچە كارتىلارنى تاللاشقۇ- زۇڭ:

● ئەڭ مۇھىم

● مۇھىم

● ئەڭ مۇھىم ئەمەس

6. ئۇلار ئورۇنداپ بولغاندا، ھەر ئىككى گۇرۇپپىنى بىرلەشتۈرۈپ بىر گۇرۇپپا قىلىڭ. ئۇلار بىرلىكتە 6 تال ئەڭ مۇھىم كارتىنى بېكىتىدۇ.

7. ھەممە ئادەم ئورۇنداپ بولغاندا، ھەرقايسى گۇرۇپپىلارنى كۆپچىلىك بىلەن ئەڭ مۇھىم كارتىلارنىڭ تىزىملىكىنى ئورتاقلىشىشقا تەكلىپ قىلىڭ.

8. ئۇلار ئۆز گۇرۇپپىسىنىڭ تىزىملىكىنى تونۇشتۇرۇپ بولغاندا، ئۇلارغا تۆۋەندىكى مەسىلە- لەرنى مۇزاكىرە قىلغۇزۇڭ.

● بەزى مەزمۇنلارنى تاللاش باشقا مەزمۇنلارنى تاللىغانغا قارىغاندا قىيىنراقمۇ قانداق؟

● سىز ئۇ مەزمۇنلارنى نېمە ئۈچۈن ئەڭ مۇھىم دەپ بېكىتتىڭىز؟

● «تەلەپ» بىلەن «ئېھتىياج» ئارىسىدىكى پەرق نېمە؟

● نېمىشقا بەزى «ئېھتىياج» نى ھوقۇق سۈپىتىدە قوغداش كېرەك دەيمىز؟

● بارلىق بالىلارنىڭ بۇ ھوقۇقلىرى قانائەتلىنىدۇرۇلمىدۇ - يوق؟

● سىزنىڭچە بالىلار يەنە قانداق ھوقۇقلارغا ئىگە بولۇشى كېرەك؟

9. بالىلارغا بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىنىڭ «بالىلار ھوقۇق ئەھدىنامىسى» دىكى بارلىق تىزىملىكنى كۆرسىتىڭ. ئەگەر مۇمكىن بولسا تامغا ياكى باشقا جايغا ھوقۇق تىزىملىكىنى چاپلاپ قويۇڭ، شۇنداق بولغاندا بالىلار پۈتۈن كۇرۇس مەزگىلىدە زۆرۈر بولغاندا سېلىشتۇرۇپ پايدىلە- نىدۇ.

10. بالىلارغا تۆۋەندىكىلەرنى چۈشەندۈرۈڭ:

«1945 - يىلى سىلەرنىڭ بوۋا - موماڭلار ۋە ئۇلۇغ بوۋا - موماڭلار تۇغۇلغاندا، بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى قۇرۇلدى. بالىلار — ھوقۇق ئەھدىنامىسى (CRC) 1989 - يىلى ماقۇللاشتىن

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەمىنلەرنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىسىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش- تۈرۈپ تولۇقلاشقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىۋاتقان پائالىيەتلىرىگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كۆنكىرت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىدىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: باللارنىڭ ھوقۇقى

پائالىيەت نىشانى: باللارنىڭ ئۆزلىرىنىڭ ھوقۇقىغا بولغان تونۇشنى يۇقىرى كۆتۈرۈش، ھەمدە باللارنىڭ ھوقۇقى ھەققىدە مۇزاكىرە قىلىشقا ئىلھاملاندۇرۇش

كېرەكلىك مەنبەلەر: كارتا نۇسخىسى بىلەن تەمىنلەش: ھەر بىر گۇرۇپپىدىكى باللارغا 20 تال يۈرۈشلۈك كارتا كۆرسىتىلىدۇ. يەنى ئەگەر 20 بالا بولسا 10 يۈرۈشلۈك كارتا بىلەن تەمىن ئېيتىدۇ. بۇ كارتىلارنى ئادەتتىكى قەغەز ياكى قاتتىق قەغەزگە باستۇرۇپ، ھەم كېسىپ تەييارلىسا بولىدۇ. كارتا نۇسخىسى بىلەن تەمىنلىيەلمىسە، قەغەز ۋە يېزىق قورالى قاتارلىقلار بىلەن تەمىنلەپ ئوقۇغۇچىلارنىڭ نەق مەيدانىدا تەييارلىشىغا يېتەكچىلىك قىلىشىڭىز مۇمكىن.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (30 مىنۇت)

1. باللار يۇمىلاق ھالەتتە ئورۇندۇق ياكى پولدا ئولتۇرىدۇ.
2. باللاردىن «باللارنىڭ ھوقۇقى» نىڭ نېمىلىكىنى بىلىدىغان ياكى بىلمەيدىغانلىقىنى سوراپ

08 مەخسۇس تېما: بالىلار ھوقۇقى

دەرس نىشانى: بالىلارنىڭ ھوقۇقى، ھەمدە بالىلارنىڭ مەھەللىدىكى تۇرمۇشى ۋە رولى ھەققىدە مۇزاكىرە قىلىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلىش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. بالىلارنىڭ ھوقۇقى	بالىلار ھوقۇقى يۈرۈشلۈك كارتىسى، بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى «بالىلار ھوقۇق گەھدىنامىسى» نىڭ كۆپەيتىلگەن نۇسخىسى	30 مىنۇت
3. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
4. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى ئاسما رەسىم	5 مىنۇت

قنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.

3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالماستىن كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئېرىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.

4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىمۇ بولىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

● كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىنى باھاسىنى ئەسلەشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

● ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىز ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

كەتنى ئىشلەتكۈزۈڭ - ئاۋۋال چاۋاك ئۇردۇ، ئارقىدىنلا يەرگە تېپىدۇ. 4. ھەر بىر ئادەمگە پۇرسەت بېرىش ئارقىلىق، پائالىيەتنى داۋاملاشتۇرۇش جەريانىدا كۆپ خىل بەدەن ھەرىكىتىنى قوشۇڭ. ئەگەر بالىلار بەك كۆپ بولسا، پائالىيەتنى تەخمىنەن 10 مىنۇت ئەتراپىدا داۋاملاشتۇرۇپ بىر قېتىم توختۇپىلىڭ. بىر ئاز ئارام ئېلىۋالغاندىن كېيىن يەنە داۋاملاش- تۇرسىڭىز بولىدۇ. ئوقۇتقۇچى ئۆزى مۇۋاپىق دەپ قارىغان باشقا بىر پائالىيەتنى لاھىيەلىسىمۇ بولىدۇ.

4- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلى- نىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاشقا دېققەت قىلىش كېرەك.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمىغا ئوخشاش ئېيتسىمۇ ياكى 1 - دەرسىتە تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتسىمۇ بولىدۇ.

5- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش. **كېرەكلىك ماتېرىياللار:** قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرسىتە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تە- سىراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۈلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئو- قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلى- دى.

ئەھمىيەت بېرىڭ.

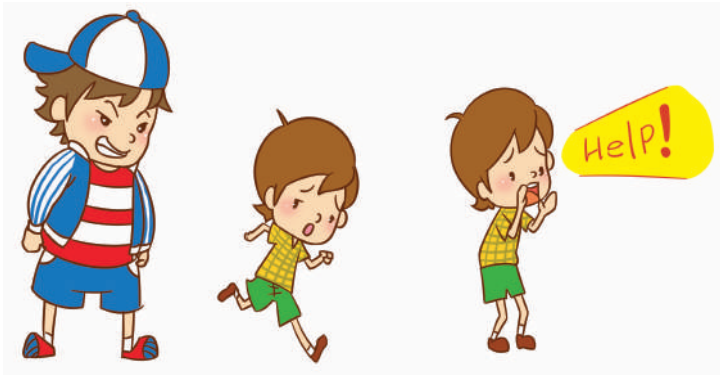
4. بارلىق گۇرۇپپىلار بىر قېتىم نۆۋەتلەشكەندىن كېيىن، ئوقۇغۇچىلار بىلەن بىرلىكتە ئاسما رەسىمنى تەكشۈرۈڭ. (كەينىدىكى قوشۇمچە ماتېرىيال)

بوزەك قىلىشنى توسايلى!

ئەگەر سىز ھازىر بوزەك قىلىشقا ئۇچراۋاتقان بولسىڭىز، تۆۋەندىكىدەك ھەرىكەتلەرنى قوللىنىپ بوزەك قىلىشنىڭ ئالدىنى ئېلىڭ.
ئامال قىلىپ بوزەك قىلغۇچى بىلەن يالغۇز ئۇچرىشىشتىن ساقلىنىڭ، باشقىلارنىڭ بوزەك قىلىشىغا ئۇچرىغاندا ئەتراپىڭىزدىكى كىشىلەردىن ياردەم تەلەپ قىلىڭ.
بوزەك قىلغۇچىنىڭ ھەرىكىتىگە نىسبەتەن ئۆزىڭىزنىڭ كەسكىن پوزىتسىيەسىنى ئىپادىلەڭ ھەم ئەمەلىي ھەرىكىتىڭىز بىلەن بوزەك قىلغۇچىنىڭ ھەرىكىتىنى توسۇڭ.

قۇتقۇزۇڭلار!!!

قولۇڭنى تارت!

3- پائالىيەت: ماڭا ئوخشاش قىلىڭ...

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلارنى ئۆزىنى ئەركىن تۇتۇشقا ئىلھاملاندۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (10 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلار يۇمىلاق بولۇپ ئۆرە تۇرىدۇ.
2. ئوقۇغۇچىلارغا بىر خىل بەدەن ھەرىكىتىنى كۆرسىتىپ بېرىڭ، مىسالەن: ئىككى قېتىم چاۋاك ئۇرۇش، باشقىلارغىمۇ مۇشۇ ھەرىكەتنى قىلغۇزۇڭ.
3. ئۇلار بۇ ھەرىكەتنى بىر قېتىم ئىشلەپ بولغاندىن كېيىن، يېنىڭىزدا تۇرغان ئادەمگە يەنە بىر بەدەن ھەرىكىتىنى تاللاشتۇرۇڭ، مىسالەن: يەرگە تېپىش. ئەمدى كۆپچىلىككە بۇ ئىككى ھەرىد.

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەرىكەتلىرىنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىمىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش. تۈرۈپ تولۇقلاشقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىۋاتقان پائالىيەتلىرىگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كونكرېت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىدىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: بوزەك قىلىشنى توسايلى!

پائالىيەت نىشانى: بوزەك قىلىشنى توسۇش ئېڭىنى يۇقىرى كۆتۈرۈش

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (20 مىنۇت)

1. ئالدى بىلەن ئوقۇغۇچىلارنى ئۈچ گۇرۇپپىغا بۆلۈڭ. ئۇلارغا بەزى ئادەتتىكى روللارنى ئالغۇزۇپ، بوزەك قىلىشنى توسۇشقا ئائىت كۆرۈنۈشنى ئىپادىلەپ كۆرسىتىپ بېرىشكە يېتەكلەڭ. ئىلگىرى ھەل قىلىنىپ بولغانلىرىنى تاللىۋېلىشنىڭ ئالدىنى ئېلىشقا دېققەت قىلىڭ، ئەڭ مۇھىمى - بوزەك قىلىشقا ئۇچرىغان بالىلارغا سەلبىي تەسىر ئېلىپ كەلمەيدىغان مىساللارنى تاللاشقا ئەھمىيەت بېرىلسۇن.

2. ئاخىرىدا ھەر بىر گۇرۇپپا ئوتتۇرىغا چىقىپ كۆپچىلىككە نومۇر كۆرسىتىپ بېرىدۇ.

3. ھەر بىر گۇرۇپپا ئاخىرلاشقاندا، كۆپچىلىكتىن: «سىزنىڭچە، بۇ بوزەك قىلىشنى تو- سۇشنىڭ بىر خىل ياخشى ئۇسۇلىمۇ؟» دەپ سوراپ، مۇنازىرە كەيپىياتى شەكىللەندۈرۈشكە

مەخسۇس تېما: بوزەك قىلىشنى توسۇش

07

دەرس نىشانى: ئامال تېپىپ بوزەك قىلىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە بوزەك قىلىشنى توسۇش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. گەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. بوزەك قىلىشنى توسايلى	ھەرىكەتچان ئاسما رەسىم قەغەزى بىلەن ياسالغان ئېلان - تەشۋىقات رەسىملىرى	20 مىنۇت
3. ماڭا ئوخشاش قىلىڭ	ئوقۇغۇچى، ئوقۇتقۇچىنىڭ پائالىيەت ئېلىپ بېرىشقا يېتەرلىك بوشلۇق	10 مىنۇت
4. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
5. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلىق - قىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش .

3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالماسلىق كېرەك . چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئېرىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ .

4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارسىمۇ بولىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك .

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

● كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك . ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەكشۈپ تۇرۇش كېرەك . ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىدىكى باھاسىنى ئەسلىشىشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك .

● ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ .

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم .

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن .

ئاجىز ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم .

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

ئەگەر ئوقۇغۇچىلاردا يۇقىرىقىدەك مەسىلىلەر كۆرۈلسە، مەسىلە كۆرۈلگەن ئوقۇغۇچى بىلەن سۆھبەتلىشىش ئۈچۈن ئايرىم ۋاقىتنى كېلىشىڭ؛ ئوقۇغۇچىنى بۇ جەھەتتىكى كەچۈرمىشىنى سۆزلەشكە قىستىماڭ؛ ئەگەر ئوقۇغۇچىنىڭ ئۇنىڭغا ئوخشاش كەچۈرمىشى بولمىسا، تاراتقۇلاردىكى مەسالىلارنى ئېلىپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ بوزەك قىلىش ۋە ئۇنىڭغا تاقابىل تۇرۇش ھەققىدىكى تونۇشىنى ئايدىڭلاشتۇرۇڭ. ئوقۇغۇچىلارغا ناۋادا ئۇلار بوزەك قىلىشقا ئۇچراپ قالسا قانداق قىلىش كېرەكلىكىنى ئېيتىپ بېرىڭ.

3- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلەنىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1 - مەخسۇس تېمغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئال-دىنقى قېتىمقىغا ئوخشاش ئېيتىسمۇ ياكى 1 - دەرىستە تەھنىلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىسمۇ بولىدۇ.

4- پائالیهت: دهرس باهالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلار-
نىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس تە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلەپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)

2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تەسىراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۈلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئۇ.

لايدۇ، ئۇلار بۇنداق قىلىش بىزنى ئۆزىمىزنىڭ ئىجتىمائىي جەمىيىتىگە مۇھىملىقىمىزنى نا-مايەن قىلىدۇ يەنە كېلىپ باشقىلارنىڭ ھۆرمىتىگە ئېرىشتۈرىدۇ، دەپ قارايدۇ. بەزىلەرنىڭ باشقىلارنى بوزەك قىلىشقا قاتنىشىدىكى سەۋەب - ئۇلار قارىماققا ناھايىتى كۈچلۈك كۆرۈنىدىغان بىر توپ كىشىلەرگە تەۋە بولۇشنى ئويلايدۇ. بەزى بالىلارنىڭ باشقىلارنى بوزەك قىلىشقا قاتنىشىدىكى سەۋەب - ئەگەر ئۇلار ئۆزى قاتناشمىسا ئۆزلىرىنىڭ بوزەك قىلىشىدىن قورقىدۇ. بەزىدە لىرىنىڭ باشقىلارنى بوزەك قىلىشقا قاتنىشىدىكى سەۋەب - ئۇلار ئۆزىمۇ بوزەك قىلىنغان ۋە ياكى ھازىرمۇ يەنىلا باشقىلارنىڭ بوزەك قىلىشىغا ئۇچراۋاتقان بولىدۇ.

● بوزەك قىلىشقا ئۇچرىغاندىكى ھېسسىيات قانداق بولىدۇ؟

بۇ خىل بىر تولىمۇ ناچار ھېسسىيات بولۇپ، ئۇ سىزنى تولىمۇ ئەرزىمەس، ئاجىز، خەۋپلىك ۋە قىممىتى يوقتەك تۇيغۇغا كەلتۈرۈپ قويدۇ. ئۇ سىزنى قايغۇ - ھەسرەت، ئاچچىقلىنىش ياكى نومۇس ھېس قىلدۇرىدۇ.

● بوزەك قىلىشقا ئۇچراش ئادەمگە قانداق تەسىرلەرنى ئېلىپ كېلىدۇ؟

بەزىلەر بوزەك قىلىشقا ئۇچرىغاندا بەك ھەسرەت چېكىدۇ، ھەتتا مەكتەپكە ياكى ئۆزلىرى بوزەك قىلىشقا ئۇچرىغان جايغا بارغۇسى كەلمەيدىغان بولۇپ قالىدۇ. بۇ ئۇلارنىڭ ئۆگىنىش نەتىجىسىگە تەسىر يەتكۈزىدۇ. بوزەك قىلىشنىڭ بەزى بالىلارغا بولغان تەسىرى تېخىمۇ چوڭ بولىدۇ، ھەتتا ئۇلار ئۆيىدىن چىقىپ كېتىدۇ ياكى ناھايىتى خەتەرلىك ۋە ئۆزىنى نابۇت قىلىدىغان ھەرىكەت-لىرى بىلەن شۇغۇللىنىدۇ. ھەتتا ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېلىشقا ئۇرۇنىدۇ. بەزى بوزەك قىلىشقا ئۇچرىغان بالىلارنىڭ مەجەزى غەلىتە بولۇپ قالىدۇ، باشقىلار بىلەن ئارىلىشىشنى خالىمايدۇ. بەزى بالىلار باشقىلارغا ئەسلا ئىشەنمەس بولۇپ قالىدۇ. بوزەك قىلىشقا ئۇچرىغان بالىلار نامۇۋاپىق قىلمىشلار بىلەن دېققەتنى تارتىش ئارقىلىق ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مىسالەن: ئۇلار باشقىلارنى بوزەك قىلىشنى باشلىشى مۇمكىن.

● باشقىلارنى بوزەك قىلىشنىڭ شۇ ئادەمگە ئېلىپ كېلىدىغان تەسىرى قانداق؟

باشقىلارنى بوزەك قىلغۇچىدا دائىم بۇرمىلانغان ئۆزلۈك ئوبرازى بولىدۇ. بۇ دېگەنلىك ئۇلار ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن بولمىغان ئۇسۇل بىلەن ئۆزىگە مۇئامىلە قىلىدۇ. مىسالەن: ئۇلار بەلكىم ئۆزىنى باشقىلاردىن كۈچلۈك دەپ ھېسابلىشى مۇمكىن، چۈنكى ئۇلار دەخلى - تەرۇز قىلىشتەك قىلمىشلار بىلەن ئىجتىمائىي مۇھىتتىكى ھوقۇقنى ئېگىلىۋالغان. باشقىلارنى بوزەك قىلغۇچىلار دائىم يالغۇز يۈرىدۇ ياكى يىتىمىسىراپ قالىدۇ. چۈنكى باشقىلار ئۇنىڭ بوزەك قىلىشىغا ئۇچرىغاچقا ئۇنىڭدىن يىراقلىشىپ كېتىدۇ. باشقىلارنى بوزەك قىلغۇچى باشقىلار بىلەن بىرلىكتە زورا-ۋانلىق قىلمىشلىرىغا قاتناشقاچقا بەدىنىنى يارالاندۇرۇۋېلىشى مۇمكىن. بەزىدە بوزەك قىلغۇچىلار ئۆزىنىڭ قىلمىشىنىڭ بوزەك قىلىش ئىكەنلىكىنى ئېنىق بىلمەي، باشقىلارنى بوزەك قىلىدۇ. ئۇلار بۇ نۇقتىنى تونۇپ يەتكەندە، ئۇنداق قىلمىشنى توسۇشنى خالايدۇ.

● مەلۇم بىر ئادەم بوزەك قىلىنىۋاتقان بولسا بۇ نېمىدىن دېرەك بېرىدۇ؟

پايدىلىنىش ماتېرىياللىرى: بىر بالا ياكى كۆپ بالىلارنىڭ يەنە بىر بالغا ياكى بىر توپ بالغا قەستەن ياكى قايتا - قايتا يۈرگۈزگەن جىسمانىي ياكى روھىي جەھەتتىكى زوراۋانلىقنى كۆرسىتىدۇ.

● بوزەك قىلىش قىلمىشىنىڭ قايسى خىل مىساللىرى بار؟

● ئېغىزچە: تىللاش، مازاق قىلىش، مەلۇم بىر سىنى ھەمىشە زاغلىق قىلىش، ھاقارەت قىلىش ۋە ياكى بىر سىگە تەھدىت سېلىش.

● ئىجتىمائىي ئالاقە جەھەتتە: بىرەيلەنگە ئائىت ئۆسەك سۆز تارقىتىش، بىرەيلەننى قەستەن ئىجتىمائىي تەشكىلاتقا ياكى پائالىيەتكە قاتناشقۇزماستىن ياكى شۇ كىشى خالىمايدىغان ئىجتىمائىي تەشكىلات ياكى پائالىيەتكە قاتنىشىشقا زورلاش، باشقىلارنىڭ دوستلۇقىنى بۇزۇش.

● جىسمانىي جەھەتتە: ھۇجۇم قىلىش، ئۇرۇپ - تېپىش، ئۇرۇپ - سوقۇش، تۈكۈرۈش، قە - رەللىك ھالدا مەلۇم بىر ئىشنى پۇل ئېلىش، باشقىلارنىڭ مۈلكىگە زىيان سېلىش.

● تۈردا بوزەك قىلىش: ئىنتېرنېت، يانفون ياكى باشقا ئېلېكترونلۇق تېخنىكىسىنى قوللىنىپ، قىسقا ئۇچۇر، رەسىم، تېلېفون، ئېلخەت قاتارلىقلار ئارقىلىق باشقىلارغا زىيان سېلىش.

● سىز ئىلگىرى بوزەك قىلىنىپ باققانمۇ؟

● بوزەك قىلىش قانداق جايلاردا يۈز بېرىشى مۇمكىن؟

بوزەك قىلىش ھەرقانداق جايدا يۈز بېرىشى مۇمكىن. مىسالەن: مەكتەپ مەيدانىدا، كوچىدا، باغچىدا ھەتتا ئۆيدە...

● قانداق كىشىلەر دائىم بوزەك قىلىشقا ئۇچرايدۇ؟

ھەرقانداق ئادەم بوزەك قىلىنىشقا ئۇچرىشى مۇمكىن، بىراق دائىم قارىماققا بىر ياكى بىرنەچچە جەھەتتە ئاجىز كۆرۈنىدىغان بالىلار داۋاملىق بوزەك قىلىنىشقا ئۇچرايدۇ. ئۇلار بەلكىم ئۆگەنىش، ئىجتىمائىي ئالاقە ۋە جىسمانىي جەھەتتە ئاجىز كۆرۈنۈشى، يەنى: بەزىلەرنىڭ چىرايى - تۇرقى، ھەرىكىتى، بەدەندىكى پۇراق، تۈكۈرۈش قاتارلىق جەھەتلەردە كۆپ قىسىم بالىلار بىلەن ئوخشاشماستىن مۇمكىن، مىسالەن: يېڭى كەلگەن ئوقۇغۇچى.

● قانداق كىشىلەر دائىم باشقىلارنى بوزەك قىلىدۇ؟

ھەرقانداق بىر ئادەم بوزەك قىلغۇچىغا ئايلىنىشى مۇمكىن، بىراق كۆپ قىسىم بوزەك قىلغۇچىلارنىڭ يېشى ئۇلار بوزەك قىلغان ئوبيېكتتىن چوڭ ياكى بەدىنى كۈچلۈك بالىلار؛ ئىجتىمائىي ئورنى بىر قەدەر يۇقىرى ياكى بىر قەدەر تۆۋەن بالىلار بولىدۇ.

● نېمىشقا بەزىلەر باشقىلارنى بوزەك قىلىدۇ؟

بەزىلەرنىڭ باشقىلارنى بوزەك قىلىشىدىكى سەۋەب - ئۇلار باشقىلارنى ئىدارە قىلىشنى ئويىد.

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇلدى، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانى تونۇشتۇرۇلدى.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەرىكەت نېمىلەرنى قىلغانلىقىغا تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىنسۇ. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش-تۈرۈپ تولۇقلاشقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇردى. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىۋاتقان پائالىيەت-يەتلەرگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلدى، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالدى. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كونكرېت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىدىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: بوزەك قىلىش دېگەن نېمە؟

دەرس نىشانى: بوزەك قىلىش ھەققىدىكى تونۇشنى يۇقىرى كۆتۈرۈش، ھەمدە بوزەك قىلىشنىڭ ئېلىپ كېلىدىغان سەلبىي تەسىرىنى مۇزاكىرە قىلىش. ۋاقىت چىقىرىپ ئوقۇغۇچىلارنى سىز ئوتتۇرىغا قويغان تۆۋەندىكى مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلىشقا تولۇق قاتناشتۇرۇڭ، ئۇلارغا بۇ قاتنىشىش پۇرسىتىنى بېرىش بەكمۇ مۇھىم. ئۇلارغا ئۆزىنىڭ كۆز قارىشى ۋە بىلىمىنىڭ ئېتىبارغا ئېلىنغانلىقىنى ھېس قىلدۇرۇڭ.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (30 مىنۇت)

1. تېمىغا مۇناسىۋەتلىك بەدەن قىزدۇرۇش ھەرىكىتى ئىشلەش ۋە ياكى بىر مىسال ئېلىش.
2. ئوقۇتقۇچى بالىلارنى يۇمىلاق ھالەتتە ئولتۇرغۇزدى، ھەمدە «ھازىر سىلەر مۇزاكىرە قىلىدىغان مەسىلە - «بوزەك قىلىش» دەپ، مۇزاكىرە تېمىسىدىن ئوقۇغۇچىلارنى خەۋەردار قىلدۇ. ئاندىن ئوقۇغۇچىلاردىن تۆۋەندىكى مەسىلىلەر سورىلىدۇ:

مەخسۇس تېما: بوزەك قىلىش

06

دەرس نىشانى: بوزەك قىلىش ھەققىدىكى تونۇشنى يۇقىرى كۆتۈرۈش، ھەمدە بوزەك قىلىشنىڭ ئېلىپ كېلىدىغان سەلبىي تەسىرىنى مۇزاكىرە قىلىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. گەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. بوزەك قىلىش دېگەن نېمە	يۇمىلاق بولۇپ ئولتۇرىدىغان بىر بوشلۇق بولۇش، دوسكا قەلىمى	30 مىنۇت
3. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
4. دەرس باھالاش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

● كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئو- قۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىتىكى باھاسىنى ئەسلەشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

● ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىقلانغان ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

4- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلەنىش ئۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمقىغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1 - دەرسىتە تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشىمۇ بولىدۇ.

5- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرسىتە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتتىكى قانداق تەشكىللەشتە 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)

2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تەسراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۈلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئوقۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلىقىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.

3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالماستىن كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئېرىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.

4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىشىمۇ بولىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئىشلار).

4. ئاخىرىدا بۇ ئوقۇغۇچى يېنى تۇتۇپ، ئۇنىڭ قالغان قىسمىنى ئۆزى خالىغان بىر ئوقۇغۇچىغا دولمىتىپ بېرىدۇ، يېنى تۇتۇلغان ساۋاقداش يۇقىرىقى پائالىيەتنى قايتالايدۇ.

5. بارلىق ساۋاقداشلار سۆزلەپ بولغاندا، كۆپچىلىكنىڭ ھەممىسى ئورنىدىن تۇرىدۇ، ھەر بىر ئادەمنىڭ قولىدا يېنىڭ بىر بۆلىكى تۇتۇپ تۇرۇلغان بولىدۇ، ھەممەيلەننىڭ قولىدىكى يىپ گىرە-لىشىپ بىر تورنى ھاسىل قىلىدۇ. ئوقۇتقۇچى: بۇ تور - بىز كۆپچىلىكنىڭ ئۆز-ئارا مۇناسىۋەت تو-رىمىزنىڭ سىمۋولى، دەپ چۈشەندۈرىدۇ. ئاندىن ئوقۇتقۇچى بىر ئوقۇغۇچىغا قولىدىكى يېنى قويۇپ بەرگەندە قانداق ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى كۆرۈپ بېقىشنى ئىيتىدۇ. يۈز بەرگەن ئىشقا قاراپ كىشىلەر بىلەن كىشىلەر ئوتتۇرىسىدا ھەر ۋاقىت مۇناسىۋەت بولىدىغانلىقىنى، بۇ مۇناسىۋەتنىڭ بەزىلىرىنىڭ بىۋاسىتە، يەنە بەزىلىرىنىڭ ۋاسىتىلىق مۇناسىۋەت بولىدىغانلىقىنى؛ بىر كولا-لىپكىتىپ بولۇش سۈپىتىمىز بىلەن ئۆز - ئارا قوللاش، رىغبەتلەندۈرۈش، بىرلىكتە ھەمكارلىشىش ئا-ساسىدا مەۋجۇد بولۇپ تۇرىدىغانلىقىمىزنى، ئەگەر كوللىكتىپ ئەزالىرى بىرلىكتە ھەمكارلىشالما-سا، مۇناسىۋەت تورى ئاجىزلاپ كېتىدىغانلىقىنى، شۇڭا، ھەممە ئادەمنىڭ بۇ مۇناسىۋەت تورىنى قوغدىشىنىڭ زۆرۈرلىكىنى چۈشەندۈرىشى لازىم.

3 - پائالىيەت: ئۆزى ياخشى كۆرىدىغان ئۇسۇل بىلەن دوستلۇقنى ئىپادىلەش

پائالىيەت نىشانى: ھەر بىر ئوقۇغۇچىنى ئىجادىي ھالدا ئۆزىنىڭ ھېسسىياتى ۋە تەجرىبىسىنى ئىپادىلەشكە ئىلھاملاندۇرۇش

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (20 مىنۇت)

1. چۈشەندۈرۈش: دوستلۇق ھەققىدىكى تېما داۋاملىشىدۇ، ئوقۇغۇچىلارنى دوستلۇقنىڭ ئۆز-لىرى ئۈچۈن نېمىدىن دېرەك بېرىدىغانلىقى ھەققىدە ئويلىنىدۇرۇش، ھەمدە ئۇلار ئۆزى ياخشى كۆرىدىغان ئۇسۇلدا دوستلۇقنى ئىپادىلىشكە يېتەكلەش. (دوستلۇققا ئائىت بىر پارچە رەسىم سىز-سىمۇ ياكى دوستلۇق ھەققىدە بىر ناخشا ئېيتىسىمۇ ۋە ياكى بىر ئېتۇت ئورۇنداپ بەرسىمۇ بولىدۇ)
 2. ئوقۇغۇچىلارغا نېمە قىلىش ھەققىدە ئويلىنىۋېلىشقا بىر-ئىككى مىنۇت تەييارلىق ۋاقتى بېرىلىدۇ، ئاندىن پائالىيەت رەسمىي باشلىنىدۇ. ئوقۇتقۇچى ئارىلاپ يۈرۈپ، ئوقۇغۇچىلارغا ياردەم كېرەك ياكى كېرەك ئەمەسلىكىنى ئوبدان كۆزىتىپ تۇرسا بولىدۇ.
 3. 10 مىنۇت قالغاندا ۋاقىتنى ئەسكەرتىپ قويۇش كېرەك.
 4. ھەممەيلەن مەشغۇلاتنى ئاخىرلاشتۇرۇپ بولغاندا، ئوقۇغۇچىلارنىڭ كۆرسەتكەن تېرىش-چانلىقىغا رەھمەت ئېيتىپ ئۇلارنى رىغبەتلەندۈرۈشنى ئۇنتۇپ قالماسلىق كېرەك.
 5. بالىلارنى يۇمىلاق ھالەتتە ئولتۇرغۇزۇپ سوئالنى ئوتتۇرىغا قويۇش كېرەك.
- سوئال:** دوستلۇق تۇيغۇسىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى تەسۋىرلەپ بېقىڭ؟

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچە-لىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇلىدۇ، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانى تونۇشتۇرۇلىدۇ.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەرىكەت نېمىلەرنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىسىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش-تۈرۈپ تولۇقلاتقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقتۇرمايدىغان پائالىيەتلەرگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كۆنكرېت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىدىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: مۇناسىۋەت تورى

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلارنى كۈلپىكتىپ ھەمكارلىققا رىغبەتلەندۈرۈش ھەمدە ئوقۇغۇچىلارنىڭ بىر - بىرىنى تېخىمۇ ياخشى چۈشىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (10 مىنۇت)

1. بالىلار يەردە يۇمىلاق بولۇپ ئولتۇرىدۇ، ئوقۇتقۇچىمۇ قاتنىشىدۇ.
2. بىر كالىك يېپنى كۆتۈرۈپ، ئوقۇتقۇچى ئالدى بىلەن كۆپچىلىككە ئۆزى بىلەن مەلۇم بىر دوستى ئوتتۇرىسىدىكى مەلۇم بىر ئىشنى ھېكايە قىلىپ، پائالىيەت مەزمۇنىغا ئۈلگە كۆرسىتىدۇ.
3. ئاندىن ئوقۇتقۇچى كالىك يېپنىڭ بىر ئۇچىنى تۇتۇپ، يېپنى بىر ئوقۇغۇچىغا دولمىتىپ بېرىدۇ، ئۇ ئوقۇغۇچى كۆپچىلىككە ئۆزى بىلەن دوستلىرى ئارىسىدىكى ئىشلارنى، ياكى ئۆزىگە يېپنى بەرگەن كىشى ئوتتۇرىسىدىكى ئىشلارنى ھېكايە قىلىپ بېرىدۇ (ناھايىتى ئاددىي ئىشلارنى ھېكايە قىلىپ سۆزلەپ بەرسە بولىدۇ، مىسالەن: بىر دانە ئۆچۈرگۈچ ئارىيەت ئېلىش قاتارلىق

05 مەخسۇس تېما: دوستلۇق تورى (2)

دەرس نىشانى: ئىجادىي ھالدا دوستلۇقنى ئىپادىلەشنى ئۆگىنىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. مۇناسىۋەت تورى	بىر كالىك يىپ	10 مىنۇت
3. دوستلۇقنى ئىپادىلەش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	20 مىنۇت
4. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
5. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسىيا رەسىمىنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تەسراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۈلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئۇ-قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم-فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلىقىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.
3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالمايلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئېرىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.
4. باللارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىمۇ بولىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

- كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىنى باھاسىنى ئەسلىشىشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.
- ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىقلانغان ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

ماس كەلمەسلىكى مۇمكىن. ئوقۇتقۇچى مۇنازىرىنىڭ تەرەققىياتىغا قاراپ قايسى سوئالنى سوراش كېرەكلىكىنى جانلىق بېكىتسە بولىدۇ.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

دوستلۇقتىن ئىبارەت بۇ تېمىنى مۇزاكىرە قىلىش ئارقىلىق، ئوقۇغۇچىلار باشقىلارنىڭ دوست-
لۇققا قانداق قارايدىغانلىقى ۋە ئۇنى قانداق چۈشىنىدىغانلىقىنى بىلەلەيدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنىڭ
نەزەر دائىرىسىنى كېڭەيتىدۇ، ھەم بۇ ئارقىلىق ھەر بىر ئادەمنىڭ باشقىلارنىڭ ھېسسىياتىغا
كۆڭۈل بۆلۈشىنى يۇقىرى كۆتۈرگىلى بولىدۇ.
ئوقۇغۇچىلارنىڭ مۇزاكىرىسىنى تولۇق خاتىرىلەشنىڭ زۆرۈرىتى يوق، بۇ مەشقتە ئاڭلاش بىلەن
ئورتاقلىشىش ئاساس قىلىنىدۇ. شۇڭا ئازادە مۇزاكىرە كەيپىياتى يارىتىپ، بارلىق ئوقۇغۇچىنىڭ
تولۇق قاتنىشىشىغا كاپالەتلىك قىلىنسا بولىدۇ.
بالىلار يۇمىلاق بولۇپ ئولتۇرۇپ مۇزاكىرە قىلىدۇ. ھەر قانداق قاراشنى «توغرا-خاتا» دەپ
ئايرىشنىڭ ئەھمىيىتى يوقلۇقى ئېسىڭىزدە بولسۇن.

4- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلە-
نىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا
تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئال-
دىنقى قېتىمىغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1 - دەرس تەمىنىڭگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى
ئۆزگەرتىشىمۇ بولىدۇ.

5- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلار-
نىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى
چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ،
قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق
تەشكىللەشتە 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)

- بېرىدۇ، سىز يەنە ئوقۇغۇچىلارنىڭ تۇرمۇشىغا ئائىت بەزى جۈملىلەرنى ئويلاپ تاپسىڭىزمۇ بولىدۇ. بەزى پىدائىيلارنى ئۆزىنىڭ ئويلىغانلىرىنى ئېيتىپ بېقىشقا تەكلىپ قىلىشىڭىزمۇ بولىدۇ. قۇياش ھەمىشە نۇر چاچىدۇ...
- بەزىلەر بالىلار ۋە ياشلارنى چوڭلار بىلەن ئوخشاش مۇھىم دەپ قارايدۇ، قۇياش ھەمىشە ئۇنىڭغا نۇر چاچىدۇ.
 - بەزىلەرنىڭ باشقا بىر دۆلەتتە تۇققىنى بار، قۇياش ھەمىشە ئۇنىڭغا نۇر چاچىدۇ.
 - بەزىلەر ھالەكەت پايىقى كىيىدۇ، قۇياش ھەمىشە ئۇنىڭغا نۇر چاچىدۇ.
 - بەزىلەر تۇرمۇشتا بەزىدە ئۆزىنى شۇنچىلىك ئەرزىمەس ھېس قىلىدۇ، قۇياش ھەمىشە ئۇنىڭغا نۇر چاچىدۇ.
 - بەزىلەر ئەتتىگەن سائەت 00 : 7 دىن بۇرۇن ئورنىدىن تۇرىدۇ، قۇياش ھەمىشە ئۇنىڭغا نۇر چاچىدۇ.

3- پائالىيەت: دوستلۇق دېگەن نېمە؟

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلارنى دوستلۇق ھەققىدە ئېنىق چۈشەنچىگە ئىگە قىلىش

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى: (20 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلار يۇمىلاق بولۇپ ئولتۇرىدۇ. ئوقۇغۇچىلارنىڭ دوستلۇق تېمىسى ھەققىدە مۇزاكىرە قىلىدىغانلىقى چۈشەندۈرۈلىدۇ. ھەر بىر ئوقۇغۇچى مۇزاكىرىگە قاتنىشىشقا ئىلھاملاندۇرۇلىدۇ. ئوقۇغۇچىلارغا مۇزاكىرە قىلغاندا توغرا - خاتا پەرقى يوقلىقى ئەسكەرتىلىدۇ.
2. تۆۋەندىكى مەسىلىلەردىن پايدىلانغاچ دوستلۇق ھەققىدە مۇزاكىرە ئېلىپ بېرىلىدۇ:
 - دوستلۇق دېگەن نېمە؟
 - نېمىشقا بىزنىڭ دوستىمىز بولىدۇ؟
 - قانداق قىلغاندا باشقىلارنىڭ ياخشى دوستىغا ئايلانغىلى بولىدۇ؟
 - قانداق قىلغاندا دوستلار ئارا (ئۆز - ئارا) ياردەم قىلغىلى بولىدۇ؟
 - دوستلار ئارىسىدىكى دوستلۇق قانداق باشلىنىدۇ؟
 - بەزى دوستلۇق نېمە ئۈچۈن تېزلا ئاخىرلىشىدۇ؟
 - بەزى دوستلۇق نېمە ئۈچۈن ناھايىتى ئۇزۇن داۋاملىشىدۇ؟
 - سىز دوستىڭىزنىڭ كۆز قارىشىغا قوشۇلمىسىڭىز ۋە ياكى ئۇنىڭ مەلۇم ئىشىنى ياقىتۇرمىغان بولسىڭىز، يەنىلا ئۇنىڭ بىلەن دوست بولامسىز؟ نېمە ئۈچۈن؟
 - سىز دوستىڭىز بىلەن بىرلىكتە نېمە ئىشلارنى قىلىسىز؟
 - ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا ئوتتۇرىغا قويۇلغان سوئالغا جاۋاب بېرىشى پۇرسىتى بېرىشكە كاپالەتلىك قىلىپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ ھەممىسى كۆز قارىشىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ بولغاندىن كېيىن، ئاندىن كېيىنكى سوئالنى ئوتتۇرىغا قويۇش كېرەك. بەلكىم، ئوتتۇرىغا قويۇلغان بارلىق سوئاللارنى مۇزاكىرە قىلىشقا ۋاقىت يېتىشمەسلىكى، يەنە بىر قىسىم سوئاللار بولسا دەرسخانىدا مۇزاكىرە قىلىشقا

1- پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچىلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەيۋەتلىرىنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىسىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمەسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەشتۈرۈپ تولۇقلانقۇ-زۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.
2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتۇرمايدىغان پائالىيەتلەرگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.
3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كۆنكىرەت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).
4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىدىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: قۇياش ھەمىشە نۇر چاچىدۇ...

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلارنىڭ بالىلار ھوقۇقىنى قانچىلىك چۈشىنىدىغانلىقىنى ئىگەللەش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (10 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلار يۇمىلاق بولۇپ تۇرىدۇ.
2. ئوقۇغۇچىلارغا بۇ پائالىيەتنى تونۇشتۇرۇش:
 - ئوقۇتقۇچى «قۇياش ھەمىشە نۇر چاچىدۇ...» نى ئاخىرلىشىش قىلىپ بىر جۈملە دەيدۇ، ئەگەر يۇمىلاق چەمبەردە تۇرغان ئوقۇغۇچى بۇ سۆزنى توغرا دەپ قارىسا، چەمبەرنىڭ ئوتتۇرىسىغا قاراپ بىر قەدەر ئالىدۇ، ئاندىن ئوقۇتقۇچى داۋاملىق كېيىنكى جۈملىنى ئوقۇيدۇ، ئويۇن مۇشۇ بويىچە داۋاملىشىدۇ.
 - ئەگەر ھەممەيلىن ئالدىغا بىر قەدەر ئېلىپ بولغان بولسا ئويۇن ئاخىرلىشىدۇ، ھەممەيلىن كەينىگە بىر قەدەر چېكىنىپ، ئەسلىدىكى چوڭ چەمبەر ھالىتىگە قايتىدۇ.
3. پائالىيەتنى باشلاش: ئوقۇتقۇچى ئاۋۋال تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇپ ئۆلگە كۆرسىتىپ

مەخسۇس تېما: ھەقىقىي دوستلۇق (1)

04

دەرس نىشانى: دوستلۇق ھەققىدە مۇلاھىزە يۈرگۈزۈش ئارقىلىق ھەقىقىي دوستلۇقنىڭ نېمىلىكىنى چۈشىنىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. قۇياش ھەممىشە نۇر چاچىدۇ...	پائالىيەت قىلىشقا يېتەرلىك بوش ئورۇن	10 مىنۇت
3. دوستلۇق دېگەن نېمە	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	20 مىنۇت
4. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
5. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ قالماسلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئېرىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ.
4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارسىمۇ بولىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

- كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىدىكى باھاسىنى ئەسلىشىكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.
- ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىز ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

- بەزىلەرنىڭ باشقا بىر دۆلەتتە تۇققىنى بار، قۇياش ھەمىشە ئۇنىڭغا نۇر چاچىدۇ.
- بەزىلەر ھالەت پايپاق كىيىدۇ، قۇياش ھەمىشە ئۇنىڭغا نۇر چاچىدۇ.
- بەزىلەر تۇرمۇشتا بەزىدە ئۆزىنى شۇنچىلىك ئەرزىمەس ھېس قىلىدۇ، قۇياش ھەمىشە ئۇنىڭغا نۇر چاچىدۇ.
- بەزىلەر ئەتىگەن سائەت 7:00 دىن بۇرۇن ئورنىدىن تۇرىدۇ، قۇياش ھەمىشە ئۇنىڭغا نۇر چاچىدۇ.

4- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلىنىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمقىغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1 - دەرسىتە تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشىمۇ بولىدۇ.

5- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرسىتە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تەسراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۈلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئوقۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلىقىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.

مەسىلىلەرنىڭ ھەل قىلىنىشىغا ياردەم بولىدىغانلىقى مۇزاكىرە قىلىندۇ. مەھەللىنىڭ ئوقۇغۇچىلار-
غا نىسبەتەن قانداق پايدىلىق تەرەپلىرى بارلىقى خۇلاسە قىلىندۇ.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

● پائالىيەت بارلىق گۇرۇپپا ئەزالىرىنى ئۆز ئىچىگە ئېلىشى كېرەك. ئەگەر گۇرۇپپا ئەزالىرى
بىر قەدەر كۆپ بولسا (ھەر بىر گۇرۇپپىدىكى ئوقۇغۇچى سانى 10 دىن ئېشىپ كەتمەسلىكى كېرەك)
گۇرۇپپا ئىچىدە ئايرىم ۋەزىپە بەلگىلەش ھەم ئوقۇغۇچىلارنىڭ ۋەزىپىلەر بويىچە مۇزاكىرىگە قات-
نىشىشىغا ياردەم قىلىش كېرەك. ئەگەر ئوقۇغۇچىلارنىڭ يېشى بەك كىچىك بولسا رەسىم سىزىش
ئارقىلىق ئىپادىلىسىمۇ بولىدۇ.

● كىچىك گۇرۇپپىلاردىن ۋەزىپىنى ئامال بار مۇستەقىل تاماملاشنى تەلەپ قىلىش، ئۇلارغا
بەك كۆپ ياردەم قىلىۋەتمەسلىك لازىم. بۇ بالىلاردا بىر خىل خوجايىنلىق تۇيغۇسى پەيدا قىلىدۇ،
شۇنداقلا ئوقۇتقۇچىمۇ بارلىق بالىلارنىڭ ئىپادىسى ۋە ئايرىم ساندىكى بالىلارنىڭ گۇرۇپپىدىكى
رولى ھەققىدە نۇرغۇن ئۇچۇرغا ئېرىشكىلى بولىدۇ.

3- پائالىيەت: قۇياش ھەمىشە نۇر چاچىدۇ...

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلارنىڭ بالىلار ھوقۇقىنى قانچىلىك چۈشىنىدىغانلىقىنى ئىگەللەش .

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (10 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلار يۇمىلاق بولۇپ تۇرىدۇ.
 2. ئوقۇغۇچىلارغا بۇ پائالىيەتنى تونۇشتۇرۇش:
- ئوقۇتقۇچى «قۇياش ھەمىشە نۇر چاچىدۇ...» نى ئاخىرلىشىش قىلىپ بىر جۈملە دەيدۇ،
ئەگەر يۇمىلاق چەمبەردە تۇرغان ئوقۇغۇچى بۇ سۆزنى توغرا دەپ قارىسا، چەمبەرنىڭ ئوتتۇرىسى-
غا قاراپ بىر قەدەم ئالىدۇ، ئاندىن ئوقۇتقۇچى داۋاملىق كېيىنكى جۈملىنى ئوقۇيدۇ، ئويۇن مۇشۇ
بويىچە داۋاملىشىدۇ.
- ئەگەر ھەممەيلىن ئالدىغا بىر قەدەم ئېلىپ بولغان بولسا ئويۇن ئاخىرلىشىدۇ، ھەممەيلىن
كەينىگە بىر قەدەم چېكىنىپ، ئەسلىدىكى چوڭ چەمبەر ھالىتىگە قايتىدۇ.
3. پائالىيەتنى باشلاش: ئوقۇتقۇچى ئاۋۋال تۆۋەندىكى جۈملىلەرنى ئوقۇپ ئۈلگە كۆرسىتىپ
بېرىدۇ، سىز يەنە ئوقۇغۇچىلارنىڭ تۇرمۇشىغا ئائىت بەزى جۈملىلەرنى ئويلاپ تاپسىڭىزمۇ بولى-
دۇ. بەزى پىدائىيلارنى ئۆزىنىڭ ئويلىغانلىرىنى ئېيتىپ بېقىشقا تەكلىپ قىلىشىڭىزمۇ بولىدۇ.
- قۇياش ھەمىشە نۇر چاچىدۇ...
- بەزىلەر بالىلار ۋە ياشلارنى چوڭلار بىلەن ئوخشاش مۇھىم دەپ قارايدۇ، قۇياش ھەمىشە
ئۇنىڭغا نۇر چاچىدۇ.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: رەسىم سىزىدىن كەڭ ئۈستەل، بويلاق ماتېرىياللار (قېرىنداش، رەڭلىك قېرىنداش ياكى دوسكا قەلىمى)، يىتەرلىك چوڭلۇقتىكى رەسىم قەغەزى.

پائالىيەت چۈشەندۈرۈلۈشى:

1. ئوقۇغۇچىلارغا پائالىيەت جەريانىدا ئورۇنداشقا تېگىشلىك ئولغان بارلىق ۋەزىپىلەر تو-
نۇشتۇرۇلدى.

● ئاۋۋال ئوقۇغۇچىلار ئۆزى ئولتۇرۇشلۇق مەھەللىنىڭ رەسىمىنى سىزىپ چىقىلدۇ.
● مەھەللىدە دۇچ كەلگەن مەسىلىلەر ئۈستىدە مۇزاكىرە ئېلىپ بېرىلدى، ھەم بۇ مەسىلىلەر
رەسىم ئۈستىگە يېزىلدى.

● مەھەللىنىڭ ئوقۇغۇچىلارغا نىسبەتەن قانداق پايدىلىق تەرەپلىرى بارلىقى توغرىسىدا مۇزا-
كىرە ئېلىپ بېرىلدى، مەھەللىدە مەۋجۇت بولۇپ تۇرغان قايسى خىل ياخشى مەنبەلەر ئوقۇغۇ-
چىلار يولۇققان مەسىلىلەرنىڭ ھەل قىلىنىشىغا ياردەم بولىدىغانلىقى مۇزاكىرە قىلىندۇ.
2. ئوقۇغۇچىلار بىلەن قىزىقارلىق بىر ئويۇن ئوينىغاندىن كېيىن، پائالىيەت رەسمىي باشلىنىدۇ.
3. ھەر بىر گۇرۇپپىدىكى ئوقۇغۇچىلار بىر چوڭ ئۈستەل ياكى بوش ئورۇندا چۆرىدەپ ئول-
تۇرۇپ، گۇرۇپپىلار بويىچە رەسىم سىزىشقا تەشكىللىنىدۇ.

4. ئوقۇغۇچىلارنىڭ بىرىنچى ۋەزىپىسىنىڭ ئۆزى تۇرۇۋاتقان مەھەللىنى سىزىپ چىقىش ئى-
كەنلىكى چۈشەندۈرۈلۈپ ئوقۇتقۇچى ئالدى بىلەن مەھەللە كۆرسەتمە رەسمى سىزىپ ئۆلگە كۆر-
سىتىدۇ، ئوقۇغۇچىلارغا سىزىلغان رەسىمنىڭ ئاسان پەرقلەندۈرگىلى بولىدىغان بولۇش كېرەكلى-
كىنى چۈشەندۈرۈلدى. مىسالەن، ئولتۇراق بىنا، سىمپۇل خاراكتېرلىك قۇرۇلۇش، يول قاتارلىق-
لار سىزىلدى. بەك ئىنچىكىلەپ سىزىلمىسىمۇ بولىدۇ.

5. ئوقۇغۇچىلارغا ۋەزىپىنى كىچىك گۇرۇپپىنى بىرلىك قىلىپ تاماملاش كېرەكلىكىنى چۈشەند-
دۈرۈلدى، مىسالەن، بىر ئوقۇغۇچى ۋەكىل بولۇپ سىزىش، قالغان ئوقۇغۇچىلار نېمىنى سىزىش
توغرىسىدا پىكىر قاتناشتۇرۇش، ياكى نۆۋەتلىشىپ سىزىشقا بولىدىغانلىقى، ياكى بىر ئوقۇغۇچى
مەھەللىنىڭ بىر قىسمىنىلا سىزىشقا مەسئۇل بولسىمۇ بولىدىغانلىقىنى چۈشەندۈرۈلدى.

6. ئوقۇغۇچىلار مەھەللىنى سىزىغان چاغدا ھېس قىلغانلىرى ئۈستىدە بەس - مۇنازىرە قىلىش،
مەھەللىدە ھەل قىلىشقا تېگىشلىك مەسىلىنى رەسىم ئۈستىگە سىزىپ ئىپادىلەش تەلەپ قىلىندۇ.
ئەگەر بۇ مەلۇم بىناغا مۇناسىۋەتلىك مەسىلە بولسا، بىناغا شەرتلىك بەلگە سىزىش، مىسالەن، ئو-
قۇتقۇچى يېتىشمەسلىك ئەھۋالى بولسا، شەرتلىك بەلگىنى مەكتەپ ئۈستىگە سىزىش؛ ساغلاملىق
مەسىلىسى بولسا، دوختۇرخانا ئۈستىگە شەرتلىك بەلگە سىزىش دېگەندەك.

7. ئوقۇغۇچىلار مۇزاكىرە قىلىش ئارقىلىق بارلىق مەسىلىلەرنى شەرتلىك بەلگە ئارقىلىق ئىپا-
دىلەپ بولغاندىن كېيىن بىر پەس ئارام ئېلىپ، كېيىنكى قېتىملىق قىزىقارلىق پائالىيەت داۋاملاشتۇ-
رۇلدى.

8. ئوقۇغۇچىلاردىن بۇ پائالىيەت جەريانىدىكى بارلىق ئوتتۇرىغا قويۇلغان مەسىلىلەرنى
خۇلاسە قىلىش تەلەپ قىلىندۇ.

9. مەھەللىدە مەۋجۇت بولۇپ تۇرغان قايسى خىل ياخشى مەنبەلەر ئوقۇغۇچىلار يولۇققان

1- پائالىيەت: ئەسلىش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچەلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇش، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانى تونۇشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلىش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەرىكەت نېمىلەرنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىمىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش-تۈرۈپ تولۇقلاشقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىۋاتقان پائالىيەت-يەتلەرگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كۆنكرېت كۆرسىتىلدى، ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىنى بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2- پائالىيەت: بىزنىڭ مەھەللىمىز

پائالىيەت نىشانى: مۇشۇ مەھەللىدىكى بالىلار ئۈچۈن ئىزدىنىش ۋە سالاھىيەت بىكىتىش، ئۇلارغا دۇچ كەلگەن مەسىلىلەرنى ئوتتۇرىغا قويۇش پۇرسىتى بېرىش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (20 مىنۇت)

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە: بارلىق گۇرۇپپىلار پائالىيەتنى ئېلىپ بېرىش، ئەڭ كۆپ بولغاندىمۇ ھەر گۇرۇپپىدىكى ئەزا سانى 10 دىن ئېشىپ كەتمەسلىك كېرەك. ئۇلارغا ئايرىم ۋەزىپە يۈكلەش، ھەم بالىلار ۋەزىپە مەزمۇنىنى چۆرىدەپ داۋاملىق مۇزاكىرە ئېلىپ بېرىش. ئەگەر بالىلارنىڭ يېشى بەك كىچىك بولۇپ، خەت يېزىشقا ئىشەنچى بولمىسا، مۇۋاپىق خەت يېزىش ۋە رەسىم سىزىش ئۇسۇلى ئارقىلىق ئۇلارغا ياردەم بېرىش.

مەخسۇس تېما: تۇرمۇشۇمدىكى بايلىقلار

03

بۇ دەرسنىڭ نىشانى: ئوقۇغۇچىلار ئۆزلىرى تۇرۇشلۇق مەھەللە (كوچا/كەنت) نىڭ قانداقلىقى ھەققىدە مۇزاكىرە ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارنى ئۆز مەھەللىسى (كوچا/كەنت)دە مەۋجۇد بولۇپ تۇرۇۋاتقان ئۆزگەرتىشكە تېگىشلىك ئامىللار ۋە ئەۋزەللىكنى تونۇشقا ۋە بايقاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. كەلسەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
2. بىزنىڭ مەھەللىمىز	ئوقۇغۇچىلار پائالىيەت داۋامىدا ماڭغىلى بولىدىغان بوشلۇق بولۇش	20 مىنۇت
3. قۇياش ھەمىشە نۇر چاچىدۇ....	پائالىيەت قىلىشقا يېتەرلىك بوش ئورۇن	10 مىنۇت
4. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
5. دەرسنى باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

● كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىتىكى باھاسىنى ئەسلەشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

● ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلەيمەن.

ئاجىز ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

4- پائالىيەت: بىزنىڭ ناخشىمىز

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلى-
نىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاش .

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەت ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ
ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى
قېتىمىغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1- دەرىستە تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆز-
گەرتىشىمۇ بولىدۇ.

5- پائالىيەت: دەرسنى باھالاش

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچى-
لارنىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش .
كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى
چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم .

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرىستە قانداق پائالىيەتلەرنى قىلىپ،
قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق
تەشكىللەشتە 1- مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)
2. ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر
بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تە-
سىراتىنى كۆرسىتىلگەن ئۈلگىدىن پايدىلىنىپ چىراي ئىپادىسى ئارقىلىق ئىپادىلەشكە بۇيرۇش. ئو-
قۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلى-
قىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش .
3. ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار قايتۇرغان ئىنكاسلارغا رەھمەت ئېيتىشنى ئۇنتۇپ
قالماسلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتىراپ قىلىشقا ئې-
رىشكەنلىكىنى ھېس قىلدۇرغىلى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە بولغان ئىشەنچىسىنى تۇرغۇزغىلى بولىدۇ .
4. بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ جانلىق ئېلىپ بارىمۇ بو-
لىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك .

- ئوخشاش بىر يۇمىلاقنىڭ ئىچىدە، ھەممەيلەن تاللىغان ئادەم ئوخشاشمۇ؟
- سىز باشقا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئوخشىمىغان نەتىجىسىنى ئاڭلىغىنىڭىزدا، ھېسسىياتىڭىز قانداق بولدى؟ نېمە ئۈچۈن؟
- نېمىشقا بىز تۇرمۇشىمىزدىكى «كىم ئەڭ مۇھىم؟» دېگەن تېمىنى ناھايىتى مۇھىم دەپ مۇزاكىرە قىلىمىز؟

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

- مۇھىملىقنىڭ ئۆزى ياخشى كۆرۈش دېگەنلىك ئەمەس.
- ئەگەر سۈرەتنى كۆپەيتكىلى بولمىسا، ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆزىگە چەمبەر سىزغۇزۇش، ھەمدە ئۇلارغا قانداق سىزىش ھەققىدە ئۈلگە كۆرسىتىپ بېرىش كېرەك.
- چەمبەرنىڭ ئىچىگە يازىدىغان ئادەمنى جەزىملەشتۈرگەندە، ئەگەر بەزى ئوقۇغۇچىلار قەيىنچىلىققا يولۇقسا، ھەر ۋاقىت ياردەم بېرىش.
- ھەرقانداق بىر بالىنىڭ پائالىيەتكە قاتناشماي قېلىشى ياكى چەمبەرنىڭ ئىچىگە بىر مۇ ئادەم يازماي قويۇشقا دېققەت قىلىش.
- بەزى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالاھىدە ھېسسىياتىغا ھۆرمەت قىلىش. مىسالەن: ئاتا-ئانىسى ئايرىم تۇرىدىغان ئائىلىنىڭ پەرزەنتلىرى ۋە ياكى مېيىپ ئوقۇغۇچىلار.

«كىم ئەڭ مۇھىم» نىڭ خىزمەت جەدۋىلى ئەمەلىي مىسالى

ئەسكەرتىش: بۇ جەدۋەل پەقەت ئۈلگە قىلىش ئۈچۈن ئىشلىتىلدۇ، ئوقۇغۇچىلارغا تارقىتىدۇ. خان خىزمەت جەدۋىلى قۇرۇق ھالەتتىكى جەدۋەل بولۇشى كېرەك.

4. ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىنى بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

3- پائالىيەت: مېنىڭ تۇرمۇشىمدا كىم ئەڭ مۇھىم؟

● **پائالىيەت نىشانى:** ئوقۇغۇچىلارنى مۇئەييەنلەشتۈرۈشكە ۋە ئىلھام بېرىشكە تېگىشلىك مەزمۇنلارنى تاللاپ مۇزاكىرە قىلىپ، كۆپچىلىكنى ئوخشىمىغان ئائىلە ئارقا كۆرۈنىشى بار ئوقۇغۇچىلارنى كەمسىتمەسلىككە رىغبەتلەندۈرۈش. كوللېكتىپچانلىق ئېڭىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئوخشىمىغان خاراكتېرىنى چۈشىنىش ۋە ھۆرمەت قىلىش، بولۇپمۇ خاراكتېرى ئالاھىدە ئوقۇغۇچىلارنى چۈشىنىش ۋە ھۆرمەت قىلىشقا ياردەم بېرىش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (20 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى يۇمىلاق ھالەتتە ئولتۇرغۇزۇپ، ئالدى بىلەن «تۇرمۇشىمداكى ئەڭ مۇھىم ئادەم كىم؟» دېگەن سوئالنى مۇزاكىرە قىلدۇرۇش. ئاندىن ئالدىن تەييارلاپ قويۇلغان «تۇرمۇشىمداكى ئەڭ مۇھىم ئادەم» دېگەن قۇرۇق ھالەتتىكى خىزمەت جەدۋىلىنى ئۈلگە قىلىپ كۆرسىتىپ چۈشەندۈرۈش.

2. ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا خەت يازىدىغان نەرسىلەر ۋە بىر پارچە «تۇرمۇشىمداكى ئەڭ مۇھىم ئادەم» دېگەن قۇرۇق ھالەتتىكى خىزمەت جەدۋىلىنى تارقىتىپ بېرىش. ئۇلارنى ئۆزلىرىنىڭ تۇرمۇشىدىكى ئەڭ مۇھىم كىشىلەرنىڭ كىملىكىنى ئەستايىدىل ئويلاشقا يېتەكلەش ھەمدە تەخمىنەن 10 مىنۇت ۋاقىت ئىچىدە جەدۋەلنى توشقۇزۇشنى تەلەپ قىلىش. ئۇلارغا ھەر بىر يۇمىلاقنىڭ ئىچىگە قانچە ئادەمنى يازسا بولىۋېرىدىغانلىقىنى چۈشەندۈرۈش. يەنە ئۇلار تاللاپ يازغان مۇھىم كىشىلەرنىڭ ئۇلار بىلەن بىۋاسىتە يېقىن مۇناسىۋىتى بولمىسىمۇ ياكى تونۇش بولمىسىمۇ بولىدىغانلىقىنى، بىراق ئۇلار ھۆرمەتلەيدىغان ۋە ياكى ئۇلار قىيىنچىلىققا دۇچ كەلگەندە ئۆزىگە ياردەم قىلالايدىغان ئادەم بولۇشى كېرەكلىكىنى چۈشەندۈرۈش كېرەك.

3. بارلىق ئوقۇغۇچىلار مۇشۇ مەشقنى ئىشلەپ بولغاندا، ئۇلارنى ئىككى ئادەم بىر گۇرۇپپا بولۇپ، ھەمراھىغا ئۆزى جەدۋەلگە يازغان كىشى ھەققىدە سۆزلەپ بېرىشكە تەشكىللەش. ئۇلاردىن ئۆزى يازغان ئادەمنىڭ كىملىكىنى، نېمە ئۈچۈن بۇ كىشىنىڭ مۇھىملىقىنى چۈشەندۈرۈشنى تەلەپ قىلىش كېرەك.

4. ئىككى ئادەم بىرلىشىپ ئورتاقلىشىش ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، ھەر بىر ئادەم يەنە باشقا بىر ھەمراھ تاللايدۇ، ھەمدە ئورتاقلىشىش پائالىيىتى قايتىلىنىدۇ. مۇشۇنداق ھالەت بىرنەچچە قېتىم تەكرارلىنىدۇ.

5. ئورتاقلىشىش پائالىيىتى ئاخىرلاشقاندا، ئوقۇغۇچىلار يەنە بىر قېتىم چەمبەر ھاسىل قىلىپ تۇرىدۇ، ھەمدە ئۇلار بىلەن تۆۋەندىكى مەسىلىلەر مۇزاكىرە قىلىنىدۇ:

● سىز بۇ پائالىيەتنى ياخشى كۆردىڭىزمۇ ياكى ياخشى كۆرمىدىڭىزمۇ؟

● باشقىلارنىڭ بىئارام بولىدىغان جايلارغا تېگىشتىن ساقلىنىڭ.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

- بۇ ئويۇندا كۆزنى يۇمۇپ تۇرۇپ، قارشى تەرەپنىڭ قولىنى تۇتۇش تەلەپ قىلىنىدىغان بولغاچقا، ئەڭ ياخشىسى كۆپچىلىكنى ئوخشاش جىنىستىكىلەر بىلەن گۇرۇپپىلاش كېرەك.
- ئەگەر پەقەت بىرلا ئوقۇتقۇچى بولسا، گۇرۇپپىلارغا ئايرىلغاندىن كېيىن، بىرلا ۋاقىتتا ئەمەس، بەلكى ئالدى - كەينى بولۇپ باشلاش كېرەك.
- سىز ئۆيىنىڭ تۆت تەرىپىدە تۇرۇپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ كۆزىنى يۇمۇپ پائالىيەت قىلىش جەريانىدا تامغا ئۇسۇل ھاسىلى ياكى باشقا خەتەرلىك ئەھۋاللارنىڭ كېلىپ چىقىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىشقا كاپالەتلىك قىلىشىڭىز كېرەك.
- كۆز توسقۇچ ئىشلەتسىمۇ ۋە ياكى قىزىل گالاستۇك بىلەن كۆزنى تېڭىپ قويسىمۇ بولىدۇ.
- سىز ئويۇننى چۈشەندۈرۋاتقاندا، كۆپچىلىككە ئۈلگە كۆرسىتىپ بېرىشىڭىز كېرەك. مەسىلەن: كۆزنى يۇمۇپ تۇرۇپ قانداق قول ئېلىشىش، ئەھۋال سوراش، قولى قويۇۋېتىپ ئالدىغا قاراپ مېڭىش... دېگەنگە ئوخشاش پائالىيەت تەرتىپى ھەققىدە چۈشەنچە بېرىشىڭىز كېرەك.

2 - پائالىيەت: ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچەلىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇلىدۇ، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانى تونۇشتۇرۇلىدۇ.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەپسىلاتىنى قىلغانلىقىڭلارنى تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىسىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش. تۈرۈپ تولۇقلاشقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.
2. ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىرمايدىغان پائالىيەتلەرگە قارىتا ياخشى كۆرۈمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.
3. تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كونكرېت كۆرسىتىلدى. ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

1- پائالىيەت: ئۆز - ئارا ھۆرمەت بىلدۈرۈش (ئوقۇتقۇچى - ئوقۇغۇچى سالاملىشىش)

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلارغا خۇشال ھالدا ھەر تەرەپكە ئەرگەن مېڭىپ، بەدەن چېگرىسىنى ھۆرمەتلەشنى، ھەمدە كىچىك گۇرۇپپا ئىچىدە ئۆزىگە ئىشەنچ تۇرغۇزۇشنى ئۆگىتىش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (10 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلار سىزگە ياردەملىشىپ پائالىيەت قىلىدىغان بىر پارچە بوشلۇق ھازىرلىسۇن، ھەمدە كىشىلەر ئۆيەردە مېڭىپ يۈرەلەيدىغان بولسۇن.

2. كۆپچىلىككە پائالىيەتنىڭ مەزمۇنىنى چۈشەندۈرۈش: ئادەتتە بىز قول ئېلىشىش ۋە ئەھۋال سورىشىش ئارقىلىق بىر - بىرىمىزگە ھۆرمەت بىلدۈرىمىز. بىراق، بۇ پائالىيەت كۆپچىلىكتىن كۆزنى يۇمۇپ تۇرۇپ، ئۆز ئارا سالاملىشىش پائالىيىتىنى ئورۇنداشنى تەلەپ قىلىدۇ. ھەممەيلەن كۆزنى يۇمغان چاغدا، سىز بىر ئوقۇغۇچىنىڭ كۆزىنى ئاچقۇزۇپ، ئۇنى ئويۇننىڭ «باشلىنىش نۇقتىسى» قىلىپ تاللايسىز. تاللانغاندا باشقىلارنىڭ بىلىپ قالماستىن ئۇچۇن، شۇ ئوقۇغۇچىنىڭ مۇرىسىگە ئاستا ئۇرۇش ئارقىلىق بەلگە بېرىپ، ئۇنىڭ كۆزىنى ئېچىشقا تاللانغانلىقىنى بىلدۈرۈسىز.

3. پائالىيەتنىڭ باشلانغانلىقىنى جاكارلاش: كۆپچىلىككە كۆزنى يۇمغۇزۇش: «باشلىنىش نۇقتىسى» نى تاللاش. كۆپچىلىك بەلگىلەنگەن بوشلۇقنىڭ نەق ئوتتۇرىسىغا قاراپ يۆتكىلىدۇ. كۆپچىلىككە كۆزنى يۇمغان ھالدا بىر ئادەمنى تېپىپ، قول ئېلىشىپ ئەھۋال سورىشىنى، ئارقىدىنلا قولنى قويۇۋېتىپ يەنە بىر ئادەمگە قاراپ مېڭىشى كېرەكلىكى ئېيتىمىز.

4. چۈشەندۈرۈش: ئەگەر سىز كۆزى ئوچۇق «باشلىنىش نۇقتىسى» نى تېپىپ ھەم ئۇنىڭ بىلەن قول ئېلىشىشىڭىز، بۇ ئادەم سىزگە «ئەسسالامۇ - ئەلەيكۇم» دەپ جاۋاب بەرمەيدۇ، ھەم قوللىڭىزنى قويۇپ بەرمەيدۇ. بۇ چاغدا سىز كۆزىڭىزنى ئېچىپ ئۇنىڭ بىر قولىنى تۇتۇپ، بىر زەنجىر ھاسىل قىلىسىز.

5. كۆزنى ئاچقان ھەرقانداق ئادەم باشقىلار بىلەن قول ئېلىشقاندا گەپ قىلمايدۇ، ھەمدە داۋاملىق قولىنى تۇتۇپ تۇرىدۇ، قويۇۋەتمەيدۇ. بۇ چاغدا كۆزى يۇمۇق ئادەم كۆزىنى ئېچىپ، بۇ زەنجىرگە قوشۇلىدۇ.

6. سىز ئەڭ ئاخىرقى نۇقتىدا زەنجىرگە قوشۇلسىڭىز بولىدۇ. ئەگەر سىز تارتقان قول ئۆز - ئارا قول ئېلىشىۋاتقان ئىككى قول بولسا ئۇنداقتا يۆنىلىشىنى ئۆزگەرتىپ، زەنجىرنىڭ ئاخىرقى نۇقتىسىغا كېلىپ سىزگە سۇنۇلغان بىر قولىنى تۇتسىڭىز بولىدۇ.

7. ھەممە ئادەم قول تۇتۇشۇپ كۆزنى ئاچقاندا، ئويۇن ئاخىرلىشىدۇ.

8. بۇ ئويۇننىڭ تۆۋەندىكىدەك ئىككى ئاساسىي قائىدىسى بار:

● ئەگەر سىز كۆزىڭىزنى ئېچىپ بولغان بولسىڭىز، باشقىلارنى قانداق مېڭىشقا يېتەكلىسىڭىز بولمايدۇ.

مەخسۇس تېما: مېنىڭ تۇرمۇشۇم

02

بۇ دەرسنىڭ نىشانى: ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆز ئارا تېخىمۇ ياخشى تونۇشىشى ئۈچۈن، ئۇلارغا تۇرمۇشتىكى ئىندىچىكە نەپىسلاتلار ھەققىدە بىر-بىرى بىلەن ئورتاقلىشىدىغانغا پۇرسەت بېرىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. ئۆز - ئارا ھۆرمەت بىلدۈرۈش	ھەر تەرەپكە مېڭىپ ھەرىكەت قىلغىلى بولىدىغان بىر بوشلۇق بولۇش	10 مىنۇت
2. ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
3. مېنىڭ تۇرمۇشىدا كىم ئەڭ مۇھىم	«كىم ئەڭ مۇھىم» دېگەن قۇرۇق ھالەتتىكى خىزمەت جەدۋىلىدىن كۆپرەك بولۇش	20 مىنۇت
4. بىزنىڭ ناخشىمىز		5 مىنۇت
5. دەرسنى باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

رۇش، ھەمدە بارلىق ئوقۇغۇچىلارنىڭ چىراي ئىپادىسىنىڭ ۋەكىللىك قىلىدىغان مەنىسىگە بولغان چۈشەنچىسىنىڭ ئوخشاش ئىكەنلىكىنى جەزملەشتۈرۈش.

3. ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە كىچىك قەغەز كارتا تارقىتىپ، ئۇلارغا بۈگۈنكى دەرسكە ۋەكىللىك قىلىدىغان تۇيغۇسىنى ئىپادىلەيدىغان چىراي ئىپادىسىنى سىزدۇرۇش ئارقىلىق ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان باھاسىنى ئىپادىلەپ بېقىشقا يېتەكلەش. ئوقۇغۇچىلارغا باھالاش ئېلىپ بېرىشتا ئىسىم - فامىلىسىنى خاتىرىلىمەسلىك ئۇسۇلىنى قوللىنىدىغانلىقىنى ئەسكەرتىپ، ئۇلارنى سەمىمىيلىك بىلەن باھالاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.

4. بارلىق ئوقۇغۇچىلار باھالاپ بولغاندا، ئۇلار تەمىنلىگەن ئىنكاسلارغا رەھمەت ئىيتىشنى ئۇنتۇپ قالمايلىق كېرەك، شۇنداقلا بۇ ئارقىلىق ئۇلارغا ئۆزلىرىنىڭ پىكىرىنىڭ ئېتراپ قىلىنغانلىقىنى ھېس قىلغۇزۇپ، ئۆزىگە بولغان ئىشەنچىسىنى يەنىمۇ كۈچەيتىش كېرەك.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

● باھالاش ئاياغلاشقاندا، باھالاش نەتىجىسىنى يىغىپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپ ۋە پىكىرلىرىگە ئاساسەن، بۇنىڭدىن كېيىنكى دەرسلىك مەزمۇنى ۋە پائالىيەتلەرنى تەكشۈرۈش ئۈچۈن پايدىلانسىڭىز بولىدۇ. كېيىنكى سائەتلىك دەرس باشلانغاندا ئالدىنقى سائەتتىكى باھالاشنى ئەسلىپ ئۆتۈشنى ئۇنتۇپ قالمايلىقىڭىز لازىم.

● بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ئاساسەن باھالاش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىپ، جانلىق ئېلىپ بارىمۇ بولىدۇ، بىراق ھەر قانداق باھالاش چوقۇم يازمىچە خاتىرىلىنىشى كېرەك.

خۇشال ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم.

ئادەتتىكى ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆردۈم ياكى ياخشى كۆرمىدىم دېيەلمەيمەن.

ئاجىز ھالەت — مەن بۇ دەرسنى ياخشى كۆرمىدىم.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

كۆپچىلىك بىر ناخشىنى تاللىغان بولسىمۇ، بىراق بەزى ئوقۇغۇچىلار ئېيتىشنى بىلمىگەن ئەھ-
ۋالدا ئوقۇتقۇچى بىلمەيدىغان ئوقۇغۇچىلاردىن ئۆگىنىشنى خالايدىغان ياكى خالىمايدىغانلىقىنى
سوراپ، ئۇلارنىڭ ماقۇللىقىنى ئالغاندىن كېيىن، كۆپچىلىك بىلەن بىرلىكتە ھەممە ئېتىراپ قىلىدۇ-
غان ۋە ئېيتىشنى خالايدىغان بىر ناخشىنى بېكىتسە بولىدۇ.

كېيىنكى سائەتلىك دەرس ئاخىرلىشىپ ئوقۇغۇچىلار مۇشۇ ناخشىنى ئېيتقاندا، ئوخشىمىغان ئۇ-
سۇلىنى قوللىنىپ ئېيتسا بولىدۇ. مەسالەن:

● ھەر قېتىمدا ئوخشىمىغان ئوقۇغۇچىلار باشلاپ ئېيتىش ياكى «مۇزىكا ئەترىتىگە دىرئور-
لۇق قىلىش»؛

● جىنس بويىچە گۇرۇپپىلاش ياكى ئوغۇل ئوقۇغۇچىلار ياكى قىز ئوقۇغۇچىلار ناخشىنىڭ
ئوخشىمىغان بۆلىكىنى ئېيتىش؛

● ھەر قېتىمدا ئوخشىمىغان بۆلەكنى قوشۇش ئارقىلىق ناخشىنى يەنىمۇ بېيىتىش بىلەن بىر ۋا-
قتتا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىجادچانلىقىنى جارى قىلدۇرۇش؛

● ئەگەر ئوقۇغۇچىلار ئېيتىشنى ياخشى كۆرسە، ئۇلارغا بۇ ناخشىنى رېپېتىتسىيە قىلىش تەكلى-
پىنى بېرىپ، كېيىنچە پۇرسەت بولسا ئاتا-ئانىلارغا ئورۇنداپ بېرىش تەكلىپىنى بەرسىمۇ بولىدۇ.
● ئەگەر زۆرۈر بولسا ھەر بىر سائەتلىك دەرسلىك مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەلىپىگە
ئاساسەن، ھەممەيلەنگە تونۇش بولغان باشقا بىر ناخشىنى تاللاپ ئېيتىسىمۇ بولىدۇ.

6- پائالىيەت: دەرس باھالاش

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلارنىڭ بۇ دەرسكە بولغان ھېسسىياتىنى باھالاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. چۈشەندۈرۈش: بۈگۈنكى دەرس ئاخىرلىشاي دەپ قالدى، مەن بۇ بىر سائەتلىك ۋاقىتنى
كۆپچىلىك بىلەن بىللە ئۆتكۈزۈپ، سىلەرنى تېخىمۇ بەكرەك چۈشەنگەنلىكىمدىن تولمۇ خۇشال-
مەن. بىراق مەن سىلەرنىڭ بۈگۈنكى دەرسكە ھەم ئېلىپ بارغان پائالىيەتلىرىمىزگە قانداق قارايد-
دىغانلىقىڭلارنى بىلمەيمەن. ھەر بىر سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقاندا بىز بىر پائالىيەت تەشكىللەپ،
ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا شۇ كۈنلۈك دەرسكە بولغان تەسراتنى بايان قىلىشقا پۇرسەت بېرىمىز.
شۇڭا بىز «چىراي ئىپادىسى» رەسمى (كەينىدىكى قوشۇمچە) ئارقىلىق بۇ دەرسكە بولغان قاردا-
شىمىز ۋە باھايمىزنى ئىپادىلەيمىز.

2. ئوقۇغۇچىلارغا ھەر خىل چىراي ئىپادىسى (كۈلۈپ تۇرغان، رازى بولمىغانلىق ۋە ئادەتتە-
كېچە ھالەت ئىپادىلەنگەن چىراي ئىپادىسى) سىزىلغان ئاسسا رەسمىنى كۆرسىتىش. ئۇلاردىن ئوخ-
شىمىغان چىراي ئىپادىسىنىڭ قانداق مەنىسى بارلىقىنى سوراش. ھەر بىر چىراي ئىپادىسىنى تەكشۈ-

2. ھەر بىر ۋاراق قەغەزگە ئوقۇغۇچىلار ئۆزىنىڭ تۇرمۇشتا ئالغان رولىنى يېزىپ چىقىدۇ. مە.
سالەن: «مەن بىر قىز»، «مەن بىر ياخشى دوست»، «مەن بىر ئوقۇغۇچى» قاتارلىقلار.
3. ھەممەيلەن يېزىپ بولغاندا، ھەر بىر ئوقۇغۇچى ساۋاقداشلىرى ئارىسىدىن ھەمراھ تاللايدۇ. ئىككى ئوقۇغۇچى بىر گۇرۇپپا بولۇپ ئۆزىنىڭ رولىنى ئىپادىلەيدۇ، ھەمدە مۇشۇ رولىنى ئۆز ئارا مۇزاكىرە قىلىدۇ، ئاندىن كېيىن ئانچە مۇھىم بولمىغان روللاردىن «قەغەزنى پۈرلەپ» كۆرسىتىدۇ (ۋاز كېچىدۇ، شۇخىل رول خاتىرىلەنگەن قەغەزنى ئايرىپ بىر تەرەپ قىلىۋىتىدۇ) ئەڭ مۇھىم رولدىن ئۆچى قالغانغا قەدەر شۇنداق قىلىدۇ. مانا بۇ ئوقۇغۇچىلارنىڭ مۇشۇ ئۈچ خىل رولىنى چوقۇم ئادا قىلىشى زۆرۈرلىكىنى ئىسپاتلايدۇ.

4. پائالىيەت ئاخىرلاشقاندىن كېيىن باللار ئۆزۈندىكى سوئاللار سورىلىدۇ:
● ئۆزۈڭلارنىڭ تۇرمۇشتىكى يەتتە خىل رولدىن ۋاز كەچكەندىن كېيىن قانداق تۇيغۇدا بولدىڭلار؟

● پەقەت ئۈچ خىل مۇھىم دەپ قارالغان رولىنى تاللاپ چىقىش تەسكە توختىدىمۇ؟ ئەگەر مۇھىم دەپ قارالغان ئۈچ خىل رولىنى تاللاپ چىقىش شۇنچىلىك تەسە؟

5- پائالىيەت: «بىزنىڭ ناخشىمىز» نى تاللاش

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ھەممە ئىيتالايدىغان ياكى ئىيتىشنى خالايدىغان، ئۆزۈڭلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلىنىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان ناخشىنى تاللاش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلار چەمبەر ھاسىل قىلىپ تۇرىدۇ. ئوقۇتقۇچى ئۇلارغا بىر كولىكتىپ بولۇش سۈپىتى بىلەن ھەممەيلەنگە تونۇش بولغان بىر ناخشىنى تاللايدىغانلىقىنى، ناخشىنىڭ مەخسۇس مۇشۇ دەرسلىك ئۈچۈن تاللانغان ناخشا بولۇشى كېرەكلىكىنى ئېيتىدۇ. تاللاپ بولغاندىن كېيىن، ھەر قېتىملىق تۇرمۇش ماھارىتى دەرسى ئاخىرلاشقاندا مۇشۇ ناخشىنى ئىيتىش دەرسىدىن چۈشكەنلىك ۋە خوشلاشقانلىقنىڭ ئىپادىسى بولۇپ قالىدۇ.

2. ناخشىغا بېرىلگەن تەكلىپلەرنى ئەستايىدىل تەكشۈرۈش، بۇ ناخشىنى تاللىغاندا چوقۇم ھەم-مەيلەن قوشۇلغان بولۇش كېرەك. تاللىغان بۇ ناخشىنى ئىيتىش تەس بولماسلىقى، ناخشىنى ئىيتقاندا دا بەزىلەر بىئاراملىق ھېس قىلماسلىقى كېرەك.

3. ئوقۇغۇچىلار ناخشىنى ئىيتىشتىن بۇرۇن، ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلاردىن: «ناخشىغا كەلتۈرۈپ ھەرىكەت ياكى قول ئىشارىتىنى قوشامدۇق - يوق؟» دەپ سورىشى كېرەك. مىسالەن: چاۋاك چېلىش، ئۇسسۇل ئويناش ۋە ياكى باشقا بەدەن ھەرىكىتى قاتارلىقلار. ئەگەر بىلىدىغان ئوقۇغۇچىلار بولسا، باشقىلارغا ئۆگەتسە بولىدۇ.

4. بىرلىكتە ناخشا ئىيتىش. ئەگەر ۋاقىت بولسا، يەنە بىر قېتىم ئارتۇق ئىيتىپ، ھەممەيلەننىڭ قاتنىشىشىغا كاپالەتلىك قىلسا بولىدۇ.

● بۇ دەرس تە ھەر خىل پائالىيەتلەر تەشكىللىنىدۇ، مەسالەن: رەسىم سىزىش، ناخشا ئېيتىش، رول ئېلىش (كومىدىيە)، گاچا تىياتىر ۋە مۇنازىرە قىلىش.

● ھەر بىر سائەتلىك دەرس ئاياغلاشقاندا، ئوقۇتقۇچى مۇنداق دەيدۇ: «مەن مەخسۇس ۋاقىت ئورۇنلاشتۇرۇپ، سىلەرنىڭ شۇ كۈندىكى پائالىيەتتىن قانداق تەسىراتقا كەلگەنلىكىڭلارنى ئېيتىپ بېرىشىڭلارنى سورايمەن. بۇ مۇشۇ دەرسنىڭ ئەڭ مۇھىم بىر قىسمى، چۈنكى مۇشۇنداق قىلغاندىلا ئاندىن مەن سىلەرنىڭ بۇ دەرسنى ياخشى كۆرىدىغان ياكى كۆرمەيدىغانلىقىڭلارنى بىلەلەيمەن. ھەر كىمىنىڭ ھەر بىر سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقاندىن كېيىن قايتۇرغان ئىنكاسى مېنىڭ بۇندىن كېيىنكى دەرس تەييارلىشىم ۋە دەرس سۆزلىشىمگە ئىنتايىن زور ياردەم بولىدۇ، شۇنداقلا يەنە سىلەرنىڭ قانداق پائالىيەتلەرنى ياخشى كۆرىدىغانلىقىڭلارنى بىلىۋېلىشىمغا، قايسى پائالىيەتنىڭ ئۇنۇملۇك بولغانلىقىنى جەزملەشتۈرۈشۈمگە ياردەم بولىدۇ.

● كېيىنكى سائەتلىك دەرس باشلانغاندا، بىز ئالدىنقى سائەتتە نېمىلەرنى قىلغانلىقىمىزنى ئەسلەپ ئۆتىمىز. مەن كۆپچىلىكنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تە ۋە ئوتتۇرىغا قويغان تەكلىپ ۋە پەكرىلىرىگە جاۋاب بېرىمەن، ھەمدە شۇ كۈندىكى يېڭى دەرسنىڭ مەزمۇنىنى تونۇشتۇرۇپ ئۆتىمەن.

8. چۈشەندۈرۈش: ئوقۇغۇچىلار مۇزاكىرە قىلىشنى ئويلاشقان، لېكىن دەرس ۋاقتىدا مۇزاكىرە قىلىنمىغان مەسىلىلەرگە قارىتا، سىز بىر دانە «سۆز قالدۇرۇش تاختىسى» لايىھەلەڭ، ياكى بىر دانە خاتىرە دەپتەر تۇتۇڭ ۋە ياكى تامغا بىر دانە دوسكا ئورنىتىڭ، ھەمدە قەغەز لەرنى سەپلەپ قويۇڭ. شۇنىڭدا ئوقۇغۇچىلار ھەر ۋاقىت سۆز قالدۇرۇپ، ئۆزىنىڭ كېيىنكى سائەتلىك دەرس تە مۇزاكىرە قىلىشنى ئويلاشقان ئويىنى يېزىپ قويايلىدۇ.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

دەرس تە رىئايە قىلىشقا تېگىشلىك ئاساسىي قائىدە ۋە ئۆمىد قىلىدىغان ھەرىكەتلەرنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆزىگە بەلگىلەتكۈزۈڭ، مۇشۇنداق بولغاندا ئۇلاردا مۇشۇ دەرسكە بولغان خوجايىنلىق تونۇشى ۋە ئۆزلۈك تۇيغۇسى پەيدا بولىدۇ.

4-پائالىيەت: مەن كىم

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلارنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشتىكى تۈرلۈك مۇناسىۋەتلەردە ئۆزىگە قانداق دائىرە بەلگىلەيدىغانلىقى، ھەمدە تۇرمۇشتا قانداق رول ئالدىغانلىقى ھەققىدە ئويلىنىشىغا پۇرسەت يارىتىپ بېرىش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (15 مىنۇت)

1. ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا 10 ۋاراق قەغەز ۋە خەت يازىدىغان لازىمەتلىكلەر تارقىتىپ بېرىلىدۇ.

3. ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلار بىلەن بىرگە تۇرمۇش ماھارىتى دەرسى ئۈچۈن ئوقۇغۇچىلار ئۆزلىرى بەلگىلىگەن ئاساسىي قائىدىلەرنى مۇزاكىرە قىلدۇ. ئۇلارغا مۇشۇ بىر قائىدىنى ھەقىقىي ئىشقا ئاشۇرۇشتا قايسى خىل ھەرىكەتلەرنىڭ زۆرۈرلىكىنى مۇزاكىرە قىلدۇرۇندۇ. مىسالەن: ئەگەر بىر ئاساسىي قائىدە «ئۆز ئارا ھۆرمەتلىشىش» بولسا، ئۇنداقتا ئۇلار قانداق ھەرىكەتلەر بىلەن مۇشۇ قائىدىنى ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەكلىكىنى مەسلىھەتلىشىپ بېكىتىدۇ: «باشقىلار پىكىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇۋاتقاندا، بىز قارشى تەرەپنىڭ گېپىنى دېققەت بىلەن ئاڭلايمىز. بىر - بىرىمىزگە يامان سۆزلەرنى قىلمايمىز» قاتارلىقلار.

4. مۇزاكىرە ئاخىرلىشىپ ئوقۇغۇچىلارنىڭ تولۇقلايدىغانلىرى بولمىسا، ئوقۇتقۇچى كۆپچىلىكنىڭ ھەممىسىگە مۇھاكىمە قىلغان قائىدىنى بېكىتكۈزۈپ، ئورتاق قائىدىنى ئوتتۇرىغا قويىدۇ. ئەگەر بېكىتىلگەن بەزى قائىدىلەر ئوقۇغۇچىلار مۇزاكىرە قىلغان قائىدىلەر دائىرىسىدە بولمىسا، ئۇلاردىن ئۆزىنىڭ بەزى قائىدىلەرنى تولۇقلاپ قويسا بولىدىغان ياكى بولمايدىغانلىقىنى سوراپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ قوشۇلۇشىنى ئالغاندىن كېيىن، تۆۋەندىكى قائىدىلەر ئىچىدىن ئوقۇغۇچىلار تىلغا ئالغانلىرىنى تولۇقلايدۇ. تولۇقلىغاندا، قايسى قائىدىلەرنى تولۇقلايدىغانلىقىنى ۋە بۇنىڭ سەۋەبىنى چۈشەندۈرۈپ قويۇشنى ئۇنتۇپ قالماسلىق كېرەك.

بۇ دەرسلىكتە چوقۇم بولۇشقا تېگىشلىك ئاساسىي قائىدىلەر:

- بىر - بىرىنى مازاق قىلماسلىق
 - باشقىلارنىڭ كۆز قارىشىغا قوشۇلۇك ياكى قوشۇلماڭ، ھەر بىر ئادەمنىڭ ئۆز كۆز قارىشىنى ئوتتۇرىغا قويۇش ھوقۇقى بار.
 - بەزىلەر ئۆزىنىڭ كۆز قارىشىنى ساقلاپ قېلىشنى، باشقىلارنىڭ كۆز قارىشىغا قوشۇلماسلىقىنى قارار قىلسا، ئۇنى باشقىلارنىڭ كۆز قارىشىغا قوشۇلۇشقا زورلىماسلىق كېرەك.
 - جىسمانىي جەھەتتىكى ھەرقانداق زوراۋانلىقنى قىلىشقا بولمايدۇ.
- بۇ قائىدىلەرنىڭ مەقسىتى دەرسخانا كەيپىياتىنىڭ خۇشال، بىخەتەر بولۇشى ۋە ھەممەيلەننىڭ قاتنىشىشىنى تولۇق كاپالەتكە ئىگە قىلىشتىن ئىبارەت.

5. كۆپچىلىكنىڭ ھەممىسى ئاساسىي قائىدىلەرگە قوشۇلىدىغانلىقىنى بىلدۈرگەندە، ئۆزلىرىنىڭ ئاساسىي قائىدىگە بولغان ۋەددىسى سۈپىتىدە ئالدىغا چىقىپ، چوڭ ئاق قەغەزگە ئىمزا قويىدۇ.

6. كېيىنكى قېتىملىق دەرىسلەردە مۇشۇ دەرىستە بېكىتكەن ئاساسىي قائىدىلەر ئىجرا قىلىنىدۇ.

7. ئوقۇتقۇچى ئازراق ۋاقىت چىقىرىپ، ھەر بىر سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنىڭ قانداق پىلانلىنىدىغانلىقىنى تونۇشتۇرىدۇ. تونۇشتۇرۇش جەريانىدا تۆۋەندىكى بىرنەچچە مۇھىم نۇقتىلارنى تەكىتلىسە بولىدۇ:

- دەرسخانىدا تەشكىللىگەن پائالىيەتلەرنىڭ بەزىلىرى بەك قىزىقارلىق، بەزىلىرى بىر قەدەر جىددىي بولۇپ، مەيلى قايسى خىل شەكىلدەكى پائالىيەت بولسۇن، مەقسەت - ھەر بىر كىشى دۇچ كەلگەن مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ئۈچۈندۇر. بىز ئۇسۇل ۋە قابىلىيەتلەر ئارقىلىق مۇشۇ مەسىلەلەرنى ھەل قىلىشنى ئۆگىنىمىز.

مىشتىن پايدىلانسا بولىدۇ، مىسالەن: ئۆز بېشىدىن ئۆتكۈزگەن ئاپەت قاتارلىقلار، ئاسانلىقچە خۇشال بولالمايدۇ. بۇنىڭغا قوشۇلماستىن؟

● بۈگۈنكى بۇ دەرس خۇددى بىر قېتىملىق مەسىلە ھەل قىلىش يىغىلىشىغا ئوخشايدۇ. بىز بۇ دەرس تە ئۆزىمىز يولۇققان بىر قىسىم ئوڭۇشسىزلىقلارنى مۇزاكىرە قىلىپ چىقتۇق. شۇڭا ھەر بىر قېتىملىق تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنىڭمۇ مۇشۇنىڭغا ئوخشاش ئۈنۈملۈك بولغان بىر قېتىملىق يە-غىلىشقا ئوخشاش بولۇشنى ئۈمىد قىلىمەن. بىز بۇ دەرس تە بىرلىكتە ھەمكارلىشىپ، ئۆز - ئارا يار-دەملىشىش ئارقىلىق ھەممىلا ئادەمدە ساغلام بولغان پىسخىك ساپانى تەدرىجىي يېتىلدۈرۈپ، بىز دۇچ كەلگەن ھەر خىل قىيىنچىلىق ۋە مەسىلىلەرگە تاقابىل تۇرالايدىغان ئىقتىدارنى يېتىلدۈرۈشنى مەقسەت قىلىمىز.

● تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىدە كۆپچىلىك خۇشال ئوينىيدۇ، ھەمدە ئۆزلىرىنىڭ كەچۈرمى-شى، ھېسسىياتى شۇنداقلا تۇرمۇشى ۋە كەلگۈسى ھەققىدە سۆزلىشىش ۋە ئورتاقلىشىش پۇرسىتىگە ئېرىشىدۇ.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمىگە:

بۇ پائالىيەتتە ئوقۇغۇچىلارغا ئەڭ ماس كېلىدىغان مىسالنى تاللىشىڭىز، ھەمدە ئوقۇغۇچىلار دۇچ كېلىۋاتقان مەسىلە ۋە قىيىنچىلىقلارنى ئېنىق بىلىشىڭىز، ئوقۇغۇچىلارغا تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنىڭ ئۇلارنىڭ تۇرمۇشىدا ئىنتايىن مۇھىملىقىنى تونۇتۇشىڭىز كېرەك.

3- پائالىيەت: ئاساسىي قائىدىلەر

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلار ئارىسىدىكى ئۆز ئارا ھۆرمەت ۋە ئىشەنچنى تۇرغۇزۇپ، بۇندىن كېيىنكى تۇرمۇش قابىلىيىتى دەرسلىكىنىڭ ئۈنۈملۈك ئېلىپ بېرىلىشى ئۈچۈن ئورتاق ئەمەل قىلىشقا تېگىشلىك قائىدە - تۈزۈملەرنى بېكىتىپ چىقىش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلار چەمبەر شەكلىدە ئولتۇرۇدۇ. ھەممە ئوقۇغۇچىنىڭ چوڭ ئاق قەغەزنى كۆ-رەلەيدىغانلىقىغا كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. ئاندىن ئوقۇغۇچىلارغا پائالىيەتنىڭ نىشانى چۈشەندۈ-رۈلىدۇ. كۆپچىلىك دەرس جەريانىدا ھەر بىر ئادەم رىئايە قىلىشقا تېگىشلىك ئاساسىي قائىدىلەرنى مەسلىھەتلىشىپ بېكىتىدۇ. ھەر بىر ئادەمنىڭ كۆپلىكتىن بىر ئەزاسى بولۇش سۈپىتى بىلەن باشقە-لارغا قانداق مۇئامىلە قىلىش، باشقىلاردىن قانداق مۇئامىلىگە ئېرىشىش كېرەكلىكى ھەققىدە پىكىر بايان قىلىش مۇھىم نۇقتا قىلىپ تەكىتلىنىدۇ.
2. بىر ۋاراق چوڭ ئاق قەغەزنىڭ ئوتتۇرىسىنى بويلاپ بىر تىك سىزىق سىزىلىدۇ. سول تە-رەپنىڭ ئەڭ ئۈستىگە «ئاساسىي قائىدە»، ئوڭ تەرەپنىڭ ئەڭ ئۈستىگە «بىزنىڭ ھەرىكىتىمىز» دەپ يېزىلىدۇ.

2- پائالىيەت: بىز نېمە ئۈچۈن بۇ دەرسنى ئۆگىنىمىز

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلار بىلەن بىرلىكتە تۇرمۇش ماھارىتى دەرسلىكىنىڭ نىشانىنى ئايدىڭلاشتۇرۇش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (10 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنى يۇمىلاق ئولتۇرغۇزۇش، ئۇلار قارشى تەرەپنى كۆرەلەيدىغان بولۇشى كېرەك.

2. ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارغا: «بىز بۈگۈن بۇ يەرگە يىغىلدۇق، بىز بىر كۈلۈپكىت بولۇش سۈپىتىمىز بىلەن بىزدە نۇرغۇن ئورتاقلىقلار بار» دەيدۇ.

3. ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلاردىن: «بىزنىڭ زادى قانداق ئورتاقلىقىمىز بار؟» دەپ سورايدۇ. ھەر بىر ئوقۇغۇچىنىڭ سۆزلەش پۇرسىتى بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش، ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆزى ئويلىغان جاۋابنى بېرىشكە يول قويۇش، ئىمكان بار ئۇلارنى كۆپرەك جاۋاب بېرىشكە يېتەكلەش كېرەك. مىسالەن:

● بىز ھەممىمىز بىر مەكتەپتە ئوقۇيمىز؛

● يېشىمىز تەڭ، سىنىپىمىز ئوخشاش؛

● بىز ھەممىمىز بىر دۆلەتتە ياشايمىز؛

● ئوخشاش رايوندا تۇرمۇش كەچۈرۈمىز؛

● بىر مەھەللەدە ئولتۇراقلاشقان؛

● ھەممىمىزنىڭ تېرىسىنىڭ رەڭگى ئوخشاش قاتارلىقلار.

4. ئوقۇغۇچىلار ئۆزلىرىدىكى ئورتاقلىقنى بايان قىلغاندا ئارتۇقچىلىق ياكى ئەۋزەللىكلەر سۆزلەپ، تۇرمۇشىدا دۇچ كەلگەن قىيىنچىلىق ۋە ئوڭۇشسىزلىقلارنى ئوتتۇرىغا قويىمىغان ئەھۋالدا، ئوقۇتقۇچى مەسىلىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ يېتەكچىلىك قىلىشى، ھەمدە ئۇلاردىن قوشۇلدىغان ياكى قوشۇلمايدىغانلىقىنى سورىشى لازىم. مىسالەن:

● باشقىلار بىلەن قانداق دوست بولۇشنى بىلمەسلىك؛

● بالايى - ئاپەتكە قانداق تاقابىل تۇرۇشنى بىلمەسلىك؛

● ئاتا - ئانىسىنىڭ ئاجرىشىپ كېتىشىگە قانداق يۈزلىنىشنى بىلمەسلىك؛

● كېسەللىك سەۋەبىدىن ئائىلىسىدىكىلەر ۋە دوستلىرىدىن ئايرىلىپ قېلىش؛

● ئۆزىگە ئىشەنمەسلىك قاتارلىقلار.

5. كېيىنكى قەدەمگە كىرىشتىن بۇرۇن، ئوقۇغۇچىلاردىن يەنە بىر قېتىم ئۆزلىرىدە بار بولغان باشقا ئورتاقلىقنى ئويلىيالىدىمۇ - يوق، دېگەننى ئۇلاردىن سوراپ، بايا ئوتتۇرىغا قويغانلىرىنى تولۇقلاشقا بىر نەچچە مىنۇت ۋاقىت ھەم پۇرسەت بېرىڭ.

6. يۇقىرىدا ئوتتۇرىغا قويۇلغانلارغا ئاساسەن ئوقۇتقۇچى تۆۋەندىكىلەرنى چۈشەندۈرىدۇ:

● كىشىلەر قىيىنچىلىقنى باشتىن كەچۈرۈۋاتقاندا (ئوقۇغۇچىلار ئالدىدا دەپ ئۆتكەن كەچۈر -

1. پائالىيەت: «توپ يەتكۈزۈش» ئويۇنى

پائالىيەت نىشانى: ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقارلىق ئۇسۇل بىلەن بىر - بىرىنىڭ قىزىقىشىنى بىلىش ۋە ئۆز - ئارا چۈشىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5 مىنۇت)

1. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تۇنجى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىگە كەلگەنلىكى قارشى ئېلىنىدۇ ۋە ئۇلارغا تەشەككۈر بىلدۈرۈلىدۇ.
2. ئوقۇغۇچىلار ئالدىن تەييارلانغان بوشلۇقتا چەمبەر ھاسىل قىلىپ ئولتۇرىدۇ ياكى ئۆرە تۈرىدۇ، ھەمدە ئويۇن ئويناش ئارقىلىق كۆپچىلىك ئۆز ئارا بىر - بىرىنىڭ ئىسمى، ئالاھىدىلىكى، قىزىقىشى قاتارلىقلارنى بىلىۋالىدۇ. ئالدى بىلەن ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى بىر ئوقۇغۇچى تۇنجى بولۇپ توپنى قولغا ئېلىپ، باشقا بالىلارغا ئۆزىنىڭ ئىسمى، ئالاھىدىلىكى ۋە قىزىقىشىنى ئېيتىدۇ، ئارقىدىن توپنى باشقا بىر ئوقۇغۇچىغا بېرىدۇ.
3. كېيىنكى ئوقۇغۇچى ئۆزىنىڭ قىزىقىشىنى دەپ بولغاندىن كېيىن، ئۇمۇ توپنى باشقىلارغا بېرىدۇ.
4. توپ ئوقۇتقۇچىنىڭ قولىغا قايتقانغا قەدەر ئويۇن مۇشۇنداق داۋاملىشىدۇ.
5. ئارقىدىن ئوقۇتقۇچى چۈشەندۈرۈپ: «ئەمدى توپنى بايقىغا ئوخشاش ئايلاندۇرۇمىز. بىر ئوقۇغۇچى توپنى باشقىلارغا بەرگەن چاغدا قالغان بارلىق ئوقۇغۇچىلار تەكشى ئاۋاز بىلەن توپنى ئالغان بالىنىڭ قىزىقىشىنى ئېيتىدۇ» دەيدۇ.
6. توپنى ئۇلاپ ئىختىيارى تاشلايدۇ. ھەر بىر ئوقۇغۇچى توپنى ئالغان بالىنىڭ قىزىقىشىنى ئېيتقاندا، ھېلىقى ئوقۇغۇچى توپنى باشقىلارغا تاشلايدۇ.
7. ئويۇن ھەممە ئوقۇغۇچىنىڭ قىزىقىشى تولۇق ئېيتىلىپ بولغانغا قەدەر مۇشۇنداق داۋاملىشىدۇ.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

- 1 - ۋە 2 - قېتىملىق توپ يەتكۈزۈش ئويۇنىنى ئوينىغاندا بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا ئۆزىنىڭ ئىسمى، ئالاھىدىلىكى ۋە قىزىقىشىنى ئېيتىدىغان پۇرسەت بېرىشكە كاپالەتلىك قىلىش، يەنى، يېتەرلىك ۋاقىت بېرىش كېرەك.
- مېيىپ ياكى باشقا (ئالاھىدە ئېھتىياجى بار) ئوقۇغۇچىلارنىڭ ھېسسىياتىغا دېققەت قىلىش كېرەك.
- ئوقۇتقۇچىمۇ ئويۇنغا قاتنىشىپ، ئوقۇغۇچىلار بىلەن بولغان ئارىلىقنى يېقىنلاشتۇرۇش كېرەك.
- ئويۇن مەزمۇنىنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشى ۋە ھەۋىسىدىن باشقا، تۈرلۈك مەزمۇنلاردا لايىھەلىشىمۇ بولىدۇ.
- ئەگەر ئوقۇغۇچىلارنىڭ سانى بىر ئاز كۆپ بولسا، گۇرۇپپىلارغا بۆلۈپ ئېلىپ بارسا بولىدۇ.

مەخسۇس تېما: دەرسلىكنى تونۇشتۇرۇش

01

بۇ دەرسنىڭ نىشانى: ئوقۇغۇچىلارنىڭ كوللېكتىپچانلىق ئېڭىنى تۇرغۇزۇش ۋە ئۆز - ئارا ھەمكارلىق ئورنىتىش

پائالىيەت	كېرەكلىك ماتېرىياللار	ۋاقىت
1. «توپ يەتكۈزۈپ تونۇشۇش» ئويۇنى	بىر تال توپ ياكى ئۇنىڭ ئورنىغا ئىشلەتكىلى بولىدىغان باشقا نەرسە؛ يې- تەرلىك بوشلۇق.	5 مىنۇت
2. بىز نېمىشقا بۇ يەردە	ئوقۇغۇچىلارنى ئۆرە تۇرغۇزۇش ياكى يۇمىلاق قىلىپ ئولتۇرغۇزۇش	10 مىنۇت
3. ئاساسىي قائىدە	چوڭ ئاق قەغەز ۋە دوسكا قەلىمى	5 مىنۇت
4. مەن كىم	ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا 10 ۋاراق قەغەز كارتا، قەلەم ۋە قېرىنداش تەييارلىنىدۇ	15 مىنۇت
5. «بىزنىڭ ناخشىمىز» نى تاللاش		5 مىنۇت
6. دەرس باھالاش	قەغەز ۋە يېزىق قوراللىرى، تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن رەسىم	5 مىنۇت

مۇندەرىجە

- 11 مەخسۇس تېما: مېنىڭ بەدىنىم ئۆزۈمنىڭ ، ئۆزۈمنى ئۆزۈم قوغدايمەن ... 64
- 12 مەخسۇس تېما: ئازدۇرۇشتىن ساقلىنىش 70
- 13 مەخسۇس تېما: ئۆزگىنى ئويلاش 75
- 14 مەخسۇس تېما: قارار چىقىرىشنى بىلىش (1) 81
- 15 مەخسۇس تېما: قارار چىقىرىشنى بىلىش (2) 85
- 16 مەخسۇس تېما: ئۈنۈملۈك بولغان كىشىلىك ئالاقە (1) 90
- 17 مەخسۇس تېما: ئۈنۈملۈك بولغان كىشىلىك ئالاقە (2) 95
- 18 مەخسۇس تېما: ھېسسىياتنى تېزگىنلەش (1) 102
- 19 مەخسۇس تېما: ھېسسىياتنى تېزگىنلەش (2) 108
- 20 مەخسۇس تېما: مېنىڭ قىممەت قارىشىم (1) 115
- 21 مەخسۇس تېما: مېنىڭ قىممەت قارىشىم (2) 120

مۇندەرىجە

- 01 مەخسۇس تېما: دەرسلىكنى تونۇشتۇرۇش 1
- 02 مەخسۇس تېما: مېنىڭ تۇرمۇشۇم 10
- 03 مەخسۇس تېما: تۇرمۇشۇمدىكى بايلىقلار 17
- 04 مەخسۇس تېما: ھەقىقىي دوستلۇق (1) 23
- 05 مەخسۇس تېما: دوستلۇق تورى (2) 28
- 06 مەخسۇس تېما: بوزەك قىلىش 33
- 07 مەخسۇس تېما: بوزەك قىلىشنى توسۇش 39
- 08 مەخسۇس تېما: بالىلار ھوقۇقى 44
- 09 مەخسۇس تېما: بالىلارنى خورلاش دېگەن نېمە؟ 53
- 10 مەخسۇس تېما: مېنىڭ بەدىنىم ئۆزۈمنىڭ — ياخشى / يامان نىيەتلىك سىيلاش ... 59

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەھىگە :

● كېيىنكى سائەتلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنى تېخىمۇ ياخشى ئۆتۈش ئۈچۈن، ئوقۇغۇچىلارنىڭ شۇ سائەتلىك دەرسكە بولغان باھا ۋە پىكىرلىرىنى يىغىپ ساقلاپ قويۇش كېرەك. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن، بۇندىن كېيىن ئۆتۈلىدىغان دەرس مەزمۇنى ۋە پائالىيەتنى تەڭشەپ تۇرۇش كېرەك. ھەر بىر سائەت دەرس باشلانغاندا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسىتىكى باھاسىنى ئەسلەشكە كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

● ئوقۇتقۇچى ھەر بىر سائەتلىك دەرسكە كېرەكلىك ماتېرىياللارنى، شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئاساسەن جانلىق لايىھەلەپ ئىشلەتسە بولىدۇ.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5-مىنۇت):

ئوقۇغۇچىلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۇلارنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس ئاخىرلاشقان چاغدا تاللاپ ئېيتقان شۇ ناخشىنى (قانداق تاللاشتا 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن) ئېيتقۇزۇڭ. ئۇلار ئالدىنقى قېتىمغا ئوخشاش ئېيتىشىمۇ ياكى 1 - دەرس تەمىنلىگەن ئۇسۇل بويىچە ئېيتىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشىمۇ بولىدۇ.

ئوقۇتقۇچىنىڭ سەمگە:

بالىلارنى ئوخشىمىغان ئۇسۇلدا ناخشا ئېيتقۇزۇش، مەسالەن:

- ھەر قېتىمدا ئوخشىمىغان ئوقۇغۇچىلارنى باشلامچى بولۇپ ئېيتىشقا ياكى «مۇزىكا ئەترىدىگە دىرېكتورلۇق قىلىش»قا تەكلىپ قىلىش؛
- جىنسى بويىچە گۇرۇپپىلاش ياكى ئوغۇل ئوقۇغۇچىلار بىلەن قىز ئوقۇغۇچىلارنى ناخشا-نىڭ ئوخشىمىغان بۆلىكىنى ئېيتىشقا تەشكىللەش؛
- ھەر قېتىمدا ئوخشىمىغان بۆلەكنى قوشۇش ئارقىلىق ناخشا مەزمۇنىنى بېيىتىپ ئوقۇغۇچىلارنى ئۆز ئەقىل پاراستىنى جارى قىلدۇرۇش پۇرسىتى بىلەن تەمىنلەش؛
- ئەگەر ئوقۇغۇچىلار بۇ ناخشىنى ياقىتۇرغان بولسا، كېيىنچە پۇرسەت تېپىپ ئاتلاندانلارغا ئورۇنلاپ بېرىش ئۈچۈن، ئۇلارغا بۇ ناخشىنى رېپېتسىيە قىلىش تەكلىپىنى بېرىش؛
- ئەگەر زۆرۈر بولسا ھەر بىر سائەتلىك دەرسلىك مەزمۇنى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەلىپىگە ئاساسەن، ھەممەيلەنگە تونۇش بولغان باشقا بىر ناخشىنى تاللاپ ئېيتىشىمۇ بولىدۇ.

3. «دەرس باھالاش» پائالىيىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى

پائالىيەت نىشانى: شۇ كۈنى ئۆتۈلگەن دەرس مەزمۇنى ۋە ئوقۇتۇش ئۇسۇلىنى ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىزغىنلىقى قاتارلىق ئامىللار ئاساسىدا باھالاش.

كېرەكلىك ماتېرىياللار: قەغەز كارتا ۋە يېزىق قوراللىرى، ھەمدە تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىم.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (5-مىنۇت):

- 1) ئوقۇغۇچىلارنى بۈگۈنكى مۇشۇ بىر سائەتلىك دەرس تەمىنلىگەن پائالىيەتلەرنى قىلىپ، قانداق مەسىلىلەرنى مۇزاكىرە قىلغانلىقىنى ئەسلىپ كۆرۈشكە تەشكىللەش. (كونكرېتنى قانداق تەشكىللەشتە 1 - مەخسۇس تېمىغا قارالسۇن)
- 2) ئوقۇغۇچىلارغا تۈرلۈك چىراي ئىپادىسى چۈشۈرۈلگەن ئاسما رەسىمنى كۆرسىتىش، ھەر بىر ئوقۇغۇچىغا بىر پارچە قەغەز تارقىتىپ بېرىش، ھەمدە ئۇلارنى بۈگۈنكى دەرسكە بولغان تەسىراتىنى كۆرسىتىلگەن

دەرسلىكتىكى مۇھىم نۇقتىلارنى تونۇشتۇرۇش

بۇ دەرس لايىھەسىدىكى ھەر بىر سائەتلىك دەرس ئوخشاش تەرتىپ بىلەن باشلىنىپ، يەنە ئوخشاش تەرتىپ بىلەن ئاخىرلىشىدۇ. مۇشۇنداق بولغاندا ئوقۇغۇچىلار تونۇش تۇيغۇ ئىچىدە ئا- زادىلىك ھېس قىلىدۇ، ھەمدە ئوقۇتقۇچى بىلەن ئوقۇغۇچىلار ئارىسىدا ئىشەنچ مۇناسىۋىتىنى ئاسا- نلا قۇرغىلى بولىدۇ. بۇ دەرسنى ئۆتكەن چاغدىكى ئۈچ پائالىيەت باسقۇچىنى ھەر بىر سائەتلىك دەرسنىڭ ھەممىسىدە قوللانغىلى بولىدۇ، ئۇلار ئايرىم- ئايرىم «ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇ- رۇش» باسقۇچى، «بىزنىڭ ناخشىمىز» باسقۇچى ھەمدە «دەرس باھالاش» باسقۇچىدىن ئىبار- رەت. تۆۋەندە مۇشۇ ئۈچ باسقۇچتىكى پائالىيەتلەرنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى چۈشەندۈرۈلىدۇ:

1. «ئەسلەش، ئىنكاس ۋە تونۇشتۇرۇش» پائالىيىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىلىرى

پائالىيەتنىڭ نىشانى: ئالدىنقى سائەتلىك دەرسنىڭ ئاساسلىق مەزمۇنىنى تەكرارلاپ، كۆپچە- لىك ئوتتۇرىغا قويغان باھالاش پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرۇلىدۇ، ھەمدە شۇ كۈنلۈك دەرسنىڭ نىشانى تونۇشتۇرۇلىدۇ.

پائالىيەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلىرى (10 مىنۇت)

(1) ئەسلەش: ئوقۇغۇچىنى ئالدىنقى سائەتلىك دەرس تەنھەيۋەتلىرىنى قىلغانلىقىغا ئىشارەت تەكرارلاشقا تەكلىپ قىلىمىز. ئەگەر ئۇ قىلغان پائالىيەتلەرنى ئەسلىيەلمىسە، باشقا ئوقۇغۇچىلارنى ياردەملەش- تۈرۈپ تولۇقلاشقۇزۇڭ، بارلىق پائالىيەتلەرنى تولۇق سۆزلەپ بولغانغا قەدەر تەكرارلاشنى داۋاملاشتۇرغۇزۇڭ.

(2) ئىنكاس: ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئالدىنقى سائەتلىك دەرسكە قارىتا ئوتتۇرىغا قويغان پىكىرلىرىگە ئىنكاس قايتۇرىدۇ. مۇشۇ ئىنكاس باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياقىتىۋاتقان پائالىي- يەتلەرگە قارىتا ياخشى كۆرمەسلىكتىكى سەۋەبلىرى تولۇق مۇزاكىرە قىلدۇرۇلىدۇ، ھەمدە ئوقۇت- قۇچى مۇزاكىرە مەزمۇنىنى خاتىرىلىۋالىدۇ. بۇ ئوقۇغۇچىلارنى تەقدىرلەشنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ھەمدە ئۇلارغا ئادىل باھالاشنىڭ مۇھىملىقىنى ئەسكەرتىش كېرەك.

(3) تونۇشتۇرۇش: شۇ سائەتلىك دەرسنىڭ نىشانىنى تونۇشتۇرۇش (ھەر بىر سائەتلىك دەرس پىلانىدا كۆنىرىت كۆرسىتىلدى. ئوقۇتقۇچىلار شۇنىڭدىن پايدىلانسا بولىدۇ).

(4) ئوقۇغۇچىلار سورىغان سوئاللارغا ئەستايىدىل جاۋاب بېرىش ئارقىلىق، دەرسىدىن بۇرۇنقى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ۋە مۇشۇ ئاساستا يېڭى دەرسنى باشلاش.

2. «بىزنىڭ ناخشىمىز» پائالىيىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى

پائالىيەت نىشانى: بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا تونۇش بولغان، ئۆزلۈك ۋە مەدەنىيەتتىن پەخىرلە- نىش تۇيغۇسىنى ئويغىتىدىغان بىر ناخشىنى تاللاشقا دېققەت قىلىش كېرەك.

● ئوقۇتقۇچى بالىلارنىڭ مۇۋاپىق بولغان تەكلىپ - پىكىرلىرىنى قوبۇل قىلىش، ھەم ئۇلارنىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن دەرس مەزمۇنىنى تەڭشەش. مۇنداق بولغاندا، ئوقۇغۇچىلار ھەقىقىي ھۆرمەت ۋە چۈشىنىشنى ھېس قىلالايدۇ.

● ئوقۇتقۇچىنىڭ تىلى ئاممىباپ، چۈشىنىشلىك بولۇشى، دەرسخانىدا مىساللار تۇرمۇشقا يېقىن بولۇش، ھەممە بالىنىڭ چۈشىنىشكە كاپالەتلىك قىلىپ، ئوقۇغۇچىلاردىن پات - پات «سوئالڭ-لار بارمۇ؟» دەپ سوراپ تۇرۇش.

● گۇرۇپپا پائالىيىتىنى باشلاشتىن بۇرۇن، ئوقۇغۇچىلارغا پائالىيەتتىن كېيىن نېمە ئىش قىلدۇرغانلىقىنى ئېنىق چۈشەندۈرۈش. مەسىلەن، ھەر بىر گۇرۇپپا گۇرۇپپا پائالىيىتىدىن دوكلات بېرىشى كېرەكمۇ قانداق؟... دىگەندەك.

● دەرسنىڭ ئاخىرىدا ئوقۇغۇچىلار بىلەن بىرلىكتە بۇ قېتىملىق پائالىيەتتىن خۇلاسە چىقىرىش.

● ئوقۇغۇچىلار پىكىر ساندۇقى تەسىس قىلىش. ئوقۇغۇچىلارنىڭ تەكلىپ - پىكىرلىرىنى ئوقۇغۇچىلار ئۆزى ياسىغان قەغەز ساندۇققا يىغىشقمۇ بولىدۇ.

ئاتا - ئانىسىنى ياكى باشقا ئادەملەرنى ئەيىبلەشكە يول قويۇلمايدۇ. ئەگەر سىنىپتا باشقىلارنىڭ كۆڭۈل بۆلۈشىگە ئېھتىياجلىق بالىلار بولسا، ئوقۇتقۇچى مۇۋاپىق ئۇسۇللار بىلەن ئۇلارغا ياردەم بەرسە بولىدۇ. ئەمما بۇ سەۋەبلىك ئوقۇغۇچىنىڭ ئىززەت - ھۆرمىتى دەخلى - تەرۇزگە ئۇچرىماس. لىقى كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ئوقۇتقۇچى باشقا ئوقۇغۇچىلارنىڭ ھېسسىياتىغىمۇ دىققەت قىلىشى لازىم. ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارغا دوستانە مۇئامىلىدە بولۇشى، ئۇلارنىڭ كۆڭلىنى چۈشەنشى، ئۇلارنى ئىززەتلىشى لازىم. ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ كەيپىيات ۋە روھىي ھالىتىنى كۆزىتىشكە ماھىر بولۇشى، ئۇلارنىڭ زىيادە ھاياجانلىنىپ كېتىشى ۋە نامۇۋاپىق ھەرىكەتلەردە بولۇشىنى چەكلەپ تۇرۇشى، ئوقۇغۇچىلارغا ھەر قېتىملىق پائالىيەتنىڭ مەقسىتى ۋە كونكرېت مەزمۇنىنى ئۇقتۇرۇشى لازىم. ئەگەر پائالىيەتكە پەقەت قىسمەن بالىلارلا قاتنىشىشى كېرەك بولسا مۇددەتتىن بۇرۇن چۈشەنچە بېرىشى لازىم. ھەر قېتىملىق پائالىيەتنىڭ ئېنىق قائىدىسى بولۇش، ئالدىن تەييارلىقنى تولۇق قىلىش، ۋاقىتنى كونترول قىلىش، ئېنىق يوليۇرۇق ۋە قەدەم - باسقۇچ - لار ئارقىلىق ئوقۇغۇچىلارغا بىخەتەرلىك تۇيغۇسى بېرىش لازىم.

(3) كەڭ قورساق بولۇش

ئوقۇتقۇچى پائالىيەتكە ھەممە بالىلارنى قاتناشتۇرۇشى، بىر مۇبالىنى قالدۇرۇپ قويماسلىقى، ھەر بىر بالىنىڭ كۆز قارىشىغا ھۆرمەت قىلىشى، ھېچقايسى بالا كەمسىتىشكە ئۇچرىماسلىقى لازىم. مانا بۇ تۇرمۇش ماھارىتى دەرسنىڭ ئەڭ مۇھىم ھالقىسى.

تۆۋەندە بارلىق ئوقۇغۇچىلارنىڭ دەرسخانا پائالىيىتىگە قاتنىشىشىنى ئىلگىرى سۈرىدىغان بىر قىسىم ئۇسۇللارنى چۈشەندۈرىمىز.

● بارلىق ئوقۇغۇچىلارغا كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا ئۆز كۆز قارىشىنى ئىپادىلەش پۇرسىتى ۋە باشقىلارنىڭ ئوي - خىيالىنى ئاڭلاش پۇرسىتى بېرىش.

● دېققىتىنى ئۇزاق مۇددەت يىغالمىدايدىغان ئوقۇغۇچىلارغا نىسبەتەن، باشقا ساۋاقداشلارغا مۇۋاپىق ئۇسۇل بىلەن ئۇلارنىڭ دېققىتىنى يىغىشقا ياردەملىشىشكە ئىلھام بېرىش.

● ئوقۇغۇچىلار ياقىتۇرىدىغان ئۇسۇللاردىن كۆپرەك پايدىلىنىپ گۇرۇپپا پائالىيىتى تەشكىل - لەش. مەسىلەن، ناخشا ئېيتىش، ئۇسسۇل ئويناش، كىنو كۆرۈش، رەسىم سىزىش، تەنتەربىيە پائالىيەتلىرى ۋە ھېكايە سۆزلەش قاتارلىقلار.

● ئوقۇتقۇچى تېز سۈرئەتتە سوئال سوراش ئۇسۇلى ئارقىلىق بارلىق ئوقۇغۇچىلارنىڭ دىققىتىنى مەركەزلەشتۈرۈش.

ئوقۇغۇچىلارنى گۇرۇپپىدا تەرتىپ بويىچە جاۋاب بېرىشكە ئىلھاملاندۇرۇش، بۇ ئارقىلىق ئىچىمىز بالىلارنىڭ قاتنىشىشىنى قولغا كەلتۈرۈش، ئەمما مەجبۇرى جاۋاب بېرىشكە قىستىماسلىق.

● بالىلار گۇرۇپپا پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ بېرىۋاتقاندا، ئوقۇتقۇچى ئۆزىمۇ قاتنىشىپ، گۇرۇپپا ئەزالىرىنى ئۆز ئوي - پىكىرىنى نۆۋەتلىشىپ بايان قىلىشقا، گۇرۇپپا ۋەزىپىسىنى ئۆزئارا ھەمكار - لىشىپ ئورتاق تاماملاشقا ئىلھاملاندۇرۇش.

● ئىچىمىز بالىلارنى گۇرۇپپا پائالىيىتىگە قاتنىشىشقا رىغبەتلەندۈرۈش.

بۇ دەرسنى ئۆتۈشتە تۆۋەندىكى پىرىنسىپلارغا ئەمەل قىلىش كېرەك.

(1) قىزىقارلىق بولۇش

خوشال - خۇرام ئوقۇتۇش - بۇ دەرسنىڭ ئاساسى. شاد - خوراملىق ئىچىدە ئۆگىنىش قىلغاندا، بالىلاردىكى ئەنسىزلىك، قورقۇنچ پەسىيدۇ، بېسىم يېنىكلەپ، كەيپىياتى ياخشىلىنىدۇ، شۇ ئارقىلىق ئۆگىنىش قىزغىنلىقى ئاشىدۇ. كۆرۈپا پائالىيىتى ۋە ھەر خىل ئۆگىنىش ئويۇنلىرى ئارقىلىق ئوقۇتۇش ئېلىپ بارغاندا، ئوقۇغۇچىلار ئارىسىدىكى ھېسسىياتنى كۈچەيتكىلى، كوللىكتىپ ھەمكارلىق روھىنى ئىلگىرى سۈرگىلى، ئىختىلاپنى تۈگىتىپ، ئۇيۇشۇشچانلىقىنى كۈچەيتكىلى بولىدۇ. شاد-خوراملىق ئىچىدە ئوقۇتۇش ئېلىپ بارغاندا، ئوقۇغۇچىلار كەيپىياتنى قانداق كونترول قىلىشنى، ئاكتىپ ئىجىدىمائى ئالاقە قىلىشنى، ھەر خىل خىرىسى ۋە خەتەرلەرنى تونۇشنى ئۆگىنىۋالدۇ، بۇ ئارقىلىق تېخىمۇ چوڭ خىرىسلارنى قوبۇل قىلالايدىغان بولىدۇ. بەزى ئوقۇتقۇچىلار بەلكىم ئويۇن ۋە خوشاللىقنىڭ ئۆگىنىش بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى ئانچە ئىتىراپ قىلماسلىقى مۇمكىن. ئىلىم - پەن شۇنى ئىسپاتلىدىكى، بالىلار مەلۇم ئىشنى ياخشى كۆرۈپ قىلغاندا ئۇلارنىڭ ئۆگىنىش ئىقتىدارى يۇقىرى كۆتۈرۈلدىكەن. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ئويۇن ئوقۇغۇچىلارنىڭ جىسمانىي ۋە روھى ساغلاملىقىنى ئاشۇرىدىكەن. بىر ياخشى ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارغا بىلىم بىرىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، يەنە ئۇلارغا ئازادە، خوشال - خورام كەيپىيات ئاتا قىلىشى، ئۇلارنىڭ تەسەۋۋۇرىنى ۋە ئىجادىي ئىقتىدارىنى قوزغىتالىشى كېرەك.

(2) بىخەتەر بولۇش

تۇرمۇش ماھارىتى دەرسى - بىر خىل بىخەتەرلىك دەرسدۇر. بۇ خىل بىخەتەرلىك تۆۋەندىكىدەك ئۈچ جەھەتتە ئىپادىلىنىدۇ:

● جىسمانىي بىخەتەرلىك

ئوقۇتقۇچى دەرس تەييارلىقىنى مۇكەممەل تەييارلىشى، بولۇپمۇ ئوقۇغۇچىلارنى دەرسخانا پائالىيىتىگە تەشكىللەنگەندە، ئۇلارنىڭ بەك جىددى ھەرىكەتلەرنى قىلىشىنىڭ، ئۆز ئارا سوقۇلۇپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىشى، ھەرقانداق ئۆتكۈر بىسلىق ياكى خەتەرى بار سايىمانلارنى ئىشلىتىشىدىن ھەزەر ئەيلىشى لازىم.

● ئەخلاقىي بىخەتەرلىك

ئوقۇتقۇچى سىنىپتىكى ھەر بىر ئوقۇغۇچىنىڭ ھۆرمەتلىنىشىگە كاپالەتلىك قىلىشى، ھەرقانداق بىر ئوقۇغۇچىنىڭ ئوقۇتقۇچى ياكى ساۋاقداشلىرى تەرىپىدىن ھاقارەتلىنىشىگە يول قويماسلىقى لازىم.

● روھىي بىخەتەرلىك

تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىدە، ھەر قانداق ئوقۇغۇچى ھەر قانداق شەكىلدىكى بوزەك قىلىنىشقا ئۇچرىماسلىقى كېرەك. ئوقۇتقۇچى تۇنجى سائەتلىك دەرسىدا ئوقۇغۇچىلار بىلەن بىرلىكتە ھەردەكەت قائىدىسى تۈزۈپ چىقىپ، ھەممەيلەندىن قاتتىق ئەمەل قىلىشنى تەلەپ قىلىشى لازىم.

بۇ دەرسىدە ئوقۇغۇچىلار ئىنتىبارسىز قىلىشقا ياكى چەتكە قېقىلىشقا بولمايدۇ، ساۋاقداشلىرىنىڭ

(8) تەنقىدىي تەپەككۇر ئىقتىدارى: بۇ خىل ئىقتىدار تەپەككۇر يولىنى ئېچىشقا پايدىلىق بولۇپ، ئېرىشكەن ئۇچۇر ۋە تەجرىبىلەرگە تەنقىدىي نەزەر بىلەن قاراپ، مەسىلىنى ئوخشاش بولمىغان نوقتىدىن ئەتراپلىق تەھلىل قىلىپ، كۈندىلىك تۇرمۇشقا جانلىق ماسلىشىش ۋە تېخىمۇ مۇۋاپىق ھۆكۈم چىقىرىشنى كۆرسىتىدۇ.

(9) تەدبىر بەلگىلەش ئىقتىدارى: كىشىلەرنىڭ تاللاشقا دۇچ كەلگەندە، ھەر خىل تاللاشنىڭ ئاقىۋىتىنى ئۈستىدە ئوبدان ئويلىنىپ، توغرا قارار چىقىرىش ئىقتىدارىنى كۆرسىتىدۇ.

(10) مەسىلىنى ھەل قىلىش ئىقتىدارى: مەسىلىنى ھەل قىلىش جەريانىنى بىر كىشىنىڭ مەلۇم مەسىلە ئۈستىدە توغرا قارار چىقىرىپ، شۇ بويىچە ئىجرا قىلىش جەريانى دەپ قاراشقا بولىدۇ. ئۇ يول ئۇققان ئاساسلىق مەسىلىنى تونۇپ يېتىپ، ھەل قىلىش ئۇسۇلى ئۈستىدە ئىزدىنىش، ھەر خىل ئۇسۇللارنىڭ پايدا-زىيىنىنى تەھلىل قىلىش، ئۇنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ مۇۋاپىق ئۇسۇلنى تاللاپ، پىلان تۈزۈپ، مەسىلىنى ھەل قىلىشنى كۆرسىتىدۇ.

2. «تۇرمۇش ماھارىتى» دەرسىنى ئۆتۈشنىڭ ئاساسىي پىرىنسىپلىرى

تۇرمۇش ماھارىتى - كىشىلەرنىڭ پىسخىك ساپاسىنىڭ ئاساسلىق ئىپادىسى. رىقابەت كۈنسىرى كەسكىن بولۇۋاتقان بۈگۈنكى كۈندە، ئۇ شەخسنىڭ جىسمانىي ۋە روھى ساغلاملىقىغا زىچ مۇناسىۋەتلىك بولۇپ، ھەر بىر بالا ھەم قۇرامغا يەتكەن كىشىلەرنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك ئىگەللەشكە تېگىشلىك ئىقتىدار. بولۇپمۇ بالىلار ۋە ئۆسمۈرلەرگە نىسبەتەن ئېلىپ ئېيتقاندا، تۇرمۇش ماھارىتىلىرى ئۇلارنىڭ كۆز ئالدىدىكى قىيىنچىلىقلارنى ھەل قىلىشقا ياردەمدە بولۇپلا قالماي، يەنە ئۇلارنىڭ جەمئىيەتكە چىقىشى ئۈچۈن پۇختا ئاساس ھازىرلايدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن مەكتەپلەردە بالىلارغا «تۇرمۇش ماھارىتى تەربىيەسى» ئېلىپ بېرىش تولۇم زۆرۈر بولۇپ، ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىنىڭ ئەھۋالىغا ئاساسەن تۇرمۇش ماھارىت مەشقىنى كۈچەيتىشى، شۇ ئارقىلىق بالىلارغا بۇ ماھارىتلەرنى ئىگەللىتىپ، ئۇلارنىڭ ئۆزىنى، باشقىلارنى ۋە مۇھىتىنى توغرا تونۇشى، ئۆز ھەرىكىتىنى تەكشۈرۈپ، يوشۇرۇن قابىلىيىتىنى جارى قىلدۇرۇشى، ساغلام ۋە ئاكتىپ تۇرمۇش ئۇسۇلىنى ئىگەللەپ، ئەڭ ياخشى تەرەققىيات ساپاسى ۋە جەمئىيەتكە ماسلىشىش ئىقتىدارىنى ھازىرلىشىغا ياردەم بېرىپ، ئۇلارنىڭ ساغلام ئۆسۈپ يېتىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك.

تۇرمۇش ماھارىتى دەرسىنىڭ ئۈنۈملۈك بولۇشى، بولماسلىقى بىر تەرەپتىن دەرسلىك مەزمۇنىغا مۇناسىۋەتلىك بولسا، يەنە بىر تەرەپتىن ئوقۇتقۇچىنىڭ ئۇنى ئۆتۈش ئۇسۇلىغا مۇناسىۋەتلىك بولىدۇ. بىر لايىقەتلىك ئوقۇتقۇچىنىڭ ئۆزىلا تۇرمۇش ماھارىتىنىڭ ناھايىتى ياخشى مىسالى بولالايدۇ. ئۇ دەرسخانا كەيپىياتىنى تەكشۈرۈشكە، بالىلار بىلەن پىكىرلىشىشكە ماھىر كېلىدۇ، ئوقۇغۇچىنىڭ ئۆگىنىش قىزغىنلىقىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ. ئەكسىچە، تۇرمۇش ماھارىتى ئانچە يۇقىرى بولمىغان ئوقۇتقۇچى ئوقۇغۇچىلارنىڭ بۇ دەرسكە بولغان قىزغىنلىقىنى سۇسلاشتۇرۇۋىتىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئوقۇتقۇچىنىڭ تۇرمۇش ماھارىتىنىڭ يۇقىرى بولۇشى، ھەم بۇ دەرسكە بولغان تونۇشى، نەتىجىدە يەنىلا ئوقۇغۇچىلارنىڭ بۇ دەرسنى ياخشى كۆرۈشى - كۆرمەسلىكىنى بەلگىلەيدۇ.

دەرس ئۈستىدە ئانالىز

1. تۇرمۇش ماھارەتلىرى ھەققىدە چۈشەنچە

تۇرمۇش ماھارەتلىرى دەرسى - بالىلارنىڭ تۇرمۇش ماھارەتلىرىنى يېتىلدۈرۈشكە ئەھمىيەت بېرىدۇ. دۇنيا سەھىيە تەشكىلاتى تۇرمۇش ماھارەتلىرىگە مۇنداق ئېنىقلىما بىرىدۇ: «تۇرمۇش ماھارەتلىرى - بىر ئادەمنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشتا يولۇققان تۈرلۈك ئېھتىياج ۋە خىرىسلىرىنى ئۈنۈملۈك بىر تەرەپ قىلىشى؛ ياخشى بولغان پىسخىك كەيپىياتنى ساقلاپ، باشقا كىشىلەر، جەمئىيەت ۋە مۇھىت ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتتە مۇۋاپىق ۋە ئاكتىپ بولغان پوزىتسىيەنى ئىپادىلەش» مۇنداقچە قىلىپ ئېيتقاندا، ئۇنى تۆۋەندىكى ئون خىل ئىقتىدارغا يىغىنچاقلاشقا بولىدۇ:

(1) ئۆزىنى تونۇش ئىقتىدارى: بۇ بىر ئادەمنىڭ ئۆزىنىڭ خاس ئالاھىدىلىكى، ئارتۇقچىلىقى، ئاجىزلىقى ۋە قىزىقىشىغا ئويىيىكتىپ باھا بېرىش ۋە ئۆزىنى توغرا تونۇش ئىقتىدارىنى كۆرسىتىدۇ.
(2) باشقىلارنى چۈشىنىش ئىقتىدارى: بۇ ئۆزىنى باشقىلارنىڭ ئورنىدا قويۇپ تەپەككۈر قىلىش، باشقىلارنى ئويلاش ئىقتىدارىنى كۆرسىتىدۇ.

(3) ئۈنۈملۈك ئالاقە ئىقتىدارى: مۇۋاپىق تىل، ئىشارەت، قىياپەت، مېمىكا ۋە ھەرىكەت ئارقىلىق ئۆزىنىڭ كەيپىيات، نۇقتىنەزەر ۋە پىكىرىنى مۇۋاپىق ھەم توغرا ئىپادىلەش ئىقتىدارىنى كۆرسىتىدۇ.

(4) كىشىلىك مۇناسىۋەت ئىقتىدارى: كىشىلەرنىڭ ئاكتىپ ئۇسۇللار ئارقىلىق باشقىلار بىلەن ئالاقە باغلاش ئىقتىدارىنى كۆرسىتىدۇ. مەسىلەن، دوستلۇق ئورنىتىش، ئائىلىدىكىلەر بىلەن ئىناق ئۆتۈش، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا مۇۋاپىق، ئۆزىگە ھەم باشقىلارغا زىيادە زەربە بولمايدىغان ئۇسۇللار ئارقىلىق بىر قىسىم كىشىلەر بىلەن مۇناسىۋەتنى ئۈزۈش ئىقتىدارى قاتارلىقلار.

(5) كەيپىياتنى تەڭشەش ئىقتىدارى: ئۆزى ۋە باشقىلارنىڭ كەيپىياتىغا بېقىپ، ئازاب، غەزەپ قاتارلىق كۈچلۈك كەيپىياتنى كونترول قىلىش ئارقىلىق بۇ خىل پاسسىپ كەيپىياتنى ئاكتىپ كەيپىياتقا ياقىلاشتۇرۇپ، ئۇنىڭ جىسمانىي ۋە روھى جەھەتتىكى ساغلاملىققا بولغان زىيىنىنى مۆلچەرلەپ، بۇ پاسسىپ كەيپىياتنىڭ ئەتراپتىكىلەرگە تەسىر كۆرسىتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئىقتىدارىنى كۆرسىتىدۇ.

(6) بېسىمنى يەڭگىلەشتۈرۈش ئىقتىدارى: كىشىلەرنىڭ ئۆزى دۇچ كېلىۋاتقان بېسىمنىڭ سەۋەبى ۋە زىيىنىنى تونۇپ، زۆرۈر بولغان تەدبىرلەر ئارقىلىق ئەتراپتىكى مۇھىتنى ياكى تۇرمۇش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىشنى؛ بېسىمنى ئازايتىپ، ئۆزىنى ئەركىن تۇتۇشنى ئۆگىنىۋېلىش، ئامال بار بېسىمنى يېمىنىكىلىتىپ، سالامەتلىكىنى دەخلى - تەرۇزغا ئۇچراتماسلىق ئىقتىدارىنى كۆرسىتىدۇ.

(7) ئىجادىي تەپەككۈر يۈرگۈزۈش ئىقتىدارى: مەسىلىلەر ئۈستىدە تەپەككۈر يۈرگۈزگەن چاغدا، بۇرۇنقى تەجرىبىلەرنىڭ ئاسارىتىدىن قۇتۇلۇپ چىقىپ، كۈنلىققا ئېسىلۋالماي، باشقىچە ئۇسۇل، ئامال - چارىلەر ئۈستىدە ئىزدىنىش ئىقتىدارىنى كۆرسىتىدۇ.

ئەن سوفي خانىمىنىڭ تېخنىكىلىق يېتەكچىلىكى، ئۈرۈمچى شەھىرى تەڭرىتاغ رايونلۇق مائارىپ ئىدارىسى، غۇلجا شەھەرلىك مائارىپ ئىدارىسى ۋە خوتەن شەھەرلىك مائارىپ ئىدارىسىنىڭ زور كۈچ بىلەن قوللاپ قۇۋۋەتلىشى ئاستىدا، شىنجاڭنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، بالىلارنى قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش جەمئىيىتىنىڭ پۈتۈن دۇنيا مىقياسىدىكى قىممەتلىك تەجرىبىلىرىدىن پايدىلىنىش ئاساسىدا بۇ ئۈچ يۈرۈش دەرسلىكىنى تۈزۈپ چىقتۇق. مەزكۇر دەرسلىكلەرنى دەرسخانىدا قوللىنىلىشتىن بۇرۇن، يۇقىرىقى ئۈچ ئورۇننىڭ ئوقۇتۇش تەتقىقات مەركىزىدىكى تايانچ ئوقۇ-تۇش تەتقىقاتچىلىرى ۋە بىرىنچى سەپتىكى تەجرىبىلىك ئوقۇتقۇچىلاردىن تەشكىللەنگەن «دەرسلىك تۈزۈش گۇرۇپپىسى» نى قۇرۇپ چىقىپ، دەرسلىكنىڭ مەزمۇنى ۋە ئۆتۈش ئۇسۇلى ئۈستىدە قايتا - قايتا ئىزدىنىپ، تەتقىقات ئېلىپ باردۇق، شۇنداقلا ئالدى بىلەن ئوقۇتقۇچىلار ئارىسىدا سىناق تەرتىپىدە سۆزلەپ، ئەڭ ئاخىرىدا بېكىتىپ چىقتۇق.

نۆۋەتتە، بۇ دەرسلىكلەرنىڭ ئىچىدىكى «ئىجتىمائىي پىسخىك ساغلاملىق» دەرسلىكىنى ئۆتۈش ئاللىبۇرۇن بۇ ئۈچ رايوندىكى سەككىز مەكتەپتە يولغا قويۇلۇپ، مەكتەپتىكى بالىلارنىڭ زور قىزىقىشى ۋە ياقتۇرۇشىغا مۇيەسسەر بولدى.

بىز بۇ دەرسلىكلەرنىڭ بالىلارنىڭ ئۆز ئالاھىدىلىكىنى چۈشىنىپ، ئارتۇقچىلىقىنى كۆرىدىغان، ئۈمىدۋار، ساغلام خاراكتېر ۋە ئۆزىگە ئىشىنىدىغان ئەخلاق - پەزىلەت يېتىلدۈرۈلۈشىگە، بېسىمنى يېنىكلىتىش ئىقتىدارىنى يېتىلدۈرۈشى، ئاچچىقنى چىقىرىش ۋە ئۆزىنى ئازادە تۇتۇشنى ئۆگىنىۋېلىشىگە؛ باشقىلارنىڭ كۆڭلىنى چۈشىنىدىغان، نېمىنىڭ چۈشىنىش، نېمىنىڭ مېھرى - مۇھەببەت ئىكەنلىكىنى بىلىدىغان، ئۆزىنى باشقىلارنىڭ ئورنىدا قويۇپ تەپەككۇر قىلالايدىغان ئىقتىدارىنى يېتىلدۈردىشىگە؛ مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ئىقتىدارىنى يېتىلدۈرۈش ۋە مەسىلىنىڭ پەيدا بولۇش ۋە مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشىدىكى ئوبيېكتىپچانلىقىنى تونۇشىغا، مەسىلىنى ھەل قىلىش ئۇسۇلىنى تېپىپ چىقىشىغا؛ ئۆزىنى ئىدارە قىلىشنى بىلىدىغان، ھۇجۇم خاراكتېرلىك ھەرىكەتلەرگە تېنچلىق ئۇسۇلى بىلەن تاقابىل تۇرۇشنى ئۆگىنىۋېلىشىغا ياردەم بېرىلۈشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

قالغان ئىككى يۈرۈش دەرسلىك تېخى تۈزۈلۈش باسقۇچىدا بولۇپ، كىلەر يىلى تاماملىنىپ دەرسخانىلارغا كىرىدۇ. تەجرىبىمىزنىڭ كەمچىللىكى تۈپەيلىدىن، بەزى سەۋەنلىكلەردىن خالىي بولالمايدۇ. ئوقۇتقۇچى - ئۇستازلارنىڭ قوللىنىش جەريانىدا ئوقۇغۇچىلارنىڭ پىكىر، تەكلىپلىرىنى توپلاپ، مائارىپ تارماقلىرى ئارقىلىق ئۆز ۋاقتىدا بىزگە ئىنكاس قىلىشنى، شۇ ئارقىلىق بۇ دەرسلىكىمىزنىڭ تېخىمۇ مۇكەممەللىشىپ، بالىلارنىڭ ئېھتىياجىغا ھەققى ماسلىشىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

جاڭ بىن

بالىلارنى قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش جەمئىيىتى شىنجاڭ تۈر ئىشخانىسى دېرىكتورى

كېرىش سۆز

بالىلىقتىن پۇقرالىققىچە بولغان جەريان ئۈزلۈكسىز ئۆگىنىش ۋە ئۆسۈپ يېتىلىش جەريانىدۇر. ئۆگىنىشنىڭ ئەڭ مۇھىم مەزمۇنى بولسا - زۆرۈر بولغان تۇرمۇش ماھارەتلىرىنى ئۆگىنىش ۋە ئېگەللەش ئارقىلىق جەمئىيەت ۋە ھاياتلىق ئېھتىياجىغا ماسلىشىشتۇر. بۇ يەردە ئېيتىلىۋاتقان «تۇرمۇش ماھارەتلىرى» كىرىيۇش، تاماق ئېتىش، ئۆي يىغىشتۇرۇش قاتارلىق تىرىكچىلىك ئىقتىدارىنى ئەمەس، بەلكى شەخسنىڭ ئىجدىمائىي پىسخىك ئىقتىدارىنى كۆرسىتىدۇ. دۇنيا سەھىيە تەشكىلاتى تۇرمۇش ماھارەتلىرىنى مۇنداق چۈشەندۈرىدۇ: «تۇرمۇش ماھارەتلىرى - بىر ئادەمنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشتا يولۇققان تۈرلۈك ئېھتىياج ۋە خىرىسلىرىنى ئۈنۈملۈك بىر تەرەپ قىلىشى؛ ياخشى بولغان پىسخىك كەيپىياتنى ساقلاپ، باشقا كىشىلەر، جەمئىيەت ۋە مۇھىت ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتتە مۇۋاپىق ۋە ئاكتىپ بولغان پوزىتسىيەنى ئىپادىلەش» دېمەك، ئۇ مۇشۇنداق مۇھىم بولغان ئىكەن، ئائىلە باشلىقلىرى، ئوقۇتقۇچى ۋە بارلىق بالىلار، ياش - ئۆسمۈرلەرگە كۆڭۈل بۆلىدىغان باشقا زاتلار بالىلارنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇش جەريانىدا تۇرمۇش ماھارەتلىرىنى ئۆگىنىۋېلىشى ۋە ئېگەللەۋېلىشىگە تىرىشىپ ياردەم بېرىشى كېرەك.

2011 يىلى 10 - ئايدا، بالىلارنى قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش جەمئىيىتى غۇلجا شەھەرلىك ما - ئارپ ئىدارىسى، خوتەن شەھەرلىك ما - ئارپ ئىدارىسى ئۈرۈمچى شەھىرى تەڭرىتاغ رايونلۇق ما - ئارپ ئىدارىلىرى بىلەن ھەمكارلىشىپ، 2011 - يىلى 10 - ئايدىن 2014 - يىلى 9 - ئايغىچە بولغان ۋاقىتنى پىلانغا كىرگۈزۈپ، «بالىلىقتىن پۇقرالىققىچە - بالىلارنىڭ تۇرمۇش ماھارەتلىرىنى يۈ - قىرى كۆتۈرۈش» تۈرىنى يولغا قويدى. تۈرىنى باشلاشتىن بۇرۇن، بىز تۈر نۇقتىسى قىلىنغان يۈ - قىرىنى ئۈچ رايوندىكى بالىلاردا پىسخىكا ۋە ھەرىكەت جەھەتتە خېلى كۆپ مەسىلىلەرنىڭ مەۋ - جۇتلىقىنى بايقىدۇق. مەسىلەن: تىت - تىت بولۇش، قورقۇش، ئىچى سىقىلىش، دېققىتىنى يىغالماس - لىق، يالغان سۆزلەش، مەكتەپتىن قېچىش، جېدەللىشىش، ئويۇن ۋە تورغا مەستانە بولۇپ كېتىش قاتارلىقلار. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، جەنۇبىي ھەم شىمالى شىنجاڭنىڭ يېزا رايۇنلىرىدىكى تولۇق - سىز ۋە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنى تاماملايدىغان ئوقۇغۇچىلار ئارىسىدا جىنسىيەت ۋە فىزىئولوگىيە ھەققىدىكى چۈشەنچىسى كەمچىل بولۇش، ئىشقا ئورۇنلىشىش تەييارلىقى يېتەرلىك بولماسلىقتەك ئەھۋاللار مەۋجۇت بولۇپ، بۇ ئۇلارنىڭ كەلگۈسىدىكى تۇرمۇشىغا ئاز بولمىغان توسالغۇلارنى شەكىللەندۈرۈش بىلەن بىر ۋاقىتتا يەنە ئۇلارنىڭ ياشلىق مەزگىلى، نىكاھقا بولغان تونۇشى ۋە ئۇنى بىر تەرەپ قىلىشى، كەسپ ۋە كەلگۈسىگە بولغان پىلانى قاتارلىقلارغا نىسبەتەن قىيىنچىلىق ۋە گاڭگىراشلارنى ئېلىپ كەلگەن. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز مەزكۇر تۈرىنى باشلىغاندىن كېيىن، بۇ مە - سىلىلەرنى «ئىجتىمائىي پىسخىك ساغلاملىق»، «ئىجتىمائىي جىنسىي پەرق ۋە فىزىئولوگىيەلىك ساغلاملىق»، «ئىشقا ئورۇنلىشىش تەييارلىقى» دىن ئىبارەت ئۈچ تۈرگە ئايرىپ چىقتۇق. مەخسۇس دەرسلىك تۈزۈش ئارقىلىق بۇ ئۈچ تەرەپتىن بالىلاردا كەم بولۇۋاتقان ماھارەتلىرىنى تولۇقلاپ، بۇ جەھەتتىكى چۈشەنچە، ساپاسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈشنى مەقسەت قىلدۇق.

دانىيە بالىلارنى قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش جەمئىيىتىنىڭ بالىلارنى قوغداش مۇتەخەسسسى

ئىجتىمائىي پىسخىك ساغلاملىقى

مەكتەپ دەرىجىلىك تۇرمۇش ماھارىتى دەرسلىكى
ئوقۇتقۇچىلار قوللانمىسى

مەزكۇر نەشىر يوليۇيى يۇرۇپا ئىتتىپاقىنىڭ ياردىمىگە ئېرىشكەن
The publication has been produced with the
financial assistance of the European Union

بالىلارنى قۇتقۇزۇش - ياردەم بېرىش جەمئىيىتى
Save the Children